

Regeringens proposition till lag om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket samt om ändring av landsbygdsnäringslagen och vissa andra lagar

DET VÄSENTLIGA INNEHÅLLET I PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att det till följd av Finlands anslutning till Europeiska unionen (EU) skall stiftas en lag om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket. Med stöd av lagen skulle man efter anslutningen till unionen för jord- och skogsbruket kunna ta i bruk och förvalta strukturstöd som delfinansierats av Europeiska gemenskapen. De flesta av de föreslagna stöden är redan i någon form i bruk i Finland. Efter anslutningen skulle de ersättas med stödsystem som delfinansierats av gemenskapen. Delvis är det fråga om helt nya stödsystem. Samtidigt föreslås att lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond ändras så att en del av det stöd som erhålls från gemenskapen kan styras via utvecklingsfonden. Dessutom föreslås att landsbygdsnäringslagen (1295/90), renhushållningslagen (161/90) och naturnäringslagen (610/84) ändras så att de i fortsättningen reglerar sådana stöd som beviljas helt och hållet av nationella medel. Vidare föreslås att lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel (1015/77) ändras så att anpassningsåtgärderna för trädgårdsbranschen kan genomföras med stöd av den.

Förslaget är en följd av gemenskapens lagstiftning om en gemensam lantbrukspolitik. Till de delar lagstiftningen gäller lantbrukets strukturstöd skall den tillämpas i Finland, och den åsidosätter de nationella författningarna, antingen direkt vid en anslutning till gemenska-

pen eller så att den ifrågavarande lagstiftningen skall följas för att delfinansiering från unionen skall bli möjlig. På samma sätt har i de föreslagna lagarna beaktats de tillfälliga åtgärder som enligt anslutningsavtalet under övergångstiden med nationella medel kan realiseras i Finland.

Trots att Europeiska ekonomiska gemenskapens (EEG) rättsakter om strukturstöd är mycket detaljerade förutsätter de nationella bestämmelser om behöriga myndigheter samt om vissa detaljer. Dessutom har man i allmänhet lämnat möjligheter för medlemsstaterna att ställa nationella tilläggsvillkor för att stöd skall beviljas. I huvudsak har villkoren för att stöd skall beviljas likväl redan stadgats i gemenskapslagstiftningen och då krävs det inte någon ytterligare reglering på lagnivå i Finland. Därför föreslås i propositionen att statsrådet och i vissa fall jord- och skogsbruksministeriet skall ges fullmakt att utfärda sådana detaljerade bestämmelser som behövs.

Propositionen anslutar sig till regeringens proposition om lag om godkännande av vissa bestämmelser i fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen.

Avsikten är att lagarna skall träda i kraft samtidigt som fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen. Den tidpunkt då lagen skall träda i kraft slås fast genom förordning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄNNA MOTIVERINGAR	3	5.6. Nederländerna	33
1. Nuläget	3	5.7. Belgien	34
1.1. Gårdsbrukets struktur	3	5.8. Grekland	34
1.2. Europeiska gemenskapens gemensamma lantbrukspolitik och övriga målsättningar .	3	5.9. Portugal	34
1.3. Gemenskapens strukturfonder: målsätt- ningar och funktion	4	5.10. Danmark	35
1.4. Strukturella och regionala åtgärder som gäller gårdsbruket och landsbygden i Fin- land	5	5.11. Irland	35
2. Finlands nuvarande lagstiftning och praxis	6	5.12. Luxemburg	36
2.1. Jord- och skogsbruksministeriets förvalt- ningsområde	7	6. Åtgärdsplaner i Sverige	36
2.2. Handels- och industriministeriets förvalt- ningsområde	10	7. Bedömning av nuläget	36
2.3. Social- och hälsovårdsministeriets förvalt- ningsområde	12	8. De viktigaste förslagen	39
2.4. Arbetsministeriets förvaltningsområde ...	13	8.1. Anknytningen till regeringens övriga pro- positioner	39
2.5. Undervisningsministeriets förvaltningsom- råde	13	8.2. Tillämpningen och ibrukttagande av stö- dordningarna	40
2.6. Inrikesministeriets förvaltningsområde ...	14	8.3. Nationella stöd	41
3. Anslutningsavtalet	14	8.4. Gårdsbrukets utvecklingsfond	42
4. Gemenskapens lagstiftning	15	9. Beredningen av propositionen	42
4.1. Grundfördragen	15	10. Propositionens verkningar	42
4.2. Struktur- och fondlagstiftning	16	10.1. Verkningar på jordbrukets struktur	42
4.3. Förbättring av lantbrukets strukturer ...	20	10.2. Ekonomiska verkningar	44
4.4. Utvecklandet av förädling och marknads- föring av lantbruksprodukter	24	10.3. Verkningar på miljön	47
4.5. Stöd för grundande av producent organi- sationer och deras föreningar	26	10.4. Organisatoriska verkningar och personal- verkningar	48
4.6. Trädgårdsproducenternas marknads fö- ringsorganisationer	27	DETALJMOTIVERING	49
4.7. Stödsystemet för jordbruk på mindre gyn- nade områden	28	1. Lagförslag	49
4.8. Förtidspensionssystemet	29	2. Noggrannare bestämmelser	67
4.9. Miljöstöd för jordbruket	30	3. Ikraftträdande	70
4.10. Stöd för beskogning och skogsförbättring	30	4. Lagstiftningsordning	70
4.11. Stöd för utnyttjande av skog	31	LAGSFÖRSLAG	71
5. Den nuvarande tillämpningen av gemenskapens lagstiftning för strukturförbättring på gårdar samt för förädling och marknadsföring av jord- bruksprodukter	32	Lag om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket	71
5.1. Tyskland	32	Lag om ändring av landsbygdsnäringslagen	83
5.2. Frankrike	32	Lag om ändring av renhushållningslagen	88
5.3. Förenade kungadömet	33	Lag om ändring av naturnäringslagen	92
5.4. Italien	33	Lag om ändring av lagen om gårdsbrukets utveck- lingsfond	93
5.5. Spanien	33	Lag om ändring av lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel	95
		PARALLELLTEXT	96
		Bilaga	96

ALLMÄNNA MOTIVERINGAR

1. Nuläget

1.1. Gårdsbrukets struktur

Landsbygden och gårdsbruket i Finland präglas av att gårdarna är relativt små i jämförelse med situationen i hela Central-Europa, av att skogarna är stora och att gårdarnas ekonomiska centrum ligger i anslutning till gården. I synnerhet skogens andel av gårdens verksamhet och inkomstbildning avviker väsentligt från läget i övriga länder. Den ökade urbana bosättningen har ändrat även landsbygdens karaktär genom att å ena sidan utvidgade tätorter och servicenärningar vuxit upp på landsbygden och å andra sidan den glesa bebyggelsen och det traditionella boendet på gården har minskat.

År 1959 fanns det i Finland 285 000 st gårdar med över 2 ha åker, år 1969 263 000 st, år 1980 184 000 st och år 1990 172 000 st. Ännu brantare har antalet gårdar med husdjur gått ned. Samtidigt som antalet gårdar har sjunkit har enhetsstorleken på de återstående gårdarna ökat. När strukturutvecklingen bedöms skall man likväl beakta den situation som uppstod efter de senaste kriget, när man till stor del med hjälp av gårdsbruket tryggade utkomst och boende för befolkningen från det evakuerade området. Då styckades stora gårdar och mark som tillhörde staten, och man bildade små gårdar som under dåvarande förhållanden och med den tidens produktionsmetoder gav utkomst åt en familj. Senare kunde gårdarna inte längre försörja en familj. Då det år 1941 i Finland fanns 245 800 gårdar med en medelåkerareal på 9,4 ha, har samma medelåkerareal uppnåtts först år 1972.

Att åkerarealerna och boskapsbesättningar var små har i kombination med det ökade priset på produktionsinsatser bidragit till att det behövts stöd från samhället för att en rättvis inkomstnivå för jordbrukarna i jämförelse med den övriga befolkningens inkomstnivå skall kunna garanteras samt för att en fortsatt inhemsk produktion skall säkerställas.

Däremot har förädlingen och marknadsföringen av lantbruksprodukter under de senaste decennierna koncentrerats till ett fåtal stora företag. De tidigare små by-, kommun- eller landskapsbaserade andelslagen och sammanlutningarna har småningom uppgått i allt

större företag och har nu för det mesta en landsomfattande verksamhet. En del av dem, i synnerhet mjölkförädlingen, verkar fortfarande på andelslagsbas. Fastän de täcker hela landet och således utgör synnerligen omfattande organisationer, har de verkat inom en sluten sektor utan internationell konkurrens. Detta har inverkat på deras produktionsstruktur och verksamhet.

Även de centraliserade uppköpsorganisationerna för de väsentligaste produkterna, spannmål, mjölk och kött, har sört för att lantbruksföretagarna främst har koncentrerat sig på primärproduktion och inte så mycket på vidareförädling eller marknadsföring av sina produkter.

Centralisering och massproduktion har å sin sida skapat ny efterfrågan på specialprodukter från enskilda orter eller områden, behov av företagsverksamhet på gårdarna samt behov av främjande åtgärder vad gäller förädling och marknadsföring av lantbruks- och övrig primärproduktion.

1.2. Europeiska gemenskapens gemensamma lantbrukspolitik och övriga målsättningar

Vid en anslutning som medlem till den Europeiska unionen börjar Finland tillämpa unionens gemensamma lantbrukspolitik. Den gemensamma lantbrukspolitiken hade ingått redan i gemenskapens grundstadga. Med hjälp av den gemensamma lantbrukspolitiken har man förenhetligat marknaden för lantbruksprodukter. Målsättningen har även varit att jordbrukarnas inkomstbildning skall utjämnas inom gemenskapen.

I frågor som gäller den gemensamma lantbrukspolitiken besitter Europeiska gemenskapen (EG) befogenheterna, såvida de i gemenskapens lagstiftning inte till någon del lämnats över till medlemsstaterna. Största delen av den lagstiftning som rör lantbruket är förpliktande för medlemsstaten och träder i kraft och skall tillämpas utan lagstiftningsåtgärder från medlemsstatens sida.

De gemensamma åtgärder som gäller lantbrukets struktur är likväl nu till stor del frivilliga. Medlemsstaten kan med andra ord avgöra om den tar åtgärden i bruk eller inte. Endast de åtgärder som gäller gårdarnas inves-

teringsstöd och stöddandet för etablering av producentorganisationer är tillsvidare obligatoriska, fastän man nyligen har föreslagit att också de skall bli frivilliga. Om man å andra sidan vill att gemenskapen skall ta del i utvecklingen av lantbruksstrukturen och strukturen för förädling och marknadsföring av lantbruksprodukter samt i utvecklingen av landsbygden, måste åtgärderna genomföras i enlighet med gemenskapens regelverk. Medlemsstaternas nationella stödåtgärder får inte heller stå i konflikt med den gemensamma lantbrukspolitiken eller med konkurrensbestämmelserna.

Förutom att utvidga marknaden och främja konkurrensen har unionen som målsättning att jämna ut regionala skillnader mellan medlemsstaterna. Gemenskapens målsättning är att främja ekonomisk och social samhörighet, vilket egentligen utgör gemenskapens regionpolitik. Målet är att man skall minska skillnaderna mellan olika regioner och eftersläpningen inom regioner som befinner sig i ett svagare läge än andra. Lantbrukets strukturstöd utgör en del av gemenskapens lagstiftning om regionerna.

Även medlemsstaterna förutsätts bedriva sin ekonomiska politik så att målsättningarna för den ekonomiska och sociala sammanhållningen uppnås. Dessa målsättningar samt undanröjande av regional obalans inom unionen beaktas när den gemensamma politiken och den inre marknaden skapas. EU stöder detta med hjälp av sina strukturfonder, Europeiska investeringsbanken och övriga förefintliga finansieringsmetoder.

1.3. Gemenskapens strukturfonder: målsättningar och funktion

På 1960-talet började man inom gemenskapen fästa uppmärksamhet vid vilka utkomst-möjligheter invånarna i medlemsstaterna hade. Då koncentrerade sig gemenskapen närmast på att jämka samman de nationella strukturåtgärderna med den gemensamma lantbrukspolitiken. Detta genomfördes framför allt med hjälp av Europeiska fonden för stöd och styrning av jordbruket, vilken i dessa motiveringar kallas jordbruksfond. Fonden grundades år 1964. År 1970 grundade gemenskapen dessutom Europeiska socialfonden som skulle främja arbetstagarnas utbildning. Åren 1972—1985 tog alla gemenskapens medlemsstater i bruk gemensam-

ma åtgärder, de s.k. horisontala åtgärderna, av vilka en del var förpliktande för medlemsstaterna. Härvid utvecklades också de regionala åtgärderna för att de strukturella olägenheterna skulle minska och infrastrukturen förbättras inom vissa regioner. Till detta gav i synnerhet den utvidgade gemenskapen anledning. Dessa åtgärder har realiserats främst med hjälp av den Europeiska regionala utvecklingsfond som grundades år 1985.

Finland ansluter sig som medlem i ett skede då man i åtgärder som gäller lantbrukets struktur och utvecklingen av regionerna främst har sökt ett jämviktsläge mellan en förbättrad konkurrenskraft för jordbruket, en balanserad produktion, en utveckling av miljöskyddet och en utveckling av regioner som släpar efter.

De ovan nämnda strukturfonderna är inga självständiga fonder, utan de får sina medel direkt från gemenskapens budget. Strukturfondernas utgifter styrs genom rättsakter och utgiftsramar som utarbetats för en fondperiod åt gången.

Före den föregående fondperioden, som omfattade åren 1989—1993, genomfördes en omfattande strukturfondsreform. Då förnyades och effektiviserades fondernas verksamhetsprinciper, och ett nytt finansieringsinstrument för styrning av strukturförändringen inom fiskerinäringen grundades. Speciell uppmärksamhet fäste man vid att jämka samman fondernas och de övriga finansieringsinstrumentens samt Europeiska investeringsbankens funktioner för att få så stor nytta som möjligt av åtgärderna via varje enskild finansieringskälla. Den nuvarande fondperioden omfattar åren 1994—1999. Under denna fondperiod har man lättat på och förenklat EU:s och medlemsstaternas delfinansieringsförfarande. Dessutom har man fäst särskild uppmärksamhet vid att fonderna skall ha tillräckliga medel.

För att ge strukturfondernas verksamhet ökad effekt har man genom att koncentrera deras stöd strävat efter följande fem gemensamma målsättningar:

Målsättning 1

att utveckla och strukturanpassa de svagast utvecklade regionerna;

Målsättning 2

att förnya regioner, som lider av industriell tillbakagång, gränsområden eller delar av regioner (inklusive arbetsplatsregioner och stadsliknande tätorter);

Målsättning 3

att avvärja långvarig arbetslöshet och arbetslöshet bland ungdomar samt bland sådana personer som löper risk att falla utanför arbetsmarknaden, att underlätta inträde i arbetslivet;

Målsättning 4

att underlätta arbetstagarnas anpassning till industriella förändringar och till utvecklingen av produktionssystem;

Målsättning 5

att främja landsbygdens utveckling a) genom att skynda på anpassningen av lantbrukets strukturer när den gemensamma lantbrukspolitikerna förnyas samt b) genom att underlätta utvecklingen och strukturanpassningen i trakter med landsbygdskaraktär.

De stöd som avses i målsättning 1 (de svagast utvecklade), i målsättning 2 (regioner med industriell tillbakagång) och 5 b (landsbygdens utveckling) är regionala till sin natur, och de medel som styrs till dem bildar kärnan i gemenskapens regionpolitiska finansiering. För dem har man fastställt geografiska stödområden: 1, 2 och 5 b. De övriga målsättningarna är horisontala och gäller avvärjning av arbetslösheten (målsättning 3) samt främjandet av strukturuomvandlingen inom industrin (målsättning 4) och lantbruket (målsättning 5 a). Också deras finansiering riktas till stor del till de ovan nämnda stödområdena.

Under förhandlingarna om medlemskap kom man överens om en ny regional målsättning 6, som skall gälla synnerligen glest befolkade områden och som enligt avsikt i stället för målsättning 1 skall tillämpas i Finland, Sverige och Norge.

Under hela den nuvarande fondperioden får de utgifter som är bundna till fonderna stiga till högst 141 471 miljoner ecu dvs. 891 267 miljoner mark. Utbetalningen av de bundna utgifterna får däremot i någon mån sträcka sig utöver fondperioden.

Strukturfonderna finansierar både regionala åtgärder och åtgärder riktade till en viss grupp inom hela gemenskapen. Gemenskapen bedriver landsbygdspolitik på vardera sättet. Landsbygdens utveckling främjas både genom åtgärder som påskyndar anpassningen av lantbruksstrukturerna till den situation som skapas av den förnyade gemensamma lantbrukspolitikerna och genom åtgärder som underlättar landsbygdsområdenas utveckling och strukturanpassning. De först nämnda är sådana som skall genomföras inom hela gemenskapen och de

utgör s.k. horisontala strukturstöd. De sist nämnda åter utgör regionstöd som gäller vissa separat definierbara regioner.

Alla de åtgärder som stöds av gemenskapen skall inbegripas i den plan som medlemsstaten utarbetar för varje enskild målsättning. Förutom utvecklingsplaner för separat definierade regioner skall medlemsstaten även för de horisontala stöden utarbeta en riksomfattande plan där de horisontala stöden har beaktats i de regionala planerna. Gemenskapen deltar i finansieringen endast om den godkänner planen och de åtgärder som presenteras i den.

Uppdelningen av åtgärderna för lantbrukets del i produktions- och strukturpolitiska åtgärder är likväl konstlad till vissa delar. Med produktionspolitiska stödmedel finansieras åtgärder som i själva verket i betydande grad också inverkar på strukturen. Dessa åtgärder som tidigare finansierats via strukturfonderna finansieras nu via jordbruksfondens stöдавdelning, d.v.s. med medel som är avsedda för marknadsföring av lantbruksprodukter. Sådana åtgärder är systemet med förtidspension samt det produktions- och besöksstöd som beaktar miljön. Å andra sidan finansierar styrningsavdelningen fortfarande stödet för bergstrakter och trakter med ogynnsamma odlingsförhållanden, d.v.s. det så kallade LFA-stödet, som i och för sig inte alltför snabbt ändrar strukturerna, men bereder möjligheter för jordbruket på de mindre gynnade områdena att åtfölja den allmänna strukturutvecklingen.

1.4. Strukturella och regionala åtgärder som gäller gårdsbruket och landsbygden i Finland

Fastän antalet gårdar har gått ned har de producerade mängderna inte sjunkit i relation därtill, utan de har på grund av utvecklade produktionsmetoder t.o.m. stigit inom vissa produktionssektorer. Även systemet med lantbruksinkomststöd och övriga stödssystem, som skapats för att lantbruksföretagarnas utkomst-möjligheter skall tryggas, har bidragit till en produktion som överstiger självförsörjningsgraden och som staten har tagit del i att marknadsföra.

Att antalet gårdar har minskat har under senaste tid påverkats av att statens möjligheter att delta i kostnaderna för marknadsföringen

av produkterna väsentligt har försämrats. Detta har ökat näringens eget marknadsföringsansvar och sänkt riktpiserna. Samtidigt har dock produktionskostnaderna stigit. Detta gäller även räntorna på krediter som näringen beviljats. Dessutom har det tillkommit andra, nya kostnader, såsom gödselskatten. Den försvagade lönsamheten har resulterat i nedlagd produktion.

För att sänka de utgifter marknadsföringen av lantbruksprodukterna åsamkat staten har man från år 1968 skapat olika system. Fastän målsättningen med dem har varit att minska produktionen har de också haft strukturella effekter. En stor del av åkerreserveringsgårdarna och de senare produktionsändringsgårdarna har blivit beskogade eller be vuxna med skog. Stödet för beskogning av åkrar har också påverkat lantbruksstrukturen, fastän systemet har skapats främst av produktionspolitiska orsaker. Systemet med avträdelsepension och -ersättning har både gynnat beskogningen och ökat storleken på gårdarna.

Lantbruksföretagarnas åldersstruktur har även inverkat på situationen. En betydande del av gårdarna har innehafts av jordbrukare som varit nära pensionsåldern eller pensionerade. När man behövt men inte funnit någon som skall fortsätta med gården har man sålt den som tillskottsmark eller börjat använda den för fritidsändamål.

I Finland har man ändå inte gjort någon klar åtskillnad mellan strukturpolitiska åtgärder för lantbruket och egentlig lantbrukspolitik eller övrig politik. Den tydligaste strukturpolitiska åtgärden kan anses vara systemet med generationsväxlingspension. Avsikten med systemet har nästan uteslutande varit att genom förtidspension föryngra åldersstrukturen hos dem som idkar jordbruk samt att därigenom förhindra att gårdarna styckas.

I lantbrukspolitikens namn har man dessutom vidtagit åtgärder som i själva verket har baserat sig på sociala eller regionala synpunkter eller på synpunkter med anknytning till försvaret. Genom systemet med lantbruksinkomst har man skött landsbygdens socialpolitik. Att landsbygden är befolkad har ansetts vara viktigt med tanke på landets säkerhet.

Det egentliga strukturpolitiska instrumentet för gårdsbruket är numera den lagstiftning som gäller finansieringen av landsbygdsnäringarna.

Där ingår likväl också stöd för att hela landet skall vara bebott och stöd för boendet.

Av tradition har lantbruksförvaltningens strukturella åtgärder varit sammankopplade med ägandet eller besittningen av gården. Likaså har åtgärderna i allmänhet riktats mot gården eller den verksamhet som bedrivits på den. Visserligen har man stött forskning och utredningar som gällt dessa frågor samt verksamheten inom gårdsbrukets rådgivningsorganisationer, men det är först under senare år man börjat fästa uppmärksamhet också vid projekt som haft som målsättning att främja företagsverksamhet i anslutning till gårdsbruket. I synnerhet projekt som godkänts av landsbygdspolitiska delegationen har finansierats.

De åtgärder som är att anse som strukturpolitiska har i allmänhet också varit regionpolitiska. Vid styrningen av strukturpolitiska medel har skillnaderna mellan landets olika delar inverkat på mängden stöd och inriktningen av medlen.

Företagsverksamhet i anslutning till vidareförädling av jord- och skogsbruksprodukter samt övrig företagsverksamhet som bevarar landsbygdens livskraft har även fått stöd förutom genom strukturella insatser, framför allt genom regionpolitiska hänsyn när det gällt satsningar i anslutning till den regionpolitiska lagstiftning som gällt vid varje enskilt tillfälle. Företagsstöd från handels- och industriministeriets förvaltningsområde har på detta sätt styrts till verksamheten inom små eller medelstora företag på landsbygden.

Genom medel från arbetsministeriets förvaltningsområde har man dessutom av sysselsättningsskäl stött projekt inom områden med hög arbetslöshetsgrad eller genom startbidrag hjälpt arbetslösa att grunda småföretag.

Dessutom har gårdsbrukets struktur indirekt påverkats med hjälp av rådgivning och utbildning. Genom stöd till lantbrukets rådgivningsorganisationer har man för sin del kunnat styra utvecklingen på gårdarna. När det gällt yrkesutbildningen för gårdsbruket har huvudvikten likväl legat mera på produktionsmässiga än på ekonomiska faktorer, och därför har utbildningens inverkan på strukturen tillsvidare inte utnyttjats i tillräcklig mån.

2. Finlands nuvarande lagstiftning och praxis

Gemenskapens strukturpolitiska åtgärder

som gäller landsbygden riktar sig till områden, vars förvaltning i Finland hört inte enbart till lantbruksmyndigheterna, utan också till handels- och industriministeriets, undervisningsministeriets, social- och hälsovårdsministeriets, arbetsministeriets och inrikesministeriets förvaltningsområde.

2.1. Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

Till landsbygdsnäringslagens (1295/90) tillämpningsområde hör stödet till gårdsbruket och landsbygdens småföretagarverksamhet samt stödet för boendet.

Enligt huvudregeln är en kontinuerlig, lönsam verksamhet inom produktionen en förutsättning för att stöd skall beviljas. Enligt landsbygdsnäringsförordningen (248/91) förutsätts biinkomster på högst 137 000 mark eller biinkomster på högst 174 000 mark för makar, en ålder på högst 65 år, tillräcklig yrkeskunskap samt att man är bosatt på gården eller i dess närhet. Beviljande av stöd skall alltid vara ekonomiskt motiverat och i övrigt ändamålsenligt.

Gårdsbrukets produktiva investeringar stöds med bidrag och lån. Bidragens maximibelopp är 60 procent av de godkända kostnaderna för projektet. I landsbygdsnäringsförordningen har bidragsobjekten preciserats. Numera beviljas dock bidrag enbart för investeringar föranledda av miljöskyddet, närmast för ändamålsenliga gödselstäder. Belåningen för produktiva investeringar utgör nu belåning med räntestöd. Maximibeloppet för lånet är 80 procent av de godkända kostnaderna.

En person som är under 35 år och har skaffat sin första gård kan beviljas startbidrag. Enligt landsbygdsnäringsförordningen är maximibeloppet för bidraget 62 000 mark. För anskaffning av gård och tillskottsmark kan lån på högst 75 procent av anskaffningspriset beviljas. Statslånen styrs nu nästan uteslutande till stöd av generationsväxlingar och räntestödslånen till anskaffning av tillskottsmark.

Uppförandet av bostadsbyggnader på gårdarna stöds med lån på högst 60 procent. Lånet utgörs av räntestödslån. Dessutom främjas utnyttjandet av landsbygdens bostadsbestånd genom lån på högst 50 procent för

anskaffning av bostad. Lånet består nu av ett räntestödslån som inte kan överstiga 100 000 mark.

Gårdarna stöds också så att staten kan köpa jord- eller skogsbruksmark som skall användas som tillskottsmark för gårdar. Marken säljs till gängse pris och den skall betalas inom ett år från köpet. För köpet kan räntestödslån erhållas.

Grundandet av småföretag som verkar på gårdarna och som sysselsätter högst tre arbetstagare som inte tillhör familjen stöds genom startbidrag, som betalas för högst tre år. Bidraget uppgår till högst 55 procent av lönekostnaderna. Småföretagens investeringar stöds med bidrag på högst 55 procent. För en investering kan också lån på högst 80 procent beviljas. Lånen är nästan uteslutande räntestödslån. För utveckling av småföretagarverksamhet kan bidrag på högst 75 procent av de godkända kostnaderna beviljas. Dessutom kan småföretagen beviljas lån för driftskapitalet.

Småföretagarstöd beviljas också specialantbruket.

Dessutom kan statsgarantier beviljas för investeringar i anläggningstillgångar och som säkerhet för lån som lyfts för driftskapitalet. För garantin skall halvårsvis en provision på 0,75 procent erläggas.

Maximibeloppet för bidrag och lån är 80 procent av de godkända kostnaderna. Räntan på statslånet är graderad mellan 4 och 7 procent i enlighet med de fyra räntezonerna. Den lägsta räntan gäller i landets norra och östra delar. Räntestödet på räntestödslånen uppgår till 50 procent av den ränta som kreditinrättningen uppstår.

Frivillig skuldsanering som gäller statslån och räntestödslån kan genomföras om jordbrukaren har drabbats av bestående ekonomiska svårigheter, och om det finns anledning att tro att arrangemanget medför en väsentlig förbättring av situationen. Då kan återbetalningstiden för statslån förlängas, räntan sänkas och räntor och amorteringar för högst fem år efterskänkas. För amorteringarnas del är det likvärd en förutsättning att säkerheten inte tryggar betalningen av amorteringarna. Räntestödet för räntestödslånen beräknas enligt villkoren i skuldebrevet, trots att den ränta som jordbrukaren betalar har sjunkit.

På renskötselområdet kan rennäringen stödas med hjälp av renhushållningslagen (161/90). Den som idkar rennäring kan beviljas

bidrag på högst 60 procent samt statslån på högst 65 procent av de godkända kostnaderna. En förutsättning för att stöd skall beviljas är att personen äger eller skall skaffa en renbeteslägenhet, och enligt renhushållningsförordningen (494/91) att han som huvudregel äger minst 56 inräknade renar. Som maximibelopp för biinkomsterna har enligt statsrådets beslut (515/92) fastslagits biinkomster på 100 000 mark för att bidrag skall beviljas och biinkomster på 170 000 mark för att lån skall beviljas. Det skall vara ekonomiskt och även i övrigt ändamålsenligt att bevilja stödet. Stödobjekten utgörs av produktiva investeringar, som närmast ansluter sig till anskaffningen av renar, samt väg-, grundtorrlägnings-, elektrifierings- och vattenförsörjningsprojekt på renbeteslägenheten. Dessutom stöds uppförandet av bostadsbyggnader samt anskaffning av renbeteslägenhet och tillskottsmark till den. För markköp kan endast statslån beviljas. Bidrag och lån som därutöver beviljas kan helt täcka kostnaderna för projektet. Staten kan även sälja tillskottsmark på så sätt att huvuddelen av köpesumman kvarstår som fordran med 4 procents ränta. Stöd beviljas numera så att den som erhåller det också måste ha en självfinansieringsandel.

Med stöd av renhushållningslagen stöds också investeringar som renbeteslagen gör. För byggande av slakterier och för väg- och elektrifieringsprojekt i samband med dem samt för uppförande av renskiljningsstängsel, utfodringstängsel och övriga stängsel kan bidrag på högst 80 procent av de godkända kostnaderna beviljas. Dessutom kan bidrag på högst 60 procent beviljas för anskaffning av lösöre. Dessa projekt utgörs närmast av terrängfortskaffningsmedel för gemensamt bruk samt kommunikationsutrustning.

Med stöd av naturnäringslagen (610/84) kan inom naturnäringsområdet i den nordligaste delen av Lapplands län investeringar som behövs inom naturnäringsarna samt uppförandet av bostadsbyggnader och anskaffning av naturnäringslägenhet stödas. Naturnäringsarna är bl.a. småskaligt jordbruk, bärplockning, jakt, fiske och renhushållning. Verksamhet som kan stödas är dessutom inkvartering av resenärer när verksamheten sker i anslutning till primärproduktionen, guideverksamhet samt vidareförädling -närmast i form av hantverk — av naturnäringsprodukter samt tillverkning av utrustning som behövs inom den ovan nämnda

verksamheten. Stödformerna och -beloppen är nästan de samma som i renhushållningslagen. Dessutom kan vattenförsörjnings- och vägprojekt för naturnäringslägenheter utföras som statliga arbeten. Lägenheterna kan också ges rätt att använda statens mark för vissa ändamål. En förutsättning för att stöd skall beviljas är, att näringsidkaren helt eller delvis kan få sin utkomst från den naturnäringsplanering som planeras eller redan idkas, att den som erhåller stödet är under 65 år gammal och att biinkomsterna inte överstiger 3 430 mark i månaden, eller 5 120 mark i månaden när det gäller makar.

Med stöd av skoltlagen (611/84) kan utkomstmöjligheterna för skolter bosatta på skolområdet i Enare kommun stödas. Närmast kan det bli fråga om att bilda skoltlägenheter av statens mark samt att ge stöd för investeringar i bostadsbyggnader på de villkor som anges i naturnäringslagen.

Bidragen och statslånen i enlighet med de ovan angivna lagarna beviljas av gårdsbrukets utvecklingsfond. Enligt lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/66) ansluter sig fonden till jord- och skogsbruksministeriet och den handhas av en direktionsutnämnd av statsrådet. I övrigt sköts fondens förvaltning av jord- och skogsbruksministeriet. Bokföringen och betalningsrörelsen sköts av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral. Om hur fondens medel skall användas för att främja landsbygdsnäringsarna och gynna sådan verksamhet som syftar till att utveckla dem stadgas separat. Användningen av medlen skall bidra till att målsättningarna enligt landsbygdsnäringslagen uppnås. Medlen kan också användas för att man till staten skall kunna inlösa gårdar och områden som säljs på exekutiv auktion.

Med stöd av 30 § lagen angående stämpelskatt har man dessutom kunnat beviljas frihet från stämpelskatt när det gäller fastighetsaffärer för vilka lån enligt de ovan nämnda finansieringslagarna har beviljats. Därutöver har kredithandlingarna, med undantag av innehavarskuldebrev, varit befriade från stämpelskatt.

Med stöd av lagen om balansering av lantbruksproduktionen (1261/89) får åtgärder som krävs för att styra och balansera lantbruksproduktionen under åren 1990—1994 vidtas med de anslag som nämns i lantbruksinkomstlagen (736/89). Av statens medel kan balanseeringspremie betalas för minskning, nedläggelse eller omställning av produktionen. Premie får betalas till odlare, med vilken avses fysisk

person, bolag, stiftelse eller andelslag, som i egenskap av ägare av en gård eller med stöd av arrende idkar gårdsbruk. Som balanserande åtgärder kan godkännas sådana med odlaren ingångna avtal som gäller bland annat upphörande med produktion genom att åkern sköts som träda, naturenlig produktion eller beskogning av åker som betraktas som odlad. Statsrådet avger årligen beslut om de åtgärder som skall vidtas och de allmänna villkoren för dem.

De kostnader, som i enlighet med skogsförbättringslagen (140/87) föranleds av beskogning av åker som betraktas som odlad ersätts i den ordning som skogsförbättringslagen förskriver. Nya beskogningsavtal har efter år 1993 inte längre fått ingås. De beskogningspremier, som föranletts av tidigare ingångna avtal dirigeras via arbetsprogrammet för skogsförbättring till skogsnämnderna, som beviljar stödet till markägaren. De godtagbara beskogningskostnaderna har definierats dels för ytor som förnyas på naturlig väg och dels för de som förnyas genom odling så, att man beaktar huruvida skogsförbättringsplan har uppgjorts eller ej.

Markägaren har för beskogad åker erhållit även en hektarbaserad balanseringspremie, som beviljas för fem år. Balanseringspremien är regionalt graderad. Premiens årliga storlek varierar mellan 2 700 mark och 1 500 mark per hektar.

I Finland är det enbart statsskogarna, sammanlutningar och fonder som inte åtnjuter skogsförbättringsfinansiering enligt skogsförbättringslagen. Finansieringen är inte knuten till bedrivande av gårdsbruk. Av skogsförbättringsmedel kan stöd beviljas till 100 procent för uppgörande av plan, arbetsledning och kostnader för odlingsmateriala. Stödet för kostnaderna att förverkliga arbetena varierar mellan 30 procent och 75 procent. I enlighet med de ändringar av skogsförbättringslagen, som trädde i kraft från början av år 1993 växer markägarnas andel av finansieringen av skogsförbättringsarbetena.

Enligt lagen om istandsättande av skogar i underproduktion i Lappland kan helt och hållet med statsmedel finansieras skogsförnyelsearbeten i Lappland och Kuusamo.

För att åldersstrukturen inom lantbruket skall bli bättre har man skapat ett eget system för förtida överlåtelse, varav systemet med generationsväxlingspension hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

Med stöd av lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) kan en lantbruksföretagare som fyllt 55 men inte 65 år och som för att minska lantbruksproduktionen bestående avstår från att idka jordbruk, beviljas avträdelseersättning. Lantbruksföretagarens maka/make kan beviljas stöd redan vid 50 års ålder. En förutsättning för att stödet skall beviljas är att avträdelaren under minst fem års tid före avträdelsen idkat gårdsbruk på minst tre hektar åker och att hans/hennes beskattningsbara inkomster i statsbeskattningen vilka härrör från annat håll än från gårdsbruket inte i medeltal överstiger 63 272,73 mark per kalenderår. Annan pension liksom annat avtal om begränsning av produktionen utgör enligt huvudregeln hinder för att stödet skall beviljas. Växtodling eller husdjursproduktion skall ha gett en försäljningsinkomst på minst 3 000 mark per hektar under de två år som föregår avträdelsen. En avträdelse som berättigar till ersättning förutsätter att avträdelaren avger en förbindelse om att upphöra med att idka jordbruk för sex år och en begränsning som gäller försäljning av åker under samma tid. Avträdelseersättningen består av en grundsumma som är lika stor som invalidpensionen enligt lagen om pension för lantbruksföretagare samt av ett avträdelsetillägg som är lika stort som avträdelarens andel av gårdsbrukets hektar- och husdjursstöd.

Med stöd av statsrådets beslut om studiepenning för lantbruksföretagare (44/92) kan lantbruksföretagare beviljas studiepenning för studier som är underställda offentlig övervakning. Också för annan yrkesutbildning på motsvarande nivå kan stöd beviljas. Stöd beviljas inte för grundstudier i högskola eller för fortsatta vetenskapliga studier. Stöd beviljas inte heller för allmänbildande studier eller för sådan utbildning som den sökande erhåller stöd för från annat håll. Stöd beviljas för yrkesutbildande studier som fortgår minst fem studiedagar. Utbildningsperioden skall likväl understiga åtta månader per kalenderår. Som studiepenning utbetalas 150 mark för varje hel studiedag, eller 200 mark om övernattning sker på studieorten. Stödets maximibelopp per sökande är 10 000 mark per kalenderår.

Gårdsbrukets struktur och verksamhetsförutsättningar påverkas även genom stöd för gemensamma projekt. Med stöd av lagen om statens deltagande i kostnaderna för vissa jord- och vattenbyggnadsarbeten (433/63) kan med

statsmedel och på jord- och skogsbruksministeriets initiativ och under ministeriets övervakning utföras bl.a. dikningar för grundtorrläggning av marken eller bevattningsarbeten genom uppdamning. Statens andel av kostnaderna utgör bidrag och den del som uppbärs av dem som drar nytta av åtgärden utgör lån. En förutsättning för att medel för torrläggning skall beviljas är att man för arbetet utarbetat en plan som kan godkännas, att kostnaderna inte är oskäligen i förhållande till nyttan, att fastighetsägarna som huvudnäring idkar gårdsbruk och trädgårdsskötsel och att företaget måste anses nödvändigt och ändamålsenligt. I gemensamma företag är det en förutsättning att nyttan av torrläggningen i huvudsak kommer gårdsbruk och trädgårdar med näringsidkare på heltid till del, eller om så inte är fallet, att det är viktigt att projektet genomförs för att livskraften för sådana näringsidkares gårdsbruk skall förbättras.

Med tanke på bidraget är landet uppdelat i fyra zoner. Bidragets andel växlar mellan 25 och 60 procent av kostnaderna. Oberoende av zonindelningen kan under vissa förutsättningar ett tilläggsbidrag på 25 procent av kostnaderna beviljas. Den andel som kvarstår som lån uppbärs genom årsavgifter på sex procent, varav tre procent utgör ränta.

Enligt lagen om stöd för nyskiften (24/81) betalas med statens medel i nyskiftet fastslagen flyttning av gård samt de kostnader som uppkommer när väg byggs och torrläggningsarbete utförs. Med statliga medel kan också sådana kostnader betalas som uppkommer när byggnader skall uppföras i samband med flyttning av gården, när odlingar skall röjas för att ägorna skall få bättre form och läge samt när vatten- och avloppsanordningar byggs.

Kostnaderna krävs tillbaka till staten ifall de inte lämnas kvar som slutliga utgifter för staten. Som slutliga utgifter för staten kan högst 50 procent av kostnaderna lämnas, om förrättningen är viktig för det allmänna bästa och om delägarnas allmänna ekonomiska situation ger anledning härtill. På utvecklingsområden kan 85 procent av kostnaderna kvarlämnas som slutlig utgift för staten i ovan nämnda fall. För den del som krävs tillbaka skall en nioprocentig årsavgift betalas. Därav räknas fyra procent som ränta.

Med stöd av statsrådets beslut om villkoren för statsbidrag till vissa rådgivningsorganisationer för landsbygden (340/90) har man kunnat

stöda föreningar som verkar som regionala rådgivningscenter för landsbygden samt som centralorganisationer för rådgivningscentren. En rådgivningsorganisation kan beviljas stöd för utgifter i enlighet med en årligen uppgjord verksamhets- och ekonomiplan. En förutsättning är att utgifterna beror på uppgifter som ansluter sig till utvecklingen av landsbygdens näringsverksamhet, på ekonomisk, produktionsmässig eller teknisk rådgivning som gäller jordbruket och idkande av landsbygdsnärings- och utbildnings- och informationsverksamhet i anslutning till dem eller på styrning av lantbruksproduktionen och landsbygdsnäringarna i enlighet med de lantbrukspolitiska målsättningarna. Grunden för att statsstöd skall beviljas är i första hand de kalkylerade enheter som direkt eller indirekt ansluter sig till verksamheten eller andra separat definierade kalkylerade grunder.

Enligt lagen om lantbruksekonomiska forskningsanstalten (315/52) har lantbruksekonomiska forskningsanstalten, som är underställd jord- och skogsbruksministeriet, som uppgift att idka ekonomisk forskningsverksamhet inom lantbrukssektorn och således skapa en bas för kontinuerlig utveckling av lantbruksproduktionen, för rationalisering samt för sänkta produktionskostnader. Dessutom har forskningsanstalten som uppgift att bl.a. utarbeta intäkts- och kostnadsberäkningar som gäller gårdsbruket, att utreda frågor om lantbruksproduktens priser och åtgång samt att utföra övriga ekonomiska forskningsuppgifter inom lantbrukssektorn.

För närvarande upprätthåller forskningsanstalten tillsammans med lantbrukets rådgivningsorganisationer ett på frivillighet baserat bokföringssystem för bokföringsgårdar. Bokföringsmaterialet insamlas av rådgivningsorganisationerna och redovisningsarbetet utförs av forskningsanstalten.

2.2. Handels- och industriministeriets förvaltningsområde

Gårdsbrukets och landsbygdsnäringarnas finansieringslagar som relaterats ovan gäller i första hand investeringar som behövs inom primärproduktionen. Fastän man med stöd av landsbygdsnärings- och naturnäringslagen också kan stöda övrig företagsverksamhet, är det en förutsättning att verksamheten bedrivs på

gården i anslutning till primärproduktionen, och att den är småskalig.

Det finns ingen separat lagstiftning om förädlingen av lantbruksprodukter och främjande av marknadsföringen. Stödandet av livsmedelsindustrin har i första hand ankommit på handels- och industriministeriet med stöd av lagstiftningen om företagsstöd. Med stöd av den nu gällande lagen om företagsstöd (1136/93) kan man för företagsverksamhet inom utvecklingsområden bevilja investeringsstöd, småföretagarstöd samt utvecklingsstöd för små och medelstora företag. Det egentliga gårdsbruket har vid gränsdragningen fallit utanför stödet. Stöd beviljas inte heller för projekt som redan beviljats stöd i enlighet med landsbygdsnäringslagen.

Inom utvecklingsområden kan investeringsstöd beviljas i sådana utvecklingsområden som avses i 7 § lagen om regional utveckling (1135/93). Stöd beviljas nystartade företag, företag som utvidgar sin verksamhet eller som förnyar sina anläggningstillgångar. Ett projekt som får stöd skall främja målsättningarna enligt den ovan nämnda lagen. Dessutom skall företaget ha förutsättningar för en kontinuerlig, lönsam verksamhet. Om det gäller utvidgning eller förnyande skall åtgärden också väsentligt öka antalet arbetsplatser, produktionsförädlingsvärde eller tjänsterna. Investeringsstöd kan beviljas för anskaffning av anläggningstillgångar nödvändiga för företagsverksamheten eller för omändrings- och förbättringsarbeten. Stödet utgör högst 45 procent av de anskaffningsutgifter som anses viktiga för att stödet skall beviljas. Maximibeloppen för stödet är regionalt graderade genom ett statsrådsbeslut. Det aktuella investeringsstödet får inte tillsammans med övriga stöd som beviljas för samma investering i anläggningstillgångar överstiga 50 procent av kostnaderna för projektet.

Med stöd av lagen om företagsstöd kan också småföretagarstöd beviljas för projekt som främjar utvecklingen av en konkurrenskraftig företagsverksamhet. Som småföretag anses företag vars personal uppgår till högst 50 personer, vars årsomsättning är högst 30 miljoner mark eller balansräkningens slutsumma utgör högst 12 miljoner mark. Inom landsbygdsområden kan stöd dessutom beviljas även för så kallade företagsutvecklingsbolag för att beviljas vidare åt småföretag som verkar i deras lokaler. Likaså kan stöd också beviljas till

kommuner för att beviljas vidare till företag. Stödet är avsett i synnerhet för utveckling av landsbygdsområden och strukturomvandlingsområden. En förutsättning för att stödet skall beviljas är att företaget anses ha förutsättningar för en fortgående lönsam verksamhet. Dessutom kan småföretag beviljas startstöd för lönekostnader som uppkommer när företagsverksamhet inleds eller utvidgas. Startstödet beviljas för högst 12 månader, eller av särskilda skäl för 24 månader. Statsrådet fattar beslut om stödets maximibelopp. Investeringsstödet till småföretagen har fastslagits till högst 15 procent. Inom utvecklingsområden kan investeringsstödet stiga till 45 procent och inom strukturomvandlingsområden till 30 procent. Startstödet kan utgöra högst 45 procent av de godkända lönekostnaderna.

Därutöver kan små och medelstora företag beviljas utvecklingsstöd för utvecklingsprojekt som på lång sikt främjar konkurrenskraften eller internationaliseringen. Företagets personal får uppgå till högst 250 personer, årsomsättningen till högst 120 miljoner mark och balansräkningens slutsumma till högst 60 miljoner mark. Stödet beviljas för ett avgränsat utvecklingsprojekt som skall vara betydande i relation till omfattningen av företagets verksamhet. Stödet kan beviljas för utredning av vilka förutsättningar det finns för att grunda ett företag eller vilka verksamhetsförutsättningar ett företag har. Stödet för ett utvecklingsprojekt kan uppgå till högst 75 procent av de godkända kostnaderna.

Med stöd av lagen om statsgarantier för vissa näringsgrenar (375/63) kan statsgarantier ges till företag som verkar inom följande näringsgrenar: medelstor industri, arbetsrörelse, turism, pälsskötteri, fiskodling, trädgårdssodling samt torvproduktion. Garantin ges som säkerhet för sådana inhemska och utländska krediter och ansvarsförbindelser som har tagits för att företaget skall utvecklas, utvidgas, grundas eller för att dess verksamhetsförutsättningar skall förbättras. Garantikrediterna skall utnyttjas för anskaffning av anläggningstillgångar som är nödvändiga för företagsverksamheten eller för omändrings-, renoverings- och förbättringsarbeten. Som användningsändamål kan också godkännas finansiering av det driftskapital som behövs för företagsverksamheten samt finansiering av produktutveckling och marknadsföring av produkterna. Statsgarantin ges i form av proprieborgen som säker-

het för betalning av garantikreditens kapital, ränta och övriga betalningstransaktioner i enlighet med kreditvillkoren. Statsgaranti kan beviljas när en sådan anses nödvändig med tanke på företagets finansiering och säkerhetsarrangemang. Dessutom skall uppmärksamhet fästas vid om företaget har betydelse för den allmänna ekonomiska utvecklingen av näringarna i fråga, om det geografiska läget är ändamålsenligt samt om sysselsättningen tryggas. Framförallt skall man beakta om företagsverksamheten har ekonomiska förutsättningar och om företaget är utvecklingsdugligt. De garantikrediter som samtidigt är i kraft kan sammanlagt uppgå till 5 000 miljoner mark.

För konsolidering av de krediter som företag inom de ovan nämnda näringsgrenarna har lyft kan dessutom statsgarantier beviljas med stöd av lagen om statens konsolideringsgarantier (529/93).

Enligt lagen om utvecklingsområdesfonden (65/71) främjar KERA Oy företagsverksamhet samt idkar utvecklingsverksamhet, rådgivning och övrig serviceverksamhet för företag. Ytterligare genomförs undersökningar och utredningar i anslutning till företagsverksamheten. Åtgärder kan likväl inte riktas till det egentliga gårdsbruket eller till affärsverksamhet inom byggnadsbranschen, inte heller till detaljhandeln eller trafikbranschen.

Bolaget kan bevilja krediter och ordna övrig finansiering för företag och kommuner. Lån, som beviljats för forsknings- och produktutvecklingsverksamhet, för främjande av marknadsföringen, för utbildning av och rådgivning för företagsledningen samt för övrig utvecklingsverksamhet som förbättrar verksamhetsförutsättningarna för företaget, kan med stöd av den aktuella lagen helt eller delvis ändras till bidrag, om man efter det att utvecklingsarbetet är över bedömer, att de kostnader som förorsakats härav överstiger den ekonomiska nytta man kan få som resultat av arbetet. Bolaget kan dessutom ställa proprieborgen som säkerhet för krediter som företagen lyft. Bolaget kan även bevilja bidrag för företagets forsknings- och produktutvecklingsverksamhet, för främjande av marknadsföringen, för utbildning av och rådgivning för affärsledningen samt för övrig utvecklingsverksamhet som förbättrar företagets verksamhetsförutsättningar. Ytterligare kan bolaget bevilja bidrag för undersökningar och utredningar om de allmänna förutsättningarna och utveck-

lingen av förutsättningarna för näringsverksamhet inom den bransch där företaget verkar.

För de lån som bolaget beviljat betalar staten räntestöd och ersätter de förluster som uppkommit till följd av garantiverksamheten.

2.3. Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

Med stöd av lagen om generationsväxlingspension (1317/90) kan en gårdsbruksidkare, som är 54—64 år gammal, och hans maka/make beviljas förtidspension om de överlåter sitt livskraftiga jordbruk till en yngre efterträdare.

Generationsväxlingspensionen består av ett grundbelopp och en tilläggsdel. Grundbeloppet beräknas på LFÖPL-arbetsinkomsten som påverkas av åker-, trädgårds- och skogsarealen, av gårdens produktion och avkastning, av mängden arbete i skogen och av arbetsfördelningen på gården. Tilläggsdelen motsvarar till storleken den kalkylerade folkpensionen för avträdaren. På pensionsbeloppet inverkar dessutom köpesumman för gården. Om överlåtelsepriset överstiger värdet på gårdens beräknade produktionsvärde leder detta antingen till att pensionsbeloppet skärs ned till hälften eller till att pensionsrätten helt förverkas.

Förvärvaren skall i fråga om ålder, hälsotillstånd och yrkeskunskap vara lämplig att idka gårdsbruk på gården. För inkomster som inte kommer från gården finns en maximigräns. Dessutom måste förvärvaren förbinda sig att odla gården i 5 år, att bibehålla den ostyckad i sin ägo samt att bo på gården eller på ett ändamålsenligt avstånd från den.

Lantbruksföretagarnas semestrar och övriga ledigheter har ordnats med stöd av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (2/85). Rätten till avbytarservice är enligt huvudregeln kopplad till att lantbruksföretagaren har en gällande pensionsförsäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Rätten till avbytarservice gäller 15—64 år gamla lantbruksföretagare. Semester och veckoledighet kan med stöd av lagen ordnas för företagare som bedriver kreatursskötsel. Rätten till vikariehjälp gäller även övriga idkare av gårdsbruk. Avbytarservice kan när det gäller semester fås för 22 dagar och när det gäller veckoledighet för 12 dagar. Tiden för vikariehjälp beror på vilken karaktär behovet av vikariehjälp har.

AvbytarserVICEN ordnas av kommunen. Driftskostnaderna för avbytarserVICEN betalas med statsmedel.

2.4. Arbetsministeriets förvaltningsområde

Med stöd av sysselsättningslagen (275/87) kan av statsförslaget sysselsättningsmedel enligt motiveringarna i statsförslaget anslag anvisas eller beviljas statens ämbetsverk och inrättningar, kommuner och kommunalförbund samt privata och sammanslutningar. Det skall då vara fråga om projekt eller investeringar som gäller byggande, underhåll, grundförbättring, utvidgning eller ändring av konstruktioner. Statsstödet via sysselsättningsanslag för investeringar får tillsammans med övrigt stöd som beviljas för samma objekt inte vara större än det maximibelopp som gäller för ifrågavarande stöd, och det får aldrig överstiga 90 procent av de godkända kostnaderna för projektet. I de områden där arbetslösheten är svårast kan likväl ett extra statsstöd på högst 20 procent av de godkända kostnaderna beviljas. Om det inte finns något särskilt stadgande om maximibeloppet för det statsstöd som ett objekt kan beviljas, utgör maximibeloppet 75 procent av de godkända kostnaderna. En förutsättning för att anslag skall kunna utnyttjas är att man när det gäller planering och genomförande av statsbidragsprojektet samt i fråga om verksamhet som erhåller statsstöd iakttar vad som eventuellt separat finns stadgat eller bestämt om varje enskilt projekt.

Därutöver kan sysselsättningen av en person som annars inte kan sysselsättas få stöd med hjälp av sysselsättningsanslag. Till en arbetslös arbetssökande som ämnar bli företagare kan stöd beviljas för att hans utkomst skall tryggas under den tid som beräknas åtgå till att starta och stabilisera företagsverksamheten. Till den som ämnar bli företagare beviljas sysselsättningsstöd för högst 15 månader.

2.5. Undervisningsministeriets förvaltningsområde

Studerande beviljas stöd enligt lagen om studiestöd (65/94). Studiestödet beviljas finsk medborgare som i Finland bedriver heltidsstudier under minst två månader i en följd efter fullgjord läroplikt.

Studiestöd beviljas i form av studiepenning, bostadstillägg och studielån med statsborgen. Person som är berättigad till stöd för vuxenstudier beviljas i stället för studiepenning vuxenstudiepenning som ersättning för utebliven förtjänst. Vuxenstudiepenning kan beviljas en studerande i åldern 30—59 år, om han inte under en femårsperiod omedelbart innan studierna inleds har varit över fyra månader i utbildning som kan anses vara heltidsutbildning för vilken studiestöd kan beviljas. För person i åldern 25—29 år är motsvarande period åtta år. Om sökanden saknar grundläggande yrkesutbildning och han har fyllt 30 år blir inte tidigare studieperioder föremål för granskning. Studiepenningen och vuxenstudiepenningen är skattepliktig inkomst. Huruvida studeranden beviljas bostadstillägg till studiestöd eller allmänt bostadstillägg bestäms utgående från hur och med vem studeranden bor.

I högskola och universitet kan studiestöd fås för avläggande av examen eller vetenskaplig påbyggnadsexamen. Studiestöd kan även beviljas för fullgörande av yrkesutbildande fortbildningsprogram i högskola. I gymnasie kan studiestöd fås för slutförande av gymnasiets lärokurs. Studerande vid andra läroanstalter kan få studiestöd för utbildning som leder till examen, för en kurs som ger yrkesbehörighet eller en kurs som ökar yrkesbehörigheten. Den som studerar vid en folkhögskola eller någon annan läroanstalt med uppgift att ge allmänbildande utbildning kan beviljas studiestöd också för andra heltidsstudier. Vid medborgarinstitut eller sommaruniversitet kan studiestöd endast fås för kompletterande yrkesstudier som sker på heltid.

Som studier som sker på heltid anses studier som av gymnasie, yrkesutbildningsläroanstalt eller folkhögskola arrangeras som dagsundervisning, samt avläggande av högskoleexamen. Annan utbildning anses ske på heltid, om den arbetsinsats som studierna förutsätter omfattar minst 25 veckotimmar eller i medeltal minst tre studieveckor per stödmånad.

Grunderna för beviljande av studiestöd är sökandens studieframgång och hans behov av ekonomiskt stöd.

Studiestöd beviljas för studier utomlands om studierna motsvarar ovan avsedda studier i Finland eller ingår i examen som avläggs i Finland.

Studiestöd beviljas inte den som får arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd,

utbildningsstöd för arbetskraftsutbildning eller avträdelseersättning, rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall på grund av olycka, tilläggsdel för hemvård av barn, fullgör bevarings- eller civiltjänst, avtjänar fängelsestraff och studerar i straffanstalt eller får studiestöd från en främmande stat.

2.6. Inrikesministeriets förvaltningsområde

Lagen om regional utveckling (1135/93) trädde i kraft den 1 januari 1994. Lagens målsättning är att främja regionernas självständiga utvecklande samt en stabil utveckling av dessa. Ansvaret för utvecklingen av områdena vilar på kommunerna och staten. Som regional utvecklingsmyndighet fungerar enligt huvudregeln den samkommun, d.v.s. det förbund på landskapsnivå, som sköter landskapets intressebevakning och regionplanläggning. De statliga myndigheterna skall i sin verksamhet beakta målet för denna lag.

För att målsättningen i lagen skall uppnås utarbetas tidsbestämda målsättningsprogram, med vars hjälp utvecklingsåtgärderna styrs. För beredningen av dem och uppföljningen av hur de genomförs svarar inrikesministeriet i samarbete med övriga ministerier och regionala utvecklingsmyndigheter. Statsrådet fattar beslut om programmen och sammanjämningen av dem. Innehållet i målprogrammen definieras i regionutvecklingsprogram som den regionala utvecklingsmyndigheten godkänner. På basen av programmet gör de statliga och kommunala myndigheter som deltar i finansieringen av programmet samt sammanslutningarna upp programavtal som innehåller de största projekten i regionen. För de statliga myndigheternas del begränsar sig avtalet till de anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten. I statsbudgeten nämns separat de anslag som gäller olika förvaltningsområden och med hjälp av vilka målsättningarna i den aktuella lagen kan främjas. Dessutom medtas i budgeten ett anslag som skall utgöra bidrag för det utvecklingsarbete som det regionala näringslivet självständigt bedriver. Inrikesministeriet fattar beslut om hur detta anslag skall fördelas mellan regionerna.

För att stödet skall kunna graderas, definieras med stöd av lagen separat utvecklingsområden och strukturomvandlingsområden. I fråga om maximandelarna för offentliga investe-

ringar som skall beviljas företag inom utvecklings- och strukturomvandlingsområden hänvisas till lagen om företagsstöd. Maximandelen för den utvecklingspenning som beviljas andra än företag har begränsats till 70 procent av de totala kostnaderna för projektet. Maximibeloppet kan dock överskridas om särskilt vägande skäl föreligger.

3. Anslutningsavtalet

Finland har den 24 juni 1994 undertecknat ett avtal med den Europeiska unionen om anslutning till unionen. Enligt avtalet förbinder sig Finland att följa såväl den Europeiska gemenskapens nuvarande som kommande lagstiftning nästan som sådan.

Finland skiljer sig vad lantbruket beträffar på grund av sitt nordliga läge från de nuvarande medlemsländerna. Därför har man kommit överens om att i anslutningsdokumentet skapa ett särskilt mål 6 som motsvarar områdena med mål 1, med särskilt beaktande av områdenas glesa bosättning. Det som i den nuvarande lagstiftningen sägs om mål 1 bör i Finland gälla mål 6. Detta är avsett som ett permanent undantag.

Enligt bilaga 1 i protokollet hör de norra och östliga NUTS II-klassificeringsområdena i Finland till tillämpningsområdet för målsättning 6. Dessa områden innefattar landskapen Lappland, Kajanaland, Norra Karelen och Södra Savolax samt vissa närområden. I bilaga 2 har för dessa områden getts en riktgivande förbindelse angående de anslag som skall riktas till dessa områden. Enligt denna är gemenskapens totala stöd från strukturfonderna 1 704 miljoner ecu under åren 1995—1999, av vilket belopp det skulle beviljas 90 miljoner ecu för område 6 under år 1995 och under följande år något större belopp.

Dessutom ingår i det protokoll som ingår som bilaga 6 till anslutningsdokumentet ett avtal om anordnandet av gårdsbrukets strukturstöd under övergångsperioden. Finland kan fram till slutet av år 1999 bevilja investeringsstöd för utbyggnad inom svin- och hönsushållningen, oberoende av vad som stadgas i rådets förordning (EEG) nr 2328/91. Likaså kan Finland utan hinder av ovannämnda stadgande bevilja stöd för gårdar i ekonomiska svårigheter fram till slutet av år 2001.

Vidare har man enligt handlingarna i anslut-

ningsavtalet kommit överens om att investeringar inom svinhushållnings-, ägg- och fjäderfäbranscherna inte får medföra en tillväxt av den totala produktionskapaciteten och att stödet beviljas inom producentvisa gränser, som fastställs iakttagande det förfaringsätt om vilket stadgas i 29 artikeln i rådets förordning (EEG) nr 4253/88. Tilläggsstöden för produktion inom trädgårdsodlingen samt produktion av levande växter och blomsterodlingprodukter får inte heller medföra en tillväxt av den totala produktionskapaciteten. Även dessa skall beviljas inom producentvisa gränser med beaktande av ovan nämnda förfaringsätt. I nämnda handlingar har man även överenskommit om att förordningen om producentorganisationer och deras förbund skall tillämpas i hela Finland på sådana produkter, som berörs av 3 artikeln i nämnda förordning. Dessutom har man i detta sammanhang överenskommit om en tre månader lång frist räknat från anslutningen, inom vilken de i förordningen angående stöd för förädling och marknadsföring av jord- och skogsbruksprodukter avsedda planerna skall översändas. Man har även konstaterat att samtliga mindre gynnade områden i Finland skall anses som i rådets direktiv (EEG) nr 268/75 avsedda bergsområden vid betalning av ersättningar för naturskador enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91, ändrad genom förordning (EEG) nr 3669/93 angående så kallade LFA- områden.

4. Gemenskapens lagstiftning

4.1. Grundfördragen

Gemenskapens lagstiftning om lantbruket grundar sig på artikel 38—47 i gemenskapens grundfördrag. Av dessa inverkar särskilt artikel 38—42 på lantbrukets strukturer.

Enligt artikel 38 omfattar den gemensamma marknaden också lantbruket och handeln med lantbruksprodukter. Målet är enligt artikel 39 att öka lantbrukets produktivitet genom att främja den tekniska utvecklingen och säkerställa en rationell utveckling av produktionen och optimalt utnyttjande av produktionsfaktorerna. Ytterligare mål är att garantera en skälig levnadsstandard för lantbruksbefolkningen, stabilisera marknaden, trygga tillgången till förnödenheter samt garantera skäliga produ-

centpriser. Härvid beaktas dock lantbrukets speciella karaktär.

Avtalets kapitel om konkurrensregler tillämpas enligt artikel 42 också på produktionen av och handeln med lantbruksprodukter, men endast till den del som rådet skilt bestämt om.

I konkurrensreglernas artikel 92 som gäller statsstöd har man igen ansett det vara olämpligt att en medlemsstat inom den gemensamma marknaden beviljar eller ur statsmedel beviljar stöd i en eller annan form som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna något särskilt företag eller branch, ifall stödet inverkar på handeln mellan medlemsstater. Lämpliga stöd inom den gemensamma marknaden är enligt artikeln socialt stöd till enskilda konsumenterna som beviljas utan åtskillnad av produkternas ursprung, samt stöd för att ersätta skador till följd av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser. Som lämpliga inom den gemensamma marknaden kan åter anses stöd för att befrämja den ekonomiska utvecklingen i områden med exceptionellt låg levnadsstandard eller hög arbetslöshet, för att befrämja ett viktigt projekt av allmänt intresse, för att eliminera en allvarlig störning i medlemsstatens ekonomi samt befrämja viss ekonomisk verksamhet eller utvecklingen av ett visst ekonomiområde förutsatt att detta inte står i konflikt med det allmänna bästa, samt sådana stöd som rådet fastslagit med kvalificerad majoritet.

Stadganden om den ekonomiska och sociala samhörigheten ingår i artikel 130 a—130 e. Enligt artikel 130 a utvecklar och bedriver gemenskapen sin verksamhet för att förstärka den ekonomiska och sociala samhörigheten i syfte att befrämja en harmonisk utveckling i hela gemenskapen. Gemenskapen strävar särskilt efter att minska de regionala skillnaderna och höja utvecklingsnivån i mindre utvecklade regioner.

I artikel 130 b förutsätts, att medlemsstaterna bedriver och samordnar sin ekonomiska politik så, att också de mål som avses i artikel 130 a uppnås. Vid förverkligandet av den gemensamma politiken och den inre marknaden beaktas både målen enligt artikel 130 a och 130 c, och delas i förverkligandet av de målsättningar som gemenskapen stöder bl.a. via strukturfonderna.

I artikel 130 e 2 kopplas jordbruksfondens styrningsavdelning med hänvisning till artikel

43 till verkställandet av den gemensamma lantbrukspolitikens.

4.2. Struktur- och fondlagstiftning

I syfte att förverkliga den gemensamma lantbrukspolitikens har en jordbruksfond grundats, som är uppdelad i en stöd- och en styrningsavdelning. Ur stödavdelningen finansieras lantbrukets marknadsföringskostnader och interventionsutgifter. Dessutom har hit överförts en del lantbrukets strukturförverkligande åtgärder, som tidigare hörde till styrningsavdelningen. Dessa åtgärder är t.ex. lantbrukets förtidspensioneringssystem, stöd för beskningsåtgärder samt stöd för naturbevarande åtgärder. Styrningsavdelningen hör enligt rådets förordning (EEG) 2052/88 till gemenskapens strukturfonder, med vilka den förverkligar såväl sin struktur- som sin regionpolitik.

Strukturfondernas uppgifter fastslås per fondperiod. I förordning (EEG) nr 2052/88, som genom förordning (EEG) nr 2081/93 helt förnyats, ingår bestämmelser om de huvudsakliga mål som är avsedda att förverkligas med fondens medel. Den politik som gemenskapen för genom strukturfonderna har enligt artikel 1.1. till uppgift att främja speciellt förverkligandet av de allmänna målen i artiklarna 130 a och 130 c i etableringsavtalet. Fonderna skall på ett ändamålsenligt sätt medverka för att de fem prioriterade målen uppnås. Enligt punkt 5 i artikeln är ett av dessa prioriterade mål att främja utvecklandet av landsbygden. Detta mål har indelats i en skild punkt 5 a, till vilken nedan hänvisas som mål 5 a, och varmed avses att påskynda anpassningen av jordbruksstrukturerna i syfte att reformera den gemensamma lantbrukspolitikens, samt i punkt 5 b, nedan mel 5 b, som avser underlättande av landsbygdsområdenas utveckling och strukturella anpassning. I finansieringen av åtgärder enligt 5 a deltar styrningsavdelningen och fiskerinäringens finansieringsorgan då det är fråga om strukturutveckling av fiskerinäringen. I åtgärder enligt mål 5 b deltar såväl styrningsavdelningen, Europas socialfond som Europas regionala utvecklingsfond.

Styrningsavdelningens uppgifter är enligt stadgandena i artikel 3.3. i rådets ovannämnda förordning att förstärka och nyorganisera i synnerhet jordbrukets, och i detta sammanhang också skogsbrukets strukturer, inklusive mark-

nadsföringen och förädlingen av jord- och skogsbruksprodukter samt att bistå vid ersättandet av lantbrukets naturmen. Vidare har avdelningen till uppgift att säkerställa ändringen av lantbruksproduktionen samt att ombesörja utvecklandet av tillräckliga ersättande näringar för jordbrukarna. Dessutom har den till uppgift att säkerställa en rättvis levnadsstandard för jordbrukarna samt att bidra till utvecklandet av landsbygdens sociala struktur, skydda miljön samt bevara landsbygden. I artikeln betonas att åtgärderna bör rikta sig mot jordbrukare av båda könen. Styrningsavdelningen deltar också i finansieringen av tekniska hjälpmedel och informationsverksamhet och understöder forskning och pilotplaner på gemenskapsnivå.

Gemenskapens uppgifter skall enligt artikel 4 i rådets förordning vara sådana, att de kompletterar eller stöder motsvarande nationella åtgärder. De verkställs i intimt samarbete mellan kommissionen, medlemsstaten och de verkställande myndigheterna och organen. Medlemsstaten kan inom ramen för sin egen lagstiftning och förvaltning utnämna sina nationella, regionala eller lokala organ. Alla parter bör sträva till samma målsättning. Samarbetet omfattar såväl ärendenas beredning och finansiering som förhands- och efterhandsbedömning och -tillsyn. Den som har hand om deltagandet i samarbetet bör ha tillräckliga befogenheter ifråga om finansierings- och andra åtgärder.

Kommissionens uppgift är att vidta åtgärder för att försäkra sig om att gemenskapens åtgärder bidrar till uppnåendet av de i förordningens 1. artikel definierade målsättningarna, och att lägga tyngd vid de nationella initiativen. Kommissionen kan också bidra till åtgärderna genom att finansiera förberedande forskning och ge teknisk hjälp.

Formen för de stöd som beviljas ur strukturfonderna är enligt artikel 5 beroende av åtgärdens karaktär. Strukturfondsstöd beviljas huvudsakligen för delfinansiering av åtgärdsprogram, för delfinansiering av nationella stödssystem, dit återbetalningar hör, samt för beviljande av s.k. global grant -stöd, där stödet förmedlas av en av medlemsstaten utsedd mellanhand till den slutliga förmånstagaren. Dessutom ges stöd för delfinansiering av program och tekniskt bistånd.

Europeiska investeringsbankens finansieringsstöd och finansieringsstöd från andra fi-

nansieringskällor än strukturfonderna ges huvudsakligen i form av enskilda lån eller så kallade global loans -lån, som annan delfinansiering av åtgärdsprogram, teknisk hjälp eller borgen.

Gemenskapens stöd beviljas i form av sådan kombination av olika stödformer, att stödet utgör ett så effektivt incitament som möjligt. Åtgärdsprogrammen omfattar igen en serie fleråriga åtgärder, som kan verkställas med stöd av flera strukturfonder, Europeiska investeringsbanken eller någon annan finansieringskälla. Då flera finansieringskällor deltar i finansieringen av ett projekt kan man vid förverkligandet av projektet sägas tillämpa en så kallad integrerad approach.

I förordningens artiklar 6 och 7 a ingår stadganden om bedömningen och kontrollen av gemenskapens åtgärder. Åtgärderna bör utföras så, att de främjar målen i grundfördraget. Man kan vid behov ändra en åtgärd mitt under förverkligandet, om det uppkommer orsaker härtil. Åtgärderna kan också bedömas i efterhand för att man skall få reda på deras inverkan på det strukturella problem de gällt, och hur de mål som ställs i förordningen uppnåtts. Syftet med kontrollerna är att övervaka att åtgärderna inte står i strid med gemenskapens principer enligt grundfördraget, i synnerhet ifråga om konkurrensreglerna, de offentliga avtalen, miljövården och jämlikt bemötande av män och kvinnor.

För de i förordningens artiklar 8 och 9 samt i mål 1 avsedda mindre utvecklade regionerna och för i mål 2 avsedda områden med industriell tillbakagång uppgörs regionala planer som kommissionen godkänner och på basen av vilka den stadfäster ramarna för gemenskapens stöd. I en plan som hänför sig till mål 1 bör ingå lantbrukets strukturåtgärder enligt mål 5 a så, att deras andel kan urskiljas i planen.

I artikel 11 ingår ett mycket kortfattat stadgande om mål 5 a dvs förbättring av lantbrukets strukturer. I artikeln hänvisas närmast till punkterna 4 och 5 i artikel 3, där det förutsätts utfärdas noggrannare bestämmelser om beviljande av stöd, förutsättningar för beviljande av stöd, gemenskapens deltagande samt koordineringen av olika finansieringskällor.

Däremot ingår i artikel 11 a synnerligen noggranna bestämmelser om metoderna, valen av regioner och planernas innehåll vid utvecklingen av landsbygdsområden under mål 5 b.

Vid fastställandet av gemenskapens finansieringsandel beaktas enligt artikel 13 det ifrågasvarande, särskilt det regionala eller sociala problemets grad, medlemsstatens ekonomiska bärkraft, åtgärdsprogrammets särskilda betydelse för gemenskapen, regionen och nationen samt det föreslagna åtgärdsprogrammets särdrag.

Den ur strukturfonden beviljade gemenskapens andel av finansieringen av åtgärdsprogram för olika mål är högst 75 procent av totalkostnaderna och minst 50 procent av de offentliga kostnadernas totalbelopp i regioner under mål 1. Ifråga om kohesionsfinansiering kan andelen uppgå till högst 85 procent av de totala kostnaderna. Utanför dessa områden är taket för delfinansiering från gemenskapen 50 procent av de totala kostnaderna och minst 25 procent av det offentliga stödets belopp. Den minsta procenten tillämpas dock inte på inkomstbringande investeringar.

I fråga om tillämpande av rådets förordning (EEG) nr 2052/88 om sammanjämkande av strukturfondernas verksamhet å ena sidan sinsemellan, och å andra sidan med Europeiska investeringsbankens och andra finansieringsorganens verksamhet, ingår i rådets förordning (EEG) nr 4253/88 noggrannare bestämmelser om samordnandet av de olika finansieringskällornas verksamhet.

Enligt förordningen används vid samordnandet bl.a. ramar för stöd, fleråriga prognoser över uppskattade utgifter, koordinerade stödformer samt samarbete mellan olika finansieringsorgan. De planer som gäller andra mål än 5 a bör uppgöras på en lämplig regional nivå. Medlemsstaterna bör anvisa ansvariga myndigheter för uppgörandet av planen. I synnerhet i de planer som hänför sig till mål 1 bör också ingå åtgärder för utveckling av landsbygden. Å andra sidan bör i de planer som gäller landsbygdsområden under mål 5 b ingå åtgärdsprogram för sysselsättning och yrkesutbildning. I planen bör ingå de detaljerade uppgifter som behövs för varje enskild fond, inklusive det ansökta stödbeloppet. För att påskynda behandlingen kan ansökan om stöd för åtgärdsprogrammet bifogas till planen. Medlemsstaterna bör försäkra sig om att planerna sinsemellan är konsekventa och i linje med gemenskapens verksamhetsprinciper. Planerna uppgörs för tre eller sex år. De kan uppdateras årligen. I planerna bör ingå tillräckliga uppgifter om strukturåtgärder och bedömningen av samman-

det mellan medlemsstaternas ekonomiska, sociala och regionala verksamhetsprinciper.

De stödramar som hänför sig till mål 1—4 och 5b uppgörs av medlemsstaten och kommissionen tillsammans, och fastslås av kommissionen. Ramen för stödet uppgörs för en period på tre eller sex år. Den innefattar bl.a. åtgärdsprogrammets prioriteringsordning, riktlinjer för senare beviljade stöd, finansieringsplan, metoder för uppföljning och bedömning av programmet, en metod för att konstatera additionsprincipen samt arrangemangen för att anknyta miljömyndigheterna till verkställandet av ramen för gemenskapsstödet.

För att strukturfondernas stöd skall ha en faktisk ekonomisk effekt, får stödet från strukturfonderna inte ersätta de offentliga utgifter medlemsstaten använder för respektive mål i hela landet. Huvudregeln är därför att medlemsstaten bibehåller sin stödnivå för respektive ändamål.

Kommissionen beslutar om stödramens godkännande senast inom sex månader efter att planen inlämnats. Samtidigt beslutar gemenskapens kommission om ansökningarna om stöd. Om medlemsstaten endast inlämnar ett programdokument, som innehåller alla uppgifter om det avsedda målet, fattar kommissionen bara ett beslut.

Ett stöd som beviljas inom ramen för gemenskapsstödet omfattar i huvudsak ett begränsat antal program. Stödet kan beviljas i form av en integrerad approach om programmet omfattar finansiering från flera än en fond eller finansiering från något annat finansieringsorgan, om åtgärderna samverkar i samma syfte och sannolikt kommer att utfalla till avsevärd nytta och om det finns ett nödvändigt förvaltningssystem för programmet.

Stödansökningarna bereds av medlemsstaternas vederbörande myndigheter, regionala eller lokala myndigheter eller något annat organ som medlemsstaten anvisar. I ansökningen bör ingå tillräckliga uppgifter för bedömning av ansökningen, om dessa inte redan ingått i planen. Gemenskapens kommission fäster särskild vikt bl.a. vid bedömningen av hur det föreslagna åtgärdsprogrammet bidrar till uppnåendet av de mål det är frågan om. Kommissionen fattar vanligen beslut om beviljande av stöd inom sex månader efter att ansökningen inlämnats.

Stöd som hänför sig till mål 1—4 och 5 b godkänns endast om åtgärdsprogrammet ingår

i ramen för gemenskapsstödet. Gemenskapen deltar inte med stöd för sådana utgifter som uppkommit före det att stödansökningen lämnats in.

Vid beviljandet av stöd för inkomstbringande investeringar tar gemenskapens kommission vid fastställandet av stödbeloppet, med hänsyn till investeringens karaktär, beaktande till det tillgängliga bruttoöverskottet av den egna finansieringen av investeringen, utan de nationella offentliga utgifterna. Investeringsstöd för företag beviljas dock aldrig för över 50 procent av investeringarna i regioner under mål 1 och aldrig över 30 procent av de berättigade totalkostnaderna i andra regioner.

Om hur lån från den Europeiska investeringsbanken skall kombineras med gemenskapsstöd besluts i samråd med investeringsbanken vid fastställandet av ramarna för gemenskapsstödet.

Gemenskapens stöd skall bara beviljas om åtgärdsprogrammet för verkställande av ramen för gemenskapsstödet är förenlig med finansieringsplanen för stödramen. För undvikande av administrativa dröjsmål bör medlemsstaterna försäkra sig om, att utbetalningsanvisningarna i mån av möjlighet levereras med jämna intervaller under året.

Gemenskapens budgetförbindelser uppgörs på grundval av de kommissionsbeslut, genom vilka gemenskapens kommission godkänner medlemsstaternas åtgärder. Den tid de är i kraft är beroende av åtgärdsprogrammets karaktär. Förbindelser som utsträcker sig över längre tid än två år utbetalas i form av årliga avbetalningar. I samband med den första årliga avbetalningen ingås förbindelsen då kommissionen avger sitt beslut om godkännande av åtgärdsprogrammet. I samband med senare avbetalningar skall det ursprungliga eller uppdaterade handlingsprogrammet och en redogörelse över programmets framskridande läggas som grund för förbindelsen. Vid mindre än tvååriga åtgärdsprogram eller program för under 40 miljoner ecu dvs. 252 miljoner mark gäller förbindelsen hela beloppet från det att kommissionen beslutar om godkännande av åtgärdsprogrammet.

Utbetalningar enligt gemenskapens budget erläggs till de behöriga nationella, regionala eller lokala myndigheterna eller organ, som medlemsstaten anvisat. Gemenskapen erlägger vanligen betalningen inom två månader efter att den godkända ansökningen inlämnats. Ut-

betalningarna kan utgöras av förskott eller slutliga utbetalningar på basen av de faktiska kostnaderna. Utbetalningar för åtgärdsprogram som räcker längre än två år bör anknytas till de ovannämnda årliga avbetalningarna. Förskottet för varje betalningsförbindelse får vara högst 50 procent av förbindelsens belopp. Det följande förskottet får tillsammans med det tidigare utbetalade inte överskrida 80 procent av betalningsförbindelsens belopp. Dessutom måste det ansvariga organet intyga, att minst hälften av det första förskottet har använts och att åtgärdsprogrammet framskrider på ett tillfredsställande sätt. Utbetalningarna skall erläggas oavkortade åt stödets slutliga mottagare.

Betalningen kan utföras på grundval av saldot förutsatt att det vederbörande organet inom sex månader efter utgången av ifrågavarande år eller efter genomfört åtgärdsprogram tillställer kommissionen en vederbörlig redogörelse och ett intyg, där uppgifterna i dokumentet bekräftas. Medlemsstaten bör utse de myndigheter som har rätt att utfärda ovannämnda intyg. Medlemsstaten bör också försäkra sig om, att mottagaren av stödet får pengarna tillräckligt snabbt och i allmänhet inom minst tre månader efter det att medlemsstaten fått anslaget, dock under förutsättning att mottagaren av stödet uppfyller villkoren för utbetalande av stödet.

Kommissionens beslut, förbindelser och utbetalningar anges i ecu.

Vid förverkligandet av åtgärdsprogrammen bör medlemsstaten också försäkra sig om att de genomförs sakenligt, hindra regelstridigt förfarande genom att vidta åtgärder gentemot detta och indriva de belopp som förlorats genom den regelvidriga verksamheten eller försommelserna. Med undantag för en sådan situation, där stödets mottagare eller förmedlare kan bevisa, att han inte är ansvarig för det ovannämnda förfarandet, är medlemsstaten skyldig att återbetala de rater som betalats på oskälig grund. För lån kan förmedlingsorganet på rekommendationer av medlemsstaten och kommissionen skaffa bank- eller annan borgen för att täcka risken.

Medlemsstaterna skall informera kommissionen om de åtgärder det vidtagit i ovannämnda fall. Medlemsstaterna skall i synnerhet inlämna åt kommissionen en beskrivning av det förvaltnings- och övervakningssystem som den upprättat med tanke på att försäkra sig om ett

effektivt verkställande av åtgärder. Medlemsstaterna skall regelbundet redovisa för kommissionen om de administrativa åtgärder och rättegångarnas framskridande.

Medlemsstaterna skall också ställa till kommissionens förfogande alla nationella utredningar över kontroll av åtgärder i anslutning till åtgärdsprogrammen eller någon annan verksamhet.

Personer i kommissionens tjänst skall utan hinder av inspektioner som utförs på grundval av den nationella lagstiftningen ha rätt att på plats utföra inspektioner, även stickprov, som gäller åtgärder som finansieras av strukturfonden.

Kommissionen meddelar på förhand medlemsstaten om inspektionerna på ort och ställe för att erhålla all nödvändig hjälp. Inspektioner som görs utan förhandsanmälan utförs inom ramen för samarbetsvillkoren i rådets förordning (EEG) nr 2052/88. Medlemsstaternas representanter kan delta i inspektionerna.

Kommissionen kan också kräva att medlemsstaten utför inspektioner på ort och ställe för att konstatera betalningsanvisningarnas regelmässighet. Kommissionens representanter kan delta i de inspektioner som de är skyldiga att utföra på begäran av medlemsstaten.

Kommissionen bör också försäkra sig om koordineringen av inspektionerna för att undvika upprepade inspektioner av samma sak.

Kommissionen och medlemsstaten skall ofördröjligen överläta åt varandra all väsentlig information om resultatet av inspektionen.

Det ansvariga organet eller myndigheten är skyldig att under de tre följande åren efter den sista betalningsraten för vilket åtgärdsprogram som helst, hålla dokumenten över alla utgifter och kontroller tillgängliga för kommissionen.

Om verksamheten eller åtgärdsprogrammet inte ser ut att berättiga till hela det beviljade stödet eller till en del av det, har kommissionen rätt att under vissa förutsättningar utföra en undersökning, som kan leda till att stödet minskas eller skjuts upp om det framkommer att där förekommer regelstridig verksamhet eller avsevärda förändringar som inverkar på fullföljandet av programmet. Allt oskäligt utbetalt stöd skall då återbetalas till kommissionen. Om betalningen försenas påläggs ränta.

Kommissionen och medlemsstaterna skall inom ramen för samarbetsavtalet försäkra sig om en effektiv uppföljning av de stöd som beviljas ur strukturfonderna. Uppföljningen ge-

nomförs genom gemensamt överenskomna rapporter, stickprov och uppföljningskommittéer. Vid uppföljningen uppmärksammas särskilt hur åtgärdsprogrammet inverkar på målen. De myndigheter som medlemsstaterna anvisat skall för varje flerårigt program lägga fram rapporter över programmets framskridande. Rapporterna skall inlämnas inom sex månader efter varje avslutat verksamhetsår, och den slutliga rapporten framläggs då programmet fullföljts.

I förordning (EEG) nr 4256/88 ingår bestämmelser om verkställandet av förordning (EEG) nr 2052/88 ifråga om de delar förordningen gäller styrningsavdelningen för jordbrukets stöd- och styrningsfond. I artikel 2 i den förstnämnda förordningen ingår en bestämmelse om vad de gemensamma åtgärdsprogrammen för mål 5 a särskilt bör gälla. Hit hör bl.a. de jordbrukspolitiska åtgärder som bidrar till att återställa balansen mellan produktionen och marknadens avsättningsmöjligheter till den del som åtgärderna inte finansieras via stöдавdelningen, det ersättande stödet till bergsområden och områden med ogynnsamma odlingsförhållanden, åtgärder för att främja unga att etablera sig som jordbrukare, förbättring av effektiviteten i lantbrukets strukturer, förbättring av förädlingen och saluföringen av jord- och skogsbruksprodukter, främjande av grundandet av producentorganisationer samt främjande av samarbete.

I områden under mål 1 finansierar fonden åtgärder som hänför sig till en hållbar utveckling av landsbygds miljön, där bl.a. ingår åtgärder för att stärka jord- och skogsbrukets strukturer och skydda och förbättra landskapet. Syftet med de åtgärdsprogram som fonden finansierar inom ifrågavarande regioner skall särskilt sammanhånga med lantbrukets föråldrade strukturer. Målet är förutom åtgärderna för mål 5 a bl.a. att befrämja lantbrukets produktionsomläggning, diversifiering och öka produktionen av andra produkter än livsmedel. Dessutom kan sådana infrastrukturprojekt på landsbygden som sammanhänger med utvecklandet av gårdsbruket komma ifråga, till den del de inte finansieras av den Europeiska regionala utvecklingsfonden, nyskiftet, jordförbättringsprojekt samt bevattnings- och dikningsprojekt. Åtgärderna kan också hänföra sig till främjande av turism och hantverk, återställande av skador på grund av naturkatastrofer, utnyttjande av skogen samt projekt som hänför sig till natur- och landskapsskydd,

stöd av rådgivningstjänster och yrkesutbildning samt främjandet av förädlingen och marknadsföringen av jord- och skogsbruksprodukter samt forskning och utveckling av jord- och skogsbruket.

I regionerna under mål 5 b tillämpas samma åtgärdsprogram som i regionerna under mål 1.

I regionerna under mål 1 uppgörs sådana program där man tillämpar en integrerad approach och s.k. global grant -stöd. Samma stödformer används också i regioner under mål 5 b, där åtgärderna kan ha många olika syften. I dessa regioner skall också i utvecklingsprogrammen för landsbygden ingå en beskrivning av lantbrukets strukturella problem.

Fondens årliga medel kan bl.a. användas för förberedande förhandsbedömningar, uppföljning, utvärdering i efterhand samt information.

Medlemsstaterna skall tillställa gemenskapens kommission den nödvändiga information som behövs för att konstatera om åtgärderna harmonierar med gemenskapens olika verksamhetsprinciper.

4.3. Förbättring av lantbrukets strukturer

Om finansiering av jordbrukets investeringar ingår bestämmelser i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 och om rådets direktiv om särskilt stöd för mindre gynnade områden (EEG) nr 268/75. För att bidra till förbättringen av jordbrukets inkomster och levnads-, arbets- och produktionsvillkoren skall medlemsstaterna införa en ordning med investeringsstöd till jordbruksföretag. Stödordningen kommer att tillämpas som sådan i och med anslutningen. Medlemsstaterna kan dock i sin egen lagstiftning till vissa delar påverka stödets inriktning.

Ordningen om investeringsstöd skall tillämpas på jordbrukare, som har jordbruk som huvudsysselsättning. Medlemsstaten får dock tillämpa stödordningen också för de jordbrukare som, även om de inte har jordbruk som sin huvudsakliga sysselsättning, får minst 50 procent av sin totala inkomst från jordbruk, skogsbruk, turism eller hantverk eller verksamhet som utförs inom företaget och som syftar till att bevara landsbygden och som berättigar till offentligt stöd. Likväl förutsätts, att den del av inkomsten som härrör direkt från jordbruk inom företaget inte utgör mindre än 25 procent av jordbrukarens totala inkomst och att verksamheten som utförs utanför företaget inte

utgör mer än hälften av jordbrukarens totala arbetstid. Stöd kan också ges sådana lantbruk där odlaren ifråga är en juridisk person. Också i dessa fall skall ovan avsedda krav på huvud- eller bisyssla uppfyllas.

Jordbrukaren bör ha tillräcklig yrkesskicklighet och -kompetens.

En förutsättning för att stöd skall beviljas är också att jordbrukaren gör en förbättringsplan för att väsentligt förbättra gården. Planen måste med tydligt angivna beräkningar utvisa att investeringarna är berättigade med hänsyn till företagets situation och dess ekonomi. Dessutom bör av planen framgå att genomförandet av den kommer att leda till en varaktig förbättring av situationen, i synnerhet av arbetsinkomsten per arbeidskraftsenhet vid företaget eller att den är nödvändig för att bibehålla den nuvarande arbetsinkomsten.

Jordbrukaren bör åta sig att hålla förenklad bokföring, som åtminstone omfattar bokföring av företagets inkomster och utgifter med tillhörande verifikat, och utarbeta en årlig balansräkning för företagets tillgångar och skulder.

Stödordningen är begränsad till att omfatta endast jordbruksföretag där arbetsinkomsten per arbeidskraftsenhet (mansarbetsår) är mindre än områdets referensinkomst. Med referensinkomst avses den genomsnittliga bruttolönen hos icke-lantarbetare i regionen, som medlemsstaten skall fastställa. Å andra sidan kan stöd inte beviljas om förbättringsplanerna leder till en arbetsinkomst som överstiger 20 procent av denna referensinkomst.

Stöd kan också beviljas åt de lantbruksföretagare, som efter verkställandet av planen fortfarande uppfyller villkoren för beviljandet av stöd.

Stödordningen kan tillämpas på investeringar som avser kvalitativ förbättring och omställning av produktionen enligt marknadens behov, diversifiering av företagets verksamhet, i synnerhet genom införandet av turistverksamhet och hantverk eller förädling eller försäljning av gårdsprodukter, anpassning av företaget i syfte att minska produktionskostnaderna eller spara energi, förbättring av levnads- och arbetsvillkoren, förbättring av de hygieniska förhållandena för husdjursskötsel och uppfyllande av gemenskapens djurmiljöstandarder samt skydd eller förbättring av miljön.

Alla investeringar för vilka stöd ansökes om bör ingå i den plan som avses i artikel 5, och de bör vara nödvändiga för planens förverkli-

gande. Till stödberättigade investeringar hör dock inte utgifter för jordköp eller svin, hönor och kalvar som köps till slakt. Första inköpet av husdjur är däremot en investering som berättigar till stöd om det ingår i förbättringsplanen.

Stödet kan nekas eller minskas om de berörda investeringarna leder till en ökning av företagets produktion av produkter för vilka det inte finns några normala avsättningsmöjligheter på marknaden. Rådet skall skrida till nödvändiga åtgärder och definiera vilka produkter här avses. Nuförtiden beviljas inte stöd för sådana investeringar i mjölkproduktion som leder till att produktionen överskrider den fastställda kvoten eller den på förhand fastställda tilläggskvoten. På ovannämnda villkor kan stöd beviljas förutsatt att investeringen inte ökar antalet mjölkkor till fler än 40 per mansarbetsår eller fler än 60 per företag eller, om arbetsinsatsen i företaget är över 1,5 mansarbetsår, inte ökar antalet mjölkkor med mer än 15 procent. På gårdar med nötköttsproduktion kan andra investeringar än sådana som hänför sig till miljövård stödas endast om antalet kor är högst två per foderenhet efter att planen trätt i kraft. Investeringar inom svinproduktionen får inte medföra ett ökat antal svinplatser. En suga anses då motsvara 6,5 slaktsvinplatser. Stöd av investeringar med avseende på svinhushållningen är tillåtna endast på villkor att företaget efter planens genomförande har minst 35 procents självförsörjning av foder. Åt gårdar med ägg- och fjäderfäproduktion beviljas inte alls investeringsstöd.

Man har i och för sig inte fastställt något maximibelopp för en enskild investering för vilken stöd beviljas. Gemenskapens delfinansieringsandel begränsas dock till sådana gårdsvisa investeringar som under en sex års period inte överskrider 73 224 ecu dvs. 461 311 mark per mansarbetsår och 146 448 ecu dvs. 972 677 mark per gård. Medlemsstaterna kan fastställa ännu lägre maximibelopp för investeringarna. Stödet av den del av investeringarna som överskrider ovannämnda gränser, och som gjorts enligt godkända planer, finansieras helt med nationella medel.

Gemenskapens stödordning för investeringar förutsätter inte direkt någon begränsning av gårdarnas storlek, trots att ett av de allmänna målen inom gemenskapen är att undvika att jordbruket börjar bedrivas industrimässigt.

Medlemsstaterna kan likväl införa en sådan begränsning av investeringsstöddordningen att stödet bara omfattar familjejordbruk.

En förbättringsplan får avse ett enskilt företag eller flera företag som samverkar i syfte att slå samman alla eller en del av dessa företag.

Antalet planer per mottagare som får godkännas under en sexårsperiod skall begränsas till två. Den fastställda tiden räknas från och med godkännandet av den första planen.

Värdet av det stöd som beviljas till de i rådets direktiv (EEG) nr 268/75 avsedda LFA-områdena dvs. mindre gynnade odlingsområden får uppgå till högst 45 procent av anskaffningskostnaderna för fast egendom och högst 30 procent av anskaffningskostnaderna för andra typer av investeringar. Inom andra områden är motsvarande högsta procenttal 35 och 20 procent.

Stödet kan beviljas i form av bidrag eller räntestöd. Om stödet inte beviljas i form av bidrag skall medlemsstaterna varje år utarbeta en översikt som anger stödets värde uttryckt i procent av investeringsbeloppet. Härvid bör tas hänsyn till den genomsnittliga årliga räntesatsen på lån med normal ränta, räntestödets värde, betalningsuppskov för ränta och amorteringar och alla andra faktorer som använts. Räntestödet och övriga lättnader i lånevillkoren bör anges i motsvarande term som bidraget.

Enligt förordningen får stöddordningen även omfatta borgen för lån och räntor på dessa, i de fall där låntagaren inte kan ställa tillräcklig reell eller personlig säkerhet.

Investeringsstöd kan också beviljas gemensamt till flera sådana gårdar, som har för avsikt att sammanslå gårdarna eller delar av dem. Då bör alla i företaget uppfylla villkoren för stödets beviljande. Gränserna för investeringsbeloppet får multipliceras med antalet medlemsföretag, dock högst tre. Sammanslutningens koantal efter investeringen får dock inte överskrida 120 kor. Med beaktande av ovan nämnda begränsningar får kommissionen bemyndiga en medlemsstat att även bevilja finansieringsstöd till jordbrukskooperativ.

En medlemsstat kan också bevilja investeringsstöd ur enbart nationella medel. En medlemsstat får dock inte till gårdar som uppfyller villkoren i förordningens 5 och 9 artiklar, dvs. främst villkoren för inkomsterna och arbetstiden samt villkoren för sammanslagning av gårdar, bevilja investeringsstöd som överskri-

der de övre gränserna för investeringsstöd eller stödets procentuella maximibelopp som avses i artikel 7.2. i förordningen. På basen av grundfördragets 92—94 artiklar om konkurrensregler kan stöd dock utan hinder av det ovan nämnda beviljas för uppförande av byggnader på jordbruk, omplacering av byggnader med tanke på det allmänna bästa, jordförbättringsåtgärder samt investeringar för att skydda och förbättra miljön.

Om en medlemsstat beviljar stöd åt sådana gårdar, som inte heller uppfyller de ovan nämnda villkoren i artikel 5, skall stödbeloppet vara 25 procent mindre än sådant stöd som beviljas enligt artikel 7. Denna begränsning utsträcks dock inte till att omfatta investeringar för energibesparing eller jordförbättring, som kan stödas inom ramen för de maximibelopp som fastslås i artikel 7.2.

Begränsningen om sänkningen av stödet med 25 procent berör dock inte sporadiskt stöd till små gårdar, som inte uppfyller kriterierna i artikel 5. Stöd kan inte beviljas för investeringar över 25 252 ecu dvs. cirka 159 000 mark, och inte till bättre villkor än vad som stadgas i artikel 7.

Stöd för sådana investeringar som inte uppfyller villkoren i artikel 5 är helt förbjudna, med undantag för uppfödning av gäss och ankor för produktion av gäslever eller till anskaffning av nötkreatur också då det inte är fråga om första köp. Likaså på gårdar som inte uppfyller villkoren i artikel 5 eller ovan avsedda små gårdar där antalet kor per mansarbetsår och gård inte överstiger 40.

Inga av de ovan nämnda förbuden och begränsningarna för beviljande av stöd berör dock jordköp, högst ettåriga driftskapitalkrediter, anskaffning av avelsdjur, borgen för överenskomna krediter och deras räntor, sådana investeringar i skydd och förbättring av miljön som inte ökar produktionen eller investeringar som hänför sig till djurhygien.

Det nationella stöd som medlemsstaten beviljar får inte stå i konflikt med artikel 92—94 om konkurrensregler i etableringsavtalet.

Förutom till de ovan relaterade investeringarna kan inom LFA-områdena beviljas stöd för gemensamma investeringsprojekt som hänför sig till foderproduktion, lagring och distribution inberäknade, förbättring och utrustning av beten samt endast i bergsområdena vattenposter och småvägar till betena. På områden med obetydlig kreatursskötsel kan stödet utvidgas

till att också omfatta andra projekt. Dessutom kan stöd beviljas, om det är ekonomiskt ändamålsenligt, för småskaliga vattenförsörjnings- och bevattningsprojekt samt för byggnade av boplatser som behövs vid boskapsvallningen. Stödbeloppet får inte överskrida 120 688 ecu dvs. cirka 760 000 mark per gemensamt investeringsprojekt och 603 ecu dvs. cirka 3 800 mark per beteshektar eller 5 923 ecu dvs. cirka 37 300 mark per bevattnad hektar.

Med stöd av ovannämnda förordning (EEG) nr 2328/91 artikel 10 är det också möjligt att bevilja startstöd till jordbrukare under 40 år. Den unga jordbrukaren förutsätts etablera sig som eller bli heltidsjordbrukare på en gård, som senast två år efter övertagandet kräver minst ett mansarbetsår. Senast inom två år efter etableringen bör jordbrukaren också ha inskaffat tillräckliga yrkeskvalifikationer. Jordbrukaren bör överta såväl det juridiska som det skatterättsliga ansvaret för gården. Under särskilda förutsättningar kan stödet också beviljas till en sammanslutning eller medlem av ett jordbrukskooperativ.

Startstödet får omfatta såväl ett engångsbidrag på högst 12 082 ecu dvs. cirka 76 100 mark som kan fördelas över en period på fem år, som ett räntestöd på ett lån som tagits i syfte att täcka kostnaderna för etableringen. Räntestödet får inte överstiga 5 procent och lånetiden får vara högst 15 år. Räntestödets kapitalvärde får inte överstiga 12 082 ecu dvs. cirka 76 100 mark. Bidraget kan beviljas i form av räntestöd och räntestödet på motsvarande sätt i form av bidrag.

Åt unga jordbrukare kan dessutom beviljas kompletterande stöd för investeringar som ingår i en förbättringsplan som utgör ett villkor för beviljande av investeringsstöd. Förutsättningen för detta är dessutom att den unga jordbrukaren redan har erforderlig yrkesskicklighet och att han lämnar in förbättringsplanen inom fem år efter att han övertagit gården. Stödets maximala belopp är 25 procent av det investeringsstöd som beviljas.

Gårdarna kan också stödjas med andra åtgärder. Medlemsstaterna kan införa en ordning för att sporra införande av bokföring i jordbruksföretag. Stödet beviljas på ansökan åt jordbrukare som har jordbruk som huvudsysselsättning. Stödet fördelas över högst fyra år som driftsbokföring hålls på gården. Medlemsstaten skall fastställa stödbeloppet inom ett intervall mellan 700 och 1 197 ecu dvs. mellan

cirka 4 900 och 7 500 mark. Bokföringen bör omfatta minst upprättande av årlig ingående och utgående balans, en systematisk och regelbunden registrering under bokföringsåret av olika rörelser i likvida medel och i varor som rör företaget samt avslutas med en årlig presentation av företagets allmänna förutsättningar och i synnerhet använda produktionsfaktorer, en utförlig balansräkning och resultaträkning samt de nödvändiga upplysningar, i synnerhet inkomst per mansarbetsår, som krävs för att värdera driftsledningens effektivitet och lönsamheten i företagets huvudsakliga verksamhetsgrenar. Om ett företag väljs ut av medlemsstatens myndigheter i syfte att samla in bokföringsdata i informationssyfte och för vetenskaplig undersökning, i synnerhet inom ramen för gemenskapens informationssystem för bokföring, skall den jordbrukare som får stöd för bokföring ställa sin bokföring till dessa myndigheters förfogande, men anonymt.

Medlemsstaterna får på ansökan bevilja stöd för uppmuntran till samarbete till sådana godkända sammanslutningar som har som mål att verka för samarbete mellan gårdar, inklusive samarbete ifråga om nya teknologier och metoder för att skydda och förbättra miljön och bevara landskapet, införande av alternativa jordbruksmetoder, mer rationellt utnyttjande av jordbrukets produktionsmedel samt gemensam drift. Det högsta beviljade stödbeloppet för driftskostnader är 15 044 ecu dvs. cirka 94 800 mark.

Medlemsstaterna får också bevilja startbidrag för att starta föreningar som bjuder ut avbyttjänster. Föreningar åt vilka stöd kan beviljas bör ha minst en heltidsanställd, anställd som är yrkeskvalificerad. Stödet uppgår till högst 12 035 ecu dvs. cirka 75 800 mark per heltidsanställd avbytare. Stödet fördelas över den anställdas fem första arbetsår.

Dessutom kan en medlemsstat på ansökan bevilja stöd till rådgivningssammanslutningar som har för avsikt att starta eller utöka rådgivningstjänster för driftsledning av jordbruksföretag. Med detta avses individuell hjälp i jordbrukets tekniska, ekonomiska, finansiella och administrativa ledning. Den sammanslutning som beviljas stöd måste ha ett visst minimiantal jordbrukarmedlemmar, och den bör sysselsätta på heltid minst en yrkeskvalificerad anställd. Det största beloppet per arbetstagare är för de fem första åren, det kan också vara successivt nedgående, 54 400 ecu

dvs. cirka 343 000 mark. Alternativt kan stödet beviljas direkt till jordbrukaren för att utnyttja de ovannämnda rådgivningstjänsterna. Stödets maximibelopp är då 750 ecu dvs. cirka 4 700 mark per gård, och stödet fördelas på minst två år.

Dessutom ingår i ovannämnda förordning en skild stödordning för yrkesutbildning. I den utsträckning som finansiering genom stöd från Europeiska socialfonden inte finns att tillgå, kan i medlemsländerna enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 artikel 28 tas i bruk en stödordning för att förbättra yrkeskunskapen. Stödordningen får omfatta de områden där behovet av utbildning är uppenbarast och tillämpas för de personer som uppfyller alla villkor för stödordningen med undantag av LFA-stödet. Syftet med utbildningsstödet är att befrämja ett friktionsfritt ibruktage av de övriga stödordningarna. Utbildningsstöd kan beviljas för grundläggande och fördjupad yrkesutbildning efter läropliktsåldern och för fördjupad utbildning med tanke på produktionsomläggning, miljövård eller för ett ökat utnyttjande av skogen. Stödberättigade är också kurser i driftsledning för chefer för producentorganisationer och andelslag samt yrkesutbildning för unga jordbrukare. Den sistnämnda utbildningen måste uppgå till minst 150 timmar. Stödet kan beviljas för deltagande i kurserna eller för anordnande av kurser. Det största beviljade stödet är 8 457 ecu dvs. cirka 53 300 mark per kursdeltagare som fullföljer en kurs. Av detta belopp skall 3 020 ecu dvs. cirka 19 000 mark avse vidareutbildning i syfte att omlägga produktionen.

4.4. Utvecklandet av förädling och marknadsföring av lantbruksprodukter

I rådets förordning (EEG) nr 866/90 stadgas om den stödordning som hänför sig till förbättring av villkoren för förädling och saluföring av jordbruksprodukter enligt mål 5 a. I beslut av gemenskapens kommission (EEG) nr 173/94 stadgas med beaktande av gemenskapens verksamhetsprinciper och särskilt med beaktande av den gemensamma lantbrukspolitiken om de urvalskriterier som används vid valet av de projekt som kan stödas.

Målet med ifrågavarande stödordning är att göra det lättare att utveckla och rationalisera behandlingen, förädlingen och saluföringen av

jordbruksprodukter. Ordningen skall också göra det lättare att uppnå mål 1 och 5b.

Stöd kan beviljas för investeringar som uppfyller minst en av följande förutsättningar:

1) investeringen bidrar till att styra produktionen i förhållande till den förväntade marknadsutvecklingen eller främja utvecklingen av nya avsättningsområden för jordbruksprodukter, särskilt genom att underlätta framställning och saluföring av nya produkter eller av kvalitetsprodukter, däribland organiskt odlade produkter;

2) investeringarna minskar behovet av marknadsinventioner genom att gynna långsiktiga strukturförbättringar i de branscher där det behövs;

3) investeringarna lokaliseras till sådana regioner som har särskilda problem att anpassa sig till de ekonomiska följderna av utvecklingen på jordbruksmarknaden, eller är till fördel för dessa regioner;

4) investeringarna förbättrar eller rationaliserar marknadskanalerna eller förädlingsmetoderna för jordbruksprodukter; eller

5) investeringarna bidrar till att förbättra produkternas kvalitet, presentation och framställning eller främjar en bättre användning av biprodukter, särskilt genom återvinning av avfall.

För att säkerställa att gemenskapsstödet blir effektivt och för att utvecklingen skall följa gemenskapens verksamhetsprinciper, särskilt beträffande den gemensamma jordbrukspolitiken, skall finansieringen av investeringar ske inom ramen för planer som är avsedda att förbättra strukturerna för olika berörda produkter. Dessa planer som baserar sig på de motsvarande ramarna för gemenskapsstöd föredras av medlemsstaterna.

De åtgärdsprogram som planeras inom ramen för denna ordning skall ingå i de planer som medlemsstaterna uppgör och föredrar gällande områdena enligt mål 1, i Finland alltså mål 6. Uppgifterna om investeringsordningen för områden enligt mål 5 b skall hållas skilt från uppgifterna om de övriga åtgärder som planeras på området.

Av planerna måste åtminstone framgå avgränsningen av de sektorer som ingår i planen, utgångssituationen och utvecklingstrenderna särskilt för lantbrukets betydelse och framtida marknader, lantbruksprodukternas marknads-läge och kapaciteten och den regionala fördelningen. I planen bör dessutom ingå de mål och

medel som avser tidtabellen för planens förverkligande, de behov som planen tillfredsställer, mål och bidrag samt medlen för att uppnå målen, särskilt med avseende på investeringarnas totala belopp och medlemsstatens medfinansiering, värdering huruvida planen motsvarar medlemsstatens egna och gemenskapens miljönormer samt åtgärderna för att öka denna motsvarighet.

Planen kan förnyas eller uppdateras om den tid som uppskattats för förverkligandet löper ut eller om den ekonomiska utvecklingen förutsätter en uppdatering av den ursprungliga planen.

Enligt anslutningsavtalet föredrar Österrike, Norge, Sverige och Finland sina respektive planer inom tre månader efter anslutningen till Europeiska unionen. Ramen för gemenskapsstöd för det ifrågavarande ändamålet bereds i samarbete mellan kommissionen och medlemsstaten på basen av de ovan nämnda planerna. Till den del ramarna för gemenskapsstödet omfattar andra områden än områdena för mål 1 kan de årligen granskas för att säkerställa att anslagen räcker. Av ramarna för gemenskapsstödet bör framgå gemenskapens prioriteringsprinciper, stödets totalbelopp och nivå. På områden enligt mål 1 skall det här avsedda stödet också ingå i ramarna i frågavarande område.

Europeiska lantbrukets stöd- och styrningsfond, dess styrningsavdelning skall erbjuda stöd vid förverkligandet av åtgärdsprogram i avsikt att utveckla villkoren för förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter. Styrningsavdelningens stödformer är delfinansiering av åtgärdsprogram eller beviljande av s.k. global grant -bidrag.

Europeiska lantbrukets fondens styrningsavdelning beviljar stöd i ovan nämnda stödformer endast för de investeringar som uppfyller vissa villkor. För att vara berättigade till stöd från fonden skall investeringarna syfta till att

- rationalisera och utveckla framställningen, förvaringen, behandlingen och förädlingen av jordbruksprodukter eller återvinningen av biprodukter eller restprodukter från framställningen
- förbättra försäljningskanalerna, däribland insynen i samband med prissättningen
- använda ny förädlingsteknik, däribland utvecklingen av nya produkter och bi-

produkter eller genom att finna nya marknader och nyskapande investeringar, eller

— förbättra produktkvaliteten

Prioritet ges till investeringar för att förbättra försäljningsstrukturerna för jordbruksprodukter, särskilt om dessa investeringar främjar utvecklingen av nya avsättningsmöjligheter. Ovan nämnda investeringar är stödberättigade med undantag för kostnaderna för anskaffningskostnaderna för byggnader och fast egendom i samband med jordinköp, anskaffningskostnaderna för nya maskiner och anläggningar, däribland också datorer jämte därtill hörande program, samt vissa allmänna kostnader.

De investeringar som stöds skall bidra till att förbättra förhållandena för den råvarusektor inom jordbruket som berörs. De skall särskilt garantera att råvaruproducenterna får en tillräcklig och varaktig andel av de ekonomiska fördelar de medför, med hänsyn till varje sektors speciella karaktär.

Investeringarna skall beröra de produkter som finns upptagna i bilaga II till Romfördraget med undantag av produkter för fiskeri- och akvakultur. Investeringar som berör produkter med KN-nummer 4502, 4503 och 4504 är dock tillåtna. Förteckningen i ovan nämnda bilaga II i Romfördraget är mycket detaljerad, och omfattar tiotals produkter, exempelvis kött, mjölkprodukter, spannmål och kvarnindustriprodukter. Gemenskapens kommissionen kan också godkänna investeringar som avser andra produkter förutsatt, att stödtagaren har direkta, avtalsbaserade kontakter till lantbrukets råvaruproducenter. Icke stödberättigade är däremot investeringar som bland annat gäller smör, mjölkpulver samt huvudsakligen all slakteriverksamhet för svin, nöt, får eller fjäderfä. Tillräckliga garantier skall ges om investeringarnas produktivitet.

Stöd beviljas inte för investeringar i detaljhandelsledet eller för investeringar i förädling och saluföring av produkter från tredje land.

Stödet skall beviljas till fysiska eller juridiska personer eller sammanslutningar av nämnda personer som bär huvudansvaret för investeringarnas finansiering. Beviljandet av gemenskapens delfinansierade stöd är i sista hand beroende av kommissionen.

Stöd från den Europeiska jordbrukets fondens styrningsavdelning får i förhållande till de godtagbara kostnaderna för de utvalda finan-

sieringarna inte överstiga 50 procent i regionerna under mål 1 och 30 procent i andra regioner.

Det stöd som den Europeiska jordbruksfondens styrningsavdelning beviljar utbetalas vanligen i form av bidrag. Då andra stödformer används får värdet inte överskrida beloppet för motsvarande bidrag.

Medlemsstaterna skall åta sig att delta i finansieringen av investeringar med minst 5 procent av de godtagbara kostnaderna. Stödtagarens andel av de godkända investeringarnas kostnader måste vara minst 25 procent i regionerna under mål 1 och minst 45 procent i övriga regioner.

Inom tillämpningsområdet för denna förordning får medlemsstaterna vidta stödåtgärder, för vilka villkoren och reglerna för beviljandet avviker från dem som fastställts i denna förordning, eller vars stödbelopp överskrider de tak som fastställs i denna förordning, förutsatt att dessa åtgärder följer artikel 92—94 i grundfördraget.

De utbetalningar av förskott eller restbelopp som skall ske görs till medlemsstatens vederbörande myndighet eller, om så anses lämpligt, till det förmedlingsorgan som utses i artikel 16.1. i förordningen, och stödet skall utbetalas inom två veckor till den slutliga mottagaren. Myndigheterna skall dessutom kontrollera de dokument som berör stödtagarens utgifter, och kontrollera att dokumenten är i ordning innan gemenskapen betalar sin andel. Myndigheterna eller förmedlingsorgan skall också göra kontroller på plats. Kommissionen skall kvartalsvis tillställas ett utlåtande om de utbetalade stöden och en årlig redogörelse över planens verkställande.

Om förbättring av villkoren för förädling och saluföring av skogsbruksprodukter stadgas i rådets förordning (EEG) nr 867/90. I kommissionens beslut (EEG) nr 173/94 ingår bestämmelser om de urvalskriterier som tillämpas vid fastställandet av huruvida stöd kan beviljas för investeringar för förbättring av villkoren för förädling och saluföring av skogsbruksprodukter.

De åtgärder som relateras ovan tillämpas också vid utvecklingen och rationaliseringen av villkoren för förädling och saluföring av skogsbruksprodukter, för att också denna sektor skall kunna bidra till förbättringen av lantbrukets strukturer.

Med utveckling och rationalisering av för-

ädlingen och saluföringen av virke avses i detta sammanhang avverkning, sågning, lagring, impregnering och torkning av inhemska träd samt alla investeringar som berör arbetena med virke före det att virket hamnar till en industriell såganläggning.

Vid finansieringen av investeringar prioriteras sådana små och medelstora företag, vilkas rationalisering kan bidra till lantbruks- och landsbygdsmiljöns allmänna och ekonomiska utveckling.

4.5. Stöd för grundande av producentorganisationer

I kommissionens förordning (EEG) nr 1360/78 förordnas om producentorganisationer och deras förbund. I kommissionens förordning (EEG) nr 220/91 förordnas åter om tillämpningen av förstnämnda förordning lands- och produktvis.

Avsikten med stödåtgärden är att främja jordbrukarnas organisering kommersiellt på vissa områden. Stödet gäller bara produkter som utbjuds till försäljning av ett stort antal små gårdar som inte är tillräckligt organiserade för marknadsföringen. De producentorganisationer som grundas med hjälp av stödet och deras förbund bör ha som målsättning att anpassa produktionen enligt marknadsläget för medlemmarna, att koncentrera utbudet, att skapa produkter som är försäljningsdugliga samt utbud åt partiinköpare.

Utgångsläget är att stödordningen är bindande. Nämnda förordning av kommissionen omfattar alla betydande jordbruksprodukter, men den tillämpas på bara en begränsad mängd produkter i enlighet med behovet i respektive land. Flera medlemsländer har accepterats som stödområden. I Italien hör talrika produkter till kretsen för stödet, i en del av Frankrike olivolja och vin samt tropiska produkter och nötkött från områdena bortom haven och i Belgien nöt- och svinkött samt spannmål. De nya medlemsländerna Spanien, Portugal, Irland och Grekland som har anslutit sig senare till gemenskapen har fått detta stöd för producenterna av en mångfald produkter. Däremot hör Tyskland, England, Holland, Danmark och Luxemburg inte alls till kretsen för ifrågavarande stöd.

I bilagan till förordningen (EEG) nr 220/91 av kommissionen föreskrivs landsvis och pro-

duktivt om minimiomfattningen i form av till exempel djurantal, arealenheter eller omsättning som krävs av producentorganisationer och/eller deras förbund. Förbundens omsättning bör vara minst 0,1 miljoner ecu dvs. cirka 0,63 miljoner mark, men högst 65,0 miljoner ecu dvs. cirka 410 miljoner mark. Av förbunden förutsätts i allmänhet en minimiandel på 0,5—20,0 procent av den nationella produktionen. Den fordrade minimimängden odlarmedlemmar varierar i producentorganisationerna mellan 5 och 300. Den kan också anmälas som en procentuell andel av producenternas antal på i frågavarande område.

Stödet bör beviljas inom tre år från det producentorganisationen eller dess förbund har erkänts. Stöd kan betalas under fem års tid.

Stödets maximimängd för en producentorganisation är årligen sjunkande så att de två första åren är stödet tio procent, sedan åtta och de följande åren sex och fyra procent av värdet på de produkter medlemmarna levererat. Stödet får inte överstiga verkliga verksamhets- och grundläggningskostnader.

Stödet till producentorganisationernas förbund betalas under tre år. Dess maximimängd är årligen sjunkande. Det första året är stödet 100 procent av de verkliga grundläggnings- och driftskostnaderna och de följande två åren 80 och 40 procent. Stödets totalsumma får inte överstiga 120 000 ecu dvs. cirka 756 000 mark.

Ovannämnda maximistöd kan enligt rådets beslut för noggrant bestämda områden och produkters del överskridas på grund av särskilda problem, vilka beror på svårigheter i anpassningen till den gemensamma jordbrukspolitik och därtillhörande ekonomiska följder.

Gemenskapens finansieringsandel är i regel 25 procent, men på område enligt målsättning 1 minst 50 procent.

4.6. Trädgårdsproducenternas marknadsföringsorganisationer

Rådets förordning (EEG) nr 1035/72 berör i huvudsak frukt-, bär och grönsaksbranschens marknadsarrangemang, men i förordningens 13—15, 18 och 36 artiklar stadgas också om trädgårdsproducenters marknadsföringsorganisationer. Kommissionens förordning (EEG) nr 2118/78 samt rådets förordning (EEG) nr 3285/83 kompletterar ovannämnda förordning. I den förstnämnda stadgas om godtagbara

grundläggnings- och förvaltningskostnader vid grundande av producenternas organisationer, och i den senare om hur reglerna utsträcker att beröra producenter vilka inte hör till organisationer.

Producenternas marknadsföringsorganisationer har en central roll i trädgårdsbranschen, speciellt inom marknadsföringen och följandet av balansen på marknaden. Grundandet av organisationerna är frivilligt, men gemenskapens och sammanslutningarnas egna regler binder medlemmarna. Staten förverkligar endast i undantagsfall inventionen. Vanligtvis verkställs den av marknadsföringsorganisationen.

Grundandet av marknadsföringsorganisationer stöds genom medel från lantbruksfondens styrningsavdelning. Gemenskapens stöd förutsätter också nationell finansiering. Nationellt stöd kan också beviljas för grundande av en interventionsfond för organisationen.

Jordsbrukfondens styrningsavdelning beviljar stöd för grundande av marknadsföringsorganisationer inom trädgårdssektorn enligt förordningen (EEG) nr 1035/72.

Stöd för grundandet beviljas i regel nya organisationer, men under vissa förutsättningar kan stöd beviljas också åt redan existerande organisationer.

Enligt kommissionens meddelande finns det inget fast anslag för stödet, men finansiering ordnas åt alla stödberättigade. Detta förbinder även medlemsstaten att alltid bevilja stöd, då marknadsföringsorganisationen är stödberättigad.

För att marknadsföringsorganisationen skulle kunna beviljas stöd, bör den vara grundad på odlarnas eget initiativ, bör den binda odlarna till förpliktelser samt den bör vara offentligt erkänd av medlemslandet.

Bas för stödet är medelvärdet på produktionen vilken marknadsförts via organisationen under tre föregående år före erkännandet.

Stödet är till sin natur temporärt, och det beviljas årligen sjunkande så, att beloppet de första åren är fem procent, därpå följande år fem, sedan fyra, tre, och sista året två procent per år.

Stödet betalas för fem år under högst sju påföljande år efter marknadsföringsorganisationens erkännande. Stödet får inte överstiga de verkliga förvaltnings- och grundläggningskostnaderna, vilka förorsakats av grundandet.

Om stödets användningsändamål stadgas närmare i kommissionens förordning (EEG) nr 2118/78.

Inom frukt- och grönsakssektorn kan gemenskapens andel av det betalda stödet uppgå till 50 procent. Stödet grundar sig på uppgjorda program.

Om producentorganisationerna som utförare av intervention stadgas i rådets förordning (EEG) nr 1035/72 artiklarna 15 ja 18 samt delvis i artikel 14. Interventionen hör till marknadsorganisationens verksamhet.

Stödet för grundande av marknadsföringsorganisationer är avsett att sporra till en ännu effektivare marknadsföring. Målet är att befrämja samarbete mellan odlare och samtidigt effektivisera marknadsföringen av produkterna genom att erbjuda handeln stora produktpartier samt samordna materialanskaffningarna och ordna produkternas samtransport.

4.7. Stödsystemet för jordbruk på mindre gynnade områden

I rådets direktiv (EEG) nr 268/75 stadgas om gemenskapens system för stödande av jordbruket på dess mindre gynnade områden, såsom bergiga, backiga och på vissa mindre gynnade områden, och i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 om utvecklandet av effektiviseringen av jordbrukets struktur. Utvalsgrunderna för områdena ges i direktiv (EEG) nr 268/75. Om det kompenserande stödet för mindre gynnade odlingsförhållanden stadgas i förordning (EEG) nr 2328/91.

Målet med stödsystemet för mindre gynnade områden, så kallade LFA-områden är att trygga jordbruksnäringen kontinuitet och på så sätt upprätthålla befolkningens miniminivå eller att bevara landsbygden på för jordbruket mindre gynnade områden. Europeiska unionens medlemsstater kan ta i bruk ovannämnda stödsystem för att befrämja idkandet av jordbruk och för att öka jordbruksinkomsterna på nämnda områden.

När åtgärder för mindre gynnade områden tillämpas bör det rådande läget och utvecklingsmålen för varje enskilt område beaktas.

Stödområdena fastslås utgående från speciella stödområdeskriterier. Medlemsstaterna bör tillställa gemenskapens kommission ett förslag över de områden, på vilka de med beaktande av stödområdeskriterierna anser sig kunna

tillämpa stödsystemet för jordbruket på mindre gynnade områden, och på vilka de kommer att tillämpa dem. Gemenskapens råd måste godkänna förteckningen.

På basen av medlemsstatens ansökan kan också stöd för mindre gynnade områden beviljas sådana områden, vilka inte fyller kriterierna för stöd. Undantaget kan beröra högst 1,5 procent av ifrågavarande medlemsstats hela odlade areal.

Till LFA-områden räknas bergsområden, där idkande av jordbruk är nödvändigt för skyddande av landsbygden, speciellt för att motverka erosion eller för att tillfredställa fritidsbehoven. Till LFA-områden räknas också höra områden, på vilka upprätthållande av en minimibefolkning eller upprätthållandet av landsbygden är osäkert, samt små områden vilka lider av speciella men.

I rådets direktiv (EEG) nr 268/75 finns mycket detaljerat stadgat de kriterier vilka bör uppfyllas, för att området skall kunna godkännas att höra till bergsområdesjordbruk eller till annat missgynnat odlingsområde.

Medlemsstaterna kan årligen betala ersättning för att att stöda jordbruket på varaktigt missgynnade områden. Ersättning kan beviljas odlare, som har minst tre hektar användningsbar odlingsjord, och vilka förbinder sig att idka jordbruk enligt målen i stödsystemet för missgynnade områden i minst fem år räknat från den första betalningsdagen. Ersättningstagaren kan befrias från odlingsförbindelsen vid fall av så kallade force majeure. Dessa kan vara bland annat tvångsinlösnings av gården eller inlösnings i allmänt intresse. Också då odlare får pension eller förtidspension måste han befrias från ovannämnda förbindelse. Gemenskapens delfinansiering får dock inte till ersättningar, vilka betalas till odlare som är på pension eller förtidspension.

Medlemsstaterna kan uppsätta vissa tilläggskrav på beviljande av ersättning.

Medlemsstaterna kan betala ersättning baserat på gårdens husdjursenheter, åkerhektarer eller en kombination mellan dem. Ersättning behöver inte betalas åt alla nedannämnda produktionsgrenar.

Till gårdar, vilka har nötkreatur, får, getter eller hästar betalas ersättningen enligt husdjursenhet. Nämnda djur omvandlas till husdjursenheter så, att över tvååriga tjurar, kor och övriga nötkreatur samt hästar över ett halvt år motsvarar 1,0 husdjursenheter, under två men

över halv åriga nötkreatur 0,6 husdjursenheter samt får och getter 0,15 husdjursenheter.

Kor, vilkas mjölk är avsedd för försäljning, räknas till stödberättigade husdjursenheter bara på de tidigare nämnda bergsområdena. Så här kan göras på de andra områdena berättigade till stöd för mindre gynnade områden endast då, när mjölkproduktionen är en viktig del av områdets jordbruk. Då kan stödet dock betalas för högst 20 mjölkkor. Ersättning betalas inte heller för fler än 1,4 husdjursenheter per på gården i foderproduktion varande åkerhektar.

Om inte driften är inriktad på nötkreatur, får, getter eller hästar, betalas ersättningen på basen av den odlade åkerarealen. Av den odlade arealen måste dock avdras arealen för veteodling, undantaget de områden, där vetets hektarskörd inte överstiger 2,5 ton, den areal som är avsedd för utfodring av boskap, den areal på över en halv hektar använd för äppel-, päron-, och persikoodling samt på andra än bergsområden bl.a. areal för sockerbetsodling och areal för intensivodling.

Medlemsstaterna kan betala ersättning högst 123 ecu eller ungefär 775 mark per husdjursenhet eller åkerhektar. Stödets minimibelopp är dock 20,3 ecu eller cirka 128 mk per motsvarande enheter. Ersättningen per husdjursenhet eller åkerhektar kan dock höjas till 146,2 ecu eller till ungefär 920 mark, om det nämnda missgynnade jordbruksområdets naturmen anses vara så allvarligt, att det för att kompensera menet kan anses befogat att utbetala ett större belopp.

Medlemsstaterna kan differentiera ersättningsbeloppet på basen av gårdens ekonomiska situation eller den till stöd berättigade odlarens inkomster. Ersättningsbeloppet kan också variera beroende på om det på gården tillämpats odlingsmetoder som fyller miljövårdskraven och kraven på bibehållande av landsbygden. Då får dock ingen fördel erhållen av tilläggen fogas till stödet som betalas baserat på rådets beslut nr (EEG) 2078/92 gällande miljövård och produktionsmetoder lämpade för landsbygdens bibehållande.

Stöd från fonden kan betalas per gård för högst 120 husdjursenheter eller åkerhektar. Full ersättning kan dock endast betalas för de 60 första hela enheterna, av ersättningarna för de följande 60 enheterna delfinansierar gemenskapens endast hälften.

Medlemsstaten och jordbruksfondens styr-

ningsavdelning svarar för finansierandet av stödssystemet för jordbruket på mindre gynnade områden. Den sistnämndas andel är i regel 25 procent. På några särskilt bestämda områden kan gemenskapens delfinansieringsandel vara större.

4.8. Förtidspensionssystemet

Genom rådets förordning (EEG) nr 2079/92 har skapats ett förtidspensionssystem, vilket trädde i kraft i juni 1992. Stödssystemet är frivilligt, men om det tas i bruk med gemenskapens delfinansiering, måste det förverkligas i hela medlemsstaten, och för det måste skapas mångåriga program på antingen nationellt eller regionalt plan. I programmen måste ingå bl.a. en beskrivning över områdets struktur klassificerat enligt gårdsantal, gårdsstorlek, ålder och inkomst. Därtill bör i programmet, utgående från vissa indikatorer, uppskattas den kommande utvecklingen på området samt kostnaderna för de olika stödssystemen.

Målet med förtidspensionssystemet är att trygga ålderstigna odlares, deras ålderstigna familjemedlemmars samt avlönade jordbruk-sarbetares utkomst, när jordbruksproduktionen på gården läggs ner. Med systemet kan man också befrämja generationsväxlingar på gårdar och befrämja fortsatt odling på de livsdugliga gårdarna samt ytterligare förbättra förutsättningarna för deras livsduglighet; eftersom erhållande av stödet förutsätter utvidgning av gården. Med systemet stöds ytterligare överförande av åkermark till andra än jordbruksändamål.

Ersättning enligt förtidspensionssystemet kan beviljas som engångsersättning för avträdelsen, som årlig ersättning oberoende av storleken på markområdet man avträtt eller som årlig hektarbaserad ersättning. Om pensionen som erhålls genom det nationella pensionssystemet är otillräcklig för att kunna avstå från jordbruksproduktion, kan därtill tilläggspension betalas. Ersättningsformerna kan också sammanslås och ersättningarna kan årligen gradvis minska.

I nämnda förordning har definierats person- och gårdsvisa maximiersättningar, i vars finansiering lantbruksfondens stödavdelning kan delta. Stödet räknas från tidpunkten för avträdelsen till det att pensionsåldern uppnås som en gårdsvis årlig ersättning på 4 000 ecu dvs.

cirka 30 400 mark samt en årlig hektarbaserad ersättning på 250 ecu dvs. cirka 1 900 mark som kan uppgå till 10 000 ecu dvs. cirka 76 000 mark per gård.

Med stöd av ifrågavarande förordning kan gemenskapen därtill delfinansiera startbidrag för service och servicenät. Startbidrag beviljas för projekt, som har för avsikt att förbättra jordbrukets struktur samt befrämja rationellt utnyttjande av landsbygden.

Gemenskapens delfinansieringsandel är i mål 1-regioner 75 procent och på övriga 50 procent av stödsystemets kostnader.

För att kunna erhålla pension måste den som avstår vara minst 55 år vid tidpunkten för avträdelsen, dock under normal pensionsålder. Han måste ha idkat jordbruk som huvudsyssla i 10 år före avträdelsen. Förvärvaren av överlåtelsen måste ha tillräcklig yrkeskunskap och kompetens. Han måste börja odla gården som huvudsyssla i minst fem år.

Arbetstagaren på gården måste också ha fyllt 55 år vid avträdelsen men vara under den normala pensionsåldern. Han måste varaktigt avstå från jordbruksarbeten och därtill fylla vissa tidsmässiga och kvantitativa krav på arbetet på gården. Därtill måste han höra till något socialförsäkringssystem.

Förvärvare av överlåtelse, som inte odlar överlåten gård, bör binda sig att använda marken på ett i förordningen bestämt sätt.

4.9. Miljöstöd för jordbruket

Om Europeiska gemenskapens miljöstödordning stadgas i rådets förordning (EEG) nr 2078/92. Förordningen berör kompatibla produktionsmetoder för miljövärd och bibehållande av landsbygden. Stödordningens mål är att minska miljöskadorna förorsakade av jordbruket samt å sin sida trygga en rimlig inkomst för odlarna. Avsikten med systemet är att befrämja användandet av sådana produktionsmetoder som minskar jordbrukets miljöbelastning, bevarar landsbygdsmiljön samt befrämjar naturens mångfald. Förordningen förpliktar medlemsstaterna att ta i bruk detta stödsystem.

Enligt nämnda förordning kan stöd betalas åt odlare, som under en tid på minst fem år förbinder sig att begränsa användningen av gödsel och/eller växtskyddsmedel eller annars övergår till extensivare produktion, minska djurantalet per foderproducerande areal, upp-

rätthålla landsbygdens kulturmiljö, hålla i skick mark i som är tagen ur produktion, träda jordbruksmark av miljövärdsskäl i 20 år eller sköta mark för rekreation eller fritidsbruk. Stödordningen kan därtill omfatta åtgärder gällande utbildning och rådgivning, med vilka odlarnas övergång till miljövänligare produktionsmetoder gynnas. Det årliga stödet betalas baserat på hektar eller djurenhet under fem år. Gällande den långvariga trädan görs förbindelsen dock för 20 år. Åtgärderna kan gälla hela gården eller en del av den. Det är frivilligt för odlaren att binda sig till stödsystemet.

Stödet som betalas skall ersätta odlaren de utgifter och inkomstbortfall, vilka följer efter att åtgärderna i stödsystemet förverkligas. Stödet kan också delvis användas som en ekonomisk sporre.

Stödets storlek beror på de åtgärder som förverkligas på gårdens produktionsinriktning. Exempelvis är stödet för en åkerhektar, som utgör objekt för åtgärderna ifråga och på vilken odlas en växt som omfattas av marknadsreglering, högst 150 ecu, dvs. cirka 1 140 mark, vid trädning dock 600 ecu, dvs. 4 560 mark.

Varje medlemsstat bör för stödsystemets förverkligande uppgöra regionala program eller riksomfattande miljöstödprogram för jordbruket. Det riksomfattande programet, vilket medlemsstaten uppgjort, kan kompletteras med regionala program. Kommissionen godkänner miljöstödprogrammet. Gemenskapens stödan- del är i mål 1-regioner 75 procent och i övriga områden 50 procent.

Medlemsstaten bör besluta om allmänna krav för stödet och bl.a. om stödets belopp.

4.10. Stöd för beskogning och skogsförbättring

Stöd för beskogningsåtgärder av jordbruksmark beviljas enligt gemenskapens stödordning baserat på rådets förordning (EEG) nr 2080/92. Det är frågan om ett stödsystem, med vilket man befrämjar 5 a målsättningar gällande skogsbruksåtgärder, inklusive åkerbeskogning. Förordningens åtgärder är obligatoriska för medlemsstaten.

Stödets mål är att bistå förändringarna som satts i gång med hjälp av marknadsorganisatio- nernas regler, bidra till förbättrade skogsresur-

ser och användandet av landsbygden med beaktande av balansen för miljön samt motverka växthuseffekten.

Förordningen förbjuder dock inte medlemsstaten att ta i bruk extra åtgärder, vilkas villkor eller ersättningar avviker från den här nämnda eller ersättningen överstiger det i förordningen nämnda, bara speciellt gemenskapens konkurrensregler det medger. Stödets storlek är i områden enligt mål 175 procent, på övriga områden 50 procent av den offentliga finansieringen.

Jordbruksfondens stödavdelning beviljar stödet inom ramarna för de nationella eller regionala programmen eller baserat på de zonindelade planer som uppgjorts av medlemsländerna. I programmen ställs krav för beviljande av stöd, stödets storlek och varaktighet. Ur fleråriga program bör speciellt stödets storlek samt perioden under vilken stödet betalas, framgå. Stödets storlek bedöms på basen av de verkliga kostnaderna som uppkommer av beskogningarna eller på basen av inkomstförlusterna på grund av beskogning av jordbruksjord. I programmet bör framgå värderings- och övervakningsmetoderna och övriga åtgärder som förverkligats eller planerats samt informationsförfarandet.

I de zonuppdelade beskogningsplanerna bör man beakta variationerna i miljöförhållandena, naturförhållandena samt jordbrukets struktur. I planerna bör man speciellt beakta uppläggning av målsättningen och förhållandena med beaktande av läget på de områden som skall beskogas samt gruppering enligt skogsskötselmetoder och trädslag.

Stöd beviljas vid beskogning av jordbruksmark för beskognings- och plantskötselkostnader. Stödet är hektarbundet och det kan beviljas såväl åt privata markägare som åt samfund och offentligträttsliga samfund. Stödet till offentligträttsliga samfund begränsar sig dock till beskogningskostnaderna. Stödet, vilket beviljas för beskogningskostnaderna, är för barrträdplanteringar högst 3 000 ecu, dvs. cirka 22 800 mark per hektar och för lövträds- eller blandskogsplanteringar högst 4 000 ecu, dvs. cirka 30 400 mark per hektar. För planterings- och plantskötselkostnadernas del kan betalningen av stödet sammanslås och differentieras på fem år. Stödets storlek beror på trädslagen som planteras. Om odling med kort omloppstid inleds kan stödet betalas endast åt heltidssysselsatta odlare.

Stöd betalas också för att ersätta inkomstbortfall vid beskogning. Hektarvis ersättning för kompenserande av inkomstbortfall kan betalas årligen i högst 20 år. Stödets storlek beror på om ägaren är odlare eller ej. Ersättningen för odlare är högst 600 ecu, dvs. cirka 4 560 mark och för övriga 150 ecu, dvs. cirka 1 140 mark per hektar och år.

Investeringsbidrag enligt nämnda förordning beviljas för skogsförbättring av skogsmark, skötsel av skyddszoner, förnyande och förbättrande av korrekskogor, byggande av skogsvägar, byggande av brandgator och branddammar samt ändrande av jordbruksmaskiner för användning i skogsbruk. Stöd kan endast beviljas åt odlare, som dock inte behöver ha odling som huvudsyssla. Odlarsammanslutningar stöds också.

Stödet för skogsförbättringsarbeten är högst 700 ecu, dvs. cirka 5 320 mark per hektar, 18 000 ecu, dvs. cirka 136 800 mark per kilometer för skogsbilvägar samt 150 ecu, dvs. cirka 1 140 mark per hektar för sådana skogsområden, vilka är försedda med skyddszoner och branddammar.

Ersättningarna för inkomstbortfall måste enligt gemenskapens direktiv uppskattas i medlemsländerna så, att de motsvarar förlusterna på grund av ändringarna i markanvändningen. Detta kan utföras bland annat på basen av myndigheternas uppskattning av värdet på den faktiska förlorade skörden, på arrendetäkterna och på marknadsräntorna. Beskognings- och plantskötselkostnaderna måste bestämmas till ett större belopp då beskogningen sker med ädla lövträd. De i förordningen nämnda stödsummorna är maximibelopp och varje medlemsland måste utgående av sina förhållanden fastslå stödbeloppen som betalas, dock så att gemenskapens mål för jordbrukets strukturalisering förverkligas.

De skogsförbättringsarbeten som finansieras, inte får vara sådana, vilka kan räknas som normal skogsskötsel. Beskogning efter förnyelse, gallring och arbeten som hör till skogsavverkning hör inte till stödssystemet, inte heller underhåll av skogsvägar.

4.11. Stöd för utnyttjande av skog

I rådets förordningen (EEG) nr 1610/89, som rör åtgärder gällande verkställandet av förordningen (EEG) nr 4256/88 gällande en plan för

utvecklande och optimalt utnyttjande av skogarna på gemenskapens landsbygdsområden har man preciserat åtgärder vilka man kan utnyttja i skogsbruket i regioner enligt mål 5b för att uppnå dessa syften.

Stödet är programbaserat. Medlemsstaten bör inom en stödrum som kommissionen godkänner utarbeta ett program som är en enhetlig mångårig stödåtgärdsstomme för utvecklings- och stödåtgärderna. Skogsbruksåtgärderna är oftast en del av något landsbygdsområdes utvecklingsplan. Endast för Irland som i sin helhet är mål 1-region har ett skilt skogsbruksprogram godkänts.

Godtagbara åtgärder är grundande och förbättrande av plantskolor, beskogning och förbättrande av skogsmarken för att beskydda jordbruksjorden, förhindrande av erosion, första gallringar för förnyelse av skogsmarker som skadats genom skogsbränder eller naturkatastrofer, byggande av skogsvägar, stöd för skiftesomläggningar och stöd av föreningar som jordägare grundat samt rådgivningskampanjer.

5. Den nuvarande tillämpningen av gemenskapens lagstiftning för strukturförbättring på gårdar samt för förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter

Sättet för ibruktage av investeringsstöddordningen varierar i viss mån i de nuvarande medlemsstaterna. Detsamma gäller för ibruktage av de frivilliga strukturstöddordningarna. I detta avsnitt har redogörelsen koncentrerats till verkställande av förordningarna (EEG) nr 2328/91, 866/90, 867/90 och 2079/92.

5.1. Tyskland

I Tyskland godkänner förbundsstaten tillsammans med delstaterna ramplan för 5-åtgärder för fyra år åt gången. Ramplanen omfattar nästan 90 procent av alla jordbrukets strukturstödåtgärder. Delstaterna kan dock självständigt ge strängare bestämmelser än planen, för verkställande av åtgärder i delstaten. Gemenskapens kommission godkänner åtgärderna delstatsvis.

Endast heltidsjordbrukare är berättigade att få startbidrag för unga odlare. Av odlare som är födda efter 1943 krävs att de har genomgått

jordbruksskola för att erhålla fullt stöd. Lägenheten köps i allmänhet inte av föräldrarna, utan arrenderas endast, alltså tvärtom än i Finland. Investeringsarna finansieras både med räntestödslån och lån med normal ränta. Räntestödet varierar områdesvis. Den ränta som odlaren måste betala är som lägst bara 1 procent. Återbetalningstiden kan vara till och med 30—35 år. Dessutom är det möjligt att erhålla både bidrag och unga odlares stöd för investeringsarna. Självfinansieringsandelen bör i alla fall vara minst 10 procent av hela projektet.

Delstaternas självständiga ställning märks i vad och hur olika delstater stöder. Olikheten påverkas också av att förra Tyska demokratiska republiken utgör områden som hör till mål 1-regionen.

I Tyskland används helt nationella stöd bland annat för sanering av produktionsbyggnader. Dessutom påverkas produktionsförutsättningarna av den låga jordbruksinkomstbeskattningen. En stor del av odlarna betalar inte alls inkomstskatt.

5.2. Frankrike

I Frankrike används alla stödformer enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 förutom startbidrag för sammanslutningar enligt artikel 14. Kraven gällande lägenhet och odlare är till en del stramare än i nämnda förordning.

Investeringsstöd beviljas på basis av utvecklingsplaner som har uppgjorts med rådgivningsorganisationens hjälp oftast i form av räntestöd vars storlek bestäms områdesvis. Lånetiden är högst 15 år. För odlarens egen finansiering krävs minst 20 procent av kostnaderna. Utbildningskravet är avlagd examen inom jordbruksbranchen eller tillräckligt lång arbetserfarenhet.

Unga eller 21—35 åriga odlare, kan erhålla antingen räntestöd eller bidrag enligt företagets produktion under tre år. Bidragets storlek varierar områdesvis mellan 80 000 och 165 000 mark. Räntestödslån kan beviljas på LFA-områden med en årlig ränta på 2,65 procent under högst 12 års tid och på andra områden till 3,90 procents årlig ränta under högst 9 år. Utbildningskravet för erhållande av stöd för unga odlare, som motsvarar den finländska studentexamen, är högre uppställt än för övriga stödformer. Förutsättningarna för att erhålla

detta stöd är 10 års odling och både bokföring och förbindelse till mervärdesskatten. En ung odlare får göra avdrag i både förmögenhetsbeskattningen och för socialförsäkringsavgiften.

Köp av gårdar stöds ej i Frankrike. Cirka hälften av åkermarken är arrendejord. Trots detta är de unga jordbrukarnas skuldsättning ett problem. Skuldsatta odlare försöker man hjälpa genom att bevilja räntestödslån för sju år ur nationella medel.

Också stöd enligt rådets förordning (EEG) nr 866/90 är i bruk.

5.3. Förenade kungadömet

I Storbritannien är jordbrukets strukturstöd en del av stödsystemet för jordbruk och miljövärd (The Farm and Conservation Grant Scheme) och vars syfte är att hjälpa odlarna att upprätthålla effektiva odlingsmetoder, men ändå beakta både miljövärd och skydd av både landsbygden och viltvärden.

Genom att utarbeta en utvecklingsplan kan sökanden få fler stöd så som investeringsstöd för markförbättring och energisparande och erhålla högre stöd för trädgårdsåtgärder än i övrigt.

Också utan utvecklingsplan kan man erhålla stöd för vanliga jordbruks- och trädgårdsutvecklingsåtgärder. I detta stödsystem behöver inte en viss del av arbetstiden användas för arbeten som utförs på gården men bidragets belopp är i förhållande för arbetstiden som använts på gården.

Enligt Storbritanniens jordbruks- och miljövärdsstödordning är stödets belopp 15—40 procent av investeringskostnaderna beroende på objektet. På LFA-områden är stödets belopp 0—15 procentenheter större än på andra områden.

Investeringsstödet är högst 42 500 pund eller ca 340 000 mark per mansarbetsår. Stöd kan erhållas under sex års tid högst 85 000 pund eller ca 680 000 mark.

Dessutom används extra stöd, på basis av rådets förordning (EEG) nr 2328/91 för investeringar samt för marknadsföring och förädling enligt rådets förordning (EEG) nr 866/91.

5.4. Italien

I Italien har man tillämpat alla andra stöd-

former enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 förutom stöd för avbytarföreningar. Också rådets förordning (EEG) nr 866/90 som gäller jordbruksprodukternas marknadsföring och förädling tillämpas, ävensom stödet till marknadsföringsorganisationer.

5.5. Spanien

I Spanien tillämpas alla stödformer enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91, stöd för förädling av jord- skogsbruksprodukter, för marknadsföring och dessutom för förtidspension på gårdarna.

På basis av rådets förordning (EEG) nr 91/2328 har avgetts både en nationell författning och ministeriets beslut. De autonoma områdena använder lagstiftningsmakten som har överförts på dem i fråga om denna författning.

Alla stödformer enligt den tidigare nämnda förordningen används och stöd beviljas till maximibelopp. Begränsningarna som är uppsatta för stödtagarna stämmer också överens med förordningen, men dessutom krävs det till exempel att odlaren bor i närheten av lägenheten.

Investeringsstödet som beviljas enligt utvecklingsplanen beviljas antingen som bidrag och räntestödslån eller enbart som räntestödslån. Utöver det betalas som bidrag de kostnader som uppkommer vid lyftandet av lånet, och de första förkortningarna på lånet så, att det sammanlagda stödet är det högsta tillåtna.

Stöd för främjande för marknadsföring av jord- och skogsbruksprodukter och förädling enligt rådets förordning (EEG) nr 866/90 och 867/90 är mycket viktiga i Spanien. Stödets maximibelopp är 30 procent i mål 1-regioner och 20 procent i övriga områden. Stödet beviljas som räntestöd på lån.

5.6. Nederländerna

I Nederländerna tillämpas enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 åtgärderna om stöd för investeringar, stöd till unga jordbrukare och utbildningsändamål. Dessutom används stöd för marknadsföring och produktförädling av jordbruksprodukter.

Villkoren för investeringsstöddordningen enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 har

stramats åt så, att sökanden måste använda minst 75 procent av sin arbetstid på gården och att denna gård måste ge arbete åt minst en person på heltid. Utvecklingsplanens längd är högst 18 månader. Bidragets storlek är från 10—30 procent av de godkända investeringskostnaderna vid miljövårdsinvesteringar och 10—20 procent vid investeringar som förbättrar produkternas kvalitet eller vid investeringar för förbättrande av arbetsförhållandena och 2,5 procent av värdet på lån som tagits för andra investeringar.

I Nederländerna används också ett nationellt investeringsstödssystem. Enligt det systemet är bidragets storlek 10—25 procent av de godkända investeringskostnaderna vid miljövårdsinvesteringar och 10—15 procent vid investeringar som förbättrar produkternas kvalitet.

Rent nationellt stöd är kvantitativt av större betydelse än det som gemenskapen finansierar. Det huvudsakliga finansieringsobjektet är stöd för förbättring av miljön.

De stödformer som kompletterar jordbrukets investeringsstöd tillämpas inte på grund av bokföringstvängat, det nationella avbytarsystemet eller på grund av vissa stödformers ringa betydelse i Nederländerna.

I Nederländerna är stödet för förbättrande av jordbruksprodukternas förädlings- och marknadsföringsförhållanden det minsta möjliga enligt rådet förordning (EEG) nr 866/90.

5.7. Belgien

I Belgien är alla stöd enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 i bruk, förutom stöd för rådgivningsorganisationer och avbytarverksamhet. Utöver dessa används stödssystem för marknadsföring och förädling av jordbruksprodukter, samt stöd för grundande av producentorganisationer.

I Belgien har det avgetts en nationell stadga som grundar sig på rådets förordning (EEG) nr 2328/91 och den tillämpas i hela landet. Investeringsstöd beviljas närmast vid byggande av produktionsbyggnader och vid anskaffning av maskiner. Dessutom stöds unga jordbrukare när de inleder sin verksamhet.

Investeringsstödet beviljas vanligen som räntestöd och grundar sig på den uppgjorda utvecklingsplanen för två år. Räntestödets storlek är 3—5 procent och lånetiden är 5—15 år. Räntestödet betalas årligen till bankerna, som

sköter om plikterna som hänför sig till jordbrukarens räntestödsansökan. Investeringsstödet storlek är ca 35 procent av de totala kostnaderna. Förutsättningen för beviljandet av stödet är att jordbrukaren är heltidsjordbrukare och att han har tillräcklig skolning eller erfarenhet. Övre åldersgränsen för unga jordbrukare är 40 år.

Av andra åtgärder i nämnda förordning som används är stöd för yrkesskolning och rådgivning.

I Belgien betalas också stöd enligt rådets förordning (EEG) nr 866/90 för främjande av marknadsföring och förädling av jordbruksprodukter.

I Belgien kan dessutom endast nationellt stöd beviljas för påbörjande av företagsverksamhet och för att täcka de kostnader som dess administration ger upphov till. Det här stödet motsvarar delvis bokföringsstödet i ovan nämnda förordning.

5.8. Grekland

I Grekland används alla stödformer enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 förutom stödet till avbytarverksamhet. Dessutom används ett stödssystem för marknadsföring och förädling av jordbruksprodukter, stöd för grundande av producentorganisationer och jordbrukets förtidspensionssystem.

På öarna i Egeiska havet där antalet invånare är under 100 000 tillämpas i stället för ifrågavarande förordning en annan förordning, dvs. förordningen (EEG) nr 2019/93, med vilken man försöker stöda småskalig jordbruksproduktion och garantera tillgången på vissa jordbruksprodukter på dessa öar. Grekland är arealmässigt för LFA-stödområdenas del en av de största stöddagarna. Av hela landet hör 78,3 procent till LFA-området. Den detaljerade tillämpningen av rådets förordning (EEG) nr 2328/91 baserar sig på ministeriets beslut.

5.9. Portugal

I Portugal är alla stödformer enligt förordning (EEG) nr 2328/91 i bruk förutom stöd för organiserande av avbytarverksamhet. Stödets maximibelopp är en aning lägre än vad ifrågavarande förordning tillåter. De sammanlagda

investeringarna får till exempel vara högst 70 950 ecu eller ca 450 000 mark per mansarbetsår eller 141 900 ecu eller ca 895 000 mark per gårdsbruk. Investeringsstödet beviljas som bidrag, räntestöd eller en kombination av de båda.

Till småbrukare och andra än heltidsjordbrukare beviljas motsvarande nationellt finansierat stöd.

Rådets förordningar (EEG) nr 866/90 och (EEG) nr 867/90 tillämpas på hela fastlandet.

För investeringar enligt förordningarna (EEG) nr 866/90 och (EEG) nr 867/90 betalas tre former av stöd. Åt små och medelstora producentföreningar, som investerar i objekt som sektorsvis satts i prioritetsordning betalas det största stödet d.v.s. 62,5 procent.

5.10. Danmark

I Danmark tillämpas alla stödformer i förordningen (EEG) nr 2328/91 förutom rådgivningsstödet. Av stödformerna är också stödet för främjande av marknadsföring och förädling av lantbruksprodukter i bruk.

I Danmark tillämpas jordbrukets investeringsbidrag enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91. Unga odlare stöds och det betalas startstöd till gårdar som slås samman och till föreningar som erbjuder avbytartjänster. De två sistnämnda stöden har varit av mindre betydelse de senaste åren. I Danmark finns inga LFA-områden.

Investeringsstöd betalas som bidrag. Odlaren får årligen en viss del av investeringskostnaderna som bidrag. För den fasta egendomen är det årliga bidraget under en tio års period 5,5 procent och för annan egendom under en sju års period 4 procent av investeringskostnaderna.

För förbättrande av miljön beviljas även nationellt stöd för lagring av stallgödsel och för investeringar i utrustning för ensilering, vilka är nödvändiga på grund av miljölagstiftningen. Stödet utgör 25–45 procent av investeringskostnaderna.

I Danmark får unga odlare förhöjt investeringsstöd enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91. Det egentliga startstöd som beviljas unga jordbrukare beviljas i låneform som staten kan gå i borgen för. Lånet beviljas för 20 år så att staten betalar amorteringarna och

räntorna de fyra första åren, varefter statens andel av lånekostnaderna minskar under de tre följande åren med 80, 60 och 40 procent. I det här stödet används gemenskapens delfinansiering maximalt. Den förmån som överskrider denna betalas ur nationella medel.

På vissa villkor kan nationellt stöd också beviljas för utveckling av jordbrukssammanslutningar.

I Danmark tillämpas även stödordningen för utveckling och förädling av jordbruksprodukter. Som tillägg till det här systemet beviljas det i Danmark också rent nationella stöd för utveckling av jordbruks- och fiskeriprodukter både för primärproduktion och förädling.

5.11. Irland

På Irland tillämpas förutom systemet för jordbrukets investeringsstöd även stödordningen för befrämjande av marknadsföring och förädling av jordbruksprodukter.

Vid tillämpningen av gemenskapens system för investeringsstöd varierar stödet för investeringar i fast egendom på LFA-områden mellan 15 och 45 procent och på övriga områden mellan 15 och 35 procent. Beträffande lösöre beviljas stöd endast för anskaffning av svämgödselvagnar och ensilagemaskiner. Stödet är högst 10 procent.

På Irland har man till de normala villkoren för erhållande av stöd fogat ett villkor, enligt vilket stödtagaren inte får ha skatteskulder till staten.

Som åldersgräns för erhållande av startstöd för unga odlare har man fastställt 35 år istället för den av gemenskapen tillåtna åldersgränsen om 40 år. Stödets maximibelopp är 5 600 pund eller cirka 45 000 mark. Gemenskapen kunde delfinansiera ett fyra gånger större belopp.

De kompletterande stödåtgärder till investeringsstödet, som ingår i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 d.v.s. stöd för införande av bokföring och samverkan, stöd för upprättande av avbytarföreningar eller föreningar för hushållsrådgivning har aldrig tillämpats på Irland.

Två tredjedelar av stödet för förädling och marknadsföring av lantbruksprodukter har på Irland hänfört sig till köttprodukter. Stödet beviljas för investeringar om minst 100 000 ecu eller cirka 630 000 mark, emedan man haft som målsättning att de administrativa kostnaderna

inte skall växa sig alltför stora i förhållande till de investeringar, som skall stödas. Irland hör till de länder, där stödet beviljas företagarna i ecu, varvid kursrisken bärs av företagarna.

5.12. Luxemburg

I Luxemburg tillämpas samtliga stödåtgärder enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91, förutom bokföringsstödet. Dessutom beviljas stöd för befrämjande av marknadsföring och förädling av jordbruksprodukter.

6. Åtgärdsplaner i Sverige

Enligt en av jordbruksdepartementet i Sverige i juni 1994 utförd utredning av en arbetsgrupp inväntar man i Sverige ett politiskt beslut om vilka strukturella stödformer som skall tas i bruk samt beslut om stödnivån. Först härefter stadgas de nödvändiga lagarna. Utredningen utgår från det ställningstagande, som riksdagen tidigare gjort enligt vilket Sverige behöver ett konkurrenskraftigt jordbruk.

I utredningen har man granskat två alternativ. Enligt det första alternativet skulle man i Sverige ta i bruk ett riksomfattande, maximalt investeringsstöd för gårdsbruksenheter, stöd för unga odlare, stöd för förädling och marknadsföring av jord- och skogsbruksprodukter, stöd för förtidspension samt stöd för vidareutbildning. Enligt det andra alternativet skulle man koncentrera sig på regionala synpunkter, varvid investeringsstödet för gårdsbruksenheter skulle tas i bruk med regionala och stödformsvisa begränsningar. Vidare skulle man ta i bruk stöd för unga odlare, stöd för förädling och marknadsföring av jord- och skogsbruksprodukter samt stöd för vidareutbildning med regionala och ämnesvisa begränsningar.

Investeringsstödsystemet är i likhet med ikraftvarande stödsystem, avsett att tillämpas på gårdar med en åkerareal om minst 15 hektar. Jordbruket skulle inbegripa även fiske, pälsdjursnäring, hjortuppfödning, hästskötsel, svampodlingar, bihushållning i liten skala samt härmed jämförbara verksamhetsformer.

Det nuvarande startbidraget för upp till 35-åringar skulle utvidgas att gälla för personer upp till 40 år. Vidare skulle stödet omfatta

även företag inom trädgårds- och renskötselbranchen. Däremot föreslås att fiskodling och pälsdjursnäring skulle lämnas utanför på grund av dessa näringars riskfylldhet. Startstöd föreslås beviljas åt person, inte lägenhetsvis, varvid stora företag inte i onödan skulle behöva splittras.

Stöd för upprättande av producentorganisationer inom trädgårdsbranchen föreslås tagas i bruk för en övergångsperiod. Redan befintliga organisationer skulle få stöd för sina tilläggs-kostnader.

Produktionseffektiviteten är även i Sverige låg inom vissa sektorer av livsmedelsindustrin. Cirka trettio projekt uppskattas kunna erhålla stöd på den stödnivå, som arbetsgruppen föreslagit.

I utredningen ifrågasätts ibruktageandet av förtidspensionssystemet. Frågan är huruvida systemet verkligen är ett effektivt instrument inom strukturaliseringen eller huruvida dess verkan endast är indirekt. Likaså vägs den lägsta möjliga åldersgränsen mot det andra alternativet, delpension vid 60 år. Vidare föreslås i utredningen, att man noggrant utreder, huruvida förtidspension kan beviljas om gården endast arrenderas, eller om det måste vara fråga om en verklig överlåtelse.

Yrkesutbildning anses viktig speciellt under anpassningsperioden. Däremot anser man i utredningen att det inte i Sverige finns behov av stöd för upprättande av rådgivnings- och avbytarorganisationer samt stöd för införande av bokföring.

7. Bedömning av nuläget

På grund av överproduktionen under de senaste decennierna och på grund av de stränga produktionsbegränsningarna har man inte med strukturförbättrande åtgärder kunnat få till stånd en väsentlig förbättring av gårdsstrukturen.

Gårdsbrukets struktur har av tradition åskådliggjorts med utvecklingsserier, som beskriver lägenheternas antal och genomsnittliga åker- och skogsarealer. Dessa tidsserier visar, att strukturutvecklingen har varit rätt snabb om man ser till lägenheternas antal.

År	Lägenheter- nas antal ¹⁾ 1 000 st	Åkerareal i medeltal ha	Skogsareal i medeltal ha
1959	285	8,9	31,5
1969	263	9,9	32,8
1980	184	12,4	35,1
1990	172	14,5	40,2
1994 (uppskatt- ning)	160	15,3	52,9

¹⁾ lägenheter med över 2 åkerhektar

Speciellt minskningen av antalet lägenheter med djurbesättningar har på 1980- talet och under den första hälften av 1990- talet varit ytterst markant. T.ex. antalet mjölkhushållningslägenheter har minskat från 85 000 lägenheter till 33 000 lägenheter under perioden 1980—1994.

En skildring av strukturutvecklingen enbart med hjälp av dylika tidsserier ger dock en ganska bristfällig bild av den faktiska utvecklingen. Då man samtidigt analyserar företagsstorleken på de gårdar, som fortfarande är i produktion, kan man t.ex. för mjölkproduktionens vidkommande konstatera, att trots den stora minskningen av antalet lägenheter antalet kor per lägenhet i medeltal endast har stigit från 10 kor till 12 kor. En liknande utveckling gäller även för lägenheter med svin- och höns-hushållning. Våra husdjurslägenheter är inte till sin storlek konkurrenskraftiga i jämförelse med gårdarna i övriga Europa.

Med hjälp av jordbrukspolitiken har man skött även andra uppgifter än de som hänförs sig till jordbruket. Följden har varit, att man varit tvungen att vara flexibel beträffande målsättningar, som ansluter sig direkt till jordbrukets produktivitet och strukturutveckling.

Lagstiftningen angående åtgärder, som hänförs sig till gårdsbruksenheter och befrämjande av verksamheten på dessa, förädling av jord- och skogsbruksprodukter samt åtgärder som hänförs sig till befrämjande av landsbygdens företags- och annan verksamhet är för närvarande ofta uppspjälkt på ett flertal olika förvaltningsgrenar. Likaså handhas administrationen av ett flertal olika ministerier för ifrågavarande åtgärder, vilket i viss mån försvårar värderingen av inverkningarna på gårdbrukets struktur. Fastän det uttryckligen är jord- och skogsbruksministeriet, som har helhetsansvaret för basproduktionen och företag verkamma inom denna branch, har även andra förvalt-

ningsgrenars åtgärder haft inverkan på levnadsvillkoren och utkomstmöjligheterna för de personer, som lever på landsbygden eller som får sin utkomst av verksamhet förknippad med gårdsbruk eller härmed jämförbar verksamhet.

I den nationella lagstiftningen har man redan en tid varit tvungen att i ett vidare perspektiv beakta jordbrukets anknytningar till landsbygden och landsbygdens invånare. Likaså har förändringen av samhällets hela näringsstruktur och näringarna ändrat inställningen till gårdsbruket och dess struktur.

Ännu i medlet av 1980- talet grundade sig lagstiftningen gällande gårdsbrukets struktur på fastslagna arealer, som man under stabila ekonomiska omständigheter och med beaktande av statsstödet och de relativt fasta producentprisen antog utgöra en grund för utkomsten.

Redan lagen om främjande näringsverksamhet i liten skala på landsbygden (1031/86) medförde dock ett nytt synsätt beträffande stödet till landsbygden, eftersom småskalig företagsverksamhet i anslutning till gårdsbruket kunde befrämmas utgående från strävan till lönsam företagsverksamhet. Målsättningen har varit att skapa nya arbetsplatser på landsbygden.

På senare tid har man beträffande investeringsstöden allt mera betonat företagsamhet och ekonomiska aspekter. Enligt landsbygdsnäringslagen är förutsättningen för nästan alla stödformer en lönsam verksamhet. Detta gäller inte bara småskalig företagsverksamhet i anslutning till gårdsbruket utan även själva gårdsbruket. Ett strängt kvot- och tillståndssystem har dock begränsat investeringar som syftar till att höja lönsamheten inom jordbruket. På många gård har systemet dessutom medfört, att all förefintlig kapacitet inte utnyttjats. Då den totala produktionen inte i tillräcklig utsträckning har sjunkit, har minskningen av antalet gårdar inte möjliggjort en lindring av produktionsbegränsningarna.

Det ovan sagda har lett till lönsamhetsproblem för många gårdsbruk, vars lönsamhet har försvagats av speciellt sjunkande producentpriser, stigande räntor och vissa avgifter, som hänförs sig till jordbrukspolitiken. Följden har varit rätt betydande skuldsättningsproblem speciellt på sådana gårdar, som har anskaffats under senare hälften av 1980- talet och där man också i övrigt har gjort investeringar. Gårdar med betydande ekonomiska problem

kunde år 1992 erhålla konsolideringslån för sådana lån som beviljats på normala villkor. Räntestödet för dessa lån upphör år 1995. I syfte att lindra skuldsättningsproblemen i tid, ändrades landsbygdsnäringslagen på hösten 1993 så, att frivillig skuldsanering möjliggjordes. Med hjälp av detta system kan man visserligen i enskilda fall hjälpa skuldsatta gårdar, då man grundligt utreder hela gårdens ekonomiska situation, men systemet lämpar sig inte som en massåtgärd då hela branchens likviditet försämras.

Beträffande gårdsbrukens investeringsstöd har tyngdpunkten i Finland flyttats från stöd till belåning med låg ränta. Följden har varit, att stödnivån per investering har sjunkit. Den nuvarande, till en låg ränta knutna stödnivån är — speciellt för statslånen vidkommande — mindre än 20 procent, vilken nivå är betydligt lägre än den maximistödnivå, som godkänts av gemenskapen. Å andra sidan är stöd av markköp och bostadsbyggnader okända begrepp inom gemenskapen, varför detta innebär ett ökat investeringsstöd räknat per lägenhet. Maximistödnivån uppnås dock ännu inte.

Rådgivningen i Finland står på hög nivå. Dess resurser har dock de senaste åren minskats i en situation då näringen befinner sig i ett övergångsskede och en företagsekonomisk rådgivning på lägenheterna därför skulle vara speciellt viktig.

Samverkan mellan lägenheterna har fortlöpande understötts närmast genom stöd till saminvesteringar. Verksamheten har dock inte kommit igång på möjligast tänkbara effektiva sätt. Klimatförhållandena i Finland ställer vissa begränsningar på samfälligt bruk av maskiner men ett befrämjande av förstorande av gårdar så, att de skulle smälta samman helt eller delvis har inte varit möjligt.

Bokföringen på lägenheterna sker för närvarande i enlighet med minimikraven i beskattningen. För skattedeklarationen bör vissa totalsummor vara uträknade i slutet av året. Dessutom bör kvittona uppbevaras. Då bokföringen sker så gott som helt på beskattningens villkor, är det inte lätt att på basen av bokföringen analysera gårdarnas lönsamhet. De nuvarande bokföringsgårdarna har inte heller behövligt material i tillräcklig utsträckning.

Det finska avbsytarsystemet fungerar däremot betydligt bättre än gemenskapens nuvarande, varför det inte för närvarande föreligger ett besystemhov av en ändring härvidlag.

Även systemet med förtidspension i samband med generationsväxlingspension och avträdelserersättningar har fungerat på ett tillfredsställande sätt. Dess kostnader är dock rätt betydande. De uppgår till 1 002 miljoner mark, vilket belopp fördelar sig jämnt mellan jord- och skogsbruksministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Jord- och skogsbruksförvaltningens andel utgör cirka 4,5 procent av dess totala anslag.

Miljöaspekterna har blivit aktuella och har medfört en miljöinriktad stödverksamhet speciellt beträffande gårdsbrukets investeringar. Stödanslagen har, trots det betydande målgruppsurval, som stadgandena medger, under de senaste åren riktats nästan uteslutande på stöd som hänför sig till byggande av gödseltäder och förråd för pressafter speciellt på vattentäktsområden. Däremot har det inte funnits lagstadgade medel med vilka åkerodlingens miljöbelastning skulle kunna minskas, utan odlingsmetoderna har styrts i en miljöbesparande riktning närmast med hjälp av rekommendationer och rådgivning. Verksamheten har åtminstone inte ännu funnits tillräckligt effektiv.

I Finland har man för beskogning beviljat stöd allt sedan 1960- talet. Beskogningspremierna är däremot betydligt mindre än de som tillämpas inom gemenskapens stödverksamhet. Skogsförbättringsarbeten, närmast skogsdikning och byggande av skogsbilvägar har likaså länge erhållit stöd. Det är svårt att uppskatta vilken inställning kommissionen har till den finska, rätt utvecklade infrastrukturen inom skogsbruket, eller m.a.o. hur kommissionen utvärderar skogsbrukets vägar, utdikningar och plantskolor. Emedan finansieringens huvudtyngdpunkt håller på att flyttas till utvecklandet av utvecklingsområden och områden med vikande ekonomiskt underlag, beror storleken på de stöd som beviljas Finland av hur läget bedöms här, eller m.a.o. vilka områden som räknas som 5b- eller 6-stödområden och huruvida uttryckligen skogsbruk på dessa områden räknas som en utvecklingsbar sektor.

Speciellt marknadsföringen av trädgårdsprodukter i Finland avviker från marknadsföringen i de nuvarande länderna inom gemenskapen. För närvarande säljs cirka 20 procent av produkterna genom förmedling av producenternas gemensamma organisationer. I Danmark och Holland är producenternas andel av marknaderna däremot 70 -90 procent.

Finland har lantbruket en annorlunda struktur än annorstädes i Europa, var gårdens inkomster från skogen är av ringa betydelse medan inkomsterna verkligen kommer från jordbruket. I Finland är däremot gård utan skog en sällsynthet. Vid övervägningen av ibruktagande av stödordningarna bör detta beaktas. Stödordningarna bör även tillämpas så att gårdarnas skogar utnyttjas så effektivt som möjligt. Numera har exempelvis vid byggandet i rätt ansenlig omfattning övergått till färdiglevererade produktionsbyggnader och låtit bli att utnyttja virke från gården vilket tidigare har varit en regel. Ävenså har vid betraktelse av skogsmark som inkomstkälla kunna konstaterats att leveransförsäljningarna har ökat på bekostnad av självavverkning för att inte tala om övrigt utnyttjande av skogen. På grund av åkerarealens splittrade natur och ytutformningen kan i Finland inte ens bildas liknande öppna åkerlandskap som annorstädes i låglänta länder. Inte heller inom husdjurssektorn är det ens ändamålsenligt att försöka sträva till en liknande skalafördel som exempelvis svingårdarna i Danmark på grund av höga investeringskostnader. Däremot borde våra gårdar sikta på en mångsidigare verksamhet och finna ett naturligt samband mellan användningen av åker, skog och husdjur så att de är ägnade att stärka varandra.

Gemenskapens gemensamma lantbrukspolitik sporrar odlarna till samarbete. Detta faktum framgår klart bland annat av det stöd som beviljas till organisering av producenternas gemensamma marknadsföring. Producenternas gemensamma organisationer och samarbete är faktorer som är ägnade att säkerställa odlarnas verksamhetsförutsättningar i Finland också i framtiden.

8. De viktigaste förslagen

8.1. Anknytningen till regeringens övriga propositioner

Till riksdagen har avlåtit regeringens proposition om godkännande av vissa föreskrifter i det avtal som ingåtts om Finlands anslutning till Europeiska unionen. Enligt sagda proposition avlåts till riksdagen skilda propositioner om erforderliga lagsstiftningsåtgärder, som anslutningen medför.

Av anslutningen följer, ett stadgandena om

unionens gemensamma lantbrukspolitik (CAP) omedelbart skulle bli förpliktande för Finland. Till den gemensamma lantbrukspolitiken hänför sig stöd, vilka gemenskapen helt och hållet finansierar och vilka betalas från stöдавdelningen i Europeiska fonden för stöd och styrning av jordbruket. För dessa stöd och för marknadsorganisationer skall medlemsländerna likväl ha ett förvaltningssystem. För detta ändamål har till riksdagen avlåtit proposition till lag om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik och lag om interventionsfonden för jordbruket.

Förutom marknadsregleringarna och stöd som gemenskapen uteslutande finansierar hör till den gemensamma lantbrukspolitiken stödordningar, enligt vilka gemenskapens finansierar en del av stödet och förutsätter att medlemsstaten finansierar en del. Dylika stöd finansieras huvudsakligen från styravdelningen. Förtidspensioner, beskoгning av åker och skogsförbättringsåtgärder samt åtgärder ifråga om miljöstöd till jordbruket finansieras likväl från stöдавdelningen. Denna proposition omfattar de stöd till gårdsbruk, livsmedelsindustri och landsbygden som gemenskapen delvis finansierar. I propositionen föreslås, att för förvaltningen av dessa stöd stiftas en lag om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket.

Stiftandet av förenämnda lag anses nödvändig först och främst emedan i gällande lagstiftning inte ingår stadgar om förvaltningen av, från Finska staten utomstående gemenskapens offentliga anslag tillsammans med stöd som härrör sig från statens egna medel. Stadgar saknas synnerligen om hur medlen styrs via statsbudgeten eller via en fristående fond till den slutliga stödtagaren. Lagen skulle omfatta hela strukturstödet, såväl gemenskapens som Finska statens stödandel. Lagen är ofrånkomlig, ty för förvaltningen av stödordningar som är förpliktande, investeringsstöd, stöd för grundande av marknadsorganisationer, miljöstöd för jordbruket samt beskoгnings- och skogsförbättringsstöd finns inte tillräckliga stadganden. För det andra är det i anslutningsskedet av betydelse, att på lagstadgad nivå avgöra på vilket sätt gårdsbrukets struktur önskas utvecklas och hur gemenskapens strukturstöd därvid disponeras, men den egentliga detaljerade regleringen med befogenheter överförs på statsrådet och ministerierna.

Till den del det förutom verkställandet av

gemenskapens lantbrukspolitik är möjligt att bedriva gårdsbrukets strukturpolitik uteslutande med nationella medel, skulle om ifrågavarande stöd stadgas i nuvarande lagar om strukturutveckling. Enär de inte får stå i strid med gemenskapens lagstiftning, ingår i denna proposition, av dessa lagar förslag till ändring av landsbygdsnäringslagen, renhushållningslagen, naturnäringslagen, lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond samt lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel så att de står i harmoni med gemenskapens lagstiftning. Dessutom föreslås, att i dessa beaktas de anpassningsbehov som gårdarna har i anslutningsskedet. En del av övergångsperiodens stödåtgärder, som unionen vid medlemsförhandlingarna gav möjlighet till föreslås ibruktagna i denna proposition. Det är fråga om beviljande av stöd för investeringar i utvidningar inom svin- och fjäderfäproduktion samt inom äggproduktion, räntesänkning av gårdsbrukslån samt konsolideringslåneordning för trädgårdsnäringslivet. Övriga nationella åtgärder ingår i regeringens proposition till lag om nationella stöd till jordbruket och trädgårdshushållning. Till alla dessa propositioner anknäper sig också regeringens proposition till lag om upphävande av vissa lagar inom lantbrukslagsstiftningen. Enligt sitts nämnda proposition upphävs de nationella lagar, som gemenskapens lagstiftning om den gemensamma lantbrukspolitik helt och hållet ersätter. Till de lagar som upphävs hör bland annat lagen om balansering av lantbruksproduktionen, på basen av vilken ingåtts avtal om beskogning av åker och trädesavtal.

8.2. Tillämpningen och ibruktagande av stödordningarna

Stödordningen för investeringsstöd bör i alla fall tas i bruk i Finland emedan den är obligatorisk. För att inte gårdsbrukensheter i Finland i en skärpt konkurrenssituation skulle hamna i ett sämre läge än gårdsbruken i gemenskapens nuvarande medlemsstater, föreslås, att maximigränser för stödnivåerna inte skall begränsas i lagstiftningen, utan vissa begränsningar kunde vid behov göras endast med statsrådets beslut. De nuvarande stödformerna, d.v.s. bidrag, räntestöd och statslån föreslås användas även i de stöd, som gemenskapen delfinansierar.

Det nuvarande startstödet för unga jordbru-

kare enligt landsbygdsnäringslagen föreslås ersättas med gemenskapens motsvarande stödssystem. Åldersgränsen för unga jordbrukare skulle stiga från 35 år till 40 år, men å andra sidan skulle stödet komma att gälla endast odlare, som bedriver jordbruk som huvudsyssla.

Ett stöd som uppmuntrar till införande av bokföring föreslås tas i bruk. Det nuvarande nätverket av bokföringsgårdar, vilket upprätthålls för lönsamhetsforskning och det material som detta producerar är litet till omfånget och omfattar endast cirka 1 000 lägenheter. Med hjälp av detta nätverk kan man inte erhålla tillräckliga uppgifter angående lönsamheten på lägenheter i olika storleksklasser eller lägenheter med olika produktionsinriktning, liksom inte heller lönsamheten på olika lägenheter i olika delar av landet. Genom att ta i bruk ett bokföringsstöd skulle materialet kunna utvidgas till 4 000 lägenheter och med dess hjälp skulle man kunna förnya de begrepp man i dag använder vid bokföringen med sådana som motsvarar terminologin i modern affärsekonomi.

Då konkurrensen skärps försvagas speciellt de små lägenheternas relativa ställning om de inte förmår finna lämpliga samarbetsformer och -partners. Ett stöd som uppmuntrar till samarbete föreslås tas i bruk i detta syfte.

Färdigheter förknippade speciellt med företagsledning och gårdsbruksekonomi får allt större betydelse. Av denna orsak föreslås att ett stödssystem för rådgivningen samt ett stödssystem för yrkesutbildning tas i bruk.

Stöd för grundande av producentorganisationer är obligatoriskt för medlemsländerna. Nationella kompletterande bestämmelser är dock nödvändiga.

Enligt anslutningsavtalet skulle stödordningen om producentorganisationer och deras förbund tillämpas i hela Finland. Förslag om vilka produkter som skulle komma ifråga har ännu inte fattats. Då beslut därom har fattats skall stödordningen tas i bruk.

Stödsystemet för marknadsföring och förädling av jord- och skogsbruksprodukter är däremot frivilligt. Det är dock ett rätt centralt verktyg med vilket man kan öka livsmedelsindustrins konkurrenskraft. Speciellt i en situation, där en skyddad sektor möter konkurrens inom den gemensamma marknaden och där den samtidigt måste söka handelspartners utan-

för gemenskapen, är stödet helt outhärligt. Av nämnda orsaker föreslås att detta stödsystem tas i bruk även i Finland.

Det nuvarande förtidspensionssystemet skulle i och för sig inte nödvändigtvis behöva ersättas. Emedan man dock skulle vara tvungen att finansiera systemet nationellt och emedan det för samma ändamål är möjligt att erhålla delfinansiering från gemenskapen, föreslås att man möjliggör ett ibruktagande av en stödform, som kan delfinansieras av gemenskapen. Det samma gäller för åkerbeskognings- och skogsförbättringssystemet.

Vid medlemsförhandlingarna ansågs miljöstödet som ett av de centrala stöden, vilket skulle underlätta anpassningen av de finska jordbruket till den prisnivå, som gemenskapens markandsföringssystem skulle medföra. Med dess hjälp skulle det även vara möjligt att effektivare än tidigare minska den belastning, som jordbruket utövar på miljön. Av denna orsak föreslås, att detta stödsystem skulle tillämpas maximalt.

Även det LFA-stödsystem, som hänför sig till produktionsstödet var av central betydelse vid medlemsförhandlingarna. Ett av propositionens centrala målsättningar är, att detta system tas i bruk och att det tillämpas i så stor utsträckning som möjligt så, att stödets maxinivå inte regleras i lagstiftningen.

I den föreslagna lagen om strukturpolitiska åtgärder för jord- och skogsbruket är fullmakterna att avge bestämmelser av betydelse. Ifrågavarande lagstiftning av gemenskapen är så detaljerad, att den i och för sig inte längre förutsätter reglering i lag. Ändå förutsätter och möjliggör den i de flesta fall nationella bestämmelser om de behöriga myndigheterna och om detaljfrågor visavi stödet. I de flesta fall är det även möjligt att nationellt bestämma om strängare, men inte lindrigare förutsättningar för beviljande av stöd. Propositionens huvudsakliga målsättning har varit att ge statsrådet, och i vissa fall jord- och skogsbruksministeriet och handels- och industriministeriet fullmakter att avge ifrågavarande detaljerade bestämmelser.

Lagens tillämpningsområde begränsas till det strukturstöd, som med medel av jordbruksfondens styrningavdelning beviljas för befrämjande av gårdsbruk och landsbygdens struktur samt till de åtgärder, som med fondens medel verkställs i enlighet med principerna för marknadsorganisationernas verksamhet, s.k. accom-

panying measures. Lagen föreslås till sitt innehåll avgivas i en så vid bemärkelse, att trots ändringar i, ersättande av eller stiftande av för branschen ifråga helt nya åtgärder i gemenskapens stadgar som reglerar ifrågavarande åtgärder, skulle tillämpningen av sagda åtgärder vara möjlig i stöd av denna lag. Nya åtgärder skulle likväl kunna tas i bruk endast om i statsförslaget därtill uttryckligen ges fullmakt och anslag. Dessutom skulle genom förordning stadgas om erforderliga behöriga myndigheter.

Vid tillämpningen av stödsystemen skulle rättsskyddsarrangemangen följa nuvarande system. Landsbygdsnäringsnämnden skulle inneha en central ställning. I enlighet med riksdagens uttalande har utredning gjorts över de åtgärder som erfordras för att bringa förfarandet om ändringssökande i enlighet med de internationella förpliktelser som är bindande för Finland. En proposition till lag om detta, som kompletterar den nu avgivna regeringens proposition, kommer att avgas i brådskande ordning.

8.3. Nationella stöd

Enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 är nationella stöd eller investeringsstöd tillåtna endast under vissa förutsättningar. Om detta tillåtna och nationella stöd som blir sekundärt stöd skulle även i fortsättningen stadgas i landsbygdsnäringslagen, som föreslås ändras i syfte att eliminera påtramp inom lagstiftningen.

De för övergångsperioden avsedda arrangemang, som anslutningsavtalet möjliggör, föreslås förverkligas i huvudsak med hjälp av landsbygdsnäringslagen till den del det är fråga om åtgärder som hänför sig till gårdsbrukets struktur. Investeringar för utvidgning av svin-, ägg- och fjäderfähusställning skulle således erhålla stöd enligt landsbygdsnäringslagen till utgången av år 1999, dock under förutsättning att rådets vederbörande förordning ifråga om annat än produktionsinriktningen det medger.

Om stödåtgärder riktade till lägenheter med ekonomiska svårigheter skulle delvis stadgas i landsbygdsnäringslagen. Lagen skulle ändras så, att räntan på de lån och försäljningspriserfordringar, som grundar sig på gårdsbrukslagen skulle fastställas till fyra procent, dock med undantag för bostads-, tillägglån, bostadsrättsstödslån och lån för förbättrande av boendemiljön.

I propositionen ingår ett förslag om ändring

av 2§ i lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel enligt vilket räntestödslån kunde beviljas även för produktionsinvesteringar i växthusföretag och frilandsträdgårdssodlingar, samt för anskaffningar i anslutning till dessa och för konsolidering av skulder som orsakats av nämnda anskaffningar.

Emedan man har för avsikt att prioritera de av gemenskapens delfinansierade systemen, föreslås även renskötsel- och naturhushållningslagarna ändras så, att gemenskapens stadganden i första hand alltid tillämpas.

8.4. Gårdsbrukets utvecklingsfond

Lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond föreslås ändras. Propositionen ändrar inte fondens status, verksamhetsprinciper eller statsformrättsliga status utan det är fråga om fondens användning vid styrning av gemenskapens finansiering.

Det är meningen att gårdsbrukets utvecklingsfond skall användas som huvudsaklig finansieringskälla till den del det är fråga om av gemenskapen delfinansierat stöd enligt 5 a, dock med undantag för LFA-stödet. Fondens uppgifter förblir huvudsakligen som förut, uttryckligen ett hjälpmedel för styrning av lantbrukets struktur. Ävenså skulle fonden få sina anslag från staten, emedan gemenskapen betalar 5 a-stödet uttryckligen till staten och stödet skulle ingå i förklaringarna till inkomstmomentet i statsförslaget.

Ifall man inom finansieringsverksamheten har för avsikt att uppehålla samma stödnivå som i gemenskapens nuvarande medlemsländer, förutsätter det att tyngdpunkten i utvecklingsfondens verksamhet förskjuts från långivning till beviljande av direkta bidrag. Detta försvårar fondens verksamhet på lång sikt, emedan fondens årliga inkomster kommer att minska i takt med att det kapital som är placerat i belåningen årligen minskar.

9. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts på jord- och skogsbruksministeriet på tjänstemannabasis. Vid beredningen av propositionen har jord- och skogsbruksministeriet stått i kontakt med följande instanser: finansministeriet, handels- och industriministeriet, inrikesministeriet, miljömi-

nisteriet, arbetsministeriet, undervisningsministeriet, landsbygdsnäringsdistrikten, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto, Svenska lantbruksproducenternas Centralförbund, Maaseutukeskusten liitto, Svenska lantbruks-sällskapens förbund, Kansallis-Osake-Pankki, Andelsbankernas Centralbank Ab, Postbanken Ab, Föreningsbanken i Finland Ab, Sb-service Ab och Arsenal Oy. De föreslagna lagarna har ett flertal gånger varit föremål för behandling i struktur- och regionalpolitiska utskottet underlydande utrikesministeriet.

10. Propositionens verkningar

10.1. Verknings på jordbrukets struktur

Utan stöd är det inte möjligt att bedriva jordbruk i Finland så, att försäljningsinkomsterna från produkterna skulle vara större än kostnaderna för produktionsinsatserna. Odlarens arbetsinkomst är i huvudsak beroende av stöd.

I och med anslutningen till gemenskapen blir jordbruket delaktigt av de stöd, som hänförs sig till den gemensamma jordbrukspolitiken. Å andra sidan sjunker dock priset på jordbruksprodukter omedelbart i och med anslutningen, då man avstår från de inhemska riktpiserna.

Gemenskapens lantbrukspolitik har av hävd skapats för jordbruksområden med rätt god avkastning. I samband med utvidgningen av gemenskapen är det LFA- stöd, som tas i bruk en del av det system, med vars hjälp sådana områden som har sämre avkastning men för vilka jordbruket utgör en väsentlig del av befolkningens utkomst kan förbli i produktion och samtidigt även bebodda. Även Finland hör till de områden med sådana odlingsförhållanden, att bedrivande av jordbruk i stora delar av landet upphör nästan helt om inte LFA- stödet tas i bruk.

Jordbrukets miljöstöd är även en väsentlig stödåtgärd för trygghet av odlarnas utkomst. Å andra sidan möjliggör det dock också att man betydligt effektivare än vad nu är fallet kan beakta jordbruksproduktionens miljöeffekter, styra produktionen med sådana produktionsmetoder, som inte belastar miljön lika mycket som förr och därmed så småningom förbättra miljön.

Ibrukttagandet av stödet för åkerbeskogning

ändrar nästan inte alls det nuvarande systemet. Stödet kommer dock i fortsättningen att vara delfinansierat av gemenskapen.

Stödsystemet i sin helhet, samt enbart det stöd, som gemenskapen beviljar, det föreslagna LFA- stödet och miljöstödet, liksom även de för en övergångstid avsedda och de mera permanenta nationella stöden möjliggör under de första skedena av medlemsskapet, att odlarnas inkomster inte sjunker katastrofalt och därmed äventyrar jordbrukets fortbestånd, utan verkningarna av medlemskapet skulle kunna styras så, att anpassningen till förändringarna skulle ske på ett kontrollerat sätt.

För att odlarnas inkomstnivå skall kunna bibehållas på en skälig nivå, bör de åtgärder med vilka jordbrukets struktur kan förbättras dock omedelbart tas i bruk. Om att man inte under övergångsperioden i tillräcklig utsträckning har befäst grunden för odlarnas inkomstmöjligheter och ekonomi, börjar odlarnas inkomstnivå sjunka då övergångsperiodens stöd upphört.

För förbättrande av husdjursföretagens konkurrenskraft är en förstoring av företagsstorleken absolut nödvändig. Finlands anslutning till unionen utgör dock enligt anslutningsavtalet ett hinder för förstoring av husdjursproduktionens totalvolym. Enligt avtalet är mjölkproduktionens nationella kvot 2 342 miljoner kilogram, vilket i stort sett motsvarar den nuvarande produktionsmängden (samt bonuskvoten 200 miljoner kg). Stödandet av investeringar som syftar till förstoring av svin- och hönsushållningsföretag får enligt avtalet inte heller leda till en förstorad totalproduktion. En förstoring av företagsstorleken på den enskilda gårdar förutsätter m.a.o. alltså en betydande benägenhet att avstå från produktionen på gårdar med husdjur.

Det är i dagens läge svårt att uppskatta i hur stor omfattning företagarna är villiga att upphöra med husdjursproduktion, eftersom man som bäst på många gårdar söker nya verksamhetsformer, som kompletterar jordbruket. Det dåliga sysselsättningsläget förhindrar en omfattande övergång från jordbruket till avlönat arbete. Man är i allmänhet inte villig att avstå ens från rätt obetydlig produktion om inte andra beaktansvärda alternativ står till buds. Det är dock alldeles uppenbart, att det är med hjälp av förtidspensionssystemet man skall främja avvecklingen av produktionen på de små husdjursgårdarna. Den produktionsvolym

som på detta sätt frigörs bör i sin tur effektivt användas för förstoring av produktionen på de utvecklingsdugliga gårdar.

Då man bedömer jordbrukets strukturutveckling bör man inte bara fästa uppmärksamhet vid potentiell produktionskapasitet utan uttryckligen även vid gårdarnas skuldsättning. Det främmande kapitalet inom gårdsbruksnäringarna är cirka 26 000 miljoner mark. En förstoring av skuldsättningen genom betydande nyinvesteringar skulle ytterligare försämra gårdarnas skuldskötselförmåga. Strukturutvecklingens hastighet är således beroende av gårdarnas ekonomiska möjligheter att förverkliga investeringar. Endast sådana lägenheter med tillräckligt sund finansieringsbas har dessa möjligheter.

Mjölkproduktionen skulle under övergångsperioden 1995—1999 kunna utvidgas på cirka 4 500 gårdar med hjälp av ett effektivt utnyttjande av offentliga finansieringsresurser och gemenskapens delfinansiering. Detta är möjligt under förutsättning att cirka 6 500 mjölkproducenter avstår från sin produktion. En sådan utveckling kunde förverkligas i huvudsak med hjälp av förtidspensionssystemet. Produktionsvolymen på dessa gårdar har uppskattats till cirka 275 miljoner liter eller 12 procent av mjölkproduktionen. Under åren 1995—1999 skulle det på basen av dessa uppgifter vara möjligt att utöka produktionen på 2 500 mjölkgårdar med 86 000 liter per gård samt att öka mjölkproduktionen på 2 000 gårdar med i medeltal cirka 30 000 liter enbart med att utnyttja tomma djurplatser och utan att byggnadsinvesteringar skulle vara nödvändiga. Med denna utveckling skulle det år 2 000 finnas cirka 26 000 mjölkgårdar med en medelproduktion om cirka 90 000 liter, motsvarande en medeldjurbesättning om cirka 14—15 kor.

Strukturutvecklingen inom svin- och hönsushållningen antas utvecklas i samma riktning som strukturutvecklingen inom mjölkushållningen. Betydande strukturella förändringar inom svinushållningen förutsätter att ett anseeligt antal producenter avstår från produktionen, emedan svinushållningsföretagen till övervägande del är små. Enligt 1990 års lantbruksräkning hade 59 procent av svingårdarna mindre än 50 gödsvin. Det sammanlagda antalet gårdar av denna storleksklass var 4 910 st. Det är med pensionsystem, som man kan påskynda avträdelser inom svinushållningen och därmed möjliggöra utvidgningsprojekt. En

korrigering av den snedvridna strukturen under övergångsperioden förutsätter, att cirka hälften av svingårdarna, eller över 4 000 gårdar upphör under övergångsperioden. Härvid skulle det således kvarstå cirka 4 200 köttsvingårdar. Inom grisproduktionen förutsätts cirka en tredjedel av gårdarna med suggor upphöra, varvid drygt 4 000 gårdar skulle kvarstå i produktion. Emedan man på en del av svingårdarna även i framtiden idkar kombinerad svinproduktion, skulle svingårdarnas totala antal år 2000 vara cirka 7 000. Gårdar med suggor skulle ha i medeltal 31 suggor och gårdar med gödsvin på motsvarande sätt cirka 160 gödsvin. År 1990 var motsvarande antal suggor 21 och gödsvinens antal 82.

Inom fjäderfähus hållningen räknar man med att cirka 4 800 gårdar under övergångsperioden kommer att avstå från produktionen. I produktion skulle sålunda kvarstå över 8 000 hönsgårdar med i medeltal 540 hönor per gård. Motsvarande tal år 1990 var 323.

Man beräknar att sammanlagt cirka 17 500 gårdar inom husdjursnäringen kommer att upphöra med sin nuvarande produktion under övergångsperioden. Dessa odlare kommer antingen att övergå till kreaturslös jordbruksproduktion, söka sig annan utkomst eller gå i pension. Gårdar med nötboskap som eventuellt faller inom ramen för förtidspensionssystemet är cirka 10 000 till antalet. Genom en diversifiering av verksamheten strävar man årligen till att skapa ny ersättande verksamhet på cirka 1 000 gårdar, eller på fem år cirka 5 000 gårdar. Man räknar med att antalet lägenheter med växtodling och gårdar med många verksamhetsformer under övergångsperioden kommer att förbli nästan konstant då man beaktar effekten av övergången till kreaturslös produktion och det växande antalet gårdar med många verksamhetsformer. Det totala antalet gårdar i aktiv produktion beräknas minska från nuvarande 100 000 till 83 000 år 2000.

Av de odlare, som fortsätter med produktionen beräknas bara varannan få sin egen och familjens utkomst från enbart gårdsbruk. Skapande av nya verksamhetsformer som antingen kompletterar eller ersätter gårdsbruket är nödvändigt för att landsbygdsbefolkningens utkomst skall tryggas. Vid utvecklandet av nya verksamheter bör man i mån av möjlighet utnyttja gårdens nuvarande resurser, speciellt byggnaderna. Samtidigt bör extra stor vikt

fästas vid samarbete mellan gårdarna och de kostnadssänkningar, som detta möjliggör.

10.2. Ekonomiska verkningar

Beslut om de delfinansieringsandelar, som beviljas medlemsstaterna från gemenskapens strukturfonder fattas på förhand för en fondperiod. I medlemsförhandlingarna har man kommit överens om att Finlands andel av den totala finansieringsandel, som beviljats för den resterande finansieringsperioden är 1 704 miljoner ecu eller cirka 10 736 miljoner mark. Denna maximisumma begränsar även den finansieringsandel, som erhålls från gemenskapen till den del det är fråga om det stöd, som beviljas av jordbruksfondens styrningsavdelning. Vid omräkning av ecu till mark har för ecu:n använts kursen 6,3, förutom för stöd som beviljas ur stöдавdelningen, för vilka använts kursen gröna ecu 7,6.

Verkställandet av gemenskapens delfinansierade systemet för gårdsbrukens investeringsstöd skulle i föreslagen form innebära offentliga årliga utgifter i medeltal 235 miljoner mark då stödet för saminvesteringar och investeringsstödet för unga odlare inte beaktas. Av denna summa skulle gemenskapen ersätta som delfinansiering cirka 77 miljoner mark i året. Ibrukttagandet av stödsystemet skulle inte innebära en ökning av de slutliga utgifterna för staten. Stödet för saminvestering och investeringsstödet för unga odlare skulle uppgå till ett belopp om cirka 40 miljoner mark i året, av vilket gemenskapens andel skulle vara cirka 14 miljoner mark.

Startstödet för unga odlare skulle delvis ersätta det nuvarande nationella stödet för unga odlare och belåningen av generationsväxlingarna på gårdarna. Fastän gemenskapens stöd för unga odlare i sin helhet är mera än hälften större än motsvarande stöd i Finland har man för avsikt att vid belåningen av generationsväxling sänka den andel, som skall belånas samt sänka den offentliga stödandelen genom att förkorta den period under vilken uppbärs låg ränta. Den sammanlagda effekten av dessa åtgärder beräknas leda till att det offentliga stöd som beviljas som startbidrag kommer att minska i jämförelse med nuvarande stöd. Av detta ersätter gemenskapen Finland med i medeltal cirka 25 procent.

Det totala stödet för samverkan gårdar

emellan beräknas bli av ringa omfattning, cirka fem miljoner mark i året, av vilket gemenskapens andel skulle vara 1,25 miljoner mark. Ifrågavarande stöd skulle beviljas närmast under en övergångsperiod.

Stöd för införande av bokföring skulle tas i bruk tidigast år 1996 och det skulle tidsmässigt begränsa sig till en period under vilken avsikten är att förnya, och i systemet införa nya bokföringsgårdar som behövs för lönsamhetsundersökning. Systemet skulle innebära offentliga kostnader under en 5-årsperiod. De årliga kostnaderna skulle i medeltal vara cirka 8 miljoner mark, av vilket belopp gemenskapen skulle ersätta Finland med cirka 4 miljoner mark.

Stödet för främjande av yrkesutbildningen skulle ersätta det nuvarande stödsystemet. Stöd skulle utbetalas till ett årligt belopp om cirka 10 miljoner mark, av vilket gemenskapens andel uppskattas till 5 miljoner mark.

För programbaserade regionala projekt inom regionerna 5 b och 6 uppskattas utgifterna till cirka 195 miljoner mark i året. Härvid har man inkluderat de projekt, som hänför sig till skogsförbättring, dräneringsarbeten och nyskiften, vilka inte delfinansieras av gemenskapen. Av dessa stöd skulle gemenskapens andel vara cirka 110 miljoner mark. Dessutom skulle projekt enligt landsbygdsnäringslagen finansieras med cirka 60 miljoner mark i året, dvs. med en ökning av nuvarande medel med 20 miljoner mark.

För stöd för upprättande av producentorganisationer uppskattas utgifterna till cirka 10 miljoner mark under de första åren. Av detta belopp skulle gemenskapen ersätta cirka 5 miljoner mark. Stödet är som störst under övergångsperioden.

För stöd till stora och medelstora livsmedelsindustriföretags marknadsföring och förädling uppskattas utgifterna till cirka 900 miljoner mark under fondperioden dvs. 1995—1999. Av detta belopp skulle gemenskapens andel vara cirka 500 miljoner mark. I dessa siffror ingår inte övergångsperiodens nationella stöd. För dessa stöd svarar handels- och industriministeriet. Motsvarande belopp för jord- och skogsbruksministeriets andel skulle till den del stöden gäller marknadsföring och förädling på gårdsnivå under samma period vara högst 180 miljoner mark, av vilket belopp gemenskapens andel skulle vara 100 miljoner mark.

Av ovan nämnda stöd skulle stöden i form

av statslån och bidrag i huvudsak finansieras med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond till den del stödet beviljas via lantbruksförvaltningen, dock med undantag för 5 b stöd, LFA-stöd, miljöstöd och stöd för åkerbeskogning och skogsförbättring. Fondens driftsutgifter skulle uppgå till totalt cirka 530 miljoner mark i året varav utgifter på 260 miljoner mark hänför sig till lagpropositionen. Placeringsutgifter på 260 miljoner mark hänför sig till lagpropositionen. Placeringsutgifterna i form av statslån skall främst utgöras av lån enligt sagda lag.

I lagpropositionen ingår möjlighet att bevilja räntestödslån, vilka skulle komma ifråga först efter en viss tid och vilka inte skulle medföra några som helst betydande kostnader. Räntestödslångivning skulle användas främst ifråga om finansiering som helt och hållet utgörs av nationellt stöd.

Med stöd av landsbygdsnäringslagen skulle under övergångsperioden finansieras närmast investeringar som hänför sig till svin-, ägg- och fjäderfähus hållning samt bostadsbyggande, eventuellt tilläggsstöd i vissa fall, samt anskaffning av tillskottsjord. Dessa skulle finansieras närmast med räntestödslån. Räntestödslån uppskattas beviljas till ett årligt belopp om cirka 650 miljoner mark. De årliga kostnaderna torde uppgå till cirka 25 miljoner mark.

Med stöd av landsbygdsnäringslagen skulle fortsättningsvis upprätthållas statens jorddispositionsverksamhet, med vilken man avser att förstärka lägenhetsstrukturen. Till denna del ingår inga ändringar i propositionen. De frivilliga skuldsanerarna skulle likaså skötas med stöd av landsbygdsnäringslagen som förut.

Den ändring av landsbygdsnäringslagen, med vilken räntan skulle sänkas på de stats- och räntestödslån och försäljningsprisfordringar som beviljats med stöd av gårdsbrukslagen skulle medföra en ökning av räntestödsutgifterna med cirka 29 miljoner mark i året. Vidare skulle den medföra ett bortfall av utvecklingsfondens medel med cirka 60 miljoner mark i året.

För räntestödslån till trädgårdsföretag skulle beviljas räntestöd till totalt 40 miljoner mark.

LFA-stödet skulle utbetalas för en maximal åkerareal om 1 930 350 hektar. Enligt gemenskapens beslut godkänns den åkerareal som utgör grund för stödet. Denna areal kan vara högst 85 procent av den odlade åkerarealen. År 1990 var hela den odlade åkerarealen 2 271 000

hektar, varav 85 procent utgör det nämnda beloppet 1 930 350 hektar. Stödet skulle tas i bruk till det maximala belopp så, att det av gemenskapen delfinansierade stödet skulle utbetalas till ett belopp om högst 920 mark per enhet för högst 120 enheter och det överstigande beloppet skulle utbetalas nationellt stöd. Helt och hållet med nationella anslag skulle stöd utbetalas till den del gårdens räkneenheter överstiger 120 enheter. Hela LFA-stödet skulle åsamka staten utgifter om cirka 1 500 miljoner mark i året. Av detta belopp skulle gemenskapen ersätta Finland cirka 455 miljoner mark och den slutliga utgiften skulle uppgå till 1 045 miljoner mark. Stödet skulle delvis ersätta de produktionsstöd, som för närvarande beviljas på djur- och åkerarealbasis. Stödet skulle vara en del av det stödsystem, med vars hjälp man kan garantera, att lantbruksföretagarens inkomster inte i oskälighets utsträckning skulle sjunka i samband med anslutningen till Europeiska unionen och förutsättningarna för bedrivande av gårdsbruk överhuvudtaget består i Finland. Stödet skulle utbetalas med medel ur statsbudgeten.

Vid åkerbeskogning har man inte för avsikt att bevilja stöd till de maximibelopp, som gemenskapens stödsystem medger emedan planteringskostnaderna i Finland är lägre än i de nuvarande länderna inom gemenskapen. Däremot skulle man ersätta inkomstbortfall med maximalt stöd.

Avtal om beskogning av åker ingås enligt uppskattning cirka 10 000 hektar. Stödet skulle årligen medföra besogningskostnader på 50 miljoner mark och ersättningar för inkomstförluster 100 miljoner mark. Statens årliga utgifter för besogningsarbeten skulle likväl fördelas på tre år. Stödet till skogsförbättring skulle däremot utgöra en del av mål 5 b stödet.

Vid de medlemsförhandlingar, som Finland fört med Europeiska unionen har man överenskommit om ett miljöstöd till jordbruket om

135 miljoner ecu, eller cirka 850 miljoner mark i delfinansiering av gemenskapen, vilket innebär en lika stor nationell finansiering. Det totala miljöstödet till jordbruket blir således 270 miljoner ecu motsvarande cirka 1 700 miljoner mark per år under de följande fem åren. I statsförslaget för år 1995 föreslås 1 700 miljoner mark anslås för miljöstödet. På motsvarande sätt uppskattas den av Europeiska fonden för stöd och styrning utbetalade andelen till 850 miljoner mark.

Ibrukttagandet av förtidspensionssystemet skulle innebära, att en del av de nuvarande kostnaderna för förtidspensionssystemet delvis skulle finansieras av gemenskapen. Antalet pensionstagare förväntas stiga under de första åren efter anslutningen. I jämförelse med nuvarande antal nya pensionärer per år skulle antalet stiga från 2 000 fall till 3 000 fall. Pensionsbeloppet skulle förbli på nästan samma nivå som för de pensioner som beviljats under de senaste åren. Vid bedömningen har utgifterna för såväl generationsväxlingarna som avträdelse-ersättningarna beaktats. Pensioner skulle under det första året beviljas till ett belopp om cirka 130 miljoner mark i året. Av dessa skulle pensioner till ett belopp om cirka 110 miljoner mark vara delfinansierbara, varvid gemenskapen antas finansiera cirka 60 miljoner mark.

Ibrukttagande av det i propositionen avsedda stödsystemet exklusive miljöstöd, avträdelsestöd och stöd för åkerbeskogning har beräknats medföra kostnader om sammanlagt cirka 2 257 miljoner mark under år 1995, varav gemenskapens andel skulle vara 34,4 procent eller 782 miljoner mark. Nationellt skulle finansieringen således uppgå till ett belopp om 1 480 miljoner mark. Nämnda belopp om 782 miljoner mark skulle utgöra den från strukturfonderna till jordbruket riktade gemenskapens delfinansieringsandel.

Stödet skulle fördela sig enligt följande:

	EU:s andel milj. mk	Den nationella andelen milj. mk	Inalles milj. mk
LFA-stödet	455	1 045	1 500
stöd för förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter	100	150	250
utv. av landsbygden (5b)	110	85	195
jordbrukets strukturstöd (5a)	117	191	308
Inalles	782	1 471	2 253

Av dessa skall lantbrukets strukturstöd (5 a) beviljas från gårdsbrukets utvecklingsfond, förutom ränteutgifterna.

I stödet för jordbrukets 5 a strukturåtgärder skulle även ingå Ålands andel. Däremot skulle avsikten vara, att övriga nationella stödandelar beviljas med anslag från statsbudgeten. Till denna del anknyter sig propositionen till 1995 års statsförslag.

Innevarande fondperiod slutar år 1999. Stödssystemens totala kostnadsnivå skulle under fondperiodens sista år förbli ungefär densamma, men dess tyngdpunkt skulle förskjutas en aning. För gårdarnas investeringsstöd har man för avsikt att använda 10—20 procent större anslag än under 1995 och för ersättningar för naturskador skulle anslagen minskas en aning.

Motsvarande utgifter för stöd som finansieras ur stöдавdelningen skulle utgöra:

	EU:s milj. mk	Nationell andelen milj. mk	Totalt Inalles milj. mk
miljöstöd	850	850	1 700
avträdelsestöd	50	60	110
bekogningsstöd	25	40	65
totalt	925	950	1 875

Som helhet skulle statens slutliga utgifter under åren 1995—1999 öka i jämförelse med motsvarande stödutgifter år 1994. Därefter skulle utgifterna börja sjunka.

10.3. Verkningar på miljön

Jordbruket är för närvarande den största enskilda näringsbelastaren av vattendrag. Lokalt orsakar jordbruket även nedsmutsning av grundvattnet. Jordbruket har en avgörande betydelse för bevarandet av landsbygdens kulturlandskap. För forskning i jordbrukets miljöeffekter har under de senaste åren satsats resurser och dess negativa miljöinverkan igenkänns rätt så bra. Målsättningen för miljövärden inom jordbruket har fastslagits bl.a. i statsrådets principbeslut från år 1988, i landsbygdens miljöprogram av år 1992 och i de internationella förbindelser som gjorts inom ramen för avtalet om skydd av Östersjön.

I Finland har miljövärden inom jordbruket hittills befrämjats närmast med hjälp av frivillig rådgivning, skolning och informationsverksamhet. Även vissa ekonomiska styrnings-

mekanismer har varit i bruk. Ett nitratdirektiv enligt EES-lagstiftningen är som bäst under beredning för ikraftträdelse under hösten 1994. Lagstiftning angående miljövärd inom jordbruket saknas i Finland. Hittills har de målsättningar, som uppställts visavi jordbrukets miljövärd uppnåtts rätt långsamt, och de medel som stått till förfogande har varit otillräckliga. Gemenskapens miljöstöd för jordbruket ger möjligheter till en betydligt mera omfattande och effektivare bekämpning av jordbrukets miljöskador.

Den ändring av jordbrukets stödssystem, som innebär en övergång från nuvarande, i huvudsak på pris- och produktionsbaserade stöd till areal- och djurenhetsbaserade stöd kommer redan i sig att leda till ett mera extensivt jordbruk. Detta leder i sin tur till att miljöbelastningen minskar åtminstone i någon mån och att det sker en förbättring av miljön.

De villkor som uppställts för miljöstödet inom jordbruket har beretts så, att förverkligandet av dem skulle uppfylla de målsättningar man har uppställt för jordbruket.

Den eventuella regionala indelningen av miljöstödet antas medföra, att s.g.s alla odlare i sydligaste Finland knyts till systemet och dess villkor. Man uppskattar att även största delen av odlarna i landets mellersta och norra delar, där stödet planeras bli på en lägre nivå än i södra Finland, kommer att knytas till systemet för miljöstöd.

Produktionsmetoderna kommer att ändras i en betydligt miljövänligare riktning på de gårdar, som knyts till systemet. Användningen av framförallt gödselmedel, men även bekämpningsmedel kommer att minska. Man bedömer att naturenlig odling, som erhåller stöd på basen av denna förordning, kommer att bli betydligt allmännare än vad den är nu. Med tanke på vattenskyddet är det viktigt att skonsammare markberedningsmetoder och vinterbelagt växttäckte blir allmännare och att skyddszoner grundas intill vattendrag och huvuddiken. Med hjälp av ett långvarigt trädesystem kan jorddisponeringen dirigeras så, att jord, som för närvarande bebrukas kan användas för grundande av skyddszoner, randområden kring åkrar, våtmarker och sedimentbassänger.

På lång sikt skulle förverkligandet av åtgärderna i anslutning till miljöstödet betydligt minska den näringsbelastning, som orsakar eutrofiering av vattendragen. Samtidigt skulle

eutrofieringsprocessen med alla de skadeverkningar den för med sig stoppas och minskas speciellt i kustområdena kring Finska viken, Skärgårdshavet och Bottenhavet. Man uppskattar, att även en avsevärd förbättring av vattenkvaliteten på insjöarna sker, om och utvecklingen i detta avseende anses ta rätt lång tid. Den minskning av användningen av bekämpningsmedel, som sker till följd av de åtgärder, som förknippar sig med miljöstödet leder till en minskning av de skadeverkningar de åsamkar. Kvävebelastningen i samband med nötkreaturshushållningen bedöms minska till följd av åtgärderna. Med hjälp av stödet kan nationellt och även lokalt värdefulla kulturlandskap bevaras som öppna åkerlandskap. Stödet möjliggör även att man kan uppehålla och befrämja mångfalden av naturen i anslutning till jordbruksmiljön och skötseln av kulturlandskap. Vidare är det möjligt att skydda vissa utrotningshotade arter samt ursprungsraser. Stödet befrämjar även bosättningen på landsbygden.

10.4. Organisatoriska verkningar och personalverkningar

Verkställandet av de föreslagna lagarna skulle handhas främst av jord- och skogsbruksministeriet, landsbygdsnäringsdistrikten och kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter.

I och med anslutningen till den Europeiska unionen kommer landsbygdsnäringsförvaltningen att handha verkställandet av alldeles nya stöd- och finansieringsordningar. Förutom stödet till unga odlare och investeringsstödet kommer man att överväga ibruktagandet av det bokföringssystem, som tillämpas inom gemenskapen samt systemen med startstöd för samverkan och stödordningen för yrkesutbildning. Till den del det är fråga om dessa, i 5 a programmet avsedda strukturpolitiska åtgärder ansvarar jord- och skogsbruksministeriet för att gemenskapens lagstiftning och den nationella finansieringslagstiftningen bildar en fungerande helhet.

Till jord- och skogsbruksministeriets uppgifter hör även att tillsammans med ministeriets informationstjänstcentral sköta penningrörelsen. Samtidigt skall den ombesörja, att de nu gällande nationella systemen, som visserligen minskar i betydelse, sköts. Dessutom skall jord-

och skogsbruksministeriet och handels- och industriministeriet sköta ibruktagandet av de stödssystem, som hänför sig till produktförädling och marknadsföring.

De åtgärder, som hänför sig till övergångsperioden är för såväl jordbruket som trädgårdsnäringen så betydande, att ett effektivt verkställande av åtgärderna medför behov av tilläggspersonal. Tilläggsbehovet beträffande de strukturella och finansiella åtgärderna är för jord- och skogsbruksministeriet totalt sju tjänster. Handels- och industriministeriet beräknas klara förändringen utan tilläggspersonal.

Den nuvarande organisationen och sammansättningen av gårdsbrukets utvecklingsfond föreslås ändras så, att den skulle vara kapabel att sköta utbetalningarna av gemenskapens strukturfonders 5 a-stöd i så stor utsträckning som möjligt. Gårdsbrukets utvecklingsfonds arbetsutskott föreslås nedläggas. Styrelsens sammansättning föreslås ändras så, att de myndigheter, som handhar beviljandet av de mest centrala 5 a-stöden samt samarbetsinstanserna inom finansieringsverksamheten är företrädda.

Ansökningar angående stöd riktas till landsbygdsnäringsdistrikten, som i dessa frågor fungerar som primära beslutsfattare, dock med undantag för bostadslånen för vars vidkommande besluten fattas på kommunnivå. Landsbygdsnäringsdistrikten skall även ombesörja, att stöd i enlighet med målsättning 5 a på 6-områden inkluderas i de områdesvisa landsbygdsprogrammen. Även åtgärder, som gäller diversifiering av jordbruket och landsbygden finansieras på 5 b-områden som programbaserade. På detta sätt ökas områdets egna möjligheter att inverka på stödåtgärdernas inriktning. Beviljande av stöd förorsakar inte en ökning av arbetsbördan vid landsbygdsnäringsdistrikten. Däremot kommer statistikföring, övervakning och uppföljning av stödets verkningar att orsaka extra arbete.

Även kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter kommer att få väsentligt mera övervakningsuppgifter. I de fall där landsbygdsnäringsmyndigheterna sköter även andra uppgifter, kommer arbetsbördan i dessa kommuner att öka kraftigt, vilket förutsätter en omfördelning av arbetsuppgifterna.

De flesta investeringar förutsätter lägenhetsvisa utvecklingsplaner. Emedan utvecklingsplanen skall uppgöras i samråd mellan odlaren och rådgivningen, förutsätter tolkningen av kalkylerna och ibruktagandet av bokföring att

rådgivningsorganisationerna satsar resurser på de lägenhetsvisa utvecklingsplanerna och på uppgörande av kalkyler i anslutning till dessa. Lantbruksrådgivningens arbetsbörda kommer som en följd av detta att öka.

För verkställandet av jordbrukets miljöstöd inrättas inga nya myndigheter. Verkställandet förutsätter en arbetsinsats motsvarande ca 2 personer inom jord- och skogsbruksministeriet.

Stödsystemet medför nya uppgifter även i miljöministeriet. På lokalnivå har man för avsikt att sköta verkställandet av systemet med miljöstöd genom en omorganisering av nuvarande resurser. Inom miljöadministrationen föreslås att det planerings- och uppföljningsarbete som utförs på lokalnivå sköts med de resurser, som frigörs och omfördelas i samband med förnyelsen av miljöförvaltningen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

Lag om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Mål.* I lagens 1 § 1 moment fastställs lagens syfte. Som mål för lagen uppställs en strukturanpassning av gårdsbruket och lantbruksnäringarna till gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. Å andra sidan betonas i lagen de möjligheter som det stöd som beviljas ur gemenskapens strukturfonder ger då det gäller hela landsbygdens utveckling.

Lagen är avsedd att gälla endast sådana åtgärder som gemenskapen delfinansierar med medel ur Europeiska lantbrukets stöd- och styrningsfond. Lagförslaget gäller såväl gemenskapens stödandel som medlemsstatens stödandel. I paragrafens 4 moment begränsas uppfyllandet av målsättningarna till de möjligheter som de i § 2 avsedda gemenskapens åtgärder erbjuder. I paragrafens 3 moment uppställs som mål för lagen skapande av kompletterande nationell lagstiftning. Lagen skulle också ge fullmakt till att utfärda underordnade föreskrifter.

2 §. *Tillämpningsområdet.* Det är meningen att lagens giltighet skall inskränkas till att beröra verkställigt av rådets förordning (EEG) nr 2052/88 och den kompletterande gemenskapens lagstiftning till den del som de uttryckligen berör de stöd som påverkar jord- och skogsbrukets och landsbygdsnäringarnas struktur samt förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter.

Inom gemenskapen bedrivs en egen fiskeri-

politik och för dess strukturstyrning har nyligen ett eget finansieringsorgan inrättats som skall styra fiskerihushållningen. Den föreslagna nya lagen skulle inte beröra detta strukturstöd om vilket stadgas i i rådets förordning (EEG) nr 2080/93.

3 §. *Strukturstöden för landsbygdsnäringarna och livsmedelsindustrin.* I paragrafens 1 moment har ingående stadgats om de i 2 §:n 1 momentet avsedda rådets förordning i dess 1 artikel avsedda stadganden om stöd för mål 5 a, enligt vilka nugällande stödformer skulle ingå i lagförslaget. Lagen skall emellertid tillåta flexibilitet och närmast vara en fullmaktslag som stiftas med anledning av anslutningen till gemenskapen. Avsikten är att skapa ett så flexibelt författningssystem att då de ifrågavarande rådets förordningar ändras eller ersätts med nya, eller då helt nya förordningar ges inom det område som avses i 2 § inte förhindrar en fortsatt verkställighet av åtgärder eller ibruktage av ett motsvarande stöd i ett senare skede genom statsrådsbeslut. Detta skulle då emellertid enligt 50 § i den föreslagna lagen förutsätta att det i den årliga statsbudgeten ingår behövlig fullmakt och anslag härför. Av paragrafens 2 moment framgår att den primära författningen om stöd alltid är motsvarande gemenskapens författning på vars grunder villkoren för stödets beviljande bestäms. Den nationella lagstiftningen är till sin natur kompletterande.

2 Kap. Understöd för gårdsbruksföretag

4 §. *Investeringsstöd för gårdsbruk och på landsbygdsföretag på lägenheterna.*

Den investeringsstödordning som avses i paragrafen är obligatorisk i alla EU-medlemsstater då det är fråga om heltidsjordbrukare som avses i Europeiska gemenskapens förordning (EEG) nr 2328/91, artikel 5.1.

Alla de till stöd berättigade investeringarna måste ingå i den utvecklingsplan för gården som avses i artikel 5.1 och de bör vara nödvändiga för planens förverkligande. Per mottagare av stöd godkänns endast två utvecklingsplaner under en period av sex år. Tiden räknas från det att den första planen godkänns. Enligt nuvarande praxis i gemenskapen kan ändringar i planen göras en gång, förutsatt att målen i artikel 5 fortfarande uppfylls.

Stöd kan erläggas under en tidsperiod på sex år för investeringar som uppgår till högst 73 224 ecu dvs. cirka 461 311 mk per mansarbetsår och högst 146 448 ecu dvs. cirka 922 622 mk per lägenhet. Medlemsstaten kan faställa även lägre gränser. Maximibeloppet för stödet är på LFA-områden högst 45 procent av investeringarna i fast egendom och högst 30 procent av övriga investeringar. På andra områden är de motsvarande maximibeloppen 35 respektive 20 procent.

Stödet kan erläggas som bidrag eller räntestöd. Om stödet inte beviljas som bidrag bör medlemsstaten årligen uppgöra en tabell ur vilken stödets värde i procent av investeringens värde framgår med beaktande den genomsnittliga årliga räntan på de lån som inte erhåller räntestöd, räntestödets storlek, lånetid, räntestöd och uppskjutna amorteringar och alla andra variabler som används vid beskrivningen av stödet med motsvarande stödbegrepp.

Gemenskapens investeringsstödordning innehåller vissa lägenhetsvisa begränsningar gällande produktionsmängderna. Medlemsstaten kan begränsa investeringsstödordningen till att gälla endast familj jordbruk. Investeringsstödordningen som ingår i den nugällande landsbygdsnäringslagen har emellertid nyligen ändrats så att den även gäller andra än familj jordbruk och några skäl till att begränsa gårdsstorleken föreligger ej för närvarande.

Utvecklingsplanen kan gälla en eller också flera gårdar ifall dessa bildat en sammanslutning vars syfte är en sammansmältning av alla dessa gårdar eller delar av dessa. Medlemsstaten bör utfärda bestämmelser om sammanslutningens lagliga former, minimivarakthet, som inte får understiga 6 år, kapitalet samt om medlemmarnas deltagande i förvaltningen.

I paragrafen föreslås att investeringsstöd beviljas åt både heltids- och deltid jordbrukare. Stödets procentuella maximibelopp föreslås ej bli sänkt på lagnivå. Däremot kunde man vid behov genom statsrådsbeslut fastställa olika procentuella maximibelopp för olika investeringsobjekt. Likaså skulle bidragets högsta markbelopp fastställas genom statsrådsbeslut. Vidare föreläs i paragrafen att stödet beviljas antingen som bidrag, räntestöd eller statslån. Statslånetets högsta belopp skulle vara 80 procent.

Då medlemsstaten varje år åläggs att uppgöra en omvandlingsmodell för räntestöd som hjälpmedel är det inte ändamålsenligt att på lagnivå stadga om räntor eller maximibelopp för räntestödet. Dessa bestäms redan på basen av ifrågavarande förordning sålunda att jämförelseräntan är den långa marknadsräntan och stödets maximinivå beror på vad som godkänns av gemenskapen.

Fastän man i motsvarande förordning EEG nr 2328/91, artikel 7, endast omnämner räntestödet, är stödet på basen av de preliminära uppgifter som erhållits från kommissionen, möjligt att även bevilja statslån så att stödet skulle utgöras av skillnaden mellan marknadsräntan och den ränta som uppbärs av låntagaren. Av denna skillnad skulle gemenskapen erlægga Finland en del som sin finansieringsandel.

På basen av det ovan anförda föreslås att genom statsrådsbeslut utfärdas de i ifrågavarande artikel 7 avsedda bestämmelserna gällande omvandlingstabell och övriga erforderliga detaljerade bestämmelser om lånet.

5 §. *Startstöd för unga odlare.* Enligt kommissionens förordning (EEG) nr 2328/91, artikel 10, kan man bevilja en ung jordbrukare då han etablerar sig, både bidrag och räntestöd. Maximibeloppet för båda är 12 082 ecu, eller cirka 76 116 mark. I Finland är det i dag möjligt att bevilja startstöd endast om den unga jordbrukaren förvärvar en gårdbruksenhet i sin ägo. Maximibeloppet för Europeiska gemenskapens startstödsordning föreslås att tas i bruk så, att också de som etablerar sig på en arrendegård skulle kunna beviljas maximistöd inom ramen för stödordningen. Av de lån som hänförs till etableringen skulle då komma ifråga antingen lån för inköp av gården eller lån för inköp av gårdens lösöre, närmast för anskaffning av maskiner eller djur. I sistnämnda fall är det meningen att utvidga statsborgen som ingår i

landsbygdsnäringslagen att gälla även för räntestödslån som beviljas av kreditinstitut och som är avsedda för inköp av lösöre.

Det i ifrågavarande artikel avsedda räntestödet kan uppgå till högst 5 procent under 15 års tid. Enligt de preliminära uppgifter man erhållit från gemenskapens kommission är det även i detta fall fråga om ett lån som uttryckligen är bundet till de långa referensräntorna. Då lånevillkoren redan nu är mycket noga reglerade föreslås att statsrådet även i detta fall skulle besluta om räntan och räntestödsprocenten som tas i bruk. Avsikten är, att den låneform som tas i bruk är statslån.

Avsikten är inte att staten skall bära hela risken för finansieringen av gårdsväxlingen. Av den orsaken föreslås införande av en bestämmelse som begränsar statslånets maximibelopp till 80 procent, oberoende om lånet är beviljat för anskaffning av lägenhet eller lösöre. Statsrådet kan ytterligare sänka maximibeloppet under denna nivå.

6 §. *Investeringsstöd för unga odlare.* Det i rådets förordning (EEG) nr 2328/91, artikel 11 avsedda tilläggsstödet på 25 procent till unga jordbrukare, föreslås att bli ibruktaget till fullt belopp. Stödet skulle alltid beviljas som bidrag och dess maximala markbelopp skulle bestämmas utgående från 4 § 2 momentet.

7 §. *Stöd för gemensamma investeringar.* På LFA-områden är det möjligt att bevilja särskilt stöd för gemensamma investeringar. I rådets förordning (EEG) nr 2328/91, artikel 20, är objekten för detta stöd uppräknade. Stödet föreslås att bli ibruktaget på LFA-områden som inte kan hänföras till målsättning 5 b. På dessa områden skulle på grund härav vara möjligt att bevilja stöd för gemensamma torrläggings- och vattenförsörjningsprojekt. I Finland skulle vidare komma i fråga främst sådana investeringar som gör det möjligt att sänka gårdarnas foderkostnader. T. ex. på renskötselområdet skulle även finansiering av byggande av arbetsplatsbostäder på renbeteslagens betesområden komma ifråga, såvida dessa ej erhåller stöd som skilda regionala projekt enligt målsättning 6. Bidraget är emellertid inte något projektstöd som skulle utbetalas åt den som förverkligar projektet, utan bidraget beviljas skilt åt var och en jordbrukare som deltar i projektet motsvarande hans andel av investeringarna.

Statsrådet skulle gällande villkoren för även detta stöd utfärda noggrannare bestämmelser.

8 §. *Räntestödslån och statliga lån.* Statens ansvar för de med stöd av denna lag beviljade lånen och medlen för belåningen samt ersättningen för lånens skötsel till kreditinrättningarna, skulle bestämmas på samma sätt som inom långivningen enligt landsbygdsnäringslagen. Även i övrigt skulle tillvägagångssättet vara detsamma i fråga om den tekniska skötseln av lånen.

Om lånetider, låneamorteringar och uppbärning av ränta, begynnelse tidpunkten för erläggande av betalning, beviljande av uppskov på grund av tillfälliga betalningssvårigheter, erläggande av, med hänsyn till kapitalets storlek, liten fordran i en rat eller i övrigt snabbare än behövt samt om andra lånevillkor ger statsrådet noggrannare bestämmelser. Härvid måste man beakta att de betalningslättnader som beviljas lånen i efterhand helt och hållet finansieras med nationella medel och att man alltid bör få samtycke av gemenskapens kommission i frågor som anknyter till detta. Också tidpunkten vid vilken betalningarna skall börja erläggas skiljer sig från den praxis som tillämpas med stöd av landsbygdsnäringslagen. Enligt denna lag börjar betalningarna av ränta och amorteringar på statslån i regel först två år efter att lånet beviljats. Enligt förhandsuppgifter bör de regelmässiga betalningarna av delfinansierade lån börja inom 12 månader efter det att lånen beviljats.

Erhållandet av lån enligt landsbygdsnäringslagen eller möjligheten att erhålla lån enligt landsbygdsnäringslagen har medfört en viss rättsverkan som i vissa fall möjliggjort och i andra fall eliminerat möjligheten till lån. Då man med det lånesystem som grundar sig på denna lag, till största delen ersätter den investeringsbelåning och belåning av köp av gårdsbruksenhet som grundar sig på landsbygdsnäringslagen, föreslås att de lån som beviljas för ifrågavarande ändamål med stöd av denna lag skulle medföra samma rättsverkan.

Kap 3. Förbättrande av gårdsbrukets verksamhetsbetingelser

9 §. *Bokföringsbidrag.* Ett stöd för befrämjande av bokföring föreslås att bli ibruktaget framför allt för att få ett representativare sampel för den lönsamhetsundersökning som berör gårdar och de landsbygdsföretag som verkar på gårdarna. Det nuvarande bokfö-

ringssystemet tillför undersökningen uppgifter från ca 1 100 gårdar, m. a. o. från ca 65 gårdar per landsbygdsnäringsdistrikt. Av dessa gårdar är ca 10 procent sådana att uppgifterna beroende på bristfälligheter eller av andra orsaker inte kan användas i undersökningarna. Antalet gårdar per kommun är 2—3, vilket inte på något sätt kan ge en representativ bild vid bedömningen av lönsamheten på basen av lägenhetsstorlek, produktionsinriktning, lägenhetens läge, företagsform eller annan jämförbar faktor. Målsättningen är att erhålla ca 4000 bokföringsgårdar. Avsikten är att utforma stödsystemet på så sätt att de gårdar som erhåller stöd, även kunde kopplas till Europeiska gemenskapens bokföringsdatasystem och att mottagaren av stödet förpliktigas att överlämna uppgifter till undersökningen. Statsrådet bestämmer närmare om denna skyldighet.

10 §. *Startbidrag för en sammanslutning.* Vid anslutning till gemenskapen blir samverkan mellan lägenheter av alla storlekar, men i synnerhet mellan små lägenheter, allt viktigare. I synnerhet bör gemensam användning av produktionsmedel inom gårdsbruket beivras. Därför föreslås att en stödordning som skulle möjliggöra att stöd för samverkan tas ibruk. Stödet uppgår till högst 18 123 ecu, eller cirka 114 174 mark per sammanslutning. Sammanslutningen bör erhålla medlemsstatens godkännande. Medlemsstaten bör besluta om sammanslutningens rättsliga form och de villkor som gäller för samarbetet mellan medlemmarna. Vid stadgandet av status föreslås att minimivillkoret skulle vara öppet bolag eller registrerad förening. I övrigt föreslås att ifrågavarande detaljer överlämnas till statsrådet för beslutsfattande.

11 §. *Stöd för rådgivningsorganisationer.* I rådets förordning (EEG) nr 2328/91, artikel 16, avsett understöd kan erläggas åt sammanslutning inom lantbruksområdet, vars ändamål är att börja erbjuda rådgivningstjänster. Medlemsstaten bör bl.a. besluta om dessa sammanslutningars rättsliga form och om minimiantalet aktionärer bestående av utövare av gårdsbruk samt om sammanslutningens minimiväraktighetstid, som ej kan understiga 10 år. I Finland kunde endast föreningar, bolag och andelslag komma ifråga. Företag som erbjuder ifrågavarande tjänster och består av privatföretagare eller stiftelser kunde inte direkt erhålla stöd. Däremot kunde de odlare som köper ifrågavarande tjänster av sådana bolag, erhålla

stöd. Det föreslås att statsrådet ges rätt att utfärda noggrannare bestämmelser gällande denna stödform.

Kap 4. Stöd för produktion och beskogning

12 §. *Definition av mindre gynnade jordbruksområden.* I ett direktiv som rådet utfärdat (EEG) nr 268/75 gällande jordbruket inom vissa bergsområden och mindre gynnade områden, stadgas bl.a. om på vilka kriterier LFA-områdena väljs. Beslut i saken fattas av gemenskapens kommission, visserligen efter att först hört Finlands förslag. Till den del som verkställighet av ifrågavarande direktiv förutsätter åtgärder från Finlands sida, föreslås att statsrådet ges rätt att göra de beslut och utfärda de bestämmelser som direktivet ger anledning till.

13 §. *Stöd för ersättande av en bestående naturskada.* Utövare av gårdsbruk på ovan avsett LFA-område kan beviljas årligt ersättande stöd enligt ifrågavarande av rådet utfärdade förordning, (EEG) nr 2328/91, artikel 17—19.

I medlemsförhandlingarna och allt fortfarande är Finlands ståndpunkt i frågan som berör avgränsning av till LFA-stöd berättigade stöd-områden den, att stödet måste basera sig på den i odling varande arealen som uppgår till 2 271 000 ha och inte på hela den areal som i statistiken upptas under benämningen åker. Det område som då skulle vara berättigat till LFA-stöd uppgår till 1 930 350 ha, vilket är 85 procent av den odlade arealen. Utan stöd skulle då bli 340 650 ha. För att kommissionen skall godkänna att den odlade arealen tas till utgångspunkt, förutsätts att Finland förbinder sig till att det stöd som gemenskapen finansierar, inte utbetalas till en större areal än vad som ovan nämnts. Denna förbindan till odlingsarealen torde bäst kunna förverkligas genom att i lagen inta den åkerareal som berörs av LFA-stödet. Bestämelsen skulle då grunda sig på deklaration nr 37 i anslutningsavtalet.

Stöd utbetalas på basen av husdjursenheter eller åkerhektar eller på basen av bäge, beroende på produktionsinriktning. Stödet utbetalas endast på basen av den odlade åkerarealen. Senare, i 30 § stadgas vad som härvidlag räknas till odlad åker. Det föreslås att stödet tas ibruk till sitt fulla belopp sålunda, att det på lagnivå inte stadgas om någon gräns för det högsta markbelopp för stödet. Statsrådet

skulle besluta om stödets maximibelopp inom de gränser som ifrågavarande, av rådet utfärdade förordning, artikel 19, tillåter, samt om de allmänna villkor för stödet som medlemsstaten på basen av artiklarna 17—19, kan besluta om. Hit hör t.ex. frågor om olika nivåer för stödet inom olika delar av ett område, om till stöd berättigade jordbrukare och gårdar och om produktion som skall stödjas. Jord- och skogsbruksministeriet kunde vid behov ge ytterligare anvisningar gällande verkställandet av stödordningen.

14 §. *Miljöstöd för jordbruket.* Jordbrukets miljöstödordning är en del av den gemensamma jordbrukspolitiken. Målsättningen med stödordningen är att minska på de miljöölagheter som bedrivande av jordbruk orsakar och även att trygga odlarna en skälig inkomst. På grund av att jordbrukets miljöstöd skulle utgöra en väsentlig del av inkomstbildningen för utövarna av gårdsbruk, föreslås att stödssystemet tillämpas så, att maximibeloppen enligt systemet inte skulle begränsas i lag, utan statsrådet skulle bestämma om regionernas stödnivåer. Stödet är baserat på miljöprogram. För att miljöaspekterna sakenligt skall bli beaktade, föreslås att ansvaret för uppgörande av ett riksomfattande miljöprogram för jordbruket skulle ankomma jord- och skogsbruksministeriet men att programmet skall uppgöras i samarbete med miljöministeriet.

Om de allmänna villkoren för jordbrukets miljöstöd och stödets maximala belopp skulle statsrådet besluta om. Jord- och skogsbruksministeriet skulle utfärda noggrannare bestämmelser och anvisningar gällande verkställighet av jordbrukets miljöstödssystem, men först efter att hört miljöministeriet.

15 §. *Stöd för beskogning och skogsförbättring.* Det föreslås även att det stödssystem för beskognings- och skogsförbättringsåtgärder inom lantbruket som upptas i förordningen som rådet utfärdat, (EEG) nr 2080/92, skall tas i bruk. Det är fråga om ett system med vars hjälp det är möjligt att förverkliga strukturaliseringen inom lantbruket och inom vilket gemenskapens andel av stödet är relativt stor. Också detta system är programbaserat. I förslaget föreslås att ansvaret för uppgörandet av programmen skulle ligga hos jord- och skogsbruksministeriet.

I den mån det är fråga om stöd till skogsförbättringsarbeten, följer man gällande skogsförbättringslag. Däremot skulle statsrådet be-

sluta om maximibeloppet och de allmänna villkoren för det stöd som är avsett för beskogning av åkermark. På samma sätt som för jordbrukets miljöstöd skulle jord- och skogsbruksministeriet vid behov ge noggrannare anvisningar beträffande verkställande även om detta stödssystem.

16 §. *Stöd för avstående från jordbruk.* Det föreslås att gemenskapens förtidspensionssystem tas i bruk. Finland har emellertid för avsikt att förverkliga stödordningen så att gemenskapen inte delfinansierar alla förtidspensioner utan en del av det tidigare systemet skulle även i fortsättningen bestå. Närmast är det i detta fall fråga om generationsskiftet på sådana lägenheter där övertagaren efter generationsskiftet inte förstör lägenheten. Delfinansiering från gemenskapens sida förutsätter att då odlingen alltjämnt fortsätter på gården så bör denna förbättras genom att förstora den. Därför har gårdar som storleksmässigt förblir oförändrade inte någon möjlighet att erhålla delfinansiering trots att lägenheten för finska förhållanden kan anses vara stor. Till riksdagen avges en skild lagproposition om förtidspension för lantbruksföretagare.

Kap 5. Främjande av yrkesskickligheten

17 och 18 §. Ansvaret för ordnande av yrkesutbildning vilar främst på undervisningsförvaltningen. Likaledes hänför sig det stöd som man i främsta rummet kan erhålla från gemenskapen för finansieringen från den Europeiska socialfonden. Ett system som ifrågavarande fond skulle ha finansierat enkom för lantbrukets yrkesstudier, existerar emellertid inte. Tillsvidare delfinansierar gemenskapen med stöd av förordning, (EEG) nr 2328/91, med medel från lantbruksfondens styrningsavdelning ifrågavarande utbildning. Enligt ovan nämnda förordning kan stöd beviljas för yrkesmässiga basstudier, men i första hand är det avsett för kursmässiga tilläggstudier. Stödet föreslås att bli inbudsstaten i Finland då det i synnerhet i anslutningens första skede är viktigt att öka möjligheterna för utövarna av gårdsbruk att erhålla all nödig kunskap för att öka lönsamheten. Bidraget är i främsta hand avsett för skolning som ökar landsbygdsnäringsföretagarnas kunskaper i ekonomi- och företagsämnen. Bidraget kan också beviljas för att göra företagsverksamheten på gården mångsi-

digare, för nödig skolning och praktik vid ändring av produktionsinriktning inom ett område som lider av överproduktion. I synnerhet vid byte av produktionsinriktning och då småföretagarverksamhet på gården inleds, har man inom gemenskapen noterat, att målet för investeringsstödet inte uppnås om utövaren av gårdsbruk före det inte erhållit tilläggskolning på området. Då stödet i främsta rummet ges åt en företagare som har för avsikt att göra investeringar på lägenheten eller börja utöva gårdsbruk, skulle ett skolningsstöd effektivisera den verkan investeringsstödet har.

Stödet skulle kunna beviljas åt både den som erhåller skolning och åt arrangören av skolningen eller praktiken. Stödet skulle emellertid inte beviljas för lantbrukets grundutbildning. Även annat skolningsstöd skulle utgöra ett hinder för beviljande av skolningsstödet.

6 kap. Stöd för marknadsföring och förädling av jord- och skogsbruksprodukter

19 §. *Stödtagaren.* Stödordningen enligt rådets förordningar (EEG) nr 866/90 och 867/90 föreslås att tas i bruk så, att förvaltningen mellan jord- och skogsbruksministeriet och handels- och industriministeriet fördelar sig så, att det sistnämnda ministeriet uttryckligen skulle behandla medel- och storföretagens projekt. Jord- och skogsbruksministeriet skulle handha projekt med anknytning till landsbygden och primärproduktionen. För Finland kommer stödet att vara av största vikt, speciellt under övergångsperioden, emedan den gemensamma marknaden kommer att innebära ändringar i verksamhetsföretsättningar för livsmedelssektorn över lag.

Enligt förenämnda förordning (EEG) nr 866/90 skall stöd beviljas fysisk eller juridisk person eller för grupper av dessa, som i sista hand ansvarar för finansieringen av investeringen. Förordningen föreslås i Finland verkställas så, att betalningen av medlemsstatens stödandel skulle vara möjlig för sådana naturliga personer, föreningar, bolag, andelslag eller för dessa gemensamt, vars huvudsakliga näring, syftemål eller verksamhetssfär utgörs av förädling och marknadsföring av jord- och skogsbruksprodukter antingen i kombination med primärproduktionen eller helt oberoende därav. Dessutom skulle det vara möjligt att bevilja stöd också för övriga sammanslutning-

ar, som ansvarar för förverkligande och finansieringen av den till stöd berättigade investeringen och som är en självständig rättsperson. Den krets som skulle komma ifråga som stödtagare skulle således bli rätt stor, vilket också är avsikten. Det bör nämligen observeras, att det är fråga om ett programbaserat stöd. Projekten konkurrerar sinsemellan och det är inte ändamålsenligt att alltför djärvt avgränsa de projekt som anses utvecklande på näringen ifråga, speciellt inte ifråga om vem som är stödtagare.

Däremot kunde ett statligt, kommunalt, kommunförbunds eller ett av dessa huvudsakligen ägt företag eller annan sammanslutning, som huvudsakligen hör till stat eller kommun komma ifråga som stödtagare endast gällande investeringar som anknyter sig till forskningsprojekt. Gränsdragningen beror på det faktum, att de offentliga sammanslutningarna oftast saknar tillräckliga verksamhetssamband med utövare av primärproduktionen.

20 §. *Formen för stödet och dess belopp.* Enligt ifrågavarande rådets förordning skall stödet i första hand beviljas i form av bidrag. Om så inte är fallet, skall stödet omvandlas till bidragsekvivalenter. De stödformer som i Finland skulle kunna beviljas den egentliga stödtagaren föreslås utgöras av bidrag, räntestöd eller statslån. Den sistnämnda stödformen skulle främst komma ifråga vid stödverksamhet inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Stödet skulle också kunna beviljas i form av förmedlingsbidrag på sätt varom utfärdas närmare bestämmelser genom statsrådsbeslut. Avsikten är att inte begränsa maxibeloppet för stödet från vad som stadgas i rådets förordning, utan vid behov kunde statsrådet fatta beslut därom. Huvudsakligen skulle stödnivån avgöras skilt för varje program.

21 §. *Styrning av stödet.* I rådets förordning förutsätts, att de investeringar som stöds medför förbättringar för basjordbrukets ifrågavarande sektorer, genom vilka de bör garantera primärproducenterna en behörig och hållbar andel av den ekonomiska nyttan. Dessutom föreslås stadgande, att utöver vad i 19 § avsedd förordning av rådet stadgas om förutsättningar för och ändamålet med beviljande av stöd, skall vid verkställande av nämnda rådets beslut i Finland, speciellt under övergångsperioden, särskild uppmärksamhet fästas vid företagets förutsättningar att bedriva en lönsam verksamhet samt vid den regionala effekten projektets

förverkligande har på utkomstmöjligheterna för lantbruksföretagarna inom primärproduktionen ävensom på miljöeffekterna.

22 §. *Bundenheten vid en plan.* I paragrafen föreslås stadganden om ansvaret för uppgörandet av planen och när planen anses vara förverkligingsduglig. Ehuru ett riksomfattande program räcker till för Europeiska gemenskapen, kan ett dylikt program inte uppgöras utan utredningar över varje sektor. Därvid framträder betydelsen av det egna ansvar ifrågavarande näringsbransch har när det gäller att ta del av stödet, samt hurudana projekt som stöds. Därför ligger det i företagens egna intresse att bistå vid uppgörandet av nämnda plan, så att alla eventuella problem blir utredda, men å andra sidan intas i planen enbart projekt som verkligen ämnas genomföras ända till slut.

23 §. *Stöd enligt plan.* I paragrafen föreslås införas stadgande om att alla investeringsprojekt som är avsedda att främja marknadsföringen av jord- och skogsbruksprodukter skall beaktas i den riksomfattande planen för ifrågavarande bransch, således också de projekt för vilka finansieringen är avsedd att ske på annat sätt med nationella medel. För den skall föreslås stadgat, att stöd inte alls beviljas såvida åtgärden inte har beaktats i den plan som avses i rådets förordning (EEG) nr 866/90. Det anses inte vara ändamålsenligt att snedvräta en näringsbransch med beviljande av stöd, som beviljas av olika myndigheter utan varandras vetskap därom och dessutom med olika syftemål.

7 kap. Stöd av producentgrupper

24 §. *Stöd till trädgårdsproducentorganisationer.* I rådets förordning (EEG) nr 1035/72, artikel 13- 14 g avsedd startstödsordning är bindande för medlemsländerna. I Finland föreligger behov för organisering inom trädgårdssektorn, men å andra sidan är det svårt att uppskatta hur snabbt olika producenter grupperar sig på det sätt att de uppfyller villkoren för stödets beviljande. Speciellt med tanke på exporten av biologiskt odlade grönsaker samt försäljningen inom övriga länder inom unionen och annorstädes, kan stödet erbjuda möjligheter att hjälpa finländska trädgårdsföretag under de omständigheter som råder på gemensamma marknader. Stödordningen omfattar såväl frukter som bär liksom även grönsaker.

Stödet beviljas på sätt varom stadgas i 14 artikeln i den paragraf som avses i 1 momentet. Det föreslås stadgat möjlighet för statsrådet, att begränsa godkännandet av vissa kostnader som stöddugliga anläggnings- och förvaltningskostnader. Ätminstone i begynnelseskedet är det jord- och skogsbruksministeriets uppgift att godkänna producentorganisationerna som i rådets förordning avsedda producentorganisationer. I förordning skulle bestämmas, vilken myndighet som ger godkännandet.

25 §. *Stöd för grundande av andra producentorganisationer.* Även i rådets förordning (EEG) nr 1360/78 avsett startbidrag utgör en stödordning som är bindande för medlemsstaten. Stödordningen fungerar huvudsakligen på samma sätt som i 24 § avsedd stödordning. I Finland finns det rätt så många produktionsbranscher, som inte är så organiserade att de effektivt kunde dra nytta av marknaderna. Dylika exempel är odlare av krydd-, läkemedels- och drogväxter, svamperier, vissa uppfödare av pälsdjur, villebråd och sällsynta djur. Den kanske viktigaste gruppen, som kunde dra nytta av stödordningen, såvida den godkänns som produktionsbransch som kan få stöd, finns likväl inom den traditionella jordbrukssektorn, dvs. utövarna av biologisk odling. Dessutom skulle blomster höra till denna stödordning, eftersom trädgårdssektorns stöd omfattar enbart ätbara trädgårdsprodukter. I övrigt gäller för denna stödordning samma omständigheter som för de som avses i 24 §.

8 kap. Programbaserat stöd

26 §. *Stödets syfte.* Det strukturstöd, som Europeiska gemenskapen delfinansierar i medlemsländerna baserar sig alltid på olika program, stödssystem eller planer. Dessa är dock sådana system eller program, som omfattar ifrågavarande medlemsland i sin helhet, på riksnivå. I denna paragraf avses däremot program, som uppgjorts på regional bas, i Finland på områden enligt syfte 6 eller på 5b områden. Enligt propositionen skulle för dessa objekt inte enbart kunna beviljas stöd enligt de stödssystem som avses i tidigare paragrafer, utan även stöd, som baserar sig på områdets egna projekt.

Det skulle härvid vara fråga om projekt, som skulle delfinansieras av styrningsavdelningen i Europeiska fonden för stöd och styrning. Den

nationella andelen skulle finansieras med medel av jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Utöver de region- och strukturalistiska mål som uppställts av Europeiska gemenskapen, bör härvid uttryckligen beaktas även de finländska landsbygdspolitiska målen samt de mål, som med tanke på jordbrukets strukturrationalisering och förbättrande av jordbrukets verksamhetsförutsättningar särskilt förutsätts.

Statsrådet skulle fatta närmare beslut om de omständigheter som utöver vad som stadgas i rådets förordningar (EEG) Nr 2052/88 och Nr 4253/88 skall beaktas då stöd beviljas enligt 1 mom.

27 §. *Stödtagarna.* Stöd föreslås kunna beviljas en företagare, ett företag eller en organisation som är berättigad till stöd, eller dessa gemensamt, eller på grunder som statsrådet närmare bestämmer beviljas en annan sammanfattning. Eftersom man uttryckligen har för avsikt att ta till vara regionens egna idéer och resurser, är det inte ändamålsenligt att allt för långt definiera villkoren för erhållande av stöd. Stöd skulle kunna beviljas även en kommun eller en kommunal myndighet i de fall då det är mest ändamålsenligt att ansvaret för verkställandet av en åtgärd överförs på dem. Stödet skulle härvid beviljas som ett s.k. global grantstöd. Staten skulle med andra ord bevilja stödet till kommunen eller kommunförbundet som i sin tur skulle betala stödet till den slugliga stödtagaren.

28 §. *Stöden och målet för dem.* Samma stödformer som gäller för investeringsstöden skulle komma i fråga. Stöd kan beviljas även så att kostnaderna för ett projekt som staten ursprungligen bekostat senare indrivs av stödtagarna.

Beträffande stödformer av detta slag är det speciellt viktigt att bedöma verkningarna av dem. Emedan det uttryckligen är fråga om stöd till jordbruket och då flera rätt olika projekt kan konkurrera med varandra, skall stöd i första hand beviljas för projekt som i betydande grad gynnar så många landsbygdsföretagare som möjligt. Nyttan bör även vara betydande med tanke på stödtagarens utkomst eller livsmiljö. Å andra sidan kunde man även uppställa som kriterium att stödet skall ha en betydande positiv inverkan på välfärden inom regionen. Härvid skulle stödet ha en mera indirekt men dock sannolik inverkan på landsbygdsföretagarens ställning.

Den offentliga insatsen skulle kunna täcka projektets kostnader i sin helhet speciellt i sådana fall där det är fråga om projekt, som förbättrar infrastrukturen. Det samma gäller sådana större projekt, som är viktiga med tanke på t.ex. miljön, landskapet eller bevarandet av landsbygds miljön. Härvid är det inte påvisbart, att någon av aktörerna i projektet skulle dra omedelbar nytta av stödet men däremot skulle nyttan vara speciellt betydande för regionen i sin helhet. Ansvaret för förverkligandet av dylika projekt ankommer på staten. Objektet för projektet skulle dock ändå förbli i ett offentligt samfunds ägo. Projektet behöver inte gälla en fast investering, utan det kan vara fråga om ett projekt där kostnaderna närmast utgörs av lönekostnader och projektets mål är informations spridning och skapande av kontakter.

Även nyskiftet samt dränerings- och vattenförsörjningsprojekt skulle kunna omfattas av i frågavarande programbaserade projekt. Om detaljerna beträffande stöddandet av dessa verksamhetsformer skulle dock stadgas skilt. Till denna del har man för avsikt att till Riksdagen avge en skild proposition om ändring av lagen om stöd för nyskiftet. Man har även för avsikt att förnya lagen om statens deltagande i kostnaderna för vissa jord- och vattenbyggnadsarbeten i sin helhet. En proposition om detta avges troligen dock först under år 1995.

Stadgandena om programbaserat stöd skulle gälla även för gemenskapens övriga program, exempelvis Leader- och Interreg-program

29 §. *Åtgärder som skall intas i planen.* I lagen om regional utveckling (1135/93) stadgas om finansieringsförfarandet beträffande de inhemska regionala projekten. Med stöd av lagen anvisas en del av medlen i statsbudgeten som medel för regional utveckling. De medel, som inte särskilt har anvisats som medel för regional utveckling skall vederbörande förvaltningsområde i första hand använda för befrämjande av sin förvaltningsgrens målsättningar.

Med de medel som inte anvisats för regional utveckling är det dock möjligt att förverkliga även regionala mål samtidigt som man främjar de mål, som i första hand uppställts för förvaltningsområdet. Av denna orsak föreslås stadgas, att de av Europeiska gemenskapen delfinansierade, till jordbrukets förvaltningsområde hörande, såväl horisontala som ovan avsedda regionala stöd kan användas även för förverkligandet av de program, om vilka stad-

gas i lagen om regional utveckling. Dessutom skulle det vara möjligt att använda dem så, att motsvarande projekt, som initierats utan de regionala myndigheternas inverkan, till exempel samfälliga projekt mellan två skilda förvaltningsområden eller stat och kommun eller kommuner emellan skulle kunna förverkligas på motsvarande sätt.

9 kap. Särskilda stadganden

30 §. *Åkerarealen på de lägenheter som får stöd.* De flesta stödformer utgår från att utövaren av gårdsbruk besitter åkermark som han odlat och fortsättningsvis odlar. I Finland har man sedan länge föranstaltat sådana produktionsbegränsande åtgärder med vilka åker har hållits ur produktion. Huvudsakligen har det varit fråga om långvariga, för flera år uppgjorda avtal, med vilka man har haft för avsikt att antingen för en viss tid eller slutgiltigt försätta åker ur produktion. Åtgärder som syftar till att hålla åkern ur produktion skulle godkännas endast i det fall att det varit fråga om en kortvarig åtgärd eller en åtgärd, som varit ämnad att återbörda åkern i produktion, t.ex. de avtal i enlighet med avträdelsepensionslagen med vilka avträdaren förbinder sig att inte odla åkern på sex år. Å andra sidan förhindrar den föreslagna begränsningen att ny åker, som röjts eller röjs efter år 1992 blir föremål för stöd.

31 §. *Finansieringen av stödet.* Det väsentliga beträffande stöden i lagen är gemenskapens delfinansieringsandel. Gemenskapens delfinansiering skulle dessutom i sin helhet beviljas med medel ur Europeiska fonden för stöd och styrning av jordbruket. Stöd för mål 5b skulle alltid beviljas med medel ur fonden. Av stöden för mål 5a skulle fonden finansiera stödet för avträdelse, miljöstödet samt stödet för beskogning och skogsförbättring.

Allt stöd från gemenskapen skulle styras via statsbudgeten, antingen så, att det skulle intäktas via statsbudgetens inkomstmoment till statsreserven eller, genom att intäktas för det i gårdsbrukets utvecklingsfond utan att beakta det i statsbudgeten. I gemenskapens finansiering skulle man begagna sig av det förhandsfinansieringssystem som möjliggjorts i gemenskapens lagstiftning. Härvid skulle av gemenskapen ansökas om de förhandsbetalningar som möjliggörs av varje enskild stödordning. Av denna förhandsbetalning skulle gemenska-

pens stöddel utbetalas samtidigt med det nationella stödet. Den sista raten av den betalningsförbindelse som gemenskapen årligen anvisar för vederbörande ändamål skulle det dock vara möjlig att erhålla först på basen av de slutliga totalkostnaderna. Gemenskapens betalningsandel skall sökas senast inom sex månader räknat från det utgifterna uppstod eller projektet slutförts.

Det skulle ankomma på jord- och skogsbruksministeriet att söka gemenskapens betalningsandelar. Gemenskapens ifrågavarande organ skulle utbetala det till statskontoret, som skulle intäktas för de från stöдавdelningen inkomna raterna till statsförslaget. Inkomstföringen av de från styrningsavdelningen inkomna medlen skulle statskontoret överföra på jord- och skogsbruksministeriets informations-tjänstcentral, som i egenskap av uppgörare av ansökningar av betalningsandelar skulle ha kännedom om vilka betalningsandelar som hör till statsförslaget och vilka som hör till gårdsbrukets utvecklingsfond. Inkomstförandet av såväl de medel som betalas av stöдавdelningen som de som inkomstförs för åtgärder enligt målen i 5 b kan regleras enbart med hjälp av stödordningen. Däremot bör vid inkomstföringen av åtgärder för mål 5a finnas tillgängliga detaljerade uppgifter om för vilken åtgärd finansieringen gäller. Dessutom föreslås i lagpropositionen att investeringsstöddordningen samt stödet för unga odlare skulle förverkligas så att kostnaderna kunde betalas antingen med medel ur statsbudgeten i det fall att det är fråga om räntestöd, eller med medel ur utvecklingsfonden om det är fråga om ett bidrag eller ett statligt lån. Likaledes skulle det i 19 § avsedda stödet för förädling och marknadsföring fördela sig mellan statsförslaget och utvecklingsfonden i enlighet med det förvaltningsområde från vilket stödet beviljas. Emedan informations-tjänstcentralen i alla fall skulle sköta bokföringen av huvuddelen av stöduitbetalningarna samt utreda betalningarnas fördelning mellan medlemsstaterna och gemenskapen, skulle denna uppgift vara mest ändamålsenligt att överföra på sagda instans.

Stödet skulle i sin helhet utbetalas till den slutliga stödtagaren som ett stöd i finska mark oberoende av det faktum att gemenskapens andel definieras i ecu. Kursförluster och -vinster skulle staten stå för. Stödet skulle i regel dessutom utbetalas enligt samma tidtabell som gemenskapen utbetalar stödandelen till med-

lemsstaten. Staten skulle inte för långa perioder finansiera projekt med egna medel, om gemenskapens betalningsandel skulle vara att invänta först efter en längre tid.

Stödtagaren känner inte nödvändigtvis till gemenskapens andel i finansieringen, framförallt inte beträffande de stöd som stöddavdelningen delfinansierar. Stödtagaren är endast medveten om att stödet ingår i gemenskapens stödordning. Däremot skulle gemenskapens finansieringsdel framgå ur beslutet i de fall där det är fråga om projektfinansiering.

32 §. *Myndigheterna.* Huvudsakligen samma myndigheter, som hittills har verkställt investerings- och produktionsstödsystemet enligt landsbygdsnäringslagen skulle handha verkställigheten av lagen. Till den del det är fråga om stöd för marknadsföring och förädling av jord- och skogsbruksprodukter skulle verkställigheten av lagen handhas även av handels- och industriministeriet, som skulle vara initiativtagare i fråga om användningen av distriktsfövaltningen som underlyder detta ministerium. Även miljömyndigheterna skulle kunna användas. Statsrådet skulle fatta beslut om användningen av organisationer utanför förvaltningsområdet för jord- och skogsbruksministeriet. Vid verkställigheten av den föreslagna nya lagen har man för avsikt att använda sig av de kommunala landsbygdsnäringsmyndigheterna. Uppgifternas karaktär och mängd är dock ännu en öppen fråga. Emedan det i lagpropositionen inte föreslås att några ikraftvarande stödsystem skulle upphävas, skulle den föreslagna lagen medföra ökade arbetsuppgifter för kommunerna. I en lagproposition som avges skilt till regeringen föreslås dock upphävas ett betydande antal lagar, vilket skulle medföra att skötseln av uppgifterna i anslutning till dessa skulle upphöra och att statsandelen på basen av dessa lagar skulle sänkas. Den totala effekten på uppgifterna på kommunal nivå utreds i samband med givande av underordnade stadganden.

33 §. *Övervakning av stöd för ersättning för bestående naturskada.* Produktionsstödet för LFA- områden faller inom ramen för vissa av gemenskapens stödsystem i anslutning till gemenskapens integrerade förvaltnings- och övervakningssystem. Statsrådet skulle besluta om de myndigheter och det övervakningsförfarande, som behövs för sagda system.

34 §. *Övervakning som gäller samtliga stöd.* I rådets förordning (EEG) nr 4253/88 förutsätts

att medlemsländerna har tillräcklig administrativ beredskap att sköta styrningen av stödet på rätt sätt samt behövliga medel att övervaka stödet. Såsom fallet är i den nuvarande landsbygdsnäringslagen och nuvarande lag om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar föreslås stadgandena bli ingående ifråga om övervakningsrätten, som även medför övervakningsskyldighet för beviljaren av stödet. Produktions-, bostads- och byråutrymmen och i dessa förvarade redskap och data skulle kunna bli föremål för övervakningsrätt endast i det fall att övervakningsobjektet har betydelse med tanke på beviljande av stödet eller betalningen av detsamma.

Stöd för beskogning och skogsförbättring skulle kunna övervakas även av skogsnämnderna. Likaså kunde miljöstödet för jordbruket övervakas av vatten- och miljödistrikten. Polisen skulle i likhet med stadgandena i den senare nämnda lagen vara skyldig att vid behov ge tjänstehjälp.

35 §. *Övervakning av stöd för byggande.* Man bedömer det inte är ändamålsenligt att all övervakning av stöd för byggande skulle ske på basen av kvitton. Emedan erfarenheten har visat, att uppföljningen av byggnadsprojekt på basen av färdighetsgrad är en lyckad metod, föreslås stadgas ett liknande övervakningsförfarande för byggprojekt som det i den nuvarande landsbygdsnäringslagen.

36 §. *Övervakningen av kreditinrättningar.* Övervakningen av kreditinrättningarna förlås inrättas enligt samma principer som i belåningsverksamheten enligt landsbygdsnäringslagen.

37 §. *Övervakning av stöd för marknadsföring och förädling.* Övervakningen skulle, till den del det är fråga om stöd för marknadsföring och förädling av jord- och skogsbruksprodukter, skötas av handels- och industriministeriet och av distriktsbyråerna för dess företagstjänst, vilka således skulle ha samma rättigheter beträffande sagda stöd som jord- och skogsbruksministeriet och landsbygdsnäringsdistrikten till den del stödet har beviljats inom ifrågavarande förvaltningsområde.

38 §. *Övervakning av upplupet statsstöd.* För att principerna angående konkurrens skall kunna efterlevas och för att övervaka att statsstöd inte har snedvridande effekt, förutsätter redan EES-lagstiftningen i fråga om industrin att upplupet statsstöd skall övervakas. Det samma gäller även företagsverksamhet i liten skala.

Man har för avsikt att övervaka stödintensiteten såväl projekt- som företagsvis. Detta skulle vara fallet också för stöd som i enlighet med den föreslagna lagen beviljats för andra än jordbruksändamål.

39 §. *Rättigheterna för Europeiska unionens inspektörer.* Europeiska gemenskapens organ och de av den befullmäktigade inspektörerna har i enlighet med 23 artikeln 2 punkten 1 underpunkten i rådets förordning (EEG) Nr 4253/88 alltid rätt att verkställa vilka inspektioner som helst som hänför sig till gemenskapens stödandel, under förutsättning att medlemsstaten på förhand informeras om detta. I enlighet med 2 underpunkten sagda 2 punkt är inspektion utan förhandsanmälan möjlig endast inom ramen för samarbete. I propositionen utgår man dock ifrån, att det inte i detta avseende föreligger skäl att begränsa gemenskapens inspektionsrätt.

40 §. *Indragning och återkrävande av ersättning för bestående naturskada.* Beträffande reglerna för återkrävande av LFA- stöd och reglerna för påföljderna av att LFA- stöd beviljats på felaktiga grunder tillämpas i första hand vad som stadgats i rådets förordning Nr 3558/92 (EEG), vilken reglerar det integrerade förvaltnings- och övervakningssystemet. Vid behov kan dessutom för detta stöds vidkommande tillämpas påföljder om vilka stadgas i 7 § lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar. Härvid skulle för stödets del tillämpas samma principer som tillämpas beträffande det nuvarande arealtillägget.

41 §. *Indragning och återkrävande av annat åker-, skog- och husdjursbaserat stöd.* Även i fråga om återkrävande av jordbrukets miljöstöd skulle tillämpas 7 § lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar. Förfarandet lämpar sig för ifrågavarande stöd, emedan förvaltningen av densamma kommer att skötas antingen med stöd av ifrågavarande lag eller med motsvarande arrangemang. Däremot skulle bestämmelserna i sagda 7 § tillämpas för skogsförbättringsarbete och förtidspensioner endast i det fall att det inte i nämnda lagstiftning föreligger några bestämmelser alls beträffande återkrävande eller att det inte föreligger bestämmelser till den del det föreligger bestämmelser i 7 §. Bestämmelserna beträffande återkrävande i gällande skogsförbättringslag är inte i sin nuvarande

form tillräckliga. En proposition angående ändring av skogsförbättringslagen bland annat till denna del avges senare.

42 §. *Indragning och återkrav av annat stöd.* I paragrafen föreslås stadgas om huvudprinciperna för återkrävande av stöd. I 23 artikeln 1 punkten 1 underpunktens 3 strecksats stadgas om när man skall skrida till åtgärder beträffande återkrävande av delfinansiering beviljad av gemenskapen. Enligt detta stadgande skall medlemsstaten skrida till alla sådana åtgärder som är nödvändiga för att återindriva de belopp, som har förlorats till följd av regelvidriga åtgärder eller försummelser. I annat fall, utom då medlemsstaten och/eller förmedlaren och/eller initiativtagaren till projektet företer bevismaterial, enligt vilket de inte kan ställas till svars för ifrågavarande förfarande, bär medlemsstaten ansvar för att det på felaktiga grunder utbetalade stödet återbördas.

Ovan nämnda stadgande i förordningen är rätt strängt i den mening att det inte över huvudtaget, ens i de fall där åtgärderna har varit regelvidriga, skulle lämna rum för tolkning beträffande orsaken till varför förfarandet har stridigt mot stadgandena eller besluten eller avtalen. Tillämpat på stödtagaren kan detta ha tämligen oskäliga följder i sådana fall, där stödtagaren, trots att han är ansvarig för ett förfarande som stridigt mot villkoren i stödbeslutet, inte till exempel kan förväntas ha fäst uppmärksamhet vid någon liten detalj, som med tanke på helheten har varit oväsentlig. Omständigheterna kan även ha krävt ett handlingsätt som avvek från det vad man förväntade sig av sökanden då ansökan gjordes eller beslutet fattades.

Fastän huvudprincipen är den att stödet indras eller återkrävs eller statslån uppsägs, föreslås att den myndighet som beviljar stödet skall lämnas prövningsrätt beträffande förfarandet i enskilda fall samt beträffande åtgärdens stränghet. Ju mera klandervärt stödtagarens förfarande har varit desto sannolikare är det att man skulle vidta åtgärder för hela stödets del. I det fall att stödet har beviljats på felaktiga grunder och detta enbart är beroende av myndigheternas åtgärder skulle stödet inte i allmänhet återkrävas av stödtagaren, om återkrävande skulle leda till ett oskäligt slutresultat. Härvid skulle återbetalningen av gemenskapens delfinansieringsandel räknas som slutlig förlust för staten.

I paragrafen föreslås stadgas om de huvud-

principer som skall följas vid återkrävande eller indragningen av stödet. För stödets del skulle man skrida till åtgärder om det i sin helhet har använts för andra ändamål än för vilket det beviljats. På samma sätt skulle man förfara om stödtagaren medvetet har företett felaktiga uppgifter i syfte att erhålla stödet och dessa uppgifter har varit av väsentlig betydelse för beviljandet eller betalandet av stödet. Även annat bedrägligt förfarande skulle leda till motsvarande åtgärder. Om däremot stödtagaren förfar på ett sätt som man inte väntat sig då stödet beviljades, skall ett ingripande vara såväl motiverat med tanke på det allmännas fördel som att det skall vara skäligt med tanke på omständigheterna i fallet. För förebyggande av bedrägeri föreslås stadgas att då stödet beviljas gemensamt åt flere skall stödtagarna solidariskt svara för att stödet helt eller delvis återbetalas till staten.

43 §. *Påföljderna av ett återkrav och en uppsägning.* Enligt landsbygdsnäringslagen kan ett statslån uppsägas och skötselarvoden återkrävas. Oberoende av på vilka grunder lånet har sagts upp kan staten dock inte med administrativa åtgärder fordra ersättning av förmån som orsakats av låg räntenivå. Endast i det fall att det har varit fråga om rent förräderi, har man vid brottsmålsrättegång kunnat fordra skadestånd. För att inte förmån, som beror av låg räntenivå skall komma stödtagaren till godo i de allra grövsta fallen av missbruk, föreslås, att även ränteförmån skall kunna återkrävas.

Dessutom skulle man i avsiktliga eller på grov vårdslöshet beroende fall av missbruk kunna höja det stödbelopp som skall återkrävas med 20 procent eller, om det är fråga om synnerligen grovt förfarande med högst 100 procent. Därutöver skulle ränta kunna krävas på det belopp, som skall återkrävas samt tillägsränta uppbäras på ett statligt lån som sagts upp till betalning.

Ikraftvarande bestämmelser har gett upphov till svårigheter vid indrivningen av stöd i de fall då en egendom, som erhållit stöd blir föremål för utmätning och beslut om återkrävande inte i laga ordning hinner avgas före utmätningen. Lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsködningsväg (368/61) grundar sig på principen om att skatt eller avgift som sådana är indrivningsbara efter det att de förfallit till betalning. För stöd som skall återkrävas förutsätts däremot ett administrativt beslut som i

enlighet med 14 § lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50) inte kan verkställas före det vunnit laga kraft, såvida inte annat stadgas i lagen. Om till exempel en lägenhet för vilken har beviljats stöd har kungjorts försäljas på exekutiv auktion och stödet inte hinner återkrävas förrän beslut angående besvär om exekutiv auktion har avgivits, kan återkrav inte i allmänhet därefter längre verkställas.

44 §. *Uppsägnings- och dröjsmålsräntor.* Statsrådet skulle besluta om ränta, såväl uppsägnings- som förseningsränta.

45 §. *Straffrättsliga påföljder.* Oberoende av i vilken form i denna lag avsett stöd beviljas eller huruvida det slutliga avgörandet beträffande beviljande av stödet träffas av organ inom gemenskapen eller av finländsk myndighet, skulle för missbruk av stöd tillämpas bestämmelserna i 29 kapitlet 5 — 9 §§ strafflagen.

46 §. *Förhandsbesked.* Nuvarande stödpraxis beträffande stödverksamhet enligt landsbygdsnäringslagen har visat, att stödtagarna har behov av att på förhand få kännedom om hur någon planerad åtgärd, som inte beaktats då stödet beviljades inverkar på utbetalningen av stödet eller huruvida åtgärden eventuellt orsakar återindrivning av stödet. Ett liknande behov föreligger även beträffande den föreslagna lagstiftningen. Av denna orsak föreslås, att förhandsbeskedförfarandet även upptas i ifrågavarande stödverksamhet.

Det är dock möjligt, att medlemsstatens uppfattning om förhandsbeskedets riktighet skiljer sig från gemenskapens övervakningsmyndighets uppfattning. Även i detta fall måste stödtagaren kunna lita på att det avgörande som träffats är giltigt. I det fall att gemenskapens inspektörer ingriper i avgörandet och kräver att staten återbörda gemenskapens andel av stödbeloppet, skulle det belopp som återbördas räknas som förlust till staten.

47 §. *Erhållande och överlåtelse av uppgifter.* Beslut grundar sig i främsta rummet på de uppgifter som sökanden själv har gett. Om inte sökanden trots begäran ger de upplysningar som behövs, kan inte ansökan avgöras. Det uppkommer dock situationer, då den myndighet som beslutar om stödet skall ha möjlighet att försäkra sig om riktigheten av uppgifterna. Vid övervakningen av utbetalningar och användning av stöd är det dessutom viktigt att få även sådan information, som i annat fall skulle vara sekretessbelagd. En förutsättning är dock, att ifrågavarande information är av väsentlig

betydelse för avgörandet av ärendet och att den har ett klart samband med stödet eller förutsättningarna för erhållande av stöd. All den information som på detta sätt inhämtats skulle även kunna överlämnas till gemenskapens vederbörande övervakningsmyndighet i det fall, att det är fråga om en delfinansieringsandel.

48 §. *Hänvisningsstadgande.* Bestämmelserna angående hänvisningsstadgande hänför sig till 2 § 2 momentet lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringsar, vilket lagrum gäller den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten, till 4 § angående rätt att erhålla information av skattemyndighet om makas/makes eller delägares av dödsbo eller delägares i sammanslutning inkomster, förmögenhet eller lägenhetens eller boskapens storlek eller andra faktorer som har betydelse för stödets storlek, till 6 § 1 momentet angående själv rättelse av laga kraft vunnet avgörande, till 8 § 5 momentet angående polisens tjänstehjälp vid övervakning samt till 11 och 12 §§ angående ersättning till kommunerna för utförda arbetsuppgifter samt angående förrättningshandlingars stämpelskattfrihet. Då kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skulle bevilja stödet, skulle, i det fall att det är fråga om stöd som avses i 12—14 §§, beslutet ges i den form som föreskrivs i lagens 3 och 5 §§. Det samma gäller även för tillkännagivandet av beslutet. I enlighet med 6 § 2 och 3 momentet skulle det vara möjligt att till den del det är fråga om dessa stöd betala ränta åt även stödtagaren, ifall stödet grundlöst och utan sökandens egen medverkan har utbetalats till ett för litet belopp. De verkställande myndigheternas sekretesskyldighet skulle grunda sig på 9 § ovan nämnda lag.

49 §. *Besvärsmätt.* I utslag som avges om stöd som avses i lagpropositionens 12—14 §§ skulle tillämpas det besvärsmätt som avses i 10 § lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringsar. Härvid skulle man överklaga kommunens landsbygdsnäringsmyndighets beslut till landsbygdsnäringsdistriktet, vilket beslut kunde överklagas till landsbygdsnäringsnämnden och enligt gällande rätt vidare till högsta förvaltningsdomstolen i det fall att högsta förvaltningsdomstolen ger tillstånd här till.

På rätten att söka ändring i avgöranden som gäller stöd enligt 15, 16 och 26 §§ skulle

tillämpas vad som stadgas i ärendet i fråga om skogsförbättringsarbete i skogsförbättringslagen, i fråga om förtidspensioner i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare, i fråga om nyskifte i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden och i fråga om stöd av torrlägningsarbeten i lagen om statens deltagande i kostnaderna för vissa jord- och vattenbyggnadsarbeten. Om besvärsmätten skulle tillämpas det förfarande om vilket det på lagnivå skilt stadgas angående dessa stödformer.

I utslag givna med stöd av denna lag skulle man i övrigt söka ändring på sätt som skulle stadgas i den regeringsproposition angående ändring av landsbygdsnäringslagen, som skilt skall avges. Ändring skulle dock inte kunna sökas i beslut, som skulle gälla ett sådant projekt eller ett program, för vilket ett organ inom gemenskapen skulle fatta beslut om stöd för enskild stödtagare. I ett beslut av handels- och industriministeriet som gäller stöd enligt 19 §, skulle ändring få sökas endast om fråga är om att indra stödet eller att återkräva det.

50 §. *Ibruktagande av annat stöd.* I stöd av denna lag skulle statsrådet kunna besluta om ibruktagande av ett sådant nytt stödsystem, som faller inom ramen för tillämpningen av denna lag. En förutsättning är dessutom, att medlemsstaten kan besluta om tillämpningen av systemet och att det ifråga om en typisk strukturåtgärd för vilken man av styrningsavdelningen beviljats delfinansiering. I den årliga statsbudgeten skall dessutom finnas ett befullmäktigande och behövliga medel för ibruktagande av det nya stödsystemet. Ibruktagande av stöd som kompletterar strukturpolitiken och sk. åtföljande åtgärder finansierade av styrningsavdelningen skulle däremot förutsätta lagändring.

51 §. *Ansaret för genomförande av Europeiska gemenskapens bestämmelser.* Om fördelningen av de olika myndigheternas befogenheter föreslås stadgas i förordning. Det ankommer på jord- och skogsbruksministeriet att tillse att Europeiska gemenskapens lagstiftning iaktas då de rättsakter som avses i 2 och 3 §§ genomförs i Finland samt att den iaktas på sakligt sätt och att de behövliga planerna utarbetas. Verktälligheten av stödsystemet för förädling och marknadsföring av jord- och skogsbruksprodukter ankommer dock på såväl jord- och skogsbruksministeriet som handels- och industriministeriet. Genom förordning

skulle stadgas närmare om fördelningen av behörigheten mellan ifrågavarande ministerier.

52 §. *Skadeståndsskyldighet.* Det är av vikt att det finns bestämmelser även om en situation, där staten blir tvungen att återbetala gemenskapens finansieringsandel till följd av åtgärder som vidtas av någon eller några deltagare i projektet. Det skulle här närmast vara fråga om stöd som hänför sig till regionala projekt. Relativt vidlyftiga projekt kan gå om intet på grund av att vissa delfinansieringar drar sig ur projektet. Likaså kan vissa delägare påföras betydande kostnader för förberedande arbeten, som till följd av övriga delägars förfarande visar sig onödiga. Ansvaret för dessa förluster skulle fördelas i det förhållande som delägaren är ansvarig för att andra har försakats skada eller staten åsamkats återbetalningsskyldighet.

53 §. *Närmare bestämmelser.* Genom förordning föreslås stadganden om befogenheter mellan olika myndigheter. Statsrådet föreslås befullmäktigas att utfärda de närmare bestämmelser, som utöver de ovan nämnda bestämmelserna som statsrådet i propositionen till lag redan har befullmäktigats att utfärda, eventuellt behövs vid tillämpningen av i 3 § avsedda förordningar givna av rådet, samt vid tillämpningen av denna lag. Bestämmelserna skulle dock inte få gälla sådana sakfrågor om vilka redan stadgats i lagstiftningen angående omständigheter som avses i 2 § 1 momentet.

I enlighet med 5 § lagen om statsrådet och 11 § 1 momentet 1 punkten statsrådets reglemente avses med statsrådet i ovan avsedda sammanhang statsrådets plenum. Statsrådets bestämmelser om de allmänna villkoren för stöden avses publiceras i författningssamlingen. Till bestämmelserna skulle även räknas de övriga sakfrågor om vilka statsrådet enligt lagpropositionen skulle ha bestämmanderätt. Den rätt att utfärda anvisningar, som har anförtratts jord- och skogsbruksministeriet och handels- och industriministeriet skulle vederbörande minister använda i enlighet med vad som härom skilt stadgas.

54 §. *Ikraftträdande.* Den föreslagna lagen avses träda i kraft efter det att Finland har blivit medlem i den Europeiska unionen. Av denna orsak föreslås att exakt tidpunkt för ikraftträdandet fastställs genom förordning. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas redan innan den träder i kraft.

Lag om ändring av landsbygdsnäringslagen

1 §. *Mål.* Finland är vid anslutning till den Europeiska unionen företrädesvis tvunget att avstå från nationella lagar som reglerar lantbruket och delvis anpassa dem till gemenskapens gemensamma lantbrukspolitik. Tillämpningen av det nationella stödsystemet får inte heller avvika från målsättningarna i den gemensamma lantbrukspolitik. Ett tillägg om detta föreslås till 1 § 1 momentet.

3 §. *Lagens tillämpningsområde.* Enär gemenskapens investeringsstöddordning skall införas i alla medlemsländer, kan det nationella stödsystemet bibehållas endast den gemensamma lagstiftningen det medger. Till paragrafen föreslås fogas ett nytt tredje moment, enligt vilket stöd enligt landsbygdsnäringslagen skulle bli sekundära stöd i hänseende till gemenskapens motsvarande stödsystem.

Lantbrukets investeringsstöd skulle alltid i första hand beviljas i enlighet med lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket med delfinansiering från gemenskapen. Beviljande av investeringsstöd enligt landsbygdsnäringslagen skulle vara möjligt endast i tre fall. För det första skulle stöd kunna beviljas såvida enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 gemenskapens investeringsstöddordning inte gäller för en viss typ av gård, produktion eller investering, men om å andra sidan rådets 12 artikel inte heller utgör ett hinder för beviljande av nationellt stöd. För det andra skulle stöd enligt landsbygdsnäringslagen vara möjligt att beviljas som nationellt tilläggsstöd under förutsättning, att tilläggsstöd enligt sagda 12 artikel får beviljas. För det tredje skulle stöd vara möjligt för svin- och hönshushållning under en övergångsperiod. Härvid skall likväl beaktas, att inte andra föreskrifter än de som gäller för produktionsinriktningen kunde utgöra hinder för beviljande av stöd i enlighet med ifrågavarande rådets förordning.

4 §. *Definitioner.* Till paragrafen föreslås fogas en ny 10 punkt, i vilken anslutningsavtalet skulle definieras. Med detta skulle avses det avtal som undertecknades om Finlands anslutning till den Europeiska unionen. I avtalets bilaga nr 6 har överenskommits om övergångstiderna, under vilka Finland får avvika från vissa stadganden i gemenskapens stadgar om strukturstöd.

7 §. *Ekonomiska förutsättningar.* Enligt lands-

bygdsnäringslagen beviljas stöd åt företag som anses ha förutsättningar att bedriva fortgående lönsam verksamhet. Avsikten är att förfara på samma sätt även då Finland anslutit sig till unionen. Likväl är det inte ändamålsenligt, att planer och kalkyler, vilka fordras för investeringar som stöds, väsentligt avviker från varandra, vare sig det är fråga om stöd med delfinansiering från gemenskapen eller helt och hållet nationellt stöd. En likadan utvecklingsplan jämte kalkyler, som enligt rådets förordning (EEG) nr 2328/91 förutsätts ifråga om projekt som stöds med delfinansiering av gemenskapen, skulle även erfordras vid beviljande av stöd enligt landsbygdsnäringslagen. Vid behov skulle det även vara möjligt att genom förordning utfärda närmare föreskrifter om de omständigheter, som skall beaktas vid bedömning av lönsamheten.

9 §. *Annat statligt finansieringsstöd.* Enligt gällande paragraf skall annat statligt stöd eller stöd av KERA Oy som beviljats för projektet beaktas i maximibeloppet för stödet enligt landsbygdsnäringslagen. Dessutom skall vid beviljande av nationellt tilläggsstöd efter anslutningen även ombesörjas, att stödet inte sammanräknat med annat statsstöd och KERA Oy:s stöd överskrider de maximigränser, som tillåts för nationellt stöd i ifrågavarande rådets förordning (EEG) nr 2328/91.

10 §. *Zonindelning och specialområdesförmåner.* Vid Finlands anslutning till unionen indelas landet för olika stödformer i flere olika stödområden, med den påföljd att tyngdpunkten för det produktionspolitiska stödet förläggs i landets norra och östra delar. Då dessutom prisnivån på lantbruksprodukterna genast anpassas till gemenskapens priser, inverkar inte de naturligt bättre odlingsförhållandena i landets södra delar jämfört med övriga områden på samma sätt som nu på odlarnas inkomstbildning. En differentiering av räntan för räntestödslån och statslån i räntezoner är därvid inte längre motiverat. Paragrafen föreslås slopad.

13 §. *Företagets storlek.* Begränsningarna för maximistorleken för en gårdsbruksenhet som stöds har redan förmildrats genom lag (805/93), varvid kravet på familjejordbruk som gräns för maximistorleken frångicks. Maximistorleken för en gårdsbruksenhet som stöds regleras av 1 momentets hänvisning till lönsamhetskravet i 7 §. Enär detta i varje fall utgör en förutsätt-

ning för beviljande av stöd, föreslås att paragrafens 1 moment slopas.

14 §. *Startbidrag.* Avsikten är att de unga odlarnas etablering som jordbrukare stöds med gemenskapens delfinansiering som startstöd för unga odlare. Det motsvarande nationella systemet tas ur bruk, varför det föreslås att paragrafen slopas.

15—18 §. I gällande 15 § stadgas det enbart om bidrag för produktionsmässiga investeringar i gårdsbruket. Om långivningen för dessa stadgas i 18 §. Bidragets maximistorlek är nu 60 procent och lånets 80 procent av de godtagbara kostnaderna. I de kostnader som belånas får även inberäknas kostnaderna för förbättrande av boendemiljön. För samma ändamål kan beviljas lån och bidrag till högst 80 procent av de godtagbara kostnaderna.

Såväl anslutningsakten som gemenskapens lagstiftning som skall tillämpas möjliggör beviljande av nationellt investeringsstöd med vissa undantag. Det föreslås, att dessa undantag omnämnas i 15 §, i vilken också i övrigt skall stadgas om investeringsstöd.

I sagda 15 § konstateras de stödformer som kommer ifråga, d.v.s. bidrag, räntestödslån och statslån. Stödets storlek motsvarar i genomsnitt nivån inom gemenskapens. Såvida stödet beviljas som räntestödslån eller statslån, skall räntestödslånets räntestöd och statslånets ränteförmån, dvs. skillnaden mellan marknadsräntan och den uppburna räntan omvandlas till bidrag. Maximibeloppet för bidraget eller för bidragsekvivalenten vid långivning utgör 30 procent av de godtagbara kostnaderna, en nivå, som ifråga om gemenskapens praxis för statsstöd uppenbarligen utgör den högsta nationella stödnivå som kan komma ifråga. Likväl föreligger inte ännu gemenskapens officiella ställning till lantbrukets nationella stöd i Finland. I syfte att främja andelen av självfinansiering är det likväl inte möjligt att med stödkrediten finansiera hela investeringen, ty lånets maximibelopp utgör 70 procent av de godtagbara kostnaderna.

För ett och samma projekt beviljas enbart en form av stöd. Oberoende av i vilken form stödet beviljas, kan för planeringskostnader för byggnadsprojekt och för arbetarskyddsinvesteringar likväl därtill beviljas bidrag. Maximibeloppet för projektet ifråga kan inte heller i dessa fall överskridas.

Om markköpslån stadgas i 16 och 17 § i gällande lag. Om förutsättningarna för långiv-

ning föreslås stadganden uteslutande i 16 §. Långivningen för ägarväxlingar föreslås upphävas med stöd av landsbygdsnäringslagen. Stöd för anskaffning av gårdsbruksenheter, då dessa inte inköps som tillskottsjord, skulle efter anslutningen beviljas enbart i form av gemenskapens delfinansierade startstöd för unga odlare. Långivningen kunde gälla gårdsbruksenheter enbart i undantagsfall, nämligen i skilsmässor och arvsskiftet. I dessa fall kan lån beviljas för prestation, som den ena maken vid avvittring av gård som helt och hållet kvarstår i den andra makens ägo tvingas betala den andra maken, samt för laglott, som bodelägare tvingas betala en annan delägare för den gård han helt och hållet erhållit i sin ägo. Långivning kan komma ifråga även för utfyllnad av laglott som indrivs i enlighet med arvsskifte som beror på tidigare inköpt eller erhållen gård. I bägge fallen ingår risk för splittring av gården på basen av i annan lagstiftning stadgade principer för skydd av den andra parten, utan att den som odlar gården i de flesta fall har några som helst möjligheter att förhindra detta. Lånets maximibelopp är i det förstnämnda fallet 70 procent och i det senare 40 procent av det godtagbara anskaffningspriset. Belåningen för kommande förvärvare fortsätter, men belåning av ägarväxling stegvis skulle upphöra. Däremot är det fortsättningsvis möjligt att bevilja delägarlaget för en samfällid skogslån för inköp av tillskottsområde till ett belopp av högst 40 procent av det godtagbara anskaffningspriset.

Stadgandena i såväl 17 som 18 §:n föreslås flyttas till ett annat sammanhang, varför det föreslås, att de upphävs.

19—22 §. Även för anskaffning av anläggningstillgångar och därtill hörande ändrings- och förbättringsarbeten erforderliga för småföretagarverksamhet på landsbygden, för effektivisering av miljöskyddet samt för anskaffningar i syfte att göra djurbeståndet mångsidigare beviljas stödet som medlem i gemenskapen huvudsakligen via gemenskapens delfinansierade investeringsstödsystem. Stödet via landsbygdsnäringslagen skulle vara sekundärt och endast omfatta situationer, då gemenskapens investeringsstödsystem inte gäller för företaget ifråga och gemenskapens system inte utgör hinder för beviljande av nationellt stöd. Exempelvis de skogsbrukslägenheter, som grundats under föregående decennium skulle kvarstå inom ramen för den nationella finansieringen, såväl ifråga

om investeringar som omfattar det egentliga skogsbruket som för på lägenheten utövad småföretagarverksamhet. Endast 5 b- och 6-områdena skulle vara möjliga förutom stöd enligt skogsförbättringslagen.

Som finansieringsformer för småföretagarverksamheten kan liksom för gårdsbruksenheter investeringar fortsättningsvis användas bidrag, räntestödslån eller statslån. Stödets storlek bestäms på likahanda grunder som för gårdsbrukets investeringsstöd. Stadgandena gällande långivning för investeringar föreslås flyttas från 22 §:n till 19 §:n. Paragrafen skulle till sin struktur därmed motsvara den föreslagna 15 §:n om gårdsbrukets investeringar. Som maximistorlek för investeringsstödet och startbidraget i bidragsform föreslås 30 procent, som huvudsakligen motsvarar maximistorleken för nationella statliga stöd inom gemenskapen på andra områden än strukturutvecklingsområden och som skulle överensstämma med de riksomfattande maximala stödprocenterna enligt lagen om företagsstöd. Maximistorleken för utvecklingsbidraget skulle förbli 75 procent. I 19-21 §§ föreslås som tillägg en begränsning gällande stödets sekundära karaktär. Däremot skulle långivningen av driftskapital upphöra.

22 a §. *Programbaserade bidrag.* På de områden som omfattas av mål 5 b och 6 är det möjligt att finansiera regionala projekt av olika slag med delfinansierat stöd av gemenskapen. Ytterom dessa områden har det däremot varit svårt att med stöd av gemenskapen finansiera utvecklingsprojekt för landsbygden. För att även dessa områden kunde ta del av motsvarande möjligheter att utveckla landsbygden föreslås, att till landsbygdsnäringslagen fogas en ny 22 a § om programbaserat bidrag. Stöd kunde även på 5 b och 6 områdena beviljas för de projekt och program, för vilka gemenskapens delfinansierade medel visar sig vara otillräckliga eller för vilka projekt det inte med sagda medel är ändamålsenligt att finansiera. Förutsättningen är, att konkurrensstadgarna tillåter finansiering av dessa projekt med nationella medel. Ytterligare kunde stöd beviljas för sådana riksomfattande projekt, vilka nog delvis verkställs på 5 b eller 6 områdena, men även ytterom dessa. Dylika projekt är exempelvis spridande av produktions-, förpacknings-, försäljnings- och transportkännedom för specialväxter inom diverse produktionsringar eller för övriga produkter som avviker från de sedvanliga i syfte att förenhetliga

produkten ifråga, projekt i kvalitetsförbättrande och värdehöjande syfte för vertikala produktionskedjor och exportbefrämjande projekt för smala produktionssektorer.

26 §. *Statliga lån.* Den årliga räntan för statslån som beviljats med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond har i gällande lag differentierats i räntezoner med 4—7 procents ränta. De lägsta räntorna uppbärs i landets norra och östra delar. För de statslån som beviljas uteslutande för finansiering med nationella medel föreslås ibruktagande av samma räntemekanism som för lån som beviljas projekt med delfinansiering av gemenskapen. Räntan skulle vara lång marknadsränta, vilken skulle fastställas i förordningen. Av låntagaren skulle likväl uppbäras en ränta som är fem procentenheter lägre än denna ränta. Ifall sagda marknadsränta skulle sjunka till en ytterst låg nivå, skulle låntagaren likväl för lånet erlagga en minimiränta, varom närmare stadgas genom förordning. Räntan skulle till sin storlek i genomsnitt vara lika stor som den ränta som nu i genomsnitt uppbärs för nya statslån. Nivån på den ränta som uppbärs skulle vara en aning högre än fyra procent, till vilken nivå räntan för de gamla statslånen föreslås bli sänkt. Det är här ytterstkligen fråga om nya lån, för vilka marknadssituationen, den gemensamma lantbrukspolitik, den allmänna ekonomiska situationen och i synnerhet gårdens framtidsutsikter redan kan beaktas på helt annorlunda sätt.

Genom förordning skulle stadgas vilka räntor som kunde användas som helhetsränta, om maximibeloppet för den till bidrag förvandlade ränteförmänen samt om förvandlingen av ränteförmänen till bidrag.

28 §. *Räntestödslån.* Enligt 28 § 3 momentet i gällande lag utgör det räntestöd som betalas till banken 50 procent av den ränta som kreditinrättningen bär upp. Stödmekanismen föreslås även för räntestödslånen att ändras på samma sätt som för de räntestödslån som gemenskapen delfinansierar. Räntan skulle fortsättningsvis utgöras av marknadsränta, men räntestödet skulle utgöra fem procentenheter av den ränta som uppbärs, dock minst den minimiränta varom stadgas genom förordning. Genom förordning skulle stadgas om samma omständigheter som för den statliga långivningen.

32 §. *Styrningen av medlen.* Till de omständigheter som skall beaktas vid styrningen av medlens användning föreslås fogas även an-

vändningen av medlen enligt lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket samt om finansieringen av de projekt som förutsätts i de regionala utvecklingsplanerna.

49 §. *Återkrav av understöd.* I gällande 49 § 1 momentet ingår de grunder enligt vilka bidrag återkrävs. Som grund för återkrav föreslås fogas, att bidragstagaren inte har iakttagit den plan, som föreslås fogas till 7 § 1 momentet.

Vad som tidigare i 42 § lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket har konstaterats om svårigheterna att återkräva på felaktiga grunder beviljade bidrag, gäller även för bidrag som beviljas enligt landsbygdsnäringslagen. Erfarenheterna om svårigheterna med stödets återkrävning härstammar uttryckligen från bidrag som beviljats enligt landsbygdsnäringslagen och från återkrävningssituationer ifråga om lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter. För den skull föreslås, att till 49 § fogas ett nytt 2 moment, vari möjligheten att trygga återkravet skulle underlättas.

50 §. *Uppsägning av prisfordringar och lån.* Vad ovan i 49 § stadgats om återkrav av understöd, gäller även återkrav av statens försäljningsprisfordran.

52 §. *Användningen av utvecklingsfondens medel.* Enär startbidrag för inledande av gårdsbruk har föreslagits slopas ur landsbygdsnäringslagen, föreslås även, att 52 § 1 momentet 4 punkten gällande utvecklingsfondens dispositionsobjekt ändras.

54 §. *Närmare stadganden och föreskrifter.* Även om de planer, vilka skall uppgöras i samband med investeringar på gårdar, utfärdar jord- och skogsbruksministeriet noggrannare föreskrifter.

59 a §. *Räntor på fordringar enligt viss tidigare lagstiftning.* Räntorna för lån enligt lager om gårdsbruksenheter varierar nu mellan 4 och över 9 procent. Räntorna har höjts tre gånger från och med år 1991. Den genomsnittliga räntan för lån och fordringar är nu cirka 5,5 procent. Samtidigt har gårdarnas lönsamhet allttjämt försämrats. Det är uppenbart, att anslutningen till Europeiska unionen kommer att medföra en del av gårdarna ytterst stora svårigheter att sköta sina lån på grund av sjunkande inkomster.

Enligt ovan i 4 § 1 momentet 10 punkten avsedda anslutningsakt erhöi Finland möjligheten att under en övergångsperiod till ut-

gången av år 2001 bevilja extra stöd till gårdar med ekonomiska svårigheter. Som en del av detta stöd föreslås, att till 59 a §:n fogas ett nytt 4 moment, enligt vilket räntan för lån och statens försäljningsprisfordran enligt lagen om gårdsbruksenheter skall sänkas till fyra procent från och med den 1 januari 1995. Det sagda omfattar likväl inte bostads- och bostadstillägglån, lån för förbättrande av boendemiljön och inte heller bostadsräntestödslån.

Lag om ändring av renhushållningslagen

Samma som ovan i motiveringarna till ändringen av landsbygdsnäringslagen konstaterats om lagens andrahandsställning skall också gälla lagen om renhushållning. Finansieringen av investeringar för renhushållning skulle i mån av möjlighet också ombesörjas inom ramen för såväl gemenskapens investeringsstödordning för lantbruket som stödordningen för förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter. Stödnivån skall räknas ut så, att den för de enskilda renägarnas investeringar motsvarar maximibeloppet för fasta investeringar inom LFA-områdena, och ifråga om renbeteslagens projekt motsvarar det maximibelopp som får utbetalas inom stödordningen för förädling och marknadsföring av jord- och skogsbruksprodukter i områden under mål 1. Stödmekanismen för lånen skall ändras på motsvarande sätt som i den föreslagna ändringen av landsbygdsnäringslagen. Det skulle också vara möjligt att stöda motsvarande projekt för befrämjande av renhushållningen. Av stödtagaren förutsätts alltid egen finansieringsandel.

Lag om ändring av naturnäringslagen

Motsvarande förändringar som föreslagits i renhushållningslagen föreslås på samma grunder också göras i naturnäringslagen.

Lag om ändring av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond

Enligt gällande lag om gårdsbrukets utvecklingsfond bildas gårdsbrukets utvecklingsfond av de medel, som tillhört kolonisationsfonden, de medel som inflyter genom fondens verksamhet samt de medel som genom statsbudgeten

översförs till fonden. I början av paragrafen har i propositionen endast gjorts revideringar av teknisk natur. Stadgandet har dessutom kompletterats med anledning av de ändringsbehov, som medlemskapet i Europeiska unionen medför. Utvecklingsfonden borde kunna användas vid förmedling av de medel som erhålls från Europeiska gemenskapens strukturfonder. De medel, som erhålls som delfinansiering för strukturåtgärder gällande lantbruket och landsbygden skulle vid behov kunna intäktsföras till utvecklingsfonden, varifrån de skulle vidare utbetalas, ävensom den nationella finansieringsandelen, till den slutliga stödtagaren. Enligt förslaget skulle till fonden således även höra de medel, som intäktsförs från gemenskapens strukturfonder. Största delen av gemenskapens strukturstöd till lantbruket och landsbygden beviljas från jordbruksfondens styrningsavdelning. Stadgandena om fondens förvaltning, vilka ingår i 2 paragrafen i nugällande lag har flyttats till en egen 2 a paragraf. Till stadgandena i fondens förvaltning föreslås endast smärre justeringar. I direktionens uppgifter har gjorts ett tillägg på grund av medlemskapet i Europeiska unionen.

Enligt nugällande lag får fondens medel användas för gårdsbruket och övriga landsbygdsnärings- och verksamhetsfält har precisrats. Enligt förslaget skulle det vara möjligt att använda medel för att förbättra lantbrukets struktur, främja landsbygdsnäringsarna, förbättra levnadsförhållandena och utkomstmöjligheterna på landsbygden samt för att främja ett utvecklande av dessa åtgärder. Dessa ingår nu redan i fondens målsättningar, ty enligt 3 § 2 mom. i nugällande lag skall medlen användas så att syftena enligt landsbygdsnäringslagen främjas. Enligt 1 § landsbygdsnäringslagen hör till dessa förbättrande av gårdsbrukets struktur och verksamhetsförutsättningar samt främjande av landsbygdens näringsverksamhet och göra den mångsidigare. Vid tillämpningen av landsbygdsnäringslagen har detta främst avsett förbättrande av verksamhetsförutsättningarna genom att stöda verksamhet som ger biförtjänster.

Om användningen av utvecklingsfondens medel har stadgats speciellt i landsbygdsnäringslagen och föreslås stadgat i den nya lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket som avges med anledning av med-

lemskapet i Europeiska unionen. Syftet med sistnämnda lag skulle vara att möjliggöra ibruktagande av gemenskapens stödordningar i Finland. En ändring om detta har intagits i paragrafens 2 mom. I paragrafens 3 mom. har gjorts en smärre ändring.

Lag om ändring av lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel

2 §. I lagens 2 § räknas upp de objekt för vilka räntestödslån har kunnat beviljas. Till paragrafens 1 mom. föreslås tilläggas en ny punkt 14, enligt vilken räntestödslån skall kunna beviljas trädgårdsnäringen för att konsolidera krediter och utjämna konjunkturer. I och med att Filmland inträder i unionen kommer trädgårdsnäringen att drabbas av mycket stora anpassningssvårigheter. Trädgårdsnäringen har redan nu ekonomiska svårigheter till följd av den skuldbörda som uppkommit till följd av de senaste tidernas svaga ekonomiska utveckling. Anpassningen föreslås därför underlättas med hjälp av nämnda räntestödsoordning. Trädgårdsföretagen blev skuldsatta på grund av investeringar som förverkligats med stora lån till marknadsränta samt med valutalån. Efter ingången till detta årtionde ökades skuldbördan ytterligare på grund av devalveringen och samtidigt sjönk försäljningsinkomsterna för produkterna. Finlands anslutning till den Europeiska unionen från ingången av år 1995 sänker ytterligare prisen på produkterna. Trädgårdsföretagen har för tillfället lån på 1 300—1 500 miljoner mark som hänför sig till företagsverksamheten.

2. Noggrannare bestämmelser

Detaljerade föreskrifter meddelas med stöd av lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket enligt följande:

genom förordning om fördelningar av befogenheterna mellan jord- och skogsbruksministeriet och handels- och industriministeriet (51 §) och om befogenheterna vid verkställandet av lagen (53 §) och om vissa myndigheter och övervakningsmetoder som avses i rådets förordning (EEG) nr 3508/92 av den 27 november 1992 om harmonisering av förvaltnings- och kontrollsystem för vissa av gemenskapens stö-

dordningar och i den rådets förordning (EEG) nr 3887/92 som utfärdats med stöd av den (33 §),

genom statsrådbeslut om takbeloppet för bidrag, låneräntan, räntestödet och -förmånerna och ändring av räntestöd och -förmåner till bidrag för investeringsstöd till lantbruksföretag och landsbygdsföretag på gårdar, samt om det som nämns i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 artikel 5.2—6 och artikel 9.6 (4 §) om takbeloppet för startstöd till unga jordbrukare, låneräntan, räntestödet och -förmånerna samt ändring av räntestöd och -förmåner till bidrag (5 §), om takbeloppet för bidrag för investeringsstöd för unga jordbrukare, låneräntan, räntestödet och -förmånerna samt ändring av räntestöd och -förmåner till bidrag (6 §), om takbeloppet för bidrag för stöd till gemensamma investeringar, låneräntan, räntestödet och -förmånerna samt ändring av räntestöd och -förmåner till bidrag (7 §), om lånetider för räntestödslån och statslån, uppbörden av amorteringar och ränt, om begynnelsestidpunkten för erläggandet av betalningarna, beviljande av uppskov på grund av tillfälliga betalningssvårigheter, om erläggande av fordringar uppgående till små kapitalbelopp på en gång eller annars inom en kortare tid än den stadseenliga, samt om övriga lånevillkor (8 §), om de förutsättningar och sätt på vilka en jordbrukare som erhåller bokföringsstöd åläggs att under den tid stödet utfaller utlämna bokföringsmaterial som gäller hans gård till lantbruksekonomiska forskningsanstalten för lönsamhetsundersökningar (9 §), om de godkända kostnader som berättigar till startbidrag för sammanslutningar och om villkoren för startstöd (10 §), stödets storlek på basen av heldagliga rådgivare och om användning av stöd för att stöda rådgivningsorganisationerna för att köpa de tjänster som avses i ifrågavarande artikel (11 §), om de åtgärder som verkställandet av rådets direktiv (EEG) nr 268/75 om jordbruk i bergsområden och vissa mindre gynnade regioner förutsätter i Finland (12 §), takbeloppet och de allmänna villkoren för stöd för att ersätta en bestående naturskada (13 §), om de allmänna villkoren och takbeloppet för jordbrukets miljöstöd (14 §), om takbeloppet och de allmänna villkoren för stöd för beskogning av åkermark (15 §), om räntan på lån som beviljas som stöd för att främja marknadsföringen och förädlingen av jord- och skogsbruksprodukter, om räntestödet och -för-

månerna samt omvandlande av räntestödet och förmånerna till bidrag och vid behov om takbeloppet för stöd för främjande av marknadsföring och förädling av jord- och skogsbruksprodukter (20 §), om begränsningarna av de stödberättigade etablerings- och administrationskostnaderna vid beviljande av startbidrag för producentorganisationer inom trädgårdsbranschen och godkännande av stödberättigade producentorganisationer (24 §), om de åtgärder som bör vidtas för att sektorn skall godkännas för beviljande av stöd för grundande av andra producentsammanslutningar, om begränsningarna av de stödberättigade etablerings- och administrationskostnaderna och godkännandet av stödberättigade producentsammanslutningar (25 §), om de faktorer, som förutom dem som stadgas om i rådets förordning (EEG) nr 2052/88 inverkar på beviljande av stöd i de regioner, som enligt rådets förordning (EEG) nr 2052/88 artikel 1 stadgas underställas mål 5 b, och i de regioner som i protokoll nr 61 artikel 4, bilaga till avtalet om att Finland skall ansluta sig till den Europeiska unionens som godkändes den 24 juni 1994, avses underställas mål 6 (26 §), om beviljande av programliga stöd i form av räntestöds- eller statslån (28 §), om anlitande av länsstyrelserna, vatten- och miljödistrikten, arbetskraftsdistriktens kontor, handels- och industriministeriets företagstjänsts distriktskontor, skogsnämnderna och de andra kommunala myndigheterna än lantbruksmyndigheterna liksom också KERA Oy och branchens rådgivningsorganisationer som hjälp vid jord- och skogsbrukets strukturpolitiska åtgärder (32 §), om övervakning av upplupet statsstöd (38 §), om återkrav av stöd om avbrytande av stöd, hel eller delvis återindrivning av redan betalat stöd till staten eller helt eller delvis uppsägande av statslån om stödet beviljas på felaktig grund, om de verksamhet som legat till grund för stödet ändrats, upphört eller minskat, om stödtagaren avstått från den egendom som varit föremål för stödet, om de villkor som uppställts i stödbeslutet eller det dokument som lagts som grund för stödet inte uppfyllts eller om det finns någon annan motsvarande vägande orsak till att återindriva eller säga upp lånet (42 §), om uppsägningsränta på stöd som skall återbetalas, försäljningstillgodohavanden och uppsagda lån samt om ränta på försenade betalningsrater (44 §), om ibruktagande av en ny stödordning vid behov om övriga omständigheter som medlemstaten bestämmer (52 §),

med statsrådsbeslut om beviljande av stöd för att främja marknadsföringen och förädlingen av jord- och skogsbruksprodukter i form av bidrag för vidareförmedling (20 §), om begränsning av den åkerareal som skall godkännas för stöd då stöd beviljas för investering (30 §), om när det på stöd som skall återbetalas och räntestöd som skall indrivnas skall fastställas räntekrav eller tilläggsränta på uppsagda statslån (43 §), enligt bestämmelser utfärdade av jord- och skogsbruksministeriet om noggrannare föreskrifter om verställande av stödordning för ersättning av bestående naturskada (13 §), om noggrannare bestämmelser och föreskrifter om verkställande av jordbrukets miljöstöd (14 §), vid behov om noggrannare föreskrifter om verkställande av stödordningen för att befrämja beskogning och skogsförbättring (15 §) godkännande av annan än i 30 § 1 moment avsedda åker som stödobjekt (30 §), om utbetalande av stöd som avses i lagen om jord- och skogsbrukets strukturpolitiska stöd, om nödvändiga utredningar för ansökan om delfinansiering av projekt från Europeiska stöd- och styrningsfonden för lantbruket och om de myndigheter som bekräftar uppgifterna i utredningen (31 §), om när man för motsvarande uppgifter kan anlita kontrollcentralen för växtproduktion, anstalten för veterinärmedicin och livsmedel och andra anstalter underställda jord- och skogsbruksministeriet och om avgifter till skogsnämnder och rådgivningsorganisationer (32 §), om i lagen om strukturpolitiska åtgärdsprogram för jord- och skogsbruket avsett uppgörande av planer och program i fråga om det egna förvaltningsområdet, om förfarandet vid ansökning, beviljande, utbetalning, uppföljning och övervakning av stödet, om stödets upphörande och indrivande, om de stödbeviljande myndigheterna, och även om de övriga motsvarande frågor som hänför sig till förfarandet (52 §),

enligt bestämmelser utfärdade av handels- och industriministeriet till den del det gäller stöd för förädling och marknadsföring som hör till dess förvaltningsområde (52 §).

Detaljerade bestämmelser skulle med stöd av lagen om ändring av landsbygdsnäringslagen utfärdas om följande frågor:

genom förordning vid behov om bedömning av lönsamheten i ett företag som ansöker om stöd med stöd av lagen om ändring av landsbygdsnäringslagen (7 §) om beviljande av bidrag, räntestödslån eller statslån till lönsamma

investeringar på jordbruk samt för de investeringar i miljö- och arbetarskydd som produktionen förutsätter och ändring av ovannämnda räntestöd och -förmån för räntestödslån till bidrag (15 §), om de grunder på basen av vilka lån för jordköp för anskaffning av tilläggsjord kan beviljas upp till högst 40 procent av det godkända anskaffningspriset och om det största tillåtna avståndet till det låneberättigade tilläggsområdets (16 §), om beviljande av investeringsstöd för småskalig verksamhet i form av bidrag, räntestödslån eller statslån och om beviljande av lånet i form av investeringsstöd till småskalig verksamhet för anskaffning av fastighet (19 §), om beviljande av startbidrag för småskalig näringsverksamhet på landsbygden och om företagarens kvalifikationer vid beviljande av startbidrag (20 §), om beviljande av stöd för utvecklande av småskalig näringsverksamhet på landsbygden (21 §), om grunderna och sätten för att bevilja stöd för sådana projekt som hänför sig till förverkligandet av åtgärdsprogrammen för de regionala planerna, vilkas huvudsakliga syfte är att främja målen enligt 1 § i lagen om ändring av landsbygdsnäringslagen (22 a §), om den ränta som en lånetagare åtminstone bör betala på lån som beviljats från gårdsbrukets utvecklingsfond, om lånets godtagbara marknadsräntor, om ändring av ränteförmån till bidrag och bidragets takbelopp (26 §), om takbeloppet för räntestödet för de räntestödslån som beviljats med stöd av lagen om ändring av landsbygdsnäringslagen i förhållande till projektets eller det understödda objektets totalbelopp (28 §), om indrivande av bidrag som beviljats med stöd av lagen om ändring av landsbygdsnäringslagen (49 §), om beslut om att statslån, statens försäljningstillgodohavande och räntestöd som beviljats med stöd av ovanstående lag skall betalas tillbaka helt eller delvis (50 §), samt om den tidpunkt då lagen träder i kraft, av jord- och skogsbruksministeriet med föreskrifter om det gängse överlåtelsepriset för egendom anskaffas för jordbruksändamål i olika delar av landet (16 §), om styrning av de inkomster som samlas i gårdsbrukets utvecklingsfond och de medel som är tillgängliga för utlåning samt av räntestödslån och -bidrag (32 §), om uppgörandet av planer och avtal, om beräkningssättet för de erforderliga lividitets-, lönsamhets- och övriga kalkyler, uppgörandet av de planer som avses i lagen om ändring av landsbygdsnäringslagen § 29 a och 29 b samt av de avtal som avses i § 29

a och 29 b, om fastställande av bestämmelser som utfärdats om köpe- och skuldbrevsformulär, ansöknings-, avtals- och beslutsformulär och övriga formulär som är nödvändiga för verkställande av denna lag och om förfarandebestämmelser och -föreskrifter samt om rådgivningsorganisationernas andel vid skuldsanering (54 §).

Detaljerade bestämmelser skulle med stöd av lagen om ändring av lagen om renhushållning utfärdas om följande:

genom förordning om uppgörandet av utvecklingsplaner (4 §), om köpesummans betalningstid vid köp av tilläggsjord till en renhushållningsgård samt om taken för ränteförmån, räntefrihet och amorteringsfrihet för sagda köpeskilling (21 §), om den minsta ränta som lånetagaren bör betala för lån som beviljas ur gårdsbrukets utvecklingsfond, om den godkända marknadsräntan på sagda lån, om omvandling av ränteförmånen till bidrag och bidragets högsta belopp samt om det högsta beloppet för ränteförmån, räntefrihet och amorteringsfrihet för sagda lån (22 §), om bidragens procentuella takbelopp (26 §), om förutsättningarna för beviljande av stöd för kostnaderna för projekt med syfte att befrämja renhushållningen och förädlingen av renhushållnings (29 a §), samt om den tidpunkt då lagen träder i kraft.

Detaljerade bestämmelser skulle med stöd av lagen om ändring av naturnäringslagen utfärdas om följande:

genom förordning om uppgörandet av utvecklingsplan (4 §), om köpesummans betalningstid vid köp av naturnäringsgård och tilläggsjord (28 §), om den minsta ränta som lånetagaren bör betala för lån som beviljas ur gårdsbrukets utvecklingsfond, om den godkända marknadsräntan på sagda lån, om omvandling av ränteförmånen till bidrag och bidragets högsta belopp samt om det högsta beloppet för ränteförmån, räntefrihet och amorteringsfrihet för sagda lån (29 §), om bidragens procentuella takbelopp (33 §), om beviljande av stöd för kostnaderna för sådana projekt, som syftar till att befrämja utövandet av naturnäring och förädlingen av naturnäringens produkter och annan verksamhet med stöd av lagen om ändring av naturnäringslagen (35a §), samt om den tidpunkt vid vilken lagen träder i kraft.

Detaljerade bestämmelser skulle med stöd av

lagen om ändring av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond utfärdas om följande:

genom förordning om sammansättningen av direktionen för gårdsbrukets utvecklingsfond och dess mandatperiod samt om administrationen av gårdsbrukets utvecklingsfond på försorg av jord- och skogsbruksministeriet med undantag av de uppgifter som enligt nämnda lag 2 a § 1 mom. tilldelats direktionen (2 a § 1),

genom statsrådsbeslut om utnämnan- de av dirgenom bestämmelse av jord- och skogsbruksministeriet om fastställande av dispositi- onsplan för gårdsbrukets utvecklingsfond och om strykande av de rater som betalas som konsumtionsutgifter ur utvecklingsfonden ge- nom minskning av kapitalet i fondens konton (3 §).

3. Ikraftträdande

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft efter Finlands anslutning till den Europeiska unionen. Eftersom tidpunkten för anslutningen förutom av det nationella godkännandeförfarandet också är beroende av de

nuvarande medlemsstaternas godkännande, föreslås att lagarna träder i kraft vid en tidpunkt som stadgas genom förordning.

4. Lagstiftningsordning

Gårdsbrukets utvecklingsfond är en fond som inte faller inom ramarna för statsbudge- ten. Lagen om fonden har ursprungligen stad- gats i sedvanlig lagstiftningsordning. Om lagen stiftades nu, skulle den stiftas i grundlagsord- ning. De ändringar av lagen som nu föreslås ändrar inte helhetsarrangemangens karaktär och sakliga innehåll. Årsprincipen för statens budget ändras inte heller. Regeringen anser därför, att ändringen av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond enligt riksdagsordningens 66 § kan göras i vanlig lagstiftningsordning.

Regeringen anser dock, med beaktande av ärendets natur, det vara av behovet påkallat att därom införskaffa utlåtande av grundlagsut- skottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket**

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Mål

Syftet med denna lag är att främja gårdsbrukens och landsbygdsnäringsarnas strukturella anpassning till Europeiska gemenskapen gemensamma jordbrukspolitik, samt att skapa förutsättningar för att landsbygden även i övrigt utvecklas.

För att de mål som nämns i 1 mom. skall nås, är det möjligt att med stöd av denna lag ta i bruk stödsystemet för Europeiska gemenskapens så som nedan stadgas.

I denna lag stadgas om de stödsystem inom Europeiska gemenskapen med syften enligt 1 mom., som finansieras av såväl Europeiska gemenskapens fond för stöd och styrning av jordbruket som av medlemsstaten. Lagen gäller såväl unionens som Finlands andel av stödfinansieringen. Finlands finansieringsandel kan utgöras av ett stöd som beviljas av såväl staten som av ett annat offentligt samfund.

Genom denna lag kompletteras även Europeiska gemenskapens lagstiftning om stödsystem till den del en medlemsstat ges möjlighet därtill eller detta förutsätts av medlemsstaten.

2 §

Tillämpningsområdet

Denna lag gäller genomförande av rådets förordning (EEG) nr 2052/88 om strukturfondernas mål och effektivitet och om en samordning av deras verksamhet sinsemellan samt med Europeiska investeringsbankens verksamhet och med övriga finansiella institutioner samt genomförande av kompletterande lagstiftning inom Europeiska gemenskapen till den del den gäller

1) förbättring av strukturerna i och verksamhetsförutsättningar för jord- och skogsbruket samt för landsbygdsnäringsarna;

2) utvecklandet av marknadsföringen och förädlingen av jord- och skogsbruksprodukter;

3) ersättning för en bestående skada på naturen;

4) stöd för grundande av producentorganisationer;

5) stöd för avstående från jordbruk;

6) beskogning av åker och skogsförbättringsarbeten;

7) användning av odlingsmetoder som skonar eller förbättrar miljön samt landskapsnaturvård;

8) användning och skötsel av vattentillgångar, eller

9) stöd för nyskifte.

Denna lag gäller inte stöd för fiskerinäringen som regleras i rådets förordning (EEG) nr 2080/93 om tillämpningstadganden rörande förordning (EEG) nr 2052/88 till den del fråga är om finansiella institutioner för styrning av fiskerinäringen eller i lagstiftning som kompletterar denna förordning.

Om stöd för nyskiften och torrlägningsamt vatten- och avloppsprojekt gäller vad som stadgas i lagen om stöd för nyskifte samt i lagen om statens deltagande i kostnaderna för vissa jord- och vattenbyggnadsarbeten, om inte annat följer av denna lag.

3 §

Strukturstöden för landsbygdsnäringsarna och livsmedelsindustrin

Stöd kan beviljas om stadganden ingår i

1) rådets förordning (EEG) nr 2328/91 om förbättring av jordbruksstrukturernas effektivitet;

2) rådets förordning (EEG) nr 866/90 om förbättring av förutsättningarna för förädling och försäljning av jordbruksprodukter;

3) rådets förordning (EEG) nr 867/90 om förbättring av förutsättningarna för marknadsföring och förädling av skogsbruksprodukter;

4) rådets direktiv (EEG) nr 268/75 om jordbruk i bergsområden och i vissa mindre gynnade områden;

5) rådets förordning (EEG) nr 1360/78 om producentgrupperingar och deras förbund;

6) rådets förordning (EEG) nr 1035/72 om

den gemensamma organisationen av marknaden för frukt och grönsaker;

7) rådets förordning (EEG) nr 2079/92 om införande av en stödordning i gemenskapen för förtidspensionering från jordbruk;

8) rådets förordning (EEG) nr 2078/92 om produktionsmetoder inom jordbruket som är förenliga med kraven på miljöhänsyn och naturvård;

9) rådets förordning (EEG) nr 2080/92 om gemenskapens stödsystem som gäller beskogning av jordbruksmark och skogsbruksåtgärder;

10) rådets förordning (EEG) nr 1610/89 om åtgärder för tillämpning av förordning (EEG) nr 4256/88 om en plan för utvecklande av och optimalt utnyttjande av skogarna inom gemenskapens landsbygdsområden.

Då stöd beviljas skall iakttas vad de i 1 mom. nämnda rättsakterna eller kompletterande rättsakter stadgar om villkoren för beviljande av stöd samt om beloppet och förfarandet.

2 kap.

Understöd för gårdsbruksföretag

4 §

Investeringsstöd för gårdsbruk och lands bygdskföretag på lägenheterna

Som ett investeringsstöd enligt artiklarna 5—8 i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 enskilt eller gemensamt för privata jordbrukare eller för företag som bildats av jordbrukare för verksamhet som avses i artikel 5, får beviljas antingen bidrag, räntestöd eller statligt lån. Lån får beviljas till högst 80 procent av de godtagbara kostnaderna för ett projekt dock inte mer än det maximibelopp som statsrådet fastställt.

Det stöd som avses i 1 mom. får beviljas även då fråga är om en investering av en gårdsbrukssammanslutning enligt artikel 9 ovan nämnda rådsförordning.

Statsrådet bestämmer närmare om bidragets maximibelopp, om räntan på lånet, om räntestödet och ränteförmånen samt om hur räntestödet och ränteförmånen kan omformas till ett bidrag samt om de omständigheter som avses i artikel 5.2, 5.3, 5.4, 5.5 och 5.6 samt artikel 9.6.

5 §

Startstöd för unga odlare

Unga odlare kan beviljas stöd i form av

startbidrag enligt artikel 10 i rådets förordning (EEG) nr 2328/91. Därtill får ett räntestöd eller ett statligt lån beviljas för förvärv av den första gårdsbruksenheten eller, om jordbruk idkas på en arrendelägenhet, för förvärv av jordbrukslösöre till högst 80 procent av den godtagbara anskaffningsutgiften. Lånet får dock inte överskrida det maximibelopp som statsrådet fastställt.

Vad i 4 § 3 mom. stadgas gäller även startbidrag för unga odlare.

6 §

Investeringsstöd för unga odlare

Som ett extra investeringsstöd enligt artikel 11 i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 kan en ung odlare som avses i 5 § beviljas ett bidrag, ett räntestöd eller ett statligt lån. Bidragets belopp är högst 25 procent av stödets maximibelopp enligt 4 § 3 mom. så som statsrådet närmare bestämmer.

7 §

Stöd för gemensamma investeringar

Det bidrag som avses i artikel 20 i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 får beviljas inom de områden som avses i artikel 17.1 för gemensamma investeringar för dem som idkar gårdsbruk. I första hand skall stöd beviljas för sådana gemensamma investeringar vars huvudsakliga syfte är att sänka kostnaderna för foderproduktionen, lagerhållningen och distributionen samt för gårdsbruksenheternas torrlägnings- samt vatten- och avloppsprojekt. Av bidraget skall åt varje jordbrukare som deltar i ett projekt betalas en andel som motsvarar hans andel av investeringarna.

Vad i 4 § 3 mom. stadgas gäller även stöd för gemensamma investeringar.

8 §

Räntestödslån och statliga lån

Vad om räntestödslån och statliga lån stadgas i 4 § 1 mom. 7 och 8 punkten, 26 § 1 mom. och 4—6 mom., 27 §, 28 § 1, 2 och 4 mom., 29 § 4 mom. samt 30 och 31 §§ landsbygdsnäringslagen gäller även räntestöd och statliga lån som beviljats med stöd av denna lag.

Statsrådet meddelar närmare föreskrifter om lånetiderna, om uppbärande av amorteringar och ränta, om den tidpunkt då betalningarna

skall påbörjas, om beviljande av uppskov på grund av tillfälliga betalningssvårigheter, om hur en fordran som till kapitalbeloppet är obetydlig kan betalas i ett för allt eller i övrigt under en kortare tid än normalt samt om övriga lånevillkor.

Om ett lån enligt landsbygdsnäringslagen berättigar låntagaren till ett annat stöd, till en förmån, till befrielse från att betala skatt till stat eller kommun eller annan offentlig avgift, eller utgör hinder för beviljande av ett annat stöd eller medför en annan motsvarande rättsverkan har ett statligt lån eller ett räntestöd som beviljas med stöd av 4 och 5 §§ samma verkan.

3 kap.

Förbättrande av gårdsbrukets verksamhetsförutsättningar

9 §

Bokföringsbidrag

Det bidrag som avses i artikel 13 i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 får beviljas för påbörjande av bokföring. En jordbrukare som erhållit bidrag kan förpliktas att under minst 10 år överlämna det bokföringsmaterial som gäller hans lägenhet till lantbruksekonomiska forskningsanstalten för att användas vid forskning om jordbrukets lönsamhet, på villkor och genom ett förfarande som statsrådet närmare bestämmer.

10 §

Startbidrag för en sammanslutning

Det bidrag som avses i artikel 14 i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 får beviljas för en lägenhetssammanslutning av jordbrukare som har grundat åtminstone ett öppet bolag eller en oregistrerad förening, för att med de medel som nämns i artikel 14 främja en sänkning av produktionskostnaderna för delägarlägenheterna, alternativa produktionsmetoder eller främja miljöskyddet. Statsrådet meddelar närmare föreskrifter om de kostnader som kan godtas som grund för ett bidrag och om hur bestående startbidraget skall vara.

11 §

Stöd för rådgivningsorganisationer

Det bidrag som avses i artikel 16 i rådets

förordning (EEG) nr 2328/91 kan beviljas en förening, ett bolag eller ett andelslag vars syfte är att påbörja en jordbruksrådgivningsverksamhet eller att utvidga denna. Bidragets belopp skall årligen sänkas och det skall beräknas på basis av antalet sådana heltidsanställda rådgivare vars huvudsakliga uppgift att främja mål enligt denna lag genom att erbjuda ekonomisk rådgivning och biträda då affärsekonomiska kalkyler utarbetas, så som statsrådet närmare föreskriver. Stödtagaren skall godkännas av jord- och skogsbruksministeriet.

Stöd som avses i nämnda artikel får beviljas även den som idkar gårdsbruk för inköp av de tjänster som avses i nämnda artikel, så som statsrådet närmare bestämmer.

4 kap.

Stöd för produktion och beskogning

12 §

Definition av mindre gynnade jordbruksområden

Statsrådet meddelar närmare föreskrifter om de åtgärder som genomförandet av rådets direktiv (EEG) 268/75 förutsätter i Finland.

13 §

Stöd för ersättande av en bestående naturskada

Inom regioner som avses i artikel 17.1 i rådets förordning nr (EEG) 2328/91 får i Finland den som idkar gårdsbruk beviljas i 17 artikeln nämnda förordning avsett årligt ersättande stöd för dem som idkar gårdsbruk och som avses i artikel 18. Stöd betalas på basis av husdjursenheter eller i odling varande åkerhektar eller vardera så som stadgas i artikel 19 nämnda förordning.

Inom en region som avses i 1 mom. kan stöd dock betalas sammanlagt högst för en enhetsmängd som motsvarar 1 930 350 hektar i odling varande åker. Om inom regioner som avses i 1 mom. i odling varande åker beskogas med det stöd som avses i 15 §, skall den ovan nämnda åkerarealen minskas med den åkerareal som beskogats.

Statsrådet beslutar om stödets maximibelopp samt om de allmänna villkoren, dock så att miljöministeriet först hörs i miljöfrågor. Jord-

och skogsbruksministeriet utfärdar vid behov närmare anvisningar om hur stödsystemet skall verkställas.

14 §

Miljöstöd för jordbruket

Genomförandet av rådets förordning (EEG) nr 2078/92 sköts av jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet bereder de riksomfattande miljöprogrammen för jordbruket och verkställigheten av dem i samarbete med miljöministeriet.

Statsrådet beslutar om de allmänna villkoren för och maximistödbeloppen för jordbrukets miljöstöd. Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter och anvisningar om verkställigheten av systemet för jordbrukets miljöstöd efter att ha hört miljöministeriet.

15 §

Stöd för beskogning och skogsförbättring

Jord- och skogsbruksministeriet uppgör det program som avses i rådets förordning (EEG) nr 2080/92.

I skogsförbättringslagen stadgas om stöd för skogsförbättringsarbeten. Statsrådet beslutar om de allmänna villkoren och maximistödbeloppen för åkerbeskogning. Jord- och skogsbruksministeriet utfärdar vid behov närmare anvisningar om verkställigheten av stödsystemet efter att ha hört miljöministeriet.

16 §

Stöd för avstående från jordbruk

En lantbruksföretagare och dennes maka kan beviljas stöd som avses i rådets förordning (EEG) nr 2079/92 så som stadgas i lagen om avträdelsepension. Med stöd av nämnda lag kan även beviljas avträdelsestöd för lantbruksföretagare (/) i vars finansiering Europeiska gemenskapen inte deltar.

5 kap.

Främjande av yrkesskickligheten

17 §

Stödtagaren

Ett bidrag som avses i artikel 28 i rådets förordning (EEG) nr 2328/91 får i första hand

beviljas för kurser, vidareutbildning eller praktik som gäller den produktionsinriktning eller den företagsverksamhet inom vilken lantbruksföretagaren verkar eller kommer att verka eller en ung odlare enligt denna lag kommer att verka.

Ett bidrag kan beviljas den som deltar i en kurs eller i en utbildning eller genomgår praktik. Ett bidrag kan beviljas även en läroanstalt eller den som anordnar praktik.

Bidrag beviljas inte för grundutbildning för gårdsbruksverksamhet eller för allmänbildande utbildning. Stöd enligt denna lag beviljas inte en studerande som får annat studiestöd.

18 §

Stödets syfte

Syftet med stödet är att förbättra möjligheterna för dem som bedriver landsbygdsnäring att bedriva en framgångsrik företagsverksamhet. Bidraget är främst avsett för utbildning som ökar landsbygdsföretagarnas ekonomiska kunskap och kännedom om företagsverksamhet. Bidrag kan även beviljas för att göra företagsverksamheten på en gårdsbruksenhet mångsidigare eller för sådan utbildning eller praktik som behövs för att ändra produktionsinriktningen inom en bransch som lider av överproduktion. Bidragsmedlen skall då styras så att sådana gårdsbruksidkare erhåller stöd, som avser att göra en sådan investering som är nödvändig för att produktionen skall bli mångsidigare eller för att produktionsinriktningen skall ändras.

6 kap.

Stöd för marknadsföring och förädling av jord- och skogsbruksprodukter

19 §

Stödtagaren

Ett stöd enligt rådets förordning (EEG) nr 866/90 och nr 867/90 kan beviljas en sådan fysisk person, en förening, ett bolag, ett andelslag eller dessa gemensamt vilka som huvudsaklig näring, syfte eller verksamhetsområde har förädling och marknadsföring av jord- och skogsbruksprodukter antingen uteslutande eller jämte primärproduktion.

Ett stöd kan beviljas förutom en i 1 mom. nämnd även en annan sammanslutning som

enligt förordningarna i 1 mom. ansvarar för genomförandet och finansieringen av en investering som kan stödas och som är en självständig juridisk person.

Stödtagaren kan endast i fråga om investeringar i forskningsprojekt utgöras av ett företag som ägs eller i huvudsak ägs av staten, en kommun, ett kommunalförbund eller en annan sammanslutning.

Stödtagaren kan vara annan än en offentlig sammanslutning endast under förutsättning att den som beviljar stödet ges tillräckliga säkerheter eller en skadeförsäkring hålls i kraft medan projektet genomförs för det fall att projektet blir ofullbordat och därav orsakas skada antingen för den som beviljar stödet eller någon annan av projektets finansiärer.

20 §

Formen för stödet och dess belopp

Det stöd som avses i 19 § kan utgöras av ett bidrag, ett räntestöd eller ett statligt lån. Stödet kan beviljas även som ett bidrag som skall förmedlas vidare så som närmare bestäms i statsrådets beslut.

Vad i 4 § 3 mom. stadgas gäller även stöd som avses i 1 mom., dock så att statsrådet endast vid behov meddelar närmare föreskrifter om stödets maximibelopp.

21 §

Styrning av stödet

Utöver vad som stadgas om villkoren för beviljande av ett stöd och om syftet med detta i de rådsförordningar som avses i 19 § skall då nämnda rådsförordningar genomförs i Finland och programprojekt presenteras, under en övergångsperiod särskild uppmärksamhet fästas vid förutsättningarna för att företagets verksamhet är lönsam samt vid hur projektets genomförande regionalt påverkar utkomstmöjligheterna för de lantbruksföretagare som är verksamma inom primärproduktionen liksom även vid miljöeffekterna.

22 §

Bundenheten vid en plan

Då en plan som avses i rådets förordning (EEG) nr 866/90 och nr 867/90 utarbetas skall på ett med hänsyn till sakens natur lämpligt sätt skilt för varje produktionssektor utredas de

investeringsplaner som företagare och företag inom sektorn har samt en bedömning göras av hur dessa kan förverkligas.

23 §

Stöd enligt plan

Stöd beviljas inte enligt denna lag eller i övrigt för att främja marknadsföringen av jord- och skogsbruksprodukter om inte åtgärden har beaktats i den plan som avses i rådets förordning (EEG) nr 866/90 och det inte av 16 artikeln i sagda förordning av rådet annat frågor.

7 kap.

Stöd av producentgrupper

24 §

Stöd till trädgårdsproducentorganisationer

Startbidrag som avses i artiklarna 13, 13 a, 13 b, 14 samt 14 a—14 g i rådets förordning (EEG) nr 1035/72 kan beviljas erkända producentorganisationer med syfte att förbättra tillträdet till marknaderna för i Finland producerade frukter, bär och grönsaker.

Stöd beviljas så som stadgas i artikel 14 i den i 1 mom. nämnda förordningen. Statsrådet kan begränsa godkännandet av vissa kostnader som sådana som berättigar till stöd för grundläggnings- och förvaltningskostnader. Statsrådet beslutar även om erkännande av en producentorganisation.

25 §

Stöd för grundande av andra producentorganisationer

Startbidrag som avses i rådets förordning (EEG) nr 1360/78 beviljas sådana producentorganisationer som erkänts och har som syfte att förbättra tillträdet till marknaderna för i Finland producerade lantbruksprodukter liksom även marknadsföringen av produkter som förädlats på gårdsbruk samt av tjänster. Stöd skall inte beviljas en sektor som inte särskilt har berättigats att erhålla det ifrågavarande stödet. Statsrådet beslutar om de åtgärder som skall vidtas för att en sektor skall vara berättigad till stöd.

Stödet beviljas på det sätt som stadgas i artikel 10 i den förordning som nämns i 1

mom. Statsrådet kan begränsa godkännandet av att vissa kostnader berättigar till stöd för grundläggnings- och förvaltningskostnader. Statsrådet beslutar även om förutsättningarna för erkännande av produktionsorganisationerna.

8 kap.

Programbaserat stöd

26 §

Stödets syfte

Utöver det stöd som stadgas ovan i denna lag kan stöd beviljas inom regioner som har godkänts för syften 5 b som regleras i rådets förordning (EEG) nr 2052/88 artikel 1 samt inom regioner som har godkänts för syfte 6 som avses i protokoll 6 artiklarna 1 och 4 som utgör en bilaga till Finlands anslutningsakt till Europeiska unionen.

Då stöd beviljas regioner som avses i 1 mom. med stöd av denna lag skall utöver vad som stadgas i rådets ovan nämnda förordning och de förordningar som givits med stöd av denna vidare i Finland särskild uppmärksamhet fästas vid en balanserad utveckling av regionerna, vid att landsbygdsföretagarnas utkomstmöjligheter förbättras, vid att tjänster är tillgängliga på ett rättvist sätt samt vid regional välfärd som uppnås genom stöd av näringarna. Stödet skall riktas så att särskild uppmärksamhet fästs vid regionernas egna naturliga resurser samt vid miljöhänsyn och vård av landskapet. Stödet bör så effektivt som möjligt förstärka även de mål som har uppställts för ifrågasvarande stöd i de sektorplaner och sektorprogram som gäller stöd enligt denna lag.

Statsrådet fattar närmare beslut om de omständigheter som utöver vad som stadgas i rådets förordning (EEG) nr 2052/88 skall beaktas då stöd beviljas enligt 1 mom.

27 §

Stödtagarna

Stöd enligt denna lag kan beviljas en företagare, ett företag eller en organisation som är berättigade till stöd, eller dessa gemensamt eller på grunder som statsrådet närmare bestämmer, beviljas en annan sammanslutning. I de fall då det är mest ändamålsenligt att låta ett projekt genomföras av en kommun eller ett kommunalförbund eller en kommunal myndighet, ver-

kar dessa under samma ansvar som staten då denna förmedlar stöd till de slutliga stödtagarna.

Då fråga är om skogsförbättring, nyskiftet, torrläggning och vatten- och avloppsprojekt samt projekt som främjar miljövård kan även andra fysiska personer än företagare vara delägare.

Vad i 19 § 4 mom. stadgas gäller även stöd som avses i denna paragraf.

28 §

Stöden och målet för dem

Stöd beviljas som ett bidrag eller, på villkor som statsrådet fastställer, som ett räntestöd enligt 8 § eller som ett statligt lån. Stöd kan beviljas även så att kostnaderna för ett projekt som staten i första hand bekostat av denna lämnas helt eller delvis oindrivna av övriga delägare eller av dem som har nytta av projektet.

Stöd skall i första hand beviljas för projekt som styr nyttan till så många landsbygdsföretagare som möjligt eller som har en betydande inverkan på att välfärden inom regionen ökar. Uppmärksamhet skall då fästas även vid projektens miljöeffekter.

Stöd som avses i denna lag kan anvisas även sådana projekt inom staten, en kommun eller ett kommunalförbund för vilka föremålet för projektet förblir i den offentliga sammanslutningens ägo och det inte är ändamålsenligt att driva in kostnaderna av dem som i övrigt har nytta av projektet på grund av dettas natur, kostnadernas storlek eller svårigheterna att lokalisera nyttan och kostnaderna. Stödet kan täcka kostnaderna även i dess helhet.

Nyskiftet och torrlägnings- samt vatten- och avloppsprojekt stöds enligt stadgandena i lagen om stöd för nyskifte samt lagen om statens deltagande i kostnaderna för vissa jord- och vattenbyggnadsarbeten om hur kostnader kan lämnas oindrivna. Villkor för att stöd som delvis finansieras genom avdelningen för styrningsfrågor inom Europeiska fonden för stöd- och styrning av jordbruket skall beviljas för dessa projekt är dock att projektet uppfyller även i denna lag stadgade förutsättningar.

Då fråga är om åtgärder som gäller skog skall beaktas vad som stadgas i förordningen (EEG) nr 1610/89.

Det som stadgas ovan i 1—5 mom. samt i 26 och 27 §§ skall tillämpas även på övriga prog-

rambaserade stöd som finansieras av avdelningen för styrningsfrågor inom den i 1 § 3 mom nämnda fonden.

29 §

Åtgärder som skall intas i planen

Myndigheterna för landsbygdsnäringsarna samt skogsnämnderna kan i fråga om de medel som i statsbudgeten anslagits för deras förvaltningsområde, samt de medel i gårdsbrukets utvecklingsfond som inte särskilt har anvisats som medel för regional utveckling som avses i 6 § 1 mom. lagen om regional utveckling (1135/93), delta i program enligt 5 § nämnda lag eller i motsvarande andra program eller planer. Ett villkor för att delta är till denna del att den plan som skall genomföras beaktar även de mål som uppställts i denna lag särskilt för gårdsbrukens struktur och främjandet av marknadsföringen av gårdsbruksprodukter. Det ovan sagda gäller även handels- och industriministeriets förvaltningsområde till den del fråga är om förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter.

9 kap.

Särskilda stadganden

30 §

Åkerarealen på de lägenheter som får stöd

Då stödet baserar sig på åkerarealen eller rätten att få ett stöd påverkas av om jordbrukaren har åkerodlingar, skall endast en sådan åker beaktas som har odlats 1991, som har varit i träda, eller som inte har odlats till följd av ett tidsbestämt avtal eller förbindelse med staten om en temporär produktionsbegränsning.

Jord- och skogsbruksministeriet kan av särskilda skäl godkänna att även annan åker än den som avses i 1 mom. berättigar till stöd.

Då fråga är om beviljande av investeringsbidrag kan genom statsrådets beslut den åkerareal begränsas som berättigar till stöd.

31 §

Finansieringen av stödet

Med finansiering av Europeiska gemenskapen avses i denna lag de medel som gemenska-

pen beviljar genom avdelningen för styrningsfrågor inom Europeiska fonden för stöd- och styrning av jordbruket samt för åtgärder som avses i 14—16 §§ av avdelningen för stödfrågor, utöver det stöd som medlemsstaterna beviljar för ändamål som avses i 2 §. De medel som beviljas ur ovan nämnda fond för syften enligt denna lag skall intäktsföras i statsbudgeten eller gårdsbrukets utvecklingsfond oberoende av om medlen beviljas staten direkt eller för att förmedlas vidare. Medlen intäktsförs huvudsakligen via statsbudgeten till statsreserven. Medlen intäktsförs i gårdsbrukets utvecklingsfond då fråga är om finansiering för bidrag som beviljas av avdelningen för styrningsfrågor på basis av de statliga lånens ränteförmån eller för andra än i 13 § nämnda ändamål, eller handels- och industriministeriets förvaltningsområde samt jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral beträffande de stöd som erhålls från avdelningen för styrningsfrågor omedelbart efter att medlen erhållits från statskontoret.

Stöd som avses i denna lag beviljas för nämnda ändamål ur medel som anslagits i statsbudgeten. Annat stöd än räntestöd som avses i 4—7, 9—11 samt 17—19 §§ i lagen beviljas dock ur medel i gårdsbrukets utvecklingsfond.

Det ankommer på jord- och skogsbruksministeriet att ansöka om betalningsandelen för Europeiska fonden för stöd och styrning av jordbruket. Jord- och skogsbruksministeriet utfärdar närmare bestämmelser om betalningen av stödet, om de utredningar som behövs för sökande av betalningsandelen från Europeiska fonden för stöd och styrning av jordbruket samt om de myndigheter som fastställer uppgifterna i utredningarna.

Strävan är att stödet betalas till den slutliga stödtagaren beträffande den andel som erhålls av Europeiska gemenskapen, i enlighet med och på de grunder som gemenskapen betalar sin finansieringsandel med nyttjande av möjligheten att av gemenskapen få förhandsfinansiering. Stöd kan betalas först efter att gemenskapen har godkänt stödsystemet eller programmet eller ifrågavarande myndighet har fattat beslut om att bevilja stöd. Statens andel av stödet betalas i samma ordning.

Stöd beviljas den slutliga stödtagaren i mark även beträffande gemenskapens finansieringsandel. Den kurs som följs är då medlemsstaten själv kan bestämma om detta, kursen vid den

tidpunkt då det första förskottet för detta ändamål erhållits av Europeiska gemenskapen.

32 §

Myndigheterna

Verkställigheten av denna lag handhas av jord- och skogsbruksministeriet, jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral, landsbygdsnäringsdistrikten och de kommunala landsbygdsnäringsmyndigheterna. Till den del fråga är om stöd för marknadsföring och förädling av jord- och skogsbruksprodukter handhas verkställigheten av denna lag även av handels- och industriministeriet. Verkställigheten av miljöstödet för jordbruket handhas av jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med miljöministeriet. Genom förordning stadgas närmare om behöriga myndigheter.

Statsrådet kan besluta att för uppgifter enligt denna lag i fråga om ärenden som hör till handels- och industriministeriets förvaltningsområde på framställning av ifrågavarande ministerium skall ges bistånd av länsrätterna, vatten- och miljödistrikten, arbetskraftsdistriktens byråer, distriktsbyråerna för handels- och industriministeriets företagstjänst, skogsnämnderna samt även av andra kommunala myndigheter än lantbruksmyndigheterna liksom även av KERA Oy och branschens rådgivningsorganisationer. Jord- och skogsbruksministeriet beslutar när växtproduktionens granskningscentral, veterinär- och livsmedelsanstalten och andra anstalter som står under jord- och skogsbruksministeriet kan användas för motsvarande uppgifter. Den som utför uppgifter enligt denna lag verkar under tjänsteansvar.

De kostnader som uppkommer för kommunerna för skötseln av uppgifter enligt denna lag betalas inte ur statsmedel i övrigt än den ersättning som stadgas i lagen om statsandelar till kommuner (688/92) som gäller enstaka fall. Den ökning av arbetsuppgifterna i kommunerna som denna lag ger upphov till beaktas vid fastställandet av statsandelens storlek. Då fråga är om uppgifter i anslutning till övervakning och återkrav av ett stöd som gäller enstaka fall är statliga myndigheter skyldiga att utan ersättning biträda jord- och skogsbruksministeriet samt i fråga om stöd enligt 19 § även handels- och industriministeriet och myndigheter som underställts detta samt beträffande miljöärenden även miljöministeriet och myndigheter som underställts detta. Om de betal-

ningar som skall göras till skogsnämnderna och rådgivningsorganisationerna bestämmer jord- och skogsbruksministeriet.

33 §

Övervakningen av stöd för ersättning för bestående naturskada

Vid övervakningen av stöd enligt 13 § skall i första hand beaktas vad som stadgas i rådets förordning (EEG) nr 3508/92 om integrerade förvaltnings- och övervakningssystem för vissa stödsystem och i rådets förordning (EEG) nr 3887/92 som givits med stöd av denna.

Genom förordning stadgas om de myndigheter och det övervakningsförfarande som avses i Europeiska gemenskapens rådsförordningar som nämns i 1 mom.

34 §

Övervakning som gäller samtliga stöd

Utöver vad som stadgas ovan i 33 § har jord- och skogsbruksministeriet och landsbygdsnäringsdistrikten samt i fråga om stöd för beskogning och skogsförbättring skogsnämnderna ävensom beträffande stöd enligt 14 § i fall varom stadgas genom förordning även vatten- och miljödistrikten rätt att låta personer som befullmäktigats därtill att utan förhandsmeddelanden utföra inspektioner i anknytning till att ett stöd beviljas, utbetalas och används. Den som erhållit stöd är skyldig att utan ersättning för dem framlägga alla nödvändiga bokföringshandlingar och annat material samt även i övrigt bistå vid inspektionen. De ovan nämnda personerna har rätt att inspektera även stödtagarens husdjursbyggnader, odlingar, produktions- och förädlingsanstalter, lager, försäljnings- och marknadsföringsutrymmen samt övriga omständigheter som är en förutsättning för att stöd skall beviljas och betalas. Övervakningen kan gälla såväl den egentliga stödtagaren som den som förmedlar stödet.

Polisen skall ge nödvändig handräckning utan ersättning för övervakning som avses i 1 mom. samt i 33 och 35—37 §§.

35 §

Övervakning av stöd för byggande

Utöver vad som stadgas i 34 § skall för att användningen av de bidrag, räntestöd och statliga lån som beviljats för byggnadsverksam-

het skall kunna övervakas och förutsättningar-
na för en utbetalning skall kunna konstateras,
på byggnadsplatsen hållas de inspektioner som
bestämts i beslutet om byggnadstillstånd samt
inspektioner som i övrigt är nödvändiga.
Inspektionerna utförs på byggherrens bekost-
nad av kommunens byggnadsinspektör eller av
en person som bestämts i beslutet om bygg-
nadstillstånd. Om ett byggnadstillstånd inte är
erforderligt kan inspektionen utföras även av
en annan behörig person som godkänts av
landsbygdsnäringsdistriktet.

Byggnadsinspektören är skyldig att även i
andra fall än de som avses i 1 mom. inom
kommunens område bistå vid verkställigheten
av denna lag genom att på bekostnad av den
som ansöker om en förmån utföra värderingar
av byggnader, inspektioner och andra uppgifter
som hör till hans verksamhetsområde.

36 §

Övervakningen av kreditinrättningar

De kreditinrättningar som beviljar lån enligt
denna lag skall övervaka att lånen lyfts i
enlighet med det utlåtande om lånet som ges av
landsbygdsnäringsmyndigheten. Den kreditin-
rättning som beviljat lånet är skyldig att till
jord- och skogsbruksministeriet på en specifi-
cerad begäran ge sådana upplysningar som är
nödvändiga för att utreda om huruvida den
som ansökt om ett lån varit i behov av ett lån.
Den är också skyldig att till jord- och skogs-
bruksministeriet eller till en person som befull-
mäktigats ge de uppgifter och för granskning
de handlingar som behövs för att konstatera
om lånevillkoren samt Europeiska gemenska-
pens rättsakter, denna lag samt de författning-
ar och föreskrifter som givits med stöd av den
har iakttagits.

37 §

Övervakning av stöd för marknadsföring och förädling

Vad som stadgas om jord- och skogsbruks-
ministeriet och landsbygdsnäringsdistrikten i
33—36 §§ gäller på motsvarande sätt handels-
och industriministeriet samt distriktsbyråerna
för handels- och industriministeriets företags-
tjänst vid övervakningen av stöd enligt 19 § till
den del stödet beviljats inom ifrågavarande
förvaltningsområde.

38 §

Övervakning av upplupet statsstöd

Statsrådet meddelar närmare föreskrifter om
övervakningen av upplupet statligt stöd som
beviljats andra företag än gårdsbruk som idkar
egentlig gårdsbruksverksamhet.

39 §

Rättigheterna för Europeiska unionens inspektörer

Vad som i 33—37 §§ stadgas om rätt för dem
som genomför övervakning att få upplysningar
och genomföra inspektioner gäller även Euro-
peiska gemenskapens organ och inspektörer
som förordnats av dem.

40 §

Indragning och återkrav av ersättning för bestående naturskada

Vad gäller stöd enligt 12 § iakttas i första
hand vad i rådets förordningar som avses i 33 §
1 mom. stadgas om hektar- och husdjursbase-
rat stöd som beviljats på felaktiga grunder.
Fastän stöd inte återkrävs med stöd av dem
kan ifrågavarande stöd dock indras eller ett
redan erlagt stöd återkrävas med iakttagande
av vad som stadgas i 7 § lagen om förfarandet
vid skötseln av stöduppgifter i fråga om lands-
bygdsnäringar.

41 §

Indragning och återkrav av annat åker-, skog- eller husdjursbaserat stöd

Till den del fråga är om stöd enligt 14 § skall
iakttas vad som stadgas i 7 § lagen om för-
farandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga
om landsbygdsnäringar. På samma sätt skall
förfaras i fråga om stöd enligt 15 och 16 §§ i det
fall att i de lagar som gäller ifrågavarande stöd
inte har stadgats om de frågor som avses i 7 §.

42 §

Indragning och återkrav av annat stöd

Ett stöd indras, ett stöd som redan erlagts
krävs åter till staten eller ett statligt lån
uppsägs då stödet har använts för andra
ändamål än för vilket det har beviljats, eller
stödtagaren har givit felaktiga upplysningar
som väsentligt inverkat på att stödet beviljats

eller betalats eller i övrigt förfarit svikligt, till den del nämnda förfarande har inverkat på att stödet beviljats och på dess belopp.

Stödet kan även helt eller delvis indras eller återkrävas eller ett statligt lån uppsägas på grunder som statsrådet närmare bestämmer, om

1) stödet i övrigt har beviljats på felaktiga grunder;

2) den verksamhet för vilken stöd beviljats har förändrats, upphört eller inskränkts;

3) egendom som varit föremål för stöd har överlåtits;

4) villkor i stödbeslutet eller i en handling som utgjort grund för stödet inte har iakttagits; eller

5) ett annat med dessa jämförbart vägande skäl föreligger för att indra eller återkräva stödet eller uppsäga lånet.

Stödtagaren skall omedelbart informera den som beviljat lånet om sådana ändringar i omständigheterna som kan orsaka en påföljd enligt 2 mom.

Om stödet har beviljats gemensamt till flere, svarar alla stödtagarna solidariskt för att stödet återbetalas till staten. Mellan stödtagarna fördelas ansvaret i det förhållande i vilket stödtagaren har deltagit i den verksamhet som är grund för skyldigheten att betala tillbaka stödet.

Med undantag för uppsägning av ett statligt lån får ett stöd inte förordnas att återbetalas efter att 10 år förflutit från att stödet beviljades.

43 §

Påföljderna av ett återkrav och en uppsägning

Om ett statligt lån uppsägs med stöd av 42 § 1 eller 2 mom. kan av låntagaren ytterligare återkrävas ett belopp som motsvarar den ränteförmån som avses i 4 § 3 mom. så som statsrådet närmare bestämmer.

Om stödtagaren avsiktligt eller genom grov vårdslöshet har förfarit i enlighet med 42 § 1 mom. i fråga om andra stöd än de som avses i 13—16 §§, kan det belopp som skall återkrävas höjas med högst 20 procent eller, då fråga är om ett mycket grovt förfarande med högst 100 procent.

I statsrådets beslut bestäms närmare om när en ränta skall erläggas på ett stöd som återkrävs och på en ränteförmån som uppbärs

samt en tilläggsränta skall uppbäras på ett statligt lån som sagts upp till betalning.

De stöd som enligt 42 § återkrävs till staten eller andra prestationer som skall betalas får utan hinder av eventuellt ändringssökande indrivs i utskökningsväg i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg. Besvärmyndigheten kan dock bestämma att utskökningsvägen skall avbrytas till dess ärendet avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut.

44 §

Uppsägnings- och dröjsmålsräntor

I fråga om fattar beslut om uppsägningsränta på bidrag, försäljningsprisfordringar och lån som skall betalas samt om den ränta som skall erläggas för försenade betalningsposter, utfärdar statsrådet noggrannare bestämmelser.

45 §

Straffrättsliga påföljder

Straff för bidragsbedrägeri som riktar som mot stöd enligt denna lag och för missbruk av finansieringsstöd stadgas i 29 kap. 5—9 §§ strafflagen.

46 §

Förhandsbesked

I fråga om de stöd som beviljats inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsgren kan stödtagaren ges ett bindande förhandsbesked om huruvida en åtgärd orsakar att stödet antingen indras eller återkrävs jämte ränteförmån eller att ett statligt lån uppsägs.

Om stödtagaren efter att ha erhållit ett förhandsbesked handlar i enlighet med förhandsbeskedet orsakas stödtagaren inga förluster även om en av Europeiska gemenskapens kommission utför inspektion visar att förhandsbeskedet varit felaktigt. Återbetalningen av den stödandel som staten erhållit av Europeiska gemenskapen stannar då staten till last.

47 §

Erhållande och överlåtelse av uppgifter

Utan hinder av vad i personregisterlagen eller i annan lag stadgas om utlämnande av personuppgifter har de myndigheter som verkställer denna lag rätt att få tillgång till de

uppgifter om en enskild person som är nödvändiga då ett stödärende som gäller honom skall handläggas.

Utan hinder av annan lagstiftning har också jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet samt miljöministeriet rätt att till vederbörande organ inom Europeiska gemenskapen överlämna en sådan uppgift som i övrigt skall hållas hemlig och som de myndigheter som avses i 32 § får då de tillämpar denna lag och som är nödvändig för övervakningen av att lagstiftningen i Europeiska gemenskapen har iakttagits då ett stöd beviljas med finansiering av Europeiska gemenskapen.

48 §

Hänvisningsstadgande

Då denna lag verkställs skall i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas i 2 § 2 mom., 4 §, 6 § 1 mom., 8 § 5 mom. samt 11 och 12 §§ lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter för landsbygdsnäringsarna (1336/92). Vidare tillämpas på det stöd som avses i 12—14 §§ denna lag även 3 och 5 §§ samt 6 § 2 och 3 mom. i ovannämnda lag. Likaså tillämpas 9 § i sagda lag då denna lag verkställs dock med de undantag som stadgas ovan i 47 § 2 mom.

49 §

Besvärsrätt

På avgöranden som fattas om stöd enligt 12—14 §§ tillämpas vad som stadgas i 10 § lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter för landsbygdsnäringsarna (1336/92).

På rätten att söka ändring i avgöranden som gäller stöd enligt 15, 16 och 26 §§ tillämpas vad som stadgas i ärendet i fråga om skogsförbättringsarbeten i skogsförbättringslagen, i fråga om förtidspensioner i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (/), i fråga om nyskifte i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden och i fråga om stöd av torläggningsarbeten i lagen om statens deltagande i kostnaderna för vissa jord- och vattenbyggnadsarbeten eller i motsvarande ny lagstiftning. I övrigt skall ändring sökas i beslut enligt denna lag så som stadgas beträffande ansökan om ändring i beslut som fattats i enlighet med landsbygdsnäringslagen. Ändring kan dock inte sökas i ett sådant avgörande om beviljande av stöd, i fråga om vilket Europeiska gemenskapens organ på ett för den enskilda stödtagaren

bindande sätt avgör stödets belopp och villkor i samband med godkännandet av ett projekt eller ett program. I ett beslut av handels- och industriministeriet som gäller stöd enligt 19 § kan ändring sökas endast om fråga är om att indra stödet eller att återkräva det.

50 §

I bruktagande av annat stöd

Statsrådet kan inom ramarna för budgeten med stöd av denna lag besluta om att ett sådant stödssystem skall tas i bruk om vilket en medlemsstat kan fatta beslut under förutsättning att stödet grundar sig på förordning (EEG) nr 2052/88 samt att Europeiska gemenskapen beviljar delfinansiering för detta ändamål genom avdelningen för styrningsfrågor inom Europeiska fonden för stöd och styrning av jordbruket.

51 §

Ansvar för genomförande av Europeiska gemenskapens bestämmelser

Det ankommer på jord- och skogsbruksministeriet att tillse att Europeiska gemenskapens lagstiftning iaktas då de rättsakter som avses i 2 och 3 §§ genomförs och att de behövliga planerna och programmen utarbetas. Det ankommer likaså på jord- och skogsbruksministeriet att ge nödvändiga utredningar samt att representera i Europeiska gemenskapens organ då ärenden som avses i denna lag behandlas.

Verkställigheten av 19—23 §§ samt genomförandet av rådets förordningar (EEG) nr 866/90 och nr 867/90 ankommer på såväl jord- och skogsbruksministeriet som handels- och industriministeriet. Genom förordning stadgas närmare om fördelningen av behörigheten mellan ifrågavarande ministerier.

52 §

Skadeståndsskyldighet

Om staten åläggs att återbetala den finansieringsandel eller en del av den som erhållits för ett projekt av Europeiska gemenskapen på grund av att projektet inte kan genomföras till följd av åtgärder som vidtas av någon eller några delägare i projektet fördelas ansvaret för det belopp som skall återbäras mellan delägarna i projektet i det förhållande som delägaren är ansvarig för att projektet har avbrutits.

Ansvaret för de skador och förluster som orsakas av att projektet avbryts fördelas enligt samma principer.

53 §

Närmare bestämmelser

Förutom rörande omständigheter som avses i denna lag kan statsrådet utfärda närmare bestämmelser till den del detta har förutsatts eller bestämmelser anses nödvändiga då Europeiska gemenskapens förordningar genomförs i Finland, även om de omständigheter som enligt de i 3 § nämnda Europeiska gemenskapens förordningar har överlåtits på medlemsstaten att bestämma, och vilka inte regleras i denna lag eller beträffande vilka befullmäktigande att utfärda bestämmelser eller anvisningar inte har givits någon annan myndighet, eller om vilka inte stadgas i lagar som givits om i 2 § 1 mom. avsedda ärenden.

Jord- och skogsbruksministeriet utfärdar närmare bestämmelser om hur de planer och

program som avses i denna lag skall utarbetas inom det egna förvaltningsområdet, om hur stöd skall sökas, beviljas, utbetalas, uppföljas och övervakas, om hur stöd skall indras och återkrävas, om de myndigheter som beviljar stöd liksom även om andra liknande omständigheter som gäller förfarandet dock så att om frågor som anknyter till miljön skall miljöministeriet höras. Även handels- och industriministeriet kan utfärda närmare bestämmelser om de ovan nämnda omständigheterna till den del fråga är om stöd för förädling och marknadsföring som hör till dess förvaltningsområde.

54 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas redan innan den träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av landsbygdsnäringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i landsbygdsnäringslagen av den 28 december 1990 (1295/90) 10 §, 13 § 1 mom., samt 14, 17 18 och 22 §§,

13 § 1 mom. sådan den lyder i lag av den 10 september (805/93), 14 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lag och lag av den 3 december 1993 (1093/93) och 22 § delvis ändrad genom nämnda lag av den 10 september 1993,

ändras 1 § 1 mom., 4 § 1 mom. 7—9 punkten, 7, 15, 16 och 19 §§, 20 § 1 mom., 21 §, 26 § 2 mom., 28 § 3 mom., 32 § 1 mom., 49 § 1 mom. 5 och 6 punkten, 50 §, 52 § 1 mom. 4 punkten och 54 § 2 mom.,

av dessa lagrum 4 § 1 mom. 8 och 9 punkten, 26 § 2 mom., 28 § 3 mom., 32 § 1 mom och 54 § 2 mom sådana de lyder i nämnda lag av den 10 september 1993, 7 § och 49 § 1 mom. 5 punkten sådana de lyder i lag av den 20 juli 1992 (660/92), 15 § ändrad genom senast nämnda lag och nämnda lag av den 3 december 1993, 19, och 50 § delvis ändrade genom senast nämnda lag och 20 § 1 mom., 21 § och 52 § 1 mom. 4 punkten sådana de lyder i senast nämnda lag och

fogas till 3 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 20 juli 1992 och nämnda lag av den 10 september 1993, ett nytt 3 mom., till 4 § 1 mom., sådan den lyder i senast nämnda lag, en ny 10 punkt, till 9 § ett nytt 2 mom., till lagen ett nytt 4a kap., till lagen en ny 22 a §, till 49 § 1 mom., sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 20 juli 1992, en ny 7 punkt och till 49 § ett nytt 2 mom., i vilket fall nuvarande 2 och 3 mom. ändras till 3 och 4 mom., och till 59 a §, sådan den lyder ändrad i lag av den 3 december 1993 (1092/93) och lag av den 5 januari 1994 (25/94), ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

Mål

Syftet med denna lag är att förbättra gårdsbrukets struktur och verksamhetsförutsättningar samt att främja näringsverksamheten på landsbygden och göra den mångsidigare sålunda att även de mål som uppställts för gemenskapens gemensamma lantbrukspolitik beaktas.

3 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag skall inte tillämpas om understöd kan beviljas enligt lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket (/) och det inte är fråga om ett sådant tilläggsstöd som en medlemsstat kan bevilja med stöd av de Europeiska gemenskapens förordningar som avses i 3 § nämnda lag.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med:

8) central penninginrättning en sådan depositionsbank, som fastställs närmare genom jord- och skogsbruksministeriets beslut, eller ett kreditinstitut enligt lagen om kreditinstitut-verksamhet (1607/93) eller en del av en sådan bank eller ett sådant institut eller ett bolag som hör till en koncern av dessa;

9) företagssanering, företagssanering enligt lagen om företagssanering (47/93), skuldsanering för privatpersoner, skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93) och frivillig skuldsanering det förfarande som regleras i 29 a och 29 b §§; samt

10) anslutningsakten, det avtal som gjorts om Finlands anslutning till Europeiska unionen. Finland har enligt protokoll 6 som ingår som bilaga i avtalet beviljats vissa undantag från gemenskapens rättsakter om strukturstöd under en viss övergångstid.

7 §

Ekonomiska förutsättningar

Understöd får beviljas ett företag som skall anses ha förutsättningar att bedriva fortgående lönsam verksamhet och som med beaktande av

principerna i 1 § kan anses vara sådant att det är ändamålsenligt att stöda det. Förutsättningen för att väsentliga markanskaffningar och investeringar skall stödjas är att en godtagbar utvecklingsplan görs upp för lägenheten. Om hur lönsamheten skall uppskattas kan vid behov meddelas närmare föreskrifter genom förordning.

Förutsättningen för att ett vägprojekt, täckdiktningprojekt eller något annat projekt för grundlig förbättring av åker som är gemensamt för flera gårdsbruksenheter skall stödjas är att största delen av de företag som deltar i projektet uppfyller ovan nämnda krav. Någon uppskattning av företagets lönsamhet förutsätts dock inte, om det är fråga om bostadsfinansiering eller en investering som är nödvändig med tanke på arbetarskyddet eller miljövården eller bevarande av traditionell landsbygdsmiljö. Om ett vatten- och avloppsprojekt genomförs av en sammanslutning som nämns i 5 § 1 mom. 3 a-punkten, förutsätts inte heller någon uppskattning av företagets lönsamhet.

9 §

Annat statligt finansieringsstöd

Om för projektet har beviljats stöd enligt de Europeiska gemenskapens förordningar som avses i 3 § lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket skall i stödets maximibelopp vidare beaktas vad som stadgas om understödets maximibelopp i nämnda förordningar.

15 §

Stödjande av gårdsbruksenheters investeringar

På de grunder som närmare fastställs genom förordning beviljas för produktiva investeringar i gårdsbruket och sådana investeringar i miljövård och arbetarskydd som produktionsverksamheten förutsätter bidrag, räntestödslån eller statliga lån som följer:

1) för svin- och hönshushållning under en övergångsperiod fram till den 31 december 1999 så som överenskommits i anslutningsakten,

2) som ett tilläggsstöd enligt vad som stadgas i 12 artikeln rådets förordning (EEG) nr 2328/91 om förbättring av jordbruksstrukturernas effektivitet eller i en annan motsvarande förordning, samt

3) i övrigt till den del stöd inte beviljas enligt

den förordning som nämns i 2 punkten och medlemsstatens rätt att bevilja stöd för nämnda syfte inte har begränsats i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

Lån som avses i 23 § beviljas för en sådan förbättring av boendemiljön som görs i anslutning till en produktiv investering.

Maximibeloppet av bidraget eller av det räntestöd eller den ränteförmån som omformats till ett bidrag så som närmare stadgas genom förordning är 30 procent av de godtagbara kostnaderna. Lån kan beviljas till högst 70 procent av de godtagbara kostnaderna.

Bidrag, räntestödslån eller statligt lån kan beviljas för samma syften. Med de begränsningar som stadgas ovan i 1 mom. kan utöver för stödjande av byggnads- och investeringskostnader bidrag beviljas även för planeringskostnaderna för byggnadsprojekt och investeringar i arbetarskydd.

För specialjordbruk kan med de begränsningar som nämns ovan i 1 mom. beviljas även bidrag som avses i 19—21 §§ och lån som avses i 19 §.

16 §

Markköpslån

Markköpslån för förvärv av ett tillskottsområde kan på de grunder som närmare fastställs genom förordning, beviljas till högst 40 procent av det godtagbara anskaffningspriset. För betalning av sådan utjämning som hänför sig till en gårdsbruksenhet som förblir i jordbrukarens uteslutande ägo kan ett markköpslån beviljas till högst 70 procent och för utfyllnad av laglott som gäller denna, till högst 40 procent.

Markköpslån för förvärv av ett tillskottsområde till gårdsbruksenheten får beviljas endast om förvärvet av ett tillskottsområde kan anses vara ändamålsenligt med tanke på markanvändningen och det lägenhetskomplex som uppstår. Lån för förvärv av ett tillskottsområde kan även beviljas en blivande övertagare av gårdsbruket. Om det längsta avståndet till det tillskottsområde som lånet gäller stadgas genom förordning.

Markköpslån får även beviljas delägarlaget för en samfällad skog, för förvärv av en andel i den samfällda skogen eller av mark som lämpar sig för skogsbruk till högst 40 procent av det godtagbara anskaffningspriset.

Markköpslån får inte beviljas för finansiering av ett förvärv, om överlåtelsepriset för den

egendom som skall anskaffas, när egendomen används för gårdsbruksändamål, uppenbart överstiger gängse pris på orten eller om förvärvet är oändamålsenligt med tanke på lönsamheten. Jord- och skogsbruksministeriet skall vid behov meddela närmare föreskrifter om fastställandet av det pris som avses i detta moment i landets olika delar.

19 §

Investeringsstöd för småföretagarverksamhet

För förvärv av anläggningstillgångar som småföretagarverksamhet på landsbygden kräver och för utförande av ändrings- och förbättringsarbeten på sådan egendom, för effektivisering av miljöskyddet samt för anskaffningar i syfte att göra djurbeståndet mångsidigare kan med de begränsningar som stadgas i 15 § 1 mom. ett bidrag, ett räntestödslån eller ett statligt lån beviljas så som närmare stadgas genom förordning.

Stödets maximibelopp är 30 procent av de godtagbara kostnaderna. Vad i 15 § 2 och 3 mom. stadgas gäller även investeringsstöd för småföretagarverksamhet.

För förvärv av en fastighet kan endast lån beviljas så som närmare stadgas genom förordning.

20 §

Startbidrag

Bidrag för inledande av småföretagarverksamhet på landsbygden kan med de begränsningar som stadgas i 15 § 1 mom., så som närmare stadgas genom förordning, beviljas till högst 30 procent av det godtagbara sammanlagda beloppet av löner på vilka görs förskotts- innehållning och indirekta arbetskraftskostnader som orsakas av att företaget inleder eller utvidgar sin verksamhet. Såsom indirekta arbetskraftskostnader betraktas 25 procent av nämnda löner. Till den del det gäller företagaren själv beviljas i startbidrag dock ett av lönekostnaderna oberoende belopp så som närmare stadgas genom förordning.

21 §

Utvecklingsbidrag för småföretagarverksamhet

Bidrag för utvecklande av småföretagarverksamhet på landsbygden kan, så som närmare

stadgas genom förordning med de begränsningar som stadgas i 15 § 1 mom. beviljas till högst 75 procent av de godtagbara kostnaderna som föranleds av projekt som syftar till att utveckla produkter, produktionsmetoder, marknadsföring och ledningen av företag, av den utbildning som behövs inom företagen, av finansiering av miljöskydd eller av utredande av verksamhetsförutsättningarna för nya småföretag.

4 a kap.

Programbaserat stöd

22 a §

Programbaserade bidrag

På de grunder och de sätt som närmare stadgas genom förordning kan bidrag beviljas för ett projekt som hör samman med genomförandet av ett program som baserar sig på en regional plan och vars huvudsakliga syfte är att främja de mål som nämns i 1 §. Utöver en näringsidkare eller ett företag enligt denna lag kan bidragstagaren vara en annan sådan enskild eller offentlig sammanslutning, som i huvudsak verkar på ifrågavarande område eller vars uppgifter anknyter härtil.

26 §

Statliga lån

Den årliga räntan på ett lån som beviljats av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond utgörs av räntor på marknadsvillkor. Låntagaren skall på lånet betala en ränta som är fem procentenheter lägre än ifrågavarande ränta dock minst en ränta om vars belopp stadgas genom förordning. Denna ränta skall uppbäras högst till dess ränteförmånsstödet använts fullt ut. Därefter skall av låntagaren uppbäras en ränta på marknadsvillkor för ifrågavarande lån. Genom förordning stadgas om godtagbara räntor på marknadsvillkor, om hur ränteförmånen skall omformas till bidrag samt om bidragets maximibelopp.

28 §

Räntestödslån

Det räntestöd som staten betalar är fem procentenheter av den årliga ränta som upp-

bärs på lånet. Beloppet av det sammanlagda räntestödet för hela lånetiden kan dock stiga till högst en genom förordning bestämd andel av hela beloppet för projektet eller för de åtgärder för vilka stöd erhållits. Räntestöd betalas inte för sådana merkostnader för kredit i utländsk valuta som beror på förändringar i valutakurserna. Räntestöd betalas däremot även under den tid en ansökan om företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner är anhängig. Om vid företagssanering eller vid skuldsanering för privatpersoner har genomförts en räntesänkning som hänför sig till skuldens återstående lånetid, uträknas räntestödets belopp även efter att sanerings- eller betalningsprogrammet fastställts, på basis av villkoren i skuldebrevet utan att räntenedsättningens inverkan beaktas. Räntestödet betalas av de medel som i statsbudgeten har reserverats för ändamålet.

32 §

Styrningen av medlen

Jord- och skogsbruksministeriet sköter styrningen av de medel som inflyter till gårdsbrukets utvecklingsfond och av de av fondens medel som står till förfogande för långivning samt av räntestödslån och understöd genom att meddela föreskrifter som behövs med hänsyn till en rättvis och enhetlig behandling av lån, understöd och frivillig skuldsanering och som är noggrannare än vad som stadgas genom förordning och bestäms i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond. Föreskrifter meddelas om styrningen av medlen med hänsyn till belopp och fördelning enligt region, bransch och målgrupp så att de syften som nämns i 1 § blir beaktade. I föreskrifterna skall beaktas medelsanvändningen enligt lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket (/) samt finansiering av projekt som åtgärder enligt de regionala utvecklingsplanerna förutsätter. Vid behov meddelas också motsvarande föreskrifter om anlitande av frivillig skuldsanering till den del anlitandet av skuldsanering inverkar på de medel som inflyter i fonden.

49 §

Återkrav av bidrag

På grunder som närmare fastställs genom

förordning återkrävs bidrag som har beviljats enligt denna lag helt eller delvis till staten, om

5) bidragstagaren har sålt egendom som bidraget gäller inom fem år från utbetalningen av den sista bidragsposten, eller om inte hela bidraget har betalats ut, från utbetalningen av den senast lyfta posten;

6) bidragstagaren inte har iakttagit andra villkor som uppställts i bidragsbeslutet; eller

7) bidragstagaren inte har iakttagit den plan som avses i 7 § 1 mom.

De bidrag som återkrävs till staten med stöd av 1 mom. får indrivnas i utsokningsväg i den ordning som stadgas i lagen (367/61) om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg utan hinder av eventuellt ändringssökande. Besvärsmyndigheten kan dock förordna att utsoknningen skall avbrytas till dess ärendet har avgjorts genom laga kraft vunnit beslut.

50 §

Uppsägning av prisfordringar och lån

På grunder som närmare fastställs genom förordning kan det bestämmas att ett statligt lån enligt denna lag, statens försäljningsprisfordran och ett räntestöd helt eller delvis skall återbetalas i en eller flera poster och att utbetalningen av räntestöd skall upphöra, om gäldenären i samband med ansökan om lån eller vid köp av mark av staten har lämnat vilseledande uppgifter i någon väsentlig punkt eller annars förfarit svikligt, splittrat sin gårdsbruksenhet, överlåtit den helt eller delvis, underlåtit att följa den plan som avses i 7, 29 a eller 29 b § eller om lägenheten har blivit såld i utsokningsväg. På grunder som närmare fastställs genom förordning kan det bestämmas att en försäljningsprisfordran eller ett statligt lån genast skall återbetalas även i det fall att gäldenären inte har iakttagit övriga villkor som har uppställts i köpe- eller skuldebrevet. Landsbygdsnäringsdistriktet kan ge förhandsbesked om en åtgärd leder till att ett statligt lån eller en försäljningsprisfordran uppsägs eller räntestöd indras eller inte.

Statens försäljningsprisfordringar enligt denna lag får till den del de förfallit till betalning drivas in genom utsokning i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg.

Vad i 49 § 4 mom. stadgas gäller också

statens försäljningsprisfordringar enligt 1 mom. som skall återbetalas.

52 §

Användningen av utvecklingsfondens medel

Gårdsbrukets utvecklingsfonds medel får, utöver vad som ovan stadgas om användningen av dem, användas för

4) bidrag som avses i 15, 19—21 och 22 a §§;

54 §

Närmare stadganden och föreskrifter

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar noggrannare föreskrifter än stadgandena i lag och förordning om utarbetandet av behövliga likviditets- och lönsamhetskalkyler och andra kalkyler, planer enligt 7, 29 a och 29 b §§ samt avtal som avses i 29 a och 29 b §§. Jord- och skogsbruksministeriet fastställer likaså köpe- och skuldebrevsformulären, ansöknings-, avtals- och beslutsformulären och andra formulär som behövs för verkställigheten av denna lag samt meddelar föreskrifter och anvisningar som gäller förfaringssätten samt föreskrifter om rådgivningsorganisationernas andel i skuld-saneringen.

59 a §

Ränta på vissa fordringar enligt tidigare lag stiftning

Om på lån som beviljats med stöd av lagen om gårdsbruksenheter och på statens försälj-

ningsprisfordringar den 31 december 1994 uppbärs en årlig ränta som överstiger fyra procent skall räntan nedsättas till fyra procent räknat från den 1 januari 1995. Detta skall dock inte gälla bostadsrättestöds-, bostads- och bostadstillsäggs- och inte för lån för förbättrande av boendemiljön.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som närmare bestäms genom förordning.

Denna lag skall tillämpas på de ansökningar och anhängiga ärenden som inte avgjorts genom ett laga kraft vunnit beslut innan denna lag träder i kraft, dock med beaktande av vad som stadgas nedan i 5 mom.

Då enligt annan lag, förordning eller beslut stöd beviljas graderat på basis av en indelning i räntezoner för landsbygdsnäringslån eller stöd beviljas, en förmån bibehålls eller någon annan åtgärd genomförs beroende på om storleken på lägenheten uppfyller kravet enligt 13 § 1 mom. landsbygdsnäringslagen, skall 10 § och 13 § 1 mom., vilka upphävts, alltjämt tillämpas.

Markköpslån kan enligt tidigare stadganden alltjämt beviljas för slutförande av de pågående ägarväxlingarna stegvis för vilka i något skede har beviljats markköpslån enligt denna lag, dock inte efter att fem år förflutit från det att denna lag trätt i kraft.

På låneansökningar som anhängiggjorts efter att denna lag trätt i kraft skall 26 § 2 mom. och 28 § 2 mom. första meningen tillämpas.

Utan hinder av 52 § 1 mom. 4 punkten får ur gårdsbrukets utvecklingsfond alltjämt betalas de startbidrag som är obetalda då denna lag träder i kraft.

Om denna lag inte trätt i kraft senast den 31 mars 1995 skall 59 a § 4 mom. tillämpas först från den 1 maj 1995.

3.

Lag**om ändring av renhushållningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i renhushållningslagen av den 9 februari 1990 (161/90) 1 §, rubriken för 2 §, 3 § 2 mom., 21 §, 22 § 3 mom., 26 § 1 mom., 27 § 3 mom., 28 § 2 mom. samt 30 § 1 mom. 3 och 4 punkten, av dessa lagrum 21 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrad i lagen (1298/90) av den 28 december 1990 samt 22 § 3 mom. och 26 § 1 mom. i nämnda lag av den 28 december 1990, samt

fogas till 2 § ett nytt 2 mom., till 22 § sådan den lyder i lag av den 28 december 1990 ett nytt 4 mom., till lagen nya 29 a och 29 b §, samt till 30 § 1 mom. en ny 5 punkt, som följer:

1 §

Lagens syfte

För förbättrande av utkomstmöjligheterna och levnadsförhållandena för dem som idkar renhushållning samt för stödjande av renbeteslagens verksamhet ges finansieringsstöd och vidtas andra åtgärder i enlighet med denna lag dock så att de begränsningar av stödåtgärder som uppställs i Europeiska unionens grundfördrag och i rättsakter som givits med stöd av detta skall beaktas.

2 §

Tillämpningsområde

Stöd som avses i denna lag beviljas endast med sådana begränsningar som stadgas i landsbygdsnäringslagens 3 § 3 mom. och 15 § 1 mom. 2 och 3 punkter.

3 §

Personliga förutsättningar för stöd

Om den vars egna eller vars makes totala inkomster av något annat än ett yrke som avses i naturnäringslagen (610/84) är större än det belopp som fastställts av statsrådet, kan han inte bli delaktig av åtgärder enligt denna lag. En förutsättning för att få stödet är dessutom att en med förordning närmare stadgad utvecklingsplan är uppgjord.

21 §

Försäljningspris

Betalningstiden för försäljningspriset för ett tillskottsområde som ansluts till en renhushåll-

ningslägenhet är högst 20 år. Om betalningstiden för försäljningsprisen stadgas närmare genom förordning. På räntan på försäljningsprisen tillämpas vad som stadgas nedan i 22 § 3 mom.

Genom förordning stadgas om maximibeloppet för en ränteförmån, en räntefrihet och en amorteringsfrihet.

22 §

Lånevillkor

Den årliga räntan på ett lån som beviljats av medel i gårdsbrukets utvecklingsfond bestäms av räntan på marknadsvillkor. Låntagaren skall på lånet betala en ränta som är fem procentenheter lägre än ifrågavarande ränta dock minst en ränta om vars belopp stadgas genom förordning. Denna ränta skall uppbäras högst till dess ränteförmånsstödet använts fullt ut. Därefter skall av låntagaren uppbäras räntan på marknadsvillkor för ifrågavarande lån. Genom förordning stadgas om godtagbara räntor på marknadsvillkor, om hur ränteförmånen skall omformas till bidrag samt om bidragets maximibelopp.

Genom förordning stadgas om maximibeloppet för en ränteförmån, en räntefrihet och en amorteringsfrihet samt om lånetiden.

26 §

Bidrag

Om bidragens procentuella maximibelopp stadgas närmare genom förordning. Bidraget kan dock högst uppgå till 45 procent av de godtagbara kostnaderna. Beviljas utöver bidrag även lån, får bidragets och lånets sammanlagda

belopp högst uppgå till 80 procent av de godtagbara kostnaderna.

27 §

Stödjande av byggnadsarbeten

Bidrag som avses i 1 och 2 mom. kan beviljas till högst 75 procent av de godtagbara kostnaderna. Om bidragets maximibelopp stadgas närmare genom förordning.

28 §

Lösöresbidrag

Det bidrag som avses i 1 mom. kan beviljas till högst 45 procent av de godtagbara kostnaderna.

29 a §

Projekt för att främja renhushållningen

Med stöd av denna lag kan på villkor som närmare stadgas genom förordning, beviljas stöd för kostnader för sådana projekt som syftar till att främja renhushållningen samt vidareförädlingen av renhushållningsprodukter. Stöd kan beviljas förutom till en enskild renhushållningsidkare eller ett renbeteslag även till en kommun, ett kommunalförbund, en förening, ett bolag eller andelslag. Villkor för

att stöd skall beviljas är att projektet har beaktats i de regionala utvecklingsplanerna.

29 b §

Villkoren för att projektstöd skall beviljas

Bidrag kan dock med stöd av denna lag beviljas ett renbeteslag endast ifall projektet ingår i den regionala utvecklingsplanen och stöd inte beviljas ur Europeiska gemenskapens strukturfonder.

30 §

Användningen av utvecklingsfondens medel

Medel i gårdbrukets utvecklingsfond kan utöver vad som stadgas ovan användas för följande utgifter enligt denna lag:

- 3) förvaltningsarvoden och andra utgifter som beror på långivning;
- 4) undersökningar och utredningar om utvecklande av renhushållningen; samt
- 5) stöd av projekt som nämns ovan i 29 a §.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som närmare bestäms genom förordning.

Denna lag skall tillämpas på de ansökningar och anhängiga ärenden som inte avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut innan denna lag träder i kraft.

På låneansökningar som anhängiggjorts efter ikraftträdelse av lagen tillämpas 22 § 3 mom.

Láhka

boazodoallolága rievdadeamis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde

rievdaduvvo guovvamánu 9. beaivve 1990 addojuvvon boazodoallolága (161/91) 1 §, 2 §:a bajilčála, 3 §:a 2 momeanta, 21 §, 22 §:a 3 momeanta, 26 §:a 1 momeanta, 27 §:a 3 momeanta, 28 §:a 2 momeanta ja 30 §:a 1 momeanta 3 ja 4 čuokkis. Dáin 21 § 1 momeanta dakkáražžan godlea muhtin oavsái rievdaduvvon juovlamánu 28 beaivve 1990 addojuvvon lágas (1298/90) sihke 22 §:a 3 momeanta, 26 §:a 1 momeanta ja mainnašuvvon 28. beaivve 1990 addojuvvon lágas (1298/90); ja

lasihuvvo 2 §:ai, odđa 2 momeanta, 22 §:ai, dan hámis go dat lea ovdalis máinnašuvvon lágas, odđa 4 momeanta. Dasa lassin *lasihuvvojit* láhkii odđa 29a ja 29b § ja 30 §:a 1 momentii odđa 5 čuokkis čuovvovaččat:

1 §

Lága ulbmil

Boazodoalliid áigái boahtovejolašvuodaid ja eallindili buorideami ja balgosiid doaimma doarjuma várás addojuvvo ruhtatandoarjja ja čadahuvvojit eará doaimmat nugo dán lágas mearriduvvo nu, ahte váldojuvvo goittot vuhtii Eurohpa Uniovnna vuodđudansoahpamušas ja dan vuodul addojuvvon njuolgadusain doarjjadoaimmaide ášahuvvon ráddjehusat.

2 §

Heivehanviidodat

Dán lágas oavvilduvvon doarjja miedihuvvo dušše dálanguovloaláhuslága 3 §:a 3 momeanttas ja 15 §:a 1 momeanta 2 ja 3 čuoggás ášahuvvon ráddjehusaiguin.

3 §

Doarjaga oažžuma persovnnalaš eavttut

Dán lága vuollai gulli doaimmain ii sáhte beasat oasálašžan dakkár olmmoš, gean iežas dahje beallalačča ollislaš sisaboadut eará go luonddu-ealáhuslágas (610/84) oavvilduvvon ámmátjodieamis leat stuorábut go dat mearri, maid stáhtaráddi lea nannen. Jos áigu oažžut doarjaga, de galgá dasa lassin dahkat ovddidanplána, man birra mearriduvvo dárkileappot ášahusain.

21 §

Vuovdinhattit

Lasseeatnama, mii laktojuvvo boazodállui, máksináigi lea eanemustá 20 jagi. Vuovdinhattiid máksináiggiin mearriduvvo dárkileappot ášahusain. Vuovdinhatti rentui heivehuvvo, mii maŋgelis 22 §:a 3 momeanttas mearriduvvo.

Reantoovddu, reantofriddjavuoda ja oanedan-friddjavuoda alimus mearis mearriduvvo ášahusain.

22 §

Loatnaeavttut

Eanadállodoalu ovddidanruhtaraju ruđain miedihuvvon loana jahkásaš reantun geavahuvvojit márkanreanttut. Loanaoažžu galgá máksit loanastis reanttu, mii lea vihtta proseanttaovttadaga uhcit go márkanreantu. Loanaoažžu galgá goittot máksit loanas uhcimustá dan reanttu, man mearis mearriduvvo ášahusain. Vuoliduvvon reantu berrojuvvo loanaoažžus guhkimustá dassái, go reantoovdun miedihuvvon doarjja lea ollásit geavahuvvon lohppii. Das maŋná loanaoažžus berrojuvvo máinnašuvvon loanas geavahuvvon márkanreantu. Ášahusain mearriduvvo dohkálaš márkanreantuin, reantoovddu rievdadeamis doarjjan ja doarjagiid alimus mearis.

Reantoovddu, reantofriddjavuoda ja oanedan-friddjavuoda alimus mearis mearriduvvo ášahusain.

26 §

Doarjagat

Doarjagiid proseantuála alimusmeriin mearriduvvo dárkileappot ášahusain. Doarjja sáhtá leat goittot eanemustá 45 proseantta dohkálaš goasttádusain. Goas doarjaga lassin miediuvvo maiddái loatna, de doarjaga ja loana oktiirehkenastojuvvon mearri oázžu leat eanemustá 80 proseantta dohkálaš goasttádusain.

27 §

Hukse barguidda doarjun

Ovdalis 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon doarjaga sáhtá miediit eanemustá 75 proseantta dohkálaš goasttádusain. Doarjaga alimus mearis mearriduvvo dárkileappot ášahusain.

28 §

Luovosopmodatdoarjagat

Ovdalis 1 momeanttas oaivvilduvvon doarjaga sáhtá miediit eanemustá 45 proseantta dohkálaš goasttádusain.

29 a §

Boazodoalu ovddidanfitnut

Dán lága vuodul sáhtá ášahusain dárkileappot ášahuvvon eavttuiguin miediit doarjaga dakkár fitnuid goasttádusaide, maid ulbmilin lea ovddidit boazoealáhusa ja buoridit boazodoallobuktagiid ovddosdikšuma. Doarjja sáhtá miediuvvot ii

dušše ovttaskas boazodoallái dahje bálgosii, muhto maiddái gildii, giellaovttastupmái, ovtastussii, fitnodatsearvái dahje ossodatgoddái. Doarjaga miediemi eaktun lea ahte fitnu lea válđojuvvon vuhtii guovlluguovdasaš ovddidanplánain.

29 b §

Fitnu miediemi eavttut

Bálgosiidda miediuvvo goittot dán lága vuodul doarjja dušše dalle, jos fitnu lea mielde guovlluguovdasaš ovddidanplánas iige dan várás miediuvvo doarjja Eurohpá Uniovna struktuvraruhtarájuin.

30 §

Ovddidanruhtaráju váriid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanruhtaráju váriid sáhtá dasa lassin, mii daid geavaheamis lea ovdalis mearriduvvon, geavahit dán lágas boahtti čuovvovaš manuide:

4) boazodoalu ovddidandoibmii guoski duk-tamušaid ja čilgehusaid dahkamii; ja

5) ovdalis 29 a §:s oaivvilduvvon fitnuid doarjumii.

Dán lága fápmuiboahtináiggis mearriduvvo dárkileappot ášahusain.

Dát láhka heivehuvvo daidda ohcamušaide ja áššiide (mat leat giedahallojuvvomin), maidda ii leat addojuvvon lágafámolaš čovdojupmi ovdal dán lága fápmuiboahtima.

Dan maŋŋá go dat láhka lea bohtán fábmui heihevuvvo dan lága 22 §:a 3 momentta johtui bidjon loatnaohcamusaide.

4.

Lag**om ändring av naturnäringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i naturnäringslagen av den 24 augusti 1984 (610/84) 1 §, rubriken för 2 §, 4 § 2 mom., 28 § 1 mom., 29 § 3 mom., 33 § 1 mom., 34 § 2 mom., 36 § 1 mom. 5 och 6 punkten, av dessa lagrum 28 § 1 mom., 29 § 3 mom. och 34 § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 28 december 1990 (1296/90), samt

fogas till 2 § ett nytt 2 mom., till 29 § ett nytt 4 mom., till lagen en ny 35a § och till 36 § 1 mom. en ny 7 punkt som följer:

1 §

Lagens syfte

För förbättrande av utkomstmöjligheterna och levnadsförhållandena för dem som idkar naturnäringslag ges inom landets nordliga områden jord, andelar och rättigheter samt krediter och bidrag och vidtas andra åtgärder i enlighet med denna lag dock så att de begränsningar av stödåtgärder som uppställs i Europeiska unionens grundfördrag och i rättsakter som givits med stöd av detta skall beaktas.

2 §

Tillämpningsområde

Stödet som avses i denna lag beviljas endast med de begränsningar som stadgas i landsbygdsnäringslagens 3 § 3 mom. och 15 §.

4 §

Personer som kan få bistånd

Den vars egna och vars makes totala inkomster av annat än utövande av yrke som avses i denna lag är större än det belopp som fastställts av statsrådet, kan inte bli delaktig av de åtgärder som avses i denna lag. En förutsättning för att få stödet är dessutom att en med förordning närmare stadgad utvecklingsplan är uppgjord.

28 §

Försäljningspris

Betalningstiden för försäljningspriset för en naturnäringslaghet och ett tillskottsområde är högst 20 år. Om betalningstiden för försälj-

ningspriset stadgas närmare genom förordning. På räntan på försäljningspriset tillämpas vad som stadgas nedan i 29 § 3 mom.

29 §

Lånevillkor

Den årliga räntan på ett lån som beviljats av medel i gårdsbrukets utvecklingsfond bestäms av räntor på marknadsvillkor. Låntagaren skall på lånet betala en ränta som är fem procentenheter lägre än ifrågavarande ränta dock minst en ränta om vars belopp stadgas genom förordning. Denna ränta skall uppbäras högst till dess ränteförmånsstödet använts fullt ut. Därefter skall av låntagaren uppbäras en ränta på marknadsvillkor för ifrågavarande lån. Genom förordning stadgas om godtagbara räntor på marknadsvillkor, om hur ränteförmånen skall omformas till bidrag samt om bidragets maximibelopp.

Genom förordning stadgas om maximibeloppet för en ränteförmån, en räntefrihet och en amorteringsfrihet samt om lånetiden.

33 §

Bidrag

Om bidragens procentuella maximibelopp stadgas närmare genom förordning. För stöd av primärproduktion och boende får ett bidrag dock uppgå till högst 45 procent samt i övrigt till högst 30 procent av de godtagbara kostnaderna. Beviljas utöver bidrag även lån, får bidragets och lånets sammanlagda belopp uppgå till högst 80 procent av de godtagbara kostnaderna.

34 §

Vägbyggnads- och vattenförsörjningsarbeten

Av kostnaderna för sådana i 1 mom. nämnda arbeten som utförts av staten uppbärs hos lägenhetsägaren det belopp varmed lägenhetens värde, då lägenheten används för sitt ändamål, kan anses ha stigit på grund av arbetena, dock minst 25 procent och högst 70 procent av beloppet av de kostnader som hänför sig till lägenheten. Återbetalningstiden för belopp som indrivs är tio år och den årliga räntan minst fyra procent. Beslut om återkrav fattas av landsbygdsnäringsdistriktet.

35 a §

Projekt som främjar naturnäringarna

Med stöd av denna lag kan på villkor som närmare stadgas genom förordning, beviljas stöd för kostnaderna för sådana projekt som syftar till att främja naturnäringarna samt vidareförädlingen av naturnäringsprodukter samt annan verksamhet enligt denna lag. Stöd kan beviljas förutom till en enskild naturnäringsidkare även till en kommun, ett kommu-

nalförbund, en förening, ett bolag eller andelslag. Villkor för att stöd skall beviljas är att projektet har beaktats i de regionala utvecklingsplanerna.

36 §

Användningen av utvecklingsfondens medel

Gårdsbrukets utvecklingsfonds medel kan, förutom vad som ovan är stadgat om deras användning, användas för följande utgifter enligt denna lag:

- 5) underhåll av vägar som byggts av staten;
- 6) undersökningar och utredningar om utvecklande av naturnäringarna; samt
- 7) stöd av projekt som nämns ovan i 35 a §.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som närmare bestäms genom förordning.

Denna lag skall tillämpas på de ansökningar och anhängiga ärenden som inte avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut innan denna lag träder i kraft.

På låneansökningar som anhängiggjorts efter ikraftträdelse av lagen tillämpas 29 § 3 mom. i denna lag.

5.

L a g**om ändring av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond**

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras i lagen den 16 december 1966 om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/66) 2, 3 och 4 § 1 mom., sådana av dessa 2 § delvis och 4 § 1 mom. lyder ändrade genom lag av den 4 december 1992 (1205/92) och 3 § 1 och 2 mom. i lagen av den 28 december 1990 (1302/90) samt, fogas till lagen en ny 2 a §, som följer:

2 §

Gårdsbrukets utvecklingsfond bildas av de medel, som tillhört kolonisationsfonden, de medel som inflyter genom fondens verksamhet, de medel som genom statsbudgeten överförs till fonden samt de medel som strukturfonderna inom Europeiska gemenskapen med stöd av 31 § 2 mom. lagen om strukturlagpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket intäktför i

fonden som en delfinansiering av det stöd som beviljas med fondens medel.

2 a §

Gårdsbrukets utvecklingsfond finns i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet. Fonden förvaltas av en direktion som utnämns av statsrådet. Om direktionens sammansättning och mandatperiod stadgas genom förordning. Direktionen skall

1) svara för att fondens likviditet är tillräcklig,

2) till jord- och skogsbruksministeriet avge utlåtanden om sådana riksomfattande planer som berör fondens medel och som skall genomföras delvis genom finansiering som söks hos Europeiska gemenskapen,

3) till jord- och skogsbruksministeriet avge förslag till verksamhets- och ekonomiplan och eventuellt om statsbudgeten till de delar som gäller fonden och verksamhet som stöds med dess medel,

4) vid behov avge utlåtanden och ta initiativ i ärenden som hör till den verksamhet som stöds med fondens medel och i ärenden som ansluter till dem,

5) till jord- och skogsbruksministeriet avge förslag till årlig dispositionsplan för fondens medel,

6) fastställa fondens instruktion,

7) godkänna och underteckna fondens bokslut, samt

8) årligen till jord- och skogsbruksministeriet avge en berättelse om fondens verksamhet under det föregående kalenderåret.

Förvaltningen av gårdsbrukets utvecklingsfond sköts till andra delar än de som nämns i 1 mom. av jord- och skogsbruksministeriet på det sätt som närmare stadgas genom förordning. Utvecklingsfondens bokföring och betalningsrörelse sköts av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral enligt vad som särskilt stadgas.

3 §

Gårdsbrukets utvecklingsfonds medel får an-

vändas för att förbättra gårdsbrukens struktur, främja landsbygdsnäringarna, förbättra levnadsförhållandena och utkomstmöjligheterna på landsbygden samt för att främja ett utvecklande av dessa åtgärder.

Om användningen av fondens medel för dessa ändamål stadgas särskilt genom lag. Medel kan i statsbudgeten anvisas även för andra ändamål i syfte att utveckla gårdsbruket.

Medlen för gårdsbrukets utvecklingsfond skall användas så att syftena enligt landsbygdsnäringslagen och lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket främjas.

Fondens medel får användas även för inlösen till staten av sådana lägenheter och områden som sålts på exekutiv auktion i enlighet med vad särskilt stadgas, samt för anskaffning av lägenheter och områden till staten som säkerhet för statens fordran vid skuldsanering eller i övrigt.

4 §

Den årliga dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond fastställs av jord- och skogsbruksministeriet. Dispositionsplanen skall omfatta en uppskattning av fondens inkomster samt en plan över hur medlen skall användas. I planen skall medel anvisas skilt för placeringssutgifter och skilt för konsumtionsutgifter. I planen skall även specificeras de placeringsutgifter och konsumtionsutgifter vilka det är möjligt att delvis finansiera med medel ur Europeiska gemenskapens strukturfonder.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som närmare bestäms genom förordning.

6.

L a g**om ändring av lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel**

I enlighet med riksdagens beslut

Ändras i lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel (1015/77) 2 § 13 punkten, sådan den lyder i lag av den 21 december 1990 (1209/90) och 5 § 2 mom., sådan den lyder i lag av den 30 december 1992 (1557/92) samt,

fogas till 2 §, sådan den lyder i senast ändrad lag av den 30 december 1992, en ny 14 punkt som följer:

2 §

Räntestödslån kan beviljas:

— — — — —
13) för sådana miljövårdsfrämjande investeringar i utlandet som har betydande inverkan på miljösituationen i Finland, *samt*

14) för konsolidering av krediter och krediter för driftskapital vilka hänför sig till växthusföretags och frilandsträdgårdsodlingars produktionsmässiga investeringar.

5 §

Av de lån som avses i 2 § 2 punkten godkänner miljöministeriet lånen för vattenvårdsinvesteringar såsom räntestödslån samt jord- och skogsbruksministeriet övriga lån. Rantegottgörelsen för lånen betalas av vatten- och miljöstyrelsen. Lån som nämns i 2 § 5 och

13 punkten godkänns som räntestödslån av miljöministeriet samt lån som nämns i 6 punkten av trafikministeriet samt lån som nämns i 8 punkten av Försörjningsberedskapscentralen. Rantegottgörelsen för dem betalas av statskontoret. Lån som nämns i 2 § 14 punkten godkänns som räntestödslån av jord- och skogsbruksministeriet och rantegottgörelsen för dem betalas av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral. Andra lån godkänns som räntestödslån av respektive centrala ämbetsverk, som även betalar rantegottgörelsen för dem. Ministerierna kan även bemyndiga ett centralt ämbetsverk eller en distriktsförvaltningsmyndighet som lyder under ministeriet att såsom räntestödslån till högst 1 000 000 mark godkänna lån som avses i 2 § 2, 5, 6 och 14 punkten.

Helsingfors den 6 september 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Jord- och skogsbruksminister *Mikko Pesälä*

2.

Lag

om ändring av landsbygdsnäringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i landsbygdsnäringslagen av den 28 december 1990 (1295/90) 10 §, 13 § 1 mom., samt 14, 17, 18 och 22 §§, 13 § 1 mom. sådan den lyder i lag av den 10 september (805/93) och 14 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lag och lag av den 3 december 1993 (1093/93) och 22 § sådan den lyder delvis ändrad med sagda lag av den 10 september 1993,

ändras 1 § 1 mom., 4 § 1 mom. 7—9 punkten, 7, 15, 16 och 19 §§, 20 § 1 mom., 21 §, 26 § 2 mom., 28 § 3 mom., 32 § 1 mom., 49 § 1 mom. 5 och 6 punkten, 50 §, 52 § 1 mom. 4 punkten och 54 § 2 mom.,

av dessa lagrum 4 § 1 mom. 8 och 9 punkten, 26 § 2 mom., 28 § 3 mom., 32 § 1 mom. och 54 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 10 september 1993, 7 § och 49 § 1 mom. 5 punkten sådana de lyder i lag av den 20 juli 1992 (660/92), 15 § ändrad genom senast nämnda lag och nämnda lag av den 3 december 1993, 19 och 50 §§ delvis ändrade genom senast nämnda lag samt 20 § 1 mom., 21 § och 52 § 1 mom. 4 punkten sådana de lyder i senast nämnda lag och

fogas till 3 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 20 juli 1992 och nämnda lag av den 10 september 1993, ett nytt 3 mom., till 4 § 1 mom., sådan den lyder i senast nämnda lag, en ny 10 punkt, till 9 § ett nytt 2 mom., till lagen ett nytt 4 a kap., till 49 § 1 mom., sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 20 juli 1992, en ny 7 punkt och till 49 § ett nytt 2 mom., i vilket fall nuvarande 2 och 3 mom. ändras till 3 och 4 mom., och till 59 a §, sådan den lyder ändrad i lag av den 3 december 1993 (1092/93) och lag av den 5 januari 1994 (25/94), ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Mål

Syftet med denna lag är att förbättra gårdsbrukets struktur och verksamhetsbetingelser samt att främja näringsverksamheten på landsbygden och göra den mångsidigare.

Föreslagen lydelse

1 §

Mål

Syftet med denna lag är att förbättra gårdsbrukets struktur och verksamhetsförutsättningar samt att främja näringsverksamheten på landsbygden och göra den mångsidigare sålunda att även de mål som uppställts för gemenskapens gemensamma lantbrukspolitik beaktas.

3 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag skall inte tillämpas om understöd kan beviljas enligt lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket (/) och det inte är fråga om ett sådant tilläggsstöd som en medlemsstat kan bevilja med stöd av Europeiska gemenskapens förordningar som avses i 3 § nämnda lag.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med:

8) central penninginrättning en sådan depositionsbank, som fastställs närmare genom jord- och skogsbruksministeriets beslut eller ett kreditinstitut enligt lagen om finansieringsverksamhet (1544/91) eller en del av en sådan bank eller ett sådant institut eller ett bolag som hör till en koncern av dessa, *samt med*

9) företagssanering, företagssanering enligt lagen om företagssanering (47/93), skuldsanering för privatpersoner, skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93) och frivillig skuldsanering det förfarande som regleras i 29 a och 29 b §§.

8) central penninginrättning en sådan depositionsbank, som fastställs närmare genom jord- och skogsbruksministeriets beslut, eller ett kreditinstitut enligt lagen om *kreditinstitutverksamhet* (1607/93) eller en del av en sådan bank eller ett sådant institut eller ett bolag som hör till en koncern av dessa;

9) företagssanering, företagssanering enligt lagen om företagssanering (47/93), skuldsanering för privatpersoner, skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93) och frivillig skuldsanering det förfarande som regleras i 29a och 29b §§; *samt*

10) *anslutningsakten, det avtal som gjorts om Finland anslutning till Europeiska unionen, Finland har enligt protokoll nr 6 som ingår som bilaga i avtalet beviljats vissa undantag från gemenskapens rättsakter om strukturstöd under en viss övergångstid.*

7 §

Ekonomiska förutsättningar

Stöd får beviljas ett företag som skall anses ha förutsättningar att bedriva fortgående lönsam verksamhet och som med beaktande av principerna i 1 § kan anses vara sådant att det är ändamålsenligt att stöda det. Förutsättningen för att ett vägprojekt, täckdikningsprojekt eller något annat projekt för grundlig förbättring av åker som är gemensamt för flera gårdsbruksenheter skall stödas är att största delen av de företag som deltar i projektet uppfyller ovan nämnda krav. Någon uppskattning av företagets lönsamhet förutsätts dock inte, om det är fråga om bostadsfinansiering eller en investering som är nödvändig med tanke på arbetarskyddet eller miljövården eller bevarande av traditionell landsbygdsmiljö. Om ett vatten- och avloppsprojekt genomförs av en sammanslutning som nämns i 5 § 1 mom. 3 a-punkten, förutsätts inte heller någon uppskattning av företagets lönsamhet.

7 §

Ekonomiska förutsättningar

Under stöd får beviljas ett företag som skall anses ha förutsättningar att bedriva fortgående lönsam verksamhet och som med beaktande av principerna i 1 § kan anses vara sådant att det är ändamålsenligt att stöda det. Förutsättningen för att *väsentliga markanskaffningar och investeringar skall stödas är att en godtagbar utvecklingsplan görs upp för lägenheten. Om hur lönsamheten skall uppskattas kan vid behov meddelas närmare föreskrifter genom förordning.*

Förutsättningen för att ett vägprojekt, täckdikningsprojekt eller något annat projekt för grundlig förbättring av åker som är gemensamt

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

för flera gårdsbruksenheter skall stödas är att största delen av de företag som deltar i projektet uppfyller ovan nämnda krav. Någon uppskattning av företagets lönsamhet förutsätts dock inte, om det är fråga om bostadsfinansiering eller en investering som är nödvändig med tanke på arbetarskyddet eller miljövården eller bevarande av traditionell landsbygdsmiljö. Om ett vatten- och avloppsprojekt genomförs av en sammanslutning som nämns i 5 § 1 mom. 3a-punkten, förutsätts inte heller någon uppskattning av företagets lönsamhet.

9 §

Annat statligt finansieringsstöd

Om för projektet har beviljats stöd enligt de Europeiska gemenskapens förordningar som avses i 3 § lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket skall i stödets maximibelopp vidare beaktas vad som stadgas om understödets maximibelopp i nämnda förordningar.

10 §

Zonindelning och specialområdesförmåner

För fastställandet av stöd enligt denna lag indelas landet i fyra zoner så som närmare stadgas genom förordning.

(upphävs)

På sådana områden som med stöd av lagen om regionalpolitik (1168/88) har bestämts vara specialområden på landsbygden kan höjt stöd beviljas enligt vad som närmare stadgas genom förordning.

13 §

Företagets storlek

Ett företag som stöds enligt denna lag skall vara åtminstone så stort att företaget enligt 7 § kan anses ha förutsättningar att bedriva lönsam verksamhet.

(upphävs)

14 §

Startbidrag

Startbidrag för inledande av gårdsbruk kan beviljas en odlare som har fått sin första

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

gårdsbruksenhet i sin ägo eller, i de fall om vilka stadgas närmare genom förordning, i sin besittning innan han fyllt 35 år eller som i samband med ägarväxling stegvis har blivit ägare till minst en tredjedel av en gårdsbruksenhet innan han fyllt 35 år. I fråga om makar beaktas den yngre makens ålder. Startbidrag kan även beviljas en i 5 § 1 mom. 3 punkten nämnd sammanlutning, om dess samtliga medlemmar uppfyller de villkor för beviljande av stödet som nämns ovan.

Om övriga förutsättningarna för beviljande av startbidrag stadgas närmare genom förordning.

15 §

Investeringsbidrag för gårdsbruksenheter

Investeringsbidrag kan på de grunder som närmare fastställs genom förordning beviljas för produktiva investeringar i gårdsbruket och sådana investeringar i miljövård och arbetarskydd som produktionsverksamheten förutsätter, till högst 60 procent av de godtagbara kostnaderna. Bidrag kan även beviljas för planeringskostnader.

För specialjordbruk kan även beviljas bidrag som avses i 19—21 §§ och lån som avses i 22 §.

15 §

Stödjande av gårdsbruksenheters investeringar

På de grunder som närmare fastställs genom förordning beviljas för produktiva investeringar i gårdsbruket och sådana investeringar i miljövård och arbetarskydd som produktionsverksamheten förutsätter bidrag, räntestödslån eller statliga lån som följer:

1) för svin- och hönshushållning under en övergångsperiod fram till den 31 december 1999 så som överenskommits i anslutningsakten,

2) som ett tilläggsstöd enligt vad som stadgas i 12 artikeln rådets förordning (EEG) nr 2328/91 om förbättring av jordbruksstrukturernas effektivitet eller i en annan motsvarande förordning, samt

3) i övrigt till den del stöd inte beviljas enligt den förordning som nämns i 2 punkten och medlemsstatens rätt att bevilja stöd för nämnda syfte inte har begränsats i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

Lån som avses i 23 § beviljas för en sådan förbättring av boendemiljön som görs i anslutning till en produktiv investering.

Maximibeloppet av bidraget eller av det räntestöd eller den ränteförmån som omformats till ett bidrag så som närmare stadgas genom förordning är 30 procent av de godtagbara kostnaderna. Lån kan beviljas till högst 70 procent av de godtagbara kostnaderna.

Bidrag, räntestödslån eller statligt lån kan beviljas för samma syften. Med de begränsningar som stadgas ovan i 1 mom. kan utöver för stödjande av byggnads- och investeringskostnader bidrag beviljas även för planeringskostnader för byggnadsprojekt och investeringar i arbetarskydd.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

För specialjordbruk kan med de begränsningar som nämns ovan i 1 mom. även beviljas bidrag som avses i 19—21 §§ och lån som avses i 19 §.

16 §

Markköpslån

Markköpslån för förvärv av en gårdsbruksenhet, en andel därav eller ett tillskottsområde kan, på de grunder som närmare fastställs genom förordning, beviljas till högst 75 procent av anskaffningspriset. I samband med förvärv av en gårdsbruksenhet eller andel därav kan lån även beviljas för förvärv av lösöre. Markköpslån kan även beviljas för betalning av sådan utjämnings eller utgivande av sådan utfyllnad av laglott som beror på en gårdsbruksenhet.

Vid ansökan om lån för ägarväxling stegvis på en gårdsbruksenhet eller för något annat ändamål under pågående ägarväxling stegvis skall till låneansökan fogas en förbindelse av överlåtaren om att han inte kommer att överlåta den del av gårdsbruksenheten som stannar i hans ägo till någon annan än övertagaren av gårdsbruket. Bryter överlåtaren mot den förbindelse som avses i detta moment kan gårdsbruksenheten, utan hinder av 12 § 2 mom. 5 punkten, anses splittrad på ett ofördelaktigt sätt. Om övriga förutsättningar för långivning och bidrag i samband med ägarväxling stegvis stadgas genom förordning.

En förbindelse enligt 2 mom. behövs dock inte, om överlåtaren har ingått ett i 25 kap 1 b § 3 mom. ärvdabalken nämnt avtal om att den del av gårdsbruksenheten som han äger skall överlåtas till en lämplig övertagare av gårdsbruket.

17 §

*Vissa förutsättningar för markköpslån.
Markköpslån ifråga om samfällad skog*

Markköpslån för förvärv av ett tillskottsområde till gårdsbruksenheten får beviljas endast om förvärvet kan anses vara ändamålsenligt med tanke på markanvändningen och det lägenhetskomplex som uppstår. Lån för förvärv av ett tillskottsområde kan även beviljas en blivande

16 §

Markköpslån

Markköpslån för förvärv av ett tillskottsområde kan på de grunder som närmare fastställs genom förordning, beviljas till högst 40 procent av det godtagbara anskaffningspriset. För betalning av sådan utjämnings som hänför sig till en gårdsbruksenhet som förblir i jordbrukarens uteslutande ägo kan ett markköpslån beviljas till högst 70 procent och för utfyllnad av laglott som gäller denna, till högst 40 procent.

Markköpslån för förvärv av ett tillskottsområde till gårdsbruksenheten får beviljas endast om förvärvet av ett tillskottsområde kan anses vara ändamålsenligt med tanke på markanvändningen och det lägenhetskomplex som uppstår. Lån för förvärv av ett tillskottsområde kan även beviljas en blivande övertagare av gårdsbruket. Om det längsta avståndet till det tillskottsområdet som lånet gäller stadgas genom förordning.

Markköpslån får även beviljas delägarlaget för en samfällad skog, för förvärv av en andel i den samfällda skogen eller av mark som lämpar sig för skogsbruk till högst 40 procent av det godtagbara anskaffningspriset.

Markköpslån får inte beviljas för finansiering av ett förvärv, om överlåtelsepriset för den egendom som skall anskaffas, när egendomen används för gårdsbruksändamål, uppenbart överstiger gängse pris på orten eller om förvärvet är oändamålsenligt med tanke på lönsamheten. Jord- och skogsbruksministeriet skall vid behov meddela närmare föreskrifter om fastställandet av det pris som avses i detta moment i landets olika delar.

(upphävs)

Gällande lydelse

övertagare av gårdsbruket. Om det längsta avståndet till det tillskottsområde som lånet gäller stadgas genom förordning.

Markköpslån får inte beviljas för finansiering av ett förvärv, om överlåtelsepriset för den egendom som skall anskaffas, när egendomen används för gårdsbruksändamål, uppenbart överstiger gängse pris på orten eller om förvärvet är oändamålsenligt med tanke på lönsamheten. Jordbruksstyrelsen skall vid behov meddela närmare föreskrifter om fastställandet av det pris som avses i detta moment i landets olika delar.

Markköpslån får även beviljas delägarlaget för en samfällad skog för förvärv av en andel i den samfällda skogen eller av mark som lämpar sig för skogsbruk.

18 §

Lån för gårdsbruksenheternas investeringar

För finansiering av investeringar som är nödvändiga för gårdsbruksenheterna får beviljas lån till högst 80 procent av de godtagbara kostnaderna. I de kostnader för uppförande, grundlig reparation och utbyggnad av gårdsbruksenheters produktionshus för vilka investeringslån beviljas får även inberäknas kostnader för förbättrande av boendemiljön så som närmare stadgas genom förordning.

Beviljas både bidrag och lån för samma ändamål, får deras sammanlagda belopp uppgå till högst 80 procent av de godtagbara kostnaderna. Om lånens procentuella belopp och deras regionala fördelning stadgas närmare genom förordning.

19 §

Investeringsbidrag för småföretagarverksamhet

För förvärv av anläggningstillgångar som småföretagarverksamhet på landsbygden kräver och för utförande av ändrings- och förbättringsarbeten på sådan egendom, för effektivisering av miljöskyddet samt för anskaffningar i syfte att göra djurbeståndet mångsidigare kan investeringsbidrag beviljas till högst 55 procent av de godtagbara kostnaderna så som närmare stadgas genom förordning.

För förvärv av en fastighet beviljas inte bidrag.

Föreslagen lydelse

(upphävs)

19 §

Investeringsstöd för småföretagarverksamhet

För förvärv av anläggningstillgångar som småföretagarverksamhet på landsbygden kräver och för utförande av ändrings- och förbättringsarbeten på sådan egendom, för effektivisering av miljöskyddet samt för anskaffningar i syfte att göra djurbeståndet mångsidigare kan med de begränsningar som stadgas i 15 § 1 mom. ett bidrag, ett räntestödslån eller ett statligt lån beviljas så som närmare stadgas genom förordning.

Stödets maximibelopp är 30 procent av de godtagbara kostnaderna. Vad i 15 § 2 och 3 mom. stadgas gäller även investeringsstöd för småföretagarverksamhet.

Gällande lydelse

20 §

Startbidrag

Bidrag för inledande av småföretagarverksamhet på landsbygden kan, så som närmare stadgas genom förordning, beviljas till högst 55 procent av det godtagbara sammanlagda beloppet av löner på vilka görs förskottsinnehållning och indirekta arbetskraftskostnader, vilka orsakas av att företaget inleder eller utvidgar sin verksamhet. Såsom indirekta arbetskraftskostnader betraktas 25 procent av nämnda löner. Till den del det gäller företagaren själv beviljas i startbidrag dock ett av lönekostnaderna oberoende belopp så som närmare stadgas genom förordning.

21 §

Utvecklingsbidrag för småföretagarverksamhet

Bidrag för utvecklande av småföretagarverksamhet på landsbygden kan, så som närmare stadgas genom förordning, beviljas till högst 75 procent av de godtagbara kostnader som föranleds av projekt som syftar till att utveckla produkter, produktionsmetoder, marknadsföring och ledning av företag, av den utbildning som behövs inom företagen, av finansiering av miljöskydd eller av utredande av verksamhetsförutsättningarna för nya småföretag.

22 §

Lån för småföretagarverksamhet

För förvärv av anläggningstillgångar som småföretagarverksamhet på landsbygden kräver kan beviljas lån till högst 80 procent av de godtagbara kostnaderna. Lån kan även beviljas för driftskapital av bestående natur och för ett verksamt företag också för utjämnande av konjunkturväxlingar. Genom förordning stadgas närmare om förutsättningarna för beviljande av lån.

Det sammanlagda beloppet av lån och investeringsbidrag får uppgå till högst 80 procent av de totala kostnaderna för projektet.

Föreslagen lydelse

20 §

Startbidrag

Bidrag för inledande av småföretagarverksamhet på landsbygden kan *med de begränsningar som stadgas i 15 § 1 mom.*, så som närmare stadgas genom förordning, beviljas till högst 30 procent av det godtagbara sammanlagda beloppet av löner på vilka görs förskottsinnehållning och indirekta arbetskraftskostnader som orsakas av att företaget inleder eller utvidgar sin verksamhet. Såsom indirekta arbetskraftskostnader betraktas 25 procent av nämnda löner. Till den del det gäller företagaren själv beviljas i startbidrag dock ett av lönekostnaderna oberoende belopp så som närmare stadgas genom förordning.

21 §

Utvecklingsbidrag för småföretagarverksamhet

Bidrag för utvecklande av småföretagarverksamhet på landsbygden kan, så som närmare stadgas genom förordning *med de begränsningar som stadgas i 15 § 1 mom.* beviljas till högst 75 procent av de godtagbara kostnaderna som föranleds av projekt som syftar till att utveckla produkter, produktionsmetoder, marknadsföring och ledningen av företag, av den utbildning som behövs inom företagen, av finansiering av miljöskydd eller av utredande av verksamhetsförutsättningarna för nya småföretag.

(upphävs)

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 a kap.

Programbaserat stöd

22 a §

Programbaserade bidrag

På de grunder och det sätt som närmare stadgas genom förordning kan bidrag beviljas för ett projekt som hör samman med genomförandet av ett program som baserar sig på en regional plan och vars huvudsakliga syfte är att främja de mål som nämns i 1 §. Utöver en näringsidkare eller ett företag enligt denna lag kan bidragstagaren vara en annan sådan enskild eller offentlig sammanslutning, som i huvudsak verkar på ifrågavarande område eller vars uppgifter anknyter här till.

26 §

Statliga lån

Räntan på lån som har beviljats av gårdsbrukets utvecklingsfonds medel är inom den första zonen fyra procent, inom den andra zonen fem procent, inom den tredje zonen sex procent och inom den fjärde zonen sju procent.

Den årliga räntan på ett lån som beviljats av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond utgörs av räntor på marknadsvillkor. Låntagaren skall på lånet betala en ränta som är fem procentenheter lägre än ifrågavarande ränta dock minst en ränta om vars belopp stadgas genom förordning. Den ränta skall uppbäras högst till dess ränteförmånsstödet använts fullt ut. Därefter skall av låntagaren uppbäras en ränta på marknadsvillkor för ifrågavarande lån. Genom förordning stadgas om godtagbara räntor på marknadsvillkor, om hur ränteförmånen skall omformas till bidrag samt om bidragets maximibelopp.

28 §

Räntestödslån

Det räntestöd som staten betalar är 50 procent av den ränta som kreditinrättningen bär upp. Räntestöd betalas dock inte för sådana merkostnader för kredit i utländskvaluta som beror på förändringar i valutakurserna. Räntestödet betalas även under den tid en ansökan om företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner är anhängig. Om vid företagssanering eller vid skuldsanering för privatpersoner har genomförts en räntesänkning som hänför sig till skuldens återstående lånetid, uträknas räntestödets andel efter det

Det räntestöd som staten betalar är fem procentenheter av den årliga ränta som uppbärs på lånet. Beloppet av det sammanlagda räntestödet för hela lånetiden kan dock stiga till högst en genom förordning bestämd andel av hela beloppet för projektet eller för de åtgärder för vilka stöd erhållits. Räntestöd betalas inte för sådana merkostnader för kredit i utländskvaluta som beror på förändringar i valutakurserna. Räntestöd betalas däremot även under den tid en ansökan om företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner är anhängig.

Gällande lydelse

att sanerings- eller betalningsschemat fastställts på basis av räntan i skuldbrevsvillkoren. Rän-
testödet betalas av de medel som i statsbudge-
ten har reserverats för ändamålet.

Föreslagen lydelse

Om vid företagssanering eller vid skuldsanering
för privatpersoner har genomförts en ränte-
sänkning som hänför sig till skuldens återstå-
ende lånetid, uträknas räntestödets *belopp även
efter att sanerings- eller betalningsprogrammet
fastställts, på basis av villkoren i skuldebrevet
utan att räntenedsättningens inverkan beaktas.*
Räntestödet betalas av de medel som i stats-
budgeten har reserverats för ändamålet.

32 §

Styrningen av medlen

Jord- och skogsbruksministeriet sköter styr-
ningen av de medel som inflyter till gårdsbruk-
ets utvecklingsfond och av de av fondens medel
som står till förfogande för långivning samt av
räntestödslån och understöd genom att medde-
la föreskrifter som behövs med hänsyn till en
rättvis och enhetlig behandling av lån, under-
stöd och frivillig skuldsanering och som är
noggrannare än vad som stadgas genom för-
ordning och bestäms i dispositionsplanen för
gårdsbrukets utvecklingsfond. Föreskrifter
meddelas om styrningen av medlen med hänsyn
till belopp och fördelning enligt region, bransch
och målgrupp så att de syften som nämns i 1 §
blir beaktade. Vid behov meddelas också mot-
svarande föreskrifter om anlitande av frivillig
skuldsanering till den del anlitandet av skuld-
sanering inverkar på de medel som inflyter till
fonden.

32 §

Styrningen av medlen

Jord- och skogsbruksministeriet sköter styr-
ningen av de medel som inflyter till gårdsbruk-
ets utvecklingsfond och av de av fondens medel
som står till förfogande för långivning samt av
räntestödslån och understöd genom att medde-
la föreskrifter som behövs med hänsyn till en
rättvis och enhetlig behandling av lån, under-
stöd och frivillig skuldsanering och som är
noggrannare än vad som stadgas genom för-
ordning och bestäms i dispositionsplanen för
gårdsbrukets utvecklingsfond. Föreskrifter
meddelas om styrningen av medlen med hänsyn
till belopp och fördelning enligt region, bransch
och målgrupp så att de syften som nämns i 1 §
blir beaktade. *I föreskrifterna skall beaktas
medelsanvändningen enligt lagen om strukturpo-
litiska åtgärder inom jord- och skogsbruket
(/) samt finansiering av projekt som åt-
gärder enligt de regionala utvecklingsplanerna
försätter.* Vid behov meddelas också motsva-
rande föreskrifter om anlitande av frivillig
skuldsanering till den del anlitandet av skuld-
sanering inverkar på de medel som inflyter i
fonden.

49 §

Återkrav av bidrag

På grunder som närmare fastställs genom
förordning återkrävs bidrag som har beviljats
enligt denna lag helt eller delvis till staten, om

5) understödstagaren har sålt egendom som
stödet gäller inom fem år från utbetalningen av
den sista understödsposten, eller om inte hela
understödet har betalats ut, från utbetalningen
av den senast lyfta posten; *eller om*

5) bidragstagaren har sålt egendom som
bidraget gäller inom fem år från utbetalningen
av den sista bidragsposten, eller om inte hela
bidraget har betalats ut, från utbetalningen av
den senast lyfta posten;

Gällande lydelse

6) understödstagaren inte har iakttagit andra villkor som uppställts i understödsbeslutet.

50 §

Uppsägning av prisfordringar och lån

På grunder som närmare fastställs genom förordning kan det bestämmas att ett statligt lån enligt denna lag, statens försäljningsprisfordran och ett räntestöd helt eller delvis skall återbetalas i en eller flera poster och att utbetalningen av räntestöd skall upphöra, om gäldenären i samband med ansökan om lån eller vid köp av mark av staten har lämnat vilseledande uppgifter i någon väsentlig punkt eller annars förfarit svikligt, splittrat sin gårdsbruksenhet, överlätit den helt eller delvis, underlåtit att följa den plan som avses i 29 a eller 29 b § eller om lägenheten har blivit såld i utskökningsväg. På grunder som närmare fastställs genom förordning kan det bestämmas att en försäljningsprisfordran eller ett statligt lån genast skall återbetalas även i det fall att gäldenären inte har iakttagit övriga villkor som har uppställts i köpe- eller skuldebrevet. Landsbygdsnäringsdistriktet kan ge förhandsbesked om en åtgärd leder till att ett statligt lån eller en försäljningsprisfordran uppsägs eller räntestöd indras eller inte.

Statens prisfordran enligt 1 mom. får drivas in med stöd av landsbygdsnäringsdistriktets beslut som vunnit laga kraft eller, om besvär över beslut har anförts, med stöd av jordbruksstyrelsens beslut i utskökningsväg enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg. Förfallna belopp av statens prisfordringar enligt denna lag får drivas in på nämnda sätt utan särskilt beslut.

Föreslagen lydelse

6) bidragstagaren inte har iakttagit andra villkor som uppställts i *bidragsbeslutet*; eller

7) *bidragstagaren inte har iakttagit den plan som avses i 7 § 1 mom.*

De bidrag som återkrävs till staten med stöd av 1 mom. får indrivas i utskökningsväg i den ordning som stadgas i lagen (367/61) om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg utan hinder av eventuellt ändringssökande. Besvärsmyndigheten kan dock förordna att utskökningsvägen skall avbrytas till dess ärendet har avgjorts genom laga kraft vunnit beslut.

50 §

Uppsägning av prisfordringar och lån

På grunder som närmare fastställs genom förordning kan det bestämmas att ett statligt lån enligt denna lag, statens försäljningsprisfordran och ett räntestöd helt eller delvis skall återbetalas i en eller flera poster och att utbetalningen av räntestöd skall upphöra, om gäldenären i samband med ansökan om lån eller vid köp av mark av staten har lämnat vilseledande uppgifter i någon väsentlig punkt eller annars förfarit svikligt, splittrat sin gårdsbruksenhet, överlätit den helt eller delvis, underlåtit att följa den plan som avses i 7, 29 a eller 29 b § eller om lägenheten har blivit såld i utskökningsväg. På grunder som närmare fastställs genom förordning kan det bestämmas att en försäljningsprisfordran eller ett statligt lån genast skall återbetalas även i det fall att gäldenären inte har iakttagit övriga villkor som har uppställts i köpe- eller skuldebrevet. Landsbygdsnäringsdistriktet kan ge förhandsbesked om en åtgärd leder till att ett statligt lån eller en försäljningsprisfordran uppsägs eller räntestöd indras eller inte.

Statens försäljningsprisfordringar enligt denna lag får till den del de förfallit till betalning drivas in genom utskökning i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg.

Vad i 49 § 4 mom. stadgas gäller också statens försäljningsprisfordringar enligt 1 mom. som skall återbetalas.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

52 §

Användningen av utvecklingsfondens medel

Gårdsbrukets utvecklingsfonds medel får, utöver vad som ovan stadgas om användningen av dem, användas för

4) bidrag som avses i 14, 15 och 19—21 §§.

4) bidrag som avses i 15, 19—21 och 22 a §§;

54 §

Närmare stadganden och föreskrifter

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar noggrannare föreskrifter än stadgandena i lag och förordning om utarbetandet av behövliga likviditets- och lönsamhetskalkyler och andra kalkyler, planer enligt 29 a och 29 b §§ samt avtal som avses i 29 a och 29 b §§. Jord- och skogsbruksministeriet fastställer likaså köpe- och skuldebrevsformulären, ansöknings-, avtals- och beslutsformulären och andra formulär som behövs för verkställigheten av denna lag samt meddelar föreskrifter och anvisningar som gäller förfaringssätten samt föreskrifter om rådgivningsorganisationernas andel i skuldsaneringen.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar noggrannare föreskrifter än stadgandena i lag och förordning om utarbetandet av behövliga likviditets- och lönsamhetskalkyler och andra kalkyler, planer enligt 7, 29 a och 29 b §§ samt avtal som avses i 29 a och 29 b §§. Jord- och skogsbruksministeriet fastställer likaså köpe- och skuldebrevsformulären, ansöknings-, avtals- och beslutsformulären och andra formulär som behövs för verkställigheten av denna lag samt meddelar föreskrifter och anvisningar som gäller förfaringssätten samt föreskrifter om rådgivningsorganisationernas andel i skuldsaneringen.

59 a §

Ränta på vissa fordringar enligt tidigare lagstiftning

Om på lån som beviljats med stöd av lagen om gårdsbruksenheter och på statens försäljningsprisfordringar den 31 december 1994 uppbärs en årlig ränta som överstiger fyra procent skall räntan nedsättas till fyra procent räknat från den 1 januari 1995. Detta skall dock inte gälla bostadsräntestöds-, bostads- och bostadstilläggs-lån och inte för lån för förbättrande av boendemiljön.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som närmare bestäms genom förordning.

Denna lag skall tillämpas på de ansökningar och anhängiga ärenden som inte avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut innan denna lag träder i kraft, dock med beaktande av vad som stadgas nedan i 5 mom.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Då enligt annan lag, förordning eller beslut stöd beviljas graderat på basis av en indelning i räntezoner för landsbygdsnäringslån eller stöd beviljas, en förmån bibehålls eller någon annan åtgärd genomförs beroende på om storleken på lägenheten uppfyller kravet enligt 13 § 1 mom. landsbygdsnäringslagen, skall 10 § och 13 § 1 mom., vilka upphävs, alltjämt tillämpas.

Markköpslån kan enligt tidigare stadganden alltjämt beviljas för slutförande av de pågående ägarväxlingarna stegvis för vilka i något skede har beviljats markköpslån enligt denna lag, dock inte efter att fem år förflutit från det att denna lag trätt i kraft.

På låneansökningar som anhängiggjorts efter att denna lag trätt i kraft skall 26 § 2 mom. och 28 § 2 mom. första meningen tillämpas.

Utan hinder av 52 § 1 mom. 4 punkten får ur gårdsbrukets utvecklingsfond alltjämt betalas de startbidrag som är obetalda då denna lag träder i kraft.

Om denna lag inte trätt i kraft senast den 31 mars 1995 skall 59 a § 4 mom. tillämpas först från den 1 maj 1995.

3.

Lag

om ändring av renhushållningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i renhushållningslagen av den 9 februari 1990 (161/90) 1 §, rubriken för 2 §, 3 § 2 mom., 21 §, 22 § 3 mom., 26 § 1 mom., 27 § 3 mom., 28 § 2 mom. samt 30 § 1 mom. 3 och 4 punkten, av dessa lagrum 21 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrad i lagen (1298/90) av den 28 december 1990 samt 22 § 3 mom. och 26 § 1 mom. i nämnda lag av den 28 december 1990, samt fogas till 2 § ett nytt 2 mom., till 22 § sådan den lyder i lag av den 28 december 1990 ett nytt 4 mom., till lagen nya 29 a och 29 b §, samt till 30 § 1 mom. en ny 5 punkt, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens syfte

För förbättrande av utkomstmöjligheterna och levnadsförhållandena för dem som idkar renhushållning samt för stödjande av renbeteslagens verksamhet ges finansieringsstöd och vidtas andra åtgärder i enlighet med denna lag.

1 §

Lagens syfte

För förbättrande av utkomstmöjligheterna och levnadsförhållandena för dem som idkar renhushållning samt för stödjande av renbeteslagens verksamhet ges finansieringsstöd och vidtas andra åtgärder i enlighet med denna lag dock så att de begränsningar av stödåtgärder som uppställs i Europeiska unionens grundfördrag och i rättsakter som givits med stöd av detta skall beaktas.

2 §

Tillämpningsområde

2 §

Tillämpningsområde

Stöd som avses i denna lag beviljas endast med sådana begränsningar som stadgas i landsbygdsnäringslagens 3 § 3 mom. och 15 § 1 mom. 2 och 3 punkter.

3 §

Personliga förutsättningar för stöd

Om den vars egna eller vars makes totala inkomster av något annat än ett yrke som avses i naturnäringslagen (610/84) är större än det belopp som fastställs av statsrådet, kan han inte bli delaktig av åtgärder enligt denna lag.

Om den vars egna eller vars makes totala inkomster av något annat än ett yrke som avses i naturnäringslagen (610/84) är större än det belopp som fastställts av statsrådet, kan han inte bli delaktig av åtgärder enligt denna lag. En förutsättning för att få stödet är dessutom att en med förordning närmare stadgad utvecklingsplan är uppgjord.

21 §

Försäljningspris

Priset på ett tillskottsområde som ansluts till

21 §

Försäljningspris

Betalningstiden för försäljningspriset för ett

Gällande lydelse

en renhushållningslägenhet skall betalas inom högst 30 år. Försäljningsprisets årliga ränta är fyra procent. Beroende på sökandes omständigheter kan försäljningspriset vara räntefritt under högst de fem första åren och indrivningarna av amorteringarna kan påbörjas högst fem år senare än den normala tiden, enligt vad som närmare stadgas genom förordning.

Betalningstiden för försäljningsprisen på ovan i 10 nämnda andra områden samt andelar och rättigheter är högst tio år samt den årliga räntan åtta procent. Om betalningstiderna stadgas närmare genom förordning.

Föreslagen lydelse

tillskottsområde som ansluts till en renhushållningslägenhet är högst 20 år. Om betalningstiden för försäljningsprisen stadgas närmare genom förordning. På räntan på försäljningsprisen tillämpas vad som stadgas nedan i 22 § 3 mom.

Genom förordning stadgas om maximibeloppet för en ränteförmån, en räntefrihet och en amorteringsfrihet.

22 §

Lånevillkor

Lånetiden är högst 30 år. Om återbetalningstiderna stadgas närmare genom förordning. Räntan för lånet är fyra procent. Lån som beviljats för byggande, grundlig förbättring och utvidgning av en produktionsbyggnad och ett bostadshus samt jordinköpslån kan, beroende på sökandens omständigheter, vara räntefria i högst de första fem åren och indrivningarna av amorteringarna för dessa kan påbörjas högst fem år senare än den normala tidpunkten, enligt vad som stadgas närmare genom förordning.

Den årliga räntan på ett lån som beviljats av medel i gårdsbrukets utvecklingsfond bestäms av räntan på marknadsvillkor. Låntagaren skall på lånet betala en ränta som är fem procentenheter lägre än ifrågavarande ränta dock minst en ränta om vars belopp stadgas genom förordning. Denna ränta skall uppbäras högst till dess ränteförmånsstödet använts fullt ut. Därefter skall av låntagaren uppbäras räntan på marknadsvillkor för ifrågavarande lån. Genom förordning stadgas om godtagbara räntor på marknadsvillkor, om hur ränteförmånen skall omformas till bidrag samt om bidragets maximibelopp.

Genom förordning stadgas om maximibeloppet för en ränteförmån, en räntefrihet och en amorteringsfrihet samt om lånetiden.

26 §

Bidrag

Om bidragens procentuella maximibelopp stadgas närmare genom förordning. Bidraget kan dock högst uppgå till 60 procent av de godtagbara kostnaderna. Beviljas utöver bidrag även lån, får bidragets och lånets sammanlagda belopp också täcka den nämnda kostnaderna i deras helhet.

26 §

Bidrag

Om bidragens procentuella maximibelopp stadgas närmare genom förordning. Bidraget kan dock högst uppgå till 45 procent av de godtagbara kostnaderna. Beviljas utöver bidrag även lån, får bidragets och lånets sammanlagda belopp högst uppgå till 80 procent av de godtagbara kostnaderna.

Gällande lydelse

27 §

Stödjande av byggnadsarbeten

 Bidrag som avses i 1 och 2 mom. kan beviljas till högst 80 procent av de godtagbara kostnaderna.

Föreslagen lydelse

27 §

Stödjande av byggnadsarbeten

 Bidrag som avses i 1 och 2 mom. kan beviljas till högst 75 procent av de godtagbara kostnaderna. *Om bidragets maximibelopp stadgas närmare genom förordning.*

28 §

Lösöresbidrag

 Det bidrag som avses i 1 mom. kan beviljas till högst 60 procent av de godtagbara kostnaderna.

 Det bidrag som avses i 1 mom. kan beviljas till högst 45 procent av de godtagbara kostnaderna.

29 a §

Projekt för att främja renhushållningen

Med stöd av denna lag kan på villkor som närmare stadgas genom förordning, beviljas stöd för kostnader för sådana projekt som syftar till att främja renhushållningen samt vidareförädlingen av renhushållningsprodukter. Stöd kan beviljas förutom till en enskild renhushållningsidkare eller ett renbeteslag även till en kommun, ett kommunalförbund, en förening, ett bolag eller andelslag. Villkor för att stöd skall beviljas är att projektet har beaktats i de regionala utvecklingsplanerna.

29 b §

Villkoren för att projektstöd skall beviljas

Bidrag kan dock med stöd av denna lag beviljas ett renbeteslag endast ifall projektet ingår i den regionala utvecklingsplanen och stöd inte beviljas ur Europeiska gemenskapens strukturfonder.

30 §

Användningen av utvecklingsfondens medel

Medel i gårdbrukets utvecklingsfond kan utöver vad som stadgas ovan användas för följande utgifter enligt denna lag:

 3) förvaltningsarvoden och andra utgifter som beror på långivning *samt*

 3) förvaltningsarvoden och andra utgifter som beror på långivning;

Gällande lydelse

4) undersökningar och utredningar om utvecklande av renhushållningen.

Föreslagen lydelse

4) undersökningar och utredningar om utvecklande av renhushållningen; *samt*
5) *stöd av projekt som nämns ovan i 29 a §.*

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som närmare bestäms genom förordning.

Denna lag skall tillämpas på de ansökningar och anhängiga ärenden som inte avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut innan denna lag träder i kraft.

På låneansökningar som anhängiggjorts efter ikraftträdelse av lagen tillämpas 22 § 3 mom.

4.

Lag**om ändring av naturnäringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i naturnäringslagen av den 24 augusti 1984 (610/84) 1 §, rubriken för 2 §, 4 § 2 mom., 28 § 1 mom., 29 § 3 mom., 33 § 1 mom., 34 § 2 mom., 36 § 1 mom. 5 och 6 punkten, av dessa lagrum 28 § 1 mom., 29 § 3 mom. och 34 § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 28 december 1990 (1296/90), samt

fogas till 2 § ett nytt 2 mom., till 29 § ett nytt 4 mom., till lagen en ny 35a § och till 36 § 1 mom. en ny 7 punkt som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syfte

För förbättrande av utkomstmöjligheterna och levnadsförhållandena för dem som idkar naturnäringslag ges inom landets nordliga områden jord, andelar och rättigheter samt krediter och bidrag och vidtas andra åtgärder på det sätt som stadgas i denna lag.

2 §

*Tillämpningsområde**Föreslagen lydelse*

1 §

Lagens syfte

För förbättrande av utkomstmöjligheterna och levnadsförhållandena för dem som idkar naturnäringslag ges inom landets nordliga områden jord, andelar och rättigheter samt krediter och bidrag och vidtas andra åtgärder i enlighet med denna lag *dock så att de begränsningar av stödåtgärder som uppställs i Europeiska unionens grundfördrag och i rättsakter som givits med stöd av detta skall beaktas.*

2 §

Tillämpningsområde

Stödet som avses i denna lag beviljas endast med de begränsningar som stadgas i landsbygdsnäringslagens 3 § 3 mom. och 15 §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Personer som kan få bistånd

Den vars egna och vars makes totala inkomster av annat än utövande av yrke som avses i denna lag är större än det belopp som fastställts av statsrådet, kan inte bli delaktig av de åtgärder som avses i denna lag.

Den vars egna och vars makes totala inkomster av annat än utövande av yrke som avses i denna lag är större än det belopp som fastställts av statsrådet, kan inte bli delaktig av de åtgärder som avses i denna lag. *En förutsättning för att få stödet är dessutom att en med förordning närmare stadgad utvecklingsplan är uppgjord.*

28 §

Försäljningspriser

Betalningstiden för försäljningspriset för en naturnäringslägenhet och ett tillskottsområde är högst 30 år. Försäljningsprisets årliga ränta är fyra procent. Beroende på sökandes omständigheter kan försäljningspriset vara räntefritt i högst de första fem åren och indrivningen av amorteringarna kan påbörjas högst fem år senare än den normala tidpunkten enligt vad som närmare stadgas genom förordning. Motsvarande tid beträffande försäljningsprisen på ovan i 11 § nämnda andra områden samt andelar är högst tio år samt den årliga räntan åtta procent. Om betalningstiderna stadgas närmare genom förordning.

28 §

Försäljningspris

Betalningstiden för försäljningspriset för en naturnäringslägenhet och ett tillskottsområde är högst 20 år. *Om betalningstiden för försäljningsprisen stadgas närmare genom förordning. På räntan på försäljningsprisen tillämpas vad som stadgas nedan i 29 § 3 mom.*

29 §

Lånevillkor

Lånetiden är högst 30 år. Om återbetalningstiderna stadgas närmare genom förordning. Räntan för lånet är fyra procent. Beroende på sökandes omständigheter kan lån som beviljats för byggande, ombyggnad och utvidgning av en produktionsbyggnad och ett bostadshus samt jordinköps- och syskonandelslån vara räntefria i högst de första fem åren och indrivningen av amorteringarna för dessa kan påbörjas högst fem år senare än den normala tidpunkten enligt vad som stadgas närmare genom förordning.

Den årliga räntan på ett lån som beviljats av medel i gårdsbrukets utvecklingsfond bestäms av räntor på marknadsvillkor. Låntagaren skall på lånet betala en ränta som är fem procentenheter lägre än ifrågavarande ränta dock minst en ränta om vars belopp stadgas genom förordning. Denna ränta skall uppbäras högst till dess ränteförmånsstödet använts fullt ut. Därefter skall av låntagaren uppbäras en ränta på marknadsvillkor för ifrågavarande lån. Genom förordning stadgas om godtagbara räntor på marknadsvillkor, om hur ränteförmånen skall omformas till bidrag samt om bidragets maximibelopp.

Genom förordning stadgas om maximibeloppet för en ränteförmån, en räntefrihet och en amorteringsfrihet samt om lånetiden.

Gällande lydelse

33 §

Bidrag

Om bidragens procentuella maximibelopp stadgas närmare genom förordning, dock så, att bidraget uppgå till högst 60 procent av de godtagbara kostnaderna. Beviljas utöver bidrag även lån, får bidragets och lånets sammanlagda belopp täcka de nämnda kostnaderna i deras helhet.

Föreslagen lydelse

33 §

Bidrag

Om bidragens procentuella maximibelopp stadgas närmare genom förordning. *För stöd av primärproduktion och boende får ett bidrag dock uppgå till högst 45 procent samt i övrigt till högst 30 procent av de godtagbara kostnaderna.* Beviljas utöver bidrag även lån, får bidragets och lånets sammanlagda belopp uppgå till högst 80 procent av de godtagbara kostnaderna.

34 §

Vägbyggnads- och vattenförsörjningsarbeten

Av kostnaderna för sådana i 1 mom. nämnda arbeten som utförts av staten uppbärs hos lägenhetsägaren det belopp varmed lägenhetens värde, då lägenheten används för sitt ändamål, kan anses ha stigit på grund av arbetena, dock minst 10 procent av beloppet av de kostnader som hänför sig till lägenheten. Återbetalningstiden för belopp som indrivs är 10 år och den årliga räntan fyra procent. Beslut om återkrav fattas av landsbygdsnäringsdistriktet.

Av kostnaderna för sådana i 1 mom. nämnda arbeten som utförts av staten uppbärs hos lägenhetsägaren det belopp varmed lägenhetens värde, då lägenheten används för sitt ändamål, kan anses ha stigit på grund av arbetena, dock minst 25 procent och högst 70 procent av beloppet av de kostnader som hänför sig till lägenheten. Återbetalningstiden för belopp som indrivs är tio år och den årliga räntan minst fyra procent. Beslut om återkrav fattas av landsbygdsnäringsdistriktet.

35 a §

Projekt som främjar naturnäringarna

Med stöd av denna lag kan på villkor som närmare stadgas genom förordning, beviljas stöd för kostnaderna för sådana projekt som syftar till att främja naturnäringarna samt vidareförädlingen av naturnäringsprodukter samt annan verksamhet enligt denna lag. Stöd kan beviljas förutom till en enskild naturnäringsidkare även till en kommun, ett kommunalförbund, en förening, ett bolag eller andelslag. Villkor för att stöd skall beviljas är att projektet har beaktats i de regionala utvecklingsplanerna.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §

Användningen av utvecklingsfondens medel

Gårdsbrukets utvecklingsfondens medel kan, förutom vad som ovan är stadgat om deras användning, användas för följande utgifter enligt denna lag:

5) underhåll av vägar som byggts av staten samt,

6) undersökningar och utredningar som gäller utvecklingsverksamhet för naturnäringarna,

5) underhåll av vägar som byggts av staten,

6) undersökningar och utredningar om utvecklande av naturnäringarna; samt

7) stöd av projekt som nämns ovan i 35 a §.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som närmare bestäms genom förordning.

Denna lag skall tillämpas på de ansökningar och anhängiga ärenden som inte avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut innan denna lag träder i kraft.

På låneansökningar som anhängiggjorts efter ikraftträdelse av lagen tillämpas 29 § 3 mom. i denna lag.

5.

Lag**om ändring av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond**

I enlighet med Riksdagens beslut

ändras i lagen den 16 december 1966 om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/66) 2, 3 och 4 § 1 mom., sådana av dessa 2 § delvis och 4 § 1 mom. lyder ändrade genom lag av den 4 december 1992 (1205/92) och 3 § 1 och 2 mom. i lagen av den 28 december 1990 (1302/90), samt,

fogas till lagen en ny 2 a §, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Gårdsbrukets utvecklingsfond bildas av de medel, som tillhört kolonisationsfonden, samt de medel som genom statsbudgeten överförs till fonden samt de medel som inflyter genom fondens verksamhet.

Gårdsbrukens utvecklingsfond finns i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet. Fonden förvaltas av en direktion som utnämns av statsrådet. Om direktionens sammansättning och mandatperiod stadgas genom förordning. Direktionen skall:

1) till jord- och skogsbruksministeriet avge förslag till verksamhets- och ekonomiplan och eventuellt om statsbudgeten till de delar som

2 §

Gårdsbrukets utvecklingsfond bildas av de medel, som tillhört kolonisationsfonden, de medel som inflyter genom fondens verksamhet, de medel som genom statsbudgeten överförs till fonden samt de medel som strukturfonderna inom Europeiska gemenskapen med stöd av 31 § 2 mom. lagen om strukturlagstiftning åtgärder inom jord- och skogsbruket intäkt för i fonden som en delfinansiering av det stöd som beviljas med fondens medel.

Gällande lydelse

gäller fonden och verksamhet som stöds med dess medel,

2) avge utlåtanden och ta initiativ i ärenden som hör till den verksamhet som stöds med fondens medel och i ärenden som ansluter till dem,

3) till skogs- och skogsbruksministeriet avge förslag till den dispositionsplan som nämns i 4 §,

4) svara för att fondens likviditet är tillräcklig,

5) fastställa fondens instruktion,

6) godkänna och underteckna fondens bokslut, samt

7) årligen till jord- och skogsbruksministeriet avge berättelse om fondens verksamhet under det föregående kalenderåret.

Förvaltningen av gårdsbrukets utvecklingsfond sköts till andra än de som nämns i 2 mom. av jord- och skogsbruksministeriet på så sätt som närmare stadgas genom förordning. Utvecklingsfondens bokföring och betalningsrörelse sköts av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral enligt vad som särskilt stadgas.

Föreslagen lydelse

2 a §

Gårdsbrukets utvecklingsfond finns i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet. Fonden förvaltas av en direktion som utnämns av statsrådet. Om direktionens sammansättning och mandatperiod stadgas genom förordning. Direktionen skall

1) svara för att fondens likviditet är tillräcklig,

2) till jord- och skogsbruksministeriet avge utlåtanden om sådana riksomfattande planer som berör fondens medel och som skall genomföras delvis genom finansiering som söks hos Europeiska gemenskapen,

3) till jord- och skogsbruksministeriet avge förslag till verksamhets- och ekonomiplan och eventuellt om statsbudgeten till de delar som gäller fonden och verksamhet som stöds med dess medel,

4) vid behov avge utlåtanden och ta initiativ i ärenden som hör till den verksamhet som stöds med fondens medel och i ärenden som ansluter till dem,

5) till jord- och skogsbruksministeriet avge förslag till årlig dispositionsplan för fondens medel,

6) fastställa fondens instruktion,

Gällande lydelse

3 §
 Angående användning av gårdsbrukets utvecklingsfonds medel till främjande av verksamhet till förmån för gårdsbruket, övriga landsbygdsnäringsar och utvecklingen av dessa stadgas särskilt. Fondens medel får inom de gränser riksdagen i samband med statsbudgeten bestämmer användas även för andra ändamål i syfte att utveckla gårdsbruket och övriga landsbygdsnäringsar.

Medlen för gårdsbrukets utvecklingsfond skall användas så att landsbygdsnäringslagens syften landsbygdsnäringslagen (1295/90) främjas.

Fondens medel får användas även för inlösen till staten av sådana lägenheter och områden som sålts på exekutiv auktion i enlighet med vad särskilt stadgas, samt för anskaffning av lägenheter och områden till staten som säkerhet för statens fordran.

4 §

Den årliga dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond fastställs av jord- och skogsbruksministeriet. I dispositionsplanen skall medel anvisas särskilt för investeringsutgifter och särskilt för konsumtionsutgifter. Till konsumtionsutgifterna räknas utgifter som helt eller delvis är slutliga utgifter.

Föreslagen lydelse

7) godkänna och underteckna fondens bokslut, samt

8) årligen till jord- och skogsbruksministeriet avge en berättelse om fondens verksamhet under det föregående kalenderåret.

Förvaltningen av gårdsbrukets utvecklingsfond sköts till andra delar än de som nämns i 1 mom. av jord- och skogsbruksministeriet på det sätt som närmare stadgas genom förordning. Utvecklingsfondens bokföring och betalningsrörelse sköts av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral enligt vad som särskilt stadgas.

3 §

Gårdsbrukets utvecklingsfonds medel får användas för att förbättra gårdsbrukens struktur, främja landsbygdsnäringsarna, förbättra levnadsförhållandena och utkomstmöjligheterna på landsbygden samt för att främja ett utvecklande av dessa åtgärder.

Om användningen av fondens medel för dessa ändamål stadgas särskilt genom lag. Medel kan i statsbudgeten anvisas även för andra ändamål i syfte att utveckla gårdsbruket.

Medlen för gårdsbrukets utvecklingsfond skall användas så att syftena enligt landsbygdsnäringslagen och lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket främjas.

Fondens medel får användas även för inlösen till staten av sådana lägenheter och områden som sålts på exekutiv auktion i enlighet med vad särskilt stadgas, samt för anskaffning av lägenheter och områden till staten som säkerhet för statens fordran vid skuldsanering eller i övrigt.

4 §

Den årliga dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond fastställs av jord- och skogsbruksministeriet. Dispositionsplanen skall omfatta en uppskattning av fondens inkomster samt en plan över hur medlen skall användas. I planen skall medel anvisas skilt för placeringsutgifter och skilt för konsumtionsutgifter. I planen skall även specificeras de placeringsutgifter och konsumtionsutgifter vilka det är möjligt att delvis finansiera med medel ur Europeiska gemenskapens strukturfonder.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som närmare bestäms genom förordning.

6.

Lag

om ändring av lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel (1015/77) 2 § 13 punkten, sådan den lyder i lag av den 21 december 1990 (1209/90) och 5 § 2 mom., sådan den lyder i lag av den 30 december 1992 (1557/92) samt,

fogas till 2 §, sådan den lyder i senast ändrad lag av den 30 december 1992, en ny 14 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Räntestödslån kan beviljas:

13) för sådana miljövärdsfrämjande investeringar i utlandet som har betydande inverkan på miljösituationen i Finland.

13) för sådana miljövärdsfrämjande investeringar i utlandet som har betydande inverkan på miljösituationen i Finland, *samt*

14) för konsolidering av krediter och krediter för driftskapital vilka hänför sig till växthusföretags och frilandsträdgårdssodlingars produktionsmässiga investeringar.

5 §

Av de lån som avses i 2 § 2 punkten godkänner miljöministeriet lånen för vattenvärdsinvesteringar såsom räntestödslån samt jord- och skogsbruksministeriet övriga lån. Räntegottgörelsen för lånen betalas av vatten- och miljöstyrelsen. Lån som nämns i 2 § 5 och 13 punkten godkänns som räntestödslån av miljöministeriet samt lån som nämns i 6 punkten av trafikministeriet samt lån som nämns i 8 punkten av Försörjningsberedskapscentralen. Räntegottgörelsen för dem betalas av statskontoret. Andra lån godkänns som räntestödslån av respektive centrala ämbetsverk, som även betalar räntegottgörelsen för dem. Ministerierna kan även bemyndiga ett centralt ämbetsverk eller en distriktsförvaltningsmyndighet som lyder under ministeriet att såsom räntestödslån till högst 1 000 000 mark godkänna lån som avses i 2 § 2, 5 och 6 punkten

Av de lån som avses i 2 § 2 punkten godkänner miljöministeriet lånen för vattenvärdsinvesteringar såsom räntestödslån samt jord- och skogsbruksministeriet övriga lån. Räntegottgörelsen för lånen betalas av vatten- och miljöstyrelsen. Lån som nämns i 2 § 5 och 13 punkten godkänns som räntestödslån av miljöministeriet samt lån som nämns i 6 punkten av trafikministeriet samt lån som nämns i 8 punkten av Försörjningsberedskapscentralen. Räntegottgörelsen för dem betalas av statskontoret. *Lån som nämns i 2 § 14 punkten godkänns som räntestödslån av jord- och skogsbruksministeriet och räntegottgörelsen för dem betalas av jord- och skogsbruksministeriets informations-tjänstcentral.* Andra lån godkänns som räntestödslån av respektive centrala ämbetsverk, som även betalar räntegottgörelsen för dem. Ministerierna kan även bemyndiga ett centralt ämbetsverk eller en distriktsförvaltningsmyndighet som lyder under ministeriet att såsom räntestödslån till högst 1 000 000 mark godkänna lån som avses i 2 § 2, 5, 6 och 14 punkten.

Denna lag träder i kraft vid tidpunkt som närmare bestäms genom förordning.

